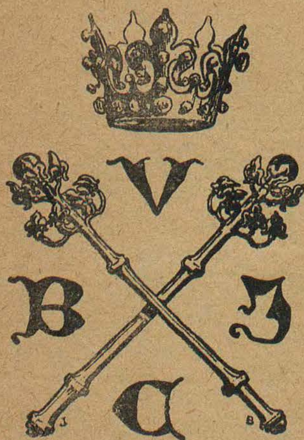

V
B J
C
10397

HISTORYA
BOGOW BAIECZNA
PRZEZ ALFABET ZEBRANA

czyli

DYKCYONARZYK
MYTOLOGICZNY

Dla zrozumienia Wierſzopiſow, Rytmow, Konceptow, Sztuk Malarſkich y Snycerſkich, iako to Poſągow, Adornacyi Pałacowych y Ogrodowych Szpalerow, Nadgrobkow, Numiſmatow. Diſkurſow allegorycznych &c.

PRZEŁOZONY

z Francuſkiego napiſanego od P. Chompre na Oyczyſty język

Przez

GABRIELA SZYBINSKIEGO

W WARSZAWIE

Roku P. 1769.

Nakładem MICHAŁA GRELA Komiſarza nadwornego y Bibliopoli J. K. Mći.

C. R. BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

DO

JASNIE WIELMOZNEY

JMC PANI

HRABINY

MNISZCHOWY

Podkomorzyny W. W. X.

Litewſkiego.

BIBLIOTH. UNIV.

❦ ❦ ❦

TRoſkliwość, z ktorą J. W. W. MC Pani Dobrodzieyka, ieſteś ku pomnożeniu nauk i wſzelkich umieiętności: łaſkawe względy, ktore maſz na pracuiących około wydoſkonalenia i wypolerowania ich: chęć ta, z ktorą ſię zawſze oświadczaſz, że rada byś widziała dzieła użyteczne Oyczyſtym językiem na świat Polſki z pod praſy Drukarſkiey wychodzące: te: i tym podobne uwagi połączone z łaſkawością J. W. W. MC Pani Dobrodzieyki, ktorą zaſzczycać mi ſię pozwalaſz, czynią mi otuchę, iż względem ninieyſzego dzieła, ktore mam honor J. W. W. MC Pani Dobrodzieyce ofiarować, nie odmowiſz ſwoiey Pańſkiey protekcyi. Nader ſię za ſzczęśliwego poczytać będę, gdy ta moia przyſługa ku pożytkowi powſzechnemu zmierzaiąca, znay-

zie approbacyą u J. W. W. MC Pani Dobrodzieyki *iako* Pani *wielkiego rozumu, ktora przez ſwoią ku Oyczyznie miłość, tudzież inne wyſokie zaſzczyty, zaſłużyłaś na powſzechną eſtymacyą i oświadczenie wdzięczności u wſzyſtkich dobrych Patryotow. Jeſtem z głębokim reſpektem.*

J. W. W. MC PANI
DOBRODZIEYKI.

Nayuniżeńſzym i wiecznie
obowiązanym ſługą.

Michał Grel.

PRZE-

PRZESTROGA AUTORA
DO
CZYTELNIKA

MYthologia nic innego nie ieſt, iako zbior dziwnych imaginacyi, y nieporządny iakiś rozmaitych dzieciow ſkład, bez wyrażenia czaſow kiedy ſię co działo, bez ſzyku, związku: a częſtokroć uprzykrzona iedneyże rzeczy po kilka kroć razy powtorzona relacya: zgoła ieſt to tłum pocieſznych, do prawdy niepodobnych, a podłych baieczek. Z tym wſzyſtkim iednak, ponieważ tych Chymer Poetycznych y Pogańſkich wiadomość, arcy potrzebna ieſt do zrozumienia ſtaroda-

wnych Xiąg, y starożytnych ciekawości dochowanych aż do naszych wiekow: przeto w Xiążeccc tey, krotko zebrałem to, co w tey materyi naypotrzebnieyszego zdaie się być do wiedzenia. A to iedynie dla pożytku Młodzieży biorącey się do nauk, aby dla czerpania takowey informacyi, nie udawała się do zrzodeł zarażonych, z ktorych po trudney y uprzykrzoney pracy, nic nie wyczerpnie coby służyło do oświecenia rozumu, a grunt serca y dobrych obyczaiow nieuchybnie skazić może.

Zadney takiey nie masz materyi, ktorą by Dziejopisowie obszernicy traktowali, iako Hist.rya Bogow baieczną. Można ią iednak krociuteńko zebrać, gdy pilne oko na samą treść do potrzebney wiadomości służącą, będzie: co się w tey Xiążecce iawnie pokazuie. Umyślnie ią przez alfabet ułożyłem, poniewaź Historya Baieczna zawieraiąca w sobie dzieła bez osnowy, bez związku, takowego po mnie, iako by ze wszystkich nayprzyzwoitszego wyciągała rozporządzenia. Zbior ten krociuchny w szczupłey Xiążecce (ktorą przy sobie nosić można)

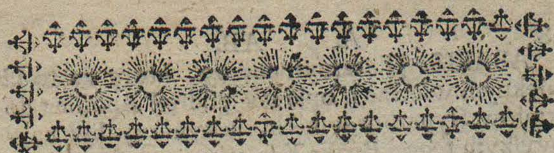
można) mieszczący się, nową spodziewam się moiey pracy sprawi zaletę.

Miałem więc ustawiczną baczność, szczuplić ile możności przedsięwzięte dzieło, ale oraz wydoskonalić go wszelkiemi sposobami starałem się. W niniейszey Xiążeczce po piąty raz z pod prassy drukarskiey wychodzącey wiele iest rzeczy lepiey obiaśnionych, poprawnych, odmienionych, y przydanych; to co w pierwszych, (mniemaiąc że do wątku Historyi baieczney mniey należały) opuściło się edycyach. Wszystkie generalnie imiona Mytologiczne starałem się w tey Xiążeczce, czego w przeszłych nie uczyniłem, pomieścić: a na to miast, powyrzucałem co mi się ieszcze mniey potrzebnego zdawało. Czemu wszystkiemu ekonomia druku odmiennemi charakterami nazwiska y niektore terminy wyrazaiąca, wiele światła przynosi.

Nie omieszkałem także dotknąć Iconologii: to iest, informacyi po czemu poznać, co znaczą niektore sztuki Malarskie y Snycerskie, iakiego Bożka ktory wyraża posąg: co za Historya baieczna w iakim reprezentuie się obrazie: ponieważ Malarze y Snycerze pilni są w

przydaniu znakow czyli ſymbolow każdey ſztucc przyzwoitych. Jakoż iſtota pracy w tym Dykcyonarzyku zamkniętey zawſze ku temu zmierzała końcu. Wiedzieć naprzykład chceſz, co znaczy oſoba unoſząca ſię na Orle? *albo oſoba trzymaiąca* Koſę? *albo co znaczy Niewiaſta* mieſiąc *maiąca na głowie, albo* wieżę? *ſzukay ſłowo* Orzeł, *ktore cię odeſzle do czytania bayki pod tytułem Jowiſz: ſzukay* Koſa, *ktora odeſzle do Saturna:* mieſiąc *do Diany:* wieża *do Cybele* &c. *Gdy więc te ſymbola czyli znaki odeſzlą cię do rożnych tytułow, zaraz z nich możeſz miarkować obraz albo poſąg co znaczy; a czytaiąc ie, nauczysz ſię, w ſztukach iakich kolwiek bądź, poznawać kſztałty wyrażaiącc rożnicę baiek.*

HISTO-

HISTORYA
BOGOW BAIECZNA
PRZEZ ALFABET ZEBRANA
czyli
DYKCYONARZYK
MYTOLOGICZNY.

BADIR. Nazwiſko kamienia, ktory Ops albo Rhea Zona Saturna w pieluchy uwineła, y ſwemu Mężowi pytaiącemu coby urodziła (gdy zległa Jowiſzem,) pokazała zamiaſt dziecięcia; obawiaiąc ſię aby go nie pożarł: miał bowiem zwyczay Synow ſwoich pożyrać, aby doroſſzy z tronu go nie wyzuli. *Priſcianus. Soph.*

ABARBAREA: iedna z Naiadow ktorą Bukolion Syn ſtarſzy Laomedona wziął za Zonę, z ktorey miał dwoch Synow Eſepa y Pedaſa. *Hom: l. 8. Illi.*

ABARIS. Tatarzyn pewny, ktory za to iż pięknym wierſzem opiewał podroż Apollina do kraiow Hyperboreyſkich, uczyniony był nayWyższym tegoż Bozka Kapłanem, y od niego odebrał, oprocz ſztuki Wieſzczbiarſkiey, ſtrzałę na ktorey przez obłoki ſię przerzynał: O tymże Tatarzynie zmyślaią Poetowie, iż pomagał do Palladium ſpuſzczaiącego ſię z niebios aby w Kościele Minerwy w Troi oſiadło. *Hygin.*

ABAS. Syn Hypotoona y Melaniry. Ceres Bogini przemieniła go w Jaſzczurkę, za to iż ſię z niey naśmiewał ofiaruiącey, iako y z ofiar iey, zwłaſzcza w tedy gdy ią widział piiącą z wielką chciwością. Rozumieią Poetowie że tenże to ſam co y Stelles. *Ovid: Xię: 5. Przemien.*

Tegoż imienia był ieden z Towarzyſzow Eneaſza: y ieden Centaurus tak ſię nazywał.

Tegoż imienia był pewny, iak powiadaią, Krol Argienſow, Syn Lynceuſza y Hypermneſtry, albo iak niektorzy mniemaią Syn Bela: Ten był Oycem Pretuſa y Akryzii, a Dziadem Perſeuſza, bardzo lubił woiować. *Euſeb: Pauſan: X. 10.*

ABASTER. Koń Plutona nazywał ſię.

ABDERA. Miaſto w Tracyi, ktore Sioſtra Diomeda imieniem Abdera wyfundowała. Obywatele tego miaſta w ſzaleńſtwo wpadli po reprezentacyi pewney Tragedii. Ciż muſieli z miaſta uſtąpić dla mnoſtwa niezmiernego żab, y ſzczurow, ktore ſię niezwyczaynym ſpoſobem mnożyły, y przenieśli ſię do Macedonii. *Pomp: Soln.*

ABEO y ADEO Bożyſzcza podroży.

ABIA. Corka Herkulesa, siostra y Piastunka Hilli. Miała Kościoł sobie poświęcony bardzo sławny w Messenii. Przeniosła się była do miasta Jra, ktore potym od iey imienia nazywało się y było iedne z pomiędzy siedmiu miast ktore Agamemnon obiecał był Achillesowi. *Homer.*

ALBIENSOWIE. Narod Tatarow mieszkaiących nad rzeką Albius: ci raz z iedney, drugi raz z drugiey strony rzeki przenosili się, na mieszkanie. Zyli nabiałem tak iak Galaktofagowie: Brzydzili się woyną, kochali się w sprawiedliwości, y wcale się rożnili od Antropofagow swoich sąsiadow. *Solin: Homer: Volater.*

ABORIGENES. Narod ktory Saturnus do dobrych obyczaiow y przystoynego życia przyuczył sprowadziwszy go z Egiptu do Włoch.

ABSYRTUS. Brat Medei: ta Czarownica na drobne go sztuki posiekała y po drodze uciekaiąc porozrzucała, aby Oyciec za nią w pogoń idący zbieraiąc sztuki syna swego zabawił się, a tym samym, dał iey więcey czasu do ucieczki z Jazonem. *Owid: w Xiędze 3. Trist.*

Tegoż nazwiska iest rzeka: ta płynie przez Illiryą y wpada w morze Adryatyckie.

ABYDOS. Miasto w Azyi nad Hellespontem, Oyczyzna Heroa y Leandra.

Tegoż nazwiska było miasto w Egypcie sławne Kościołem Bożyszcza Ozyris, w ktorym Memnon nayczęściey rezydował.

ABYLA. Gora w Afryce, y Kalpe druga gora naprzeciwko w Hiszpanii nad ciasniną morską Gibraltar, ktore nazywaią się kolumnami

Herkulesa: o tym bowiem Rycerzu powiadaią Poetowie, iakoby lustruiąc świat, napadł te gory złączone z sobą; rozdzielił ie, y tym sposobem uczynił kommunikacyą Oceanu z morzem Wsrzodziemnym.

AGAE. Wyspa na ktorey Cyrce Czarownica mieszkała.

AKADIN. Zrzodło sławne w Sycylii, poświęcone braciom nazwanym Paliki, były to Bozyszcza osobliwsze tego wyspu. Te zrzodła iak powiadaią tę miało do siebie cnotę, iż pokazywało rzetelną przysięgę y krzywoprzysięstwo; a to tym sposobem: wypisawszy rotę przysięgi na tablicy rzucano ią w te zrzodło, ieśli po wodzie tablica pływała znak szczerey przysięgi, ieśli w nim zatoneła, znak fałszywey przysięgi.

AKALUS, albo PERDIX. Synowiec Dedała wynalazł piłę, y cyrkiel: czego mu Stryi zazdroszcząc nie mogł go cierpieć, przeto go z wysokiey wieży na łeb zepchnął, ale Minerwa użaliwszy się nad nim, odmieniła go w Kuropatwę. *Hyg:*

AKAMAS. Syn Teseusza y Fedry, znaydował się przy oblężeniu Troi, deputowany był z Diomedesem do odebrania Heleny od Grekow. Pod czas tey delegacyi, ktora wcale była nieskuteczna, z Laodycei Corki Priama urodził mu się Syn. Odprawiwszy podroż wrocił do obozu y był iednym z pomiędzy tych, co się w drewnianym koniu zamknęli byli: w posrzodku zburzenia Troi Etra nieiaki pokazał mu Syna, ktorego Laodycea Zona iego była niegdyś po-

wiła,

wiła, ochronił więc od śmierci y Syna y Matkę. *Homer w Iliadzie.*

AKANTA. Młoda Nimfa, ktorą Apollo za to iż go ludzko przyięła przemienił w ziele, ktore do tąd od imienia iey zowie się Akanta. *Vitruv.*

AKARNANIA. Prowincya Epiru. Tegoż imienia kray był w Egypcie. Tegoż nazwiska było miasto blisko Syrakuz sławne Kościołem poświęconym Jowiszowi Olimpickiemu. *Plin: Serv: Thucid.*

AKARNAS y AMFOTERUS. Bracia rodzeni, dzieci Alkmeona y Kallirhoe. Ta uprosiła u Jowisza, aby ci Synowie iey, na ow czas malecy, w punkcie dorosłemi stali się mężami, aby się pomścili śmierci Oyca swego, ktorego bracia Alfesybei zabili: z tey przyczyny, iż Alkmeon kleynot, czyli perły na szyię ktore był dostał po Matce swoiey zabiwszy ią, a darował Alfesibei, od niey potym odebrał, a dał drugiey Zonie swoiey Kallirhoe. Akarnas tedy y Amfoterus pozabiiali Braci Alfesybei, a fatalny kleynot ktory był okazyą kilku śmierci, poświęcili Apollinowi. *w Xięgach Przemien.*

AKASTES. Sławny łowami w ktorych miał wielkie upodobanie, był Synem Peliasza Krola Tessalii. Atalanta Zona iego kochaiąc się w Peleuszu, albo iak inni piszą, w Hipolicie, a nie mogąc na nim wymodz aby iey niegodziwey woli zadosyć uczynił, udała przed mężem, iakoby przeciwko iey honorowi Peleusz sromotnie wykroczył. Akastes pokrywaiąc w sercu urazę, zaprosił Peleusza na polowanie, ktorego pod tym pretextem zwabionego na gorze Pelion zdradził, wydaiąc go Centaurom y

sro-

ſrogim beſtyom. Chiron ulitował ſię nad opuſzczonym Peleuſzem, przyiął go łaſkawie do ſiebie, ten potym przy pomocy Argonautow mścił ſię okrucieńſtwa Akaſta y nienawiści Atalanty inaczey nazwaney Cretheis. *W Xięg: przem:* 8. *Hygin. Noel le Comte.*

ACHATES. Przyiaciel y wierny Towarżysz Eneaſza.

AKKA-LAURENTIA. Matka braci Arvales nazwanych.

Ta Akka-Laurentia ieſt podobno taż ſama ktora wypielęgnowała Remuſa y Romuluſa, przeto Rzymianie uchwalili dla niey cześć Bogow przyzwoitą. *A. Gell.*

ACESTES. Krol Sycyliyſki, ſyn rzeki Kryniſa. Z wielką uczciwością przyiął Eneaſza, y pogrzeb ſprawił Anchizeſowi na Gorze Erikus. *Virg: w Eneidzie.*

ACESTES. Kapitan okrętu Tyryiſkiego: Przeciwny był radzie kollegow ſwoich ktorzy chcieli w areſzt wziąć Bachuſa, tego niewiedząc ktoby był, wzieli na brzegu morſkim ſpodziewaiąc ſię że ſię znaczną wykupi ſummą, ale Bachus w punkcie odkrywſzy ſię y dawſzy do poznania ktoby był, przemienił ich w Delfinow, oprocz Aceſta ktorego ſwoim nayſtarſzym uczynił Ofiarnikiem.

ACHAIA. Prowincya Grecyi.

ACHÆMENIDES. Jeden z kompanow Uliſeſſa: umknął z rąk Olbrzyma Polifema, udał ſię potym do Eneaſza ktory go z wielką łaſkawością do ſwoich okrętow przyiął. *Virg.*

ACHÆUS. Przezwiſkiem Callicon, rodem Greczyn, wſławił ſię ſprawami nad zwyczay głu-

głupiemi: między innemi, to o nim powiadaią: że za miaſt poduſzki, ſpiąc kładł garnek pod głowy, a gdy tak ſpać nie wygodnie mu było, rozumiał że wypchawſzy garnek ſłomą mięcey y wygodniey ſpoczywać mu będzie, co y uczynił z ſmiechem y podziwieniem ludzkim; *Euſt: w Odiſſ.*

ACHELOUS. Syn Oceana y Tetydy, ten zakochawſzy ſię w Deianirze, a wiedząc iż ona miała puść za wielkiego Bohatyra, napadł na Herkuleſa y z nim ſię ſpodkał, ale będąc od niego zwyciężony przemienił ſię w węża: w tey poſtaci powtornie tentował ſzczęścia, ale y tak był zbity: znowu wziął na ſię poſtać wołu, y natarł na Herkuleſa, ale y tak nic niedokazał: bo Herkules porwawſzy go za rogi y powaliwſzy go o ziemię, wyłamał mu ieden rog, y przymuſił go ſkryć ſię w rzece nazwaney Thoas, ktorą potym od iego imienia przezwano Achelous, ten ieſzcze aby ſwoy odzyſkał rog, dał Herkuleſowi w zamian rog obſitości czyli rog Amaltei. *Hig: w Xiędze Przem:*

ACHEMON albo ACHMON. Brat Baſalaſa albo Paſſaluſa: obydwa Cekropowie, wielcy kłutnicy, nikomu nieprzepuścili z kim ſię tylko ſpotkali: Matka ich Sennon nie raz przeſtrzegała, aby ſię ſtrzegli Melampiga, to ieſt człowieka z tyłu czarnego, aby kiedyż tedyż w ręce iego nie wpadli. Trafiło ſię że idąc napadli na Herkuleſa ſpiącego pod drzewem, y poczęli go według ſwego zwyczaiu napaſtować; łecz ten Rycerz połapawſzy ich, za nogi powiązał, a tak ie uwieſiwſzy na ſwoiey byławie na plecy zarzucił, iż nogami do gory, a na doł głową iak zwie-

zwierzyna u myśliwca, z tyłu wiſieli, tam będąc obruceni do ſiebie twarzami, ieden do drugiego rzekł: otoż to ieſt prawdziwy Melampig, ktorego ſię trzeba było ſtrzedz: Herkules to ſłyſząc rozſmiał ſię, y puſcił ich wolno. *Suidas. Eraſm w Przypow.*

ACHEROIS. Rodzay topoli ktory rośł nad brzegami rzeki piekielney Acheron: wſzyſtkie te drzewa były poświęcone Bogom piekielnym.

ACHERON. Syn Słońca y ziemi, za to iż Tytanom woiuiącym przeciwko Jowiſzowi dodawał wody, przemieniony był w rzekę, y do piekła ſtrącony: woda tey rzeki ſzpetna, ſmrodliwa, y gorzka, przez nią duſze do piekła przewozić ſię muſzą, bez powrotu.

ACHERUSA. Jaſkinia na brzegu Morza czarnego maiąca kommunikacyą według powieści Poetow, z piekłem: obywatele Kraiu tamecznego powiadali, iż tamtędy wyprowadzono psa piekielnego Cerbera. &c. *Pli: 6. l. 20.*

ACHILLES, Krol Teſſalii, ſyn Peleuſza y Bogini Thetis. O nim powiadaią że iak ſię tylko urodził, tak raraz go Matka zanurzała w rzece Styx, przeto po całym ciele nie mogł być raniony, oprocz pięty, za ktorą unurzaiąc go Matka trzymała. Oddany był na edukacyą Centawrowi, ktory go ſzpikami karmił lwow, niedzwiedziow, tygryſow, y innych dzikich beſtyi. Matka iego dowiedziawſzy ſię od wieſzczka Kalchas, iż miał zginąc pod Troią, y że Troi dobyć inaczey nie będzie można bez niego, oddała go do dworu Krola Lykomeda przeſtroiwſzy za damę pod imieniem Pyrrhy, aby tym ſpoſobem Syna ſwego ukryła. Tam będąc, ſekretnie

z Dei-

z Deidamią Corką Lykomeda w małżeńſkie wſzedł śluby, y miał z niey potym Syna imieniem Pyrruſa. W tym Grecy będąc w gotowości iść przeciwko Troiańczykom, uſłyſzeli od Kalchaſa: że nic w tey wyprawie nie wſkuraią bez Achilleſa, ktory gdzie by ſię znaydował, odkrył im mieyſce: Wyſłany więc dla ſprowadzenia go do obozu Uliſſes. Ten udawſzy ſię za Kupca gdy był przypuſzczony do dworu Krola Lykomeda, y ſwoie towary w kleynotach, y ozdobach białogłowſkich (między ktoremi broń był wmieſzał) rozłożył, doſtrzegł Achilleſa y poznał go, przeto iż on zapomniawſzy ubioru ſwego niewieściego preferował broń nad wſzyſtkie kleynoty. Tym fortelem ſprowadzony na oblężenie Troi Achilles w krotce pokazał iż naypotężnieyſzym był Rycerzem. Pod czas oblężenia Agamemnon porwał mu niewolnicę nazwaną Briſeis, co mu było okazyą przez nieiaki czas do zatrzymania ſię w namiocie y zaniechania bitwy; iakoż pod ow czas, Troianie gorę wzięli byli nad Grekami: gdy ſię iednak dowiedział że Patroklus iego wielki Przyiaciel zginął od Hektora, powrocił do boju, aby ſię pomścił śmierci iego, iakoż udałomu ſię; bo Hektora zabił y ciało iego przywiązawſzy w tyle wozu ſwego, trzy razy około murow miaſta włoczył, zmiękczony przecię łzami Priama Oyca, oddał ciało Syna. Podobała ſię w krotce Achilleſowi Polixena Corka Pryama z ktorą ſię umyślił poſtanowić, y gdy ſię do ślubu zabierał, Paris z zaſadzki ſtrzałą wymierzył w piętę iego, y z tego poſtrzału umarł. Powiadaią Poetowie że Apollo ſam kierował rękę Paryſa na

zgubę

zgubę Achillesa. Grekowie wystawili mu nadgrobek na gorze nad morzem leżącey nazwaney Sigeum, gdzie potym Syn iego Pyrrhus zabił na ofiarę Oyca, Polixenę. Pewni Autorowie piszą, że Thetis młodemu Achillesowi dała na wolą wybrać albo długie życie bez sławy, albo krotkie życie pełne chwalebnych spraw, obrał sobie ostatnie. *Hom: w Iliadz: Hygin: Pauf: &c. Natalis Comes.*

ACIDALIA. Tym imieniem nażywała się Venus iako Bogini ktora iest pobudką starania y troskow. Niektorzy Poetowie piszą, że tym imieniem zrzodło się nazywało, w ktorym się płukać zwykły Gracye czyli Wdzięki.

ACILIA. Zrzodło w Sycylii, nazwane od imienia pewnego młodego człowieka Aciliusza, ktorego Polifemus zabił: a Neptunus go w gorę przemienił na prożbę Galatei swoiey oblubienicy.

ACILIUS, patrz Acilia.

ACIS. Syn Fauna, swoią urodą dziwnie się podobał Galatei w ktorey Olbrzym Polifemus kochał się: ten Wielkolud pewnego czasu widząc mowiącego Acis z Galateą, skałą przywalił: Nimfa to widząc, żalem zdięta krew kochanka swego odmieniła w rzekę od imienia iegoż Aciś nazwaną. *Odiss: Przemien: Ovid.*

ACOETES. Człowiek nayuboższy w Meonii czyli w Lydii, nie miał nawet mieysca gdzieby się przespał. *Ovid: w Xięg: Przemien:*

ACONCUS. Młodzieniec urody osobliwszey: będąc w Delos pod czas ofiar, zakochał się w Cydippie, ktora stroniła od niego, y niechciała żadney z nim mieć konwersacyi; zde-

zdesperowawszy młodzieniec o pozyskaniu iey serca, na kuli wyrysowal te słowa: *Ja Aconcus poprzysięgam przez Dianę że niczyim tylko twoim chcę bydź sługą*: z takim napisem kulę, roztawaiąc się z Cydyppą, przy nogach iey nieznacznie porzucił: ktorą ona potym postrzegłszy y przeczytawszy, podobnym, z przyrzeczeniem wieczney przyiaźni przyozdobiła napisem, nic nie reflektuiąc się na pismo swoie. Stało się że od owego czasu ile razy kto się starał o nią, zaraz na febrę zapadała: miarkuiąc więc po sobie że to musiała być kara nad nią Bogow, z Akonkem w małżeńskie weszła śluby. *Virg: Ovid: w Xiędze Przem: 19. y 20.*

ACRISUS. Krol Argow, radził się raz Bogow o swoim życiu y powodzeniu: odebrał z wyrokow bałwana odpowiedź: że od wnuka swego zginie. Chcąc ustrzedz się tego nieszczęścia, Corkę swoią Danaę zatarasował w wieży miedzianey: ale Jowisz pragnąc ią mieć w liczbie swoich Zon, przemieniwszy się w złoty deszcz, spadł do wieży. Akryziusz postrzegłszy corkę swoią w cieży, kazał ią w łodce puścić na morze. Polidektus Krol Seriphu (tak nazwaney iedney wyspy z pomiędzy Cyclades) zoczył tę ludkę, sprowadzić kazał, y ludzko przyiął Danaę, Syna iey Perseusza wyedukował, ktory potym Dziada swego Akryza w pewney potyczce nie wiedząc ktoby był, zabił. *Patrz: Perseus.*

ACTEUS. Pierwszy Krol Attiki.

AKTEON. Syn Aristeusza, wnuk Kadma, wychowany był od Chirona, kochał się bardzo w polowaniu. Raz będąc na łowach napadł na

Dianę z swoiemi Nimfami kompiącą się przy zrzodle: Bogini wstydem y gniewem zapalona, obrociła go, pokropieniem wody, w ielenia, a tak od własnych psow rozszarpany został. *w Xięd: Przem:*

ADEO patrz ABEO.

ADMETES. Syn Pheresa Krola Thessalii: on ieden był z nayprzednieyszych Xiążąt Grecyi, ktorzy byli zebrali się na polowanie dzika Kalidonii. Tenże wiele wchodził do woienney Argonautow wyprawy. U tegoż samego, Apollo, gdy był z Nieba od Jowisza wygnany, służbę był przyiął za Pastucha stad y bydła. Admet chcąc Alcestę Corkę Poliasza poiąc za Zonę, nie mogł iey inaczey otrzymać, iako z tą kondycyą, iż w prezencie Peliaszowi poszle woz, do ktorego by zaprzężony był lew y dzik: Apollo przez wdzięczność nauczył Admeta sekretu do sprzężenia tak srogich wraz bestyi. Ten Bożek wyrobił u Park dla Admeta tę łaskę, że gdy przydzie czas śmierci iego, może mu być życie przedłużone, byle tylko kto był taki, ktoryby się na mieysce iego, śmierci poddał wyrokom. Stało się że gdy Admet śmiertelnie zachorował, niebyło nikogo, ktoby się odważył zastąpić w śmiertelnym punkcie Admeta, więc Alcesta Zona odważnie za męża umrzeć podieła się, co niezmiernego żalu Admetowi było okazyą. Prozerpina zmiękczona łzami, chciała Admetowi wydać Zonę z odchłani piekielnych, ale Pluto przeciwny był iey zamysłom, Herkules iednak wyciągnął ią z Piekła y oddał mężowi. Wiele innych usług pod czas swego wygnania Admetowi Apollo wyświad-

czył.

czył. Zaden na ów czas z Xiążąt więcey nie doznał przeciwności, iako on; zawfze iednak nim opiekiwali się Bogowie nadgradzaiąc iego pobożność. *Natalis Comes. Eurip: Ovid: w Xięg: Przem:* 2.

ADONIS. Młodzian przedziwnéy urody, zrodzony z Cynirra y Myrrchy, kochał się wielce w polowaniu. Venus z osobliwszym ku niemu była affektem, rozpaczała prawie od żalu gdy się dowiedziała że na polowaniu od dzika zginął, przemieniła go więc w Anemona. Prozerpina lamentami Venery wzbudzona, wydała go z piekła. Z tą iednak kondycyą, aby przy niey zabawił z sześć miesięcy, a przy Venerze drugie sześć, y tak zawsze każdego roku być miało. Gdy się Venerze z kolei dostał Adonis, po wyiściu sześciu miesięcy wydać go niechciała Prozerpinie, z czego kłotnia urosła między Boginiami, ktorą Jowisz zagodził tym sposobem: aby Adonis cztery miesiące był wolnym sobie, cztery bawił przy Venerze, a cztery przy Prozerpinie. *w Xięg: Przem:* 10. *Bayle Dict: crit.*

ADRASTA. Nimfa, corka Oceana, Mamka Jowisza. *Hyg.*

ADRASTES. Krol Argow: schronił się u Polybiusza Dziada swego po Oycu, uciekaiąc przed persekucyą uzurpatora kraiu swego własnego. Zebrał więc potężne woysko przeciwko Tebanom, ktore oddał pod kommendę Polinicesa, Tydeusza, Amphirausza, Kapanea, Panthenopea, Hyppomedona, sam zaś tegoż Woyska naywyższym był Wodzem: co się pospolicie nazywa *Wyprawą siedmiu Bohatyrow*, ktorzy Theby zburzyli, ale y sami tam poginęli prawie

wie wſzyſcy. Po nieiakim czaſie znowu Adraſtes podniecił Synow y potomkow pozabiianych Bohaterow, aby ſię pomścili śmierci ſwoich Oycow, zebrał podobneż woyſko pierwſzemu, ktore nazywało ſię woyſko Epigonow, czyli Sierot: ci zwycięſtwo otrzymali. *Hyg: Pind: Eurip: Herod. Nat: Com.*

Był także ADRASTES, Krol Dorienſow, ktorego Telemak zabił za pewną zdradę.

Tegoż ieſzcze imienia był ieden, ktory nieoſtrożnie brata ſwego zabił. Dzik wielkie ſzkody robił, y kaliczył ludzi w Myſii: Atys Syn Krezuſa, a Brat Adraſta poſzedł aby ubił tę beſtyę, gdzie ſię y Adraſtes znaydował: ten mierząc ſtrzałę do Dzika chybił, a trafił w Atys ſwego Brata, y w tym punkcie z żalu ſiebie ſamego przebił. *Herod.*

ADRASTEA. Imie Bogini Nemeſis: Corka Jowiſza y Potrzeby, inaczey nazwaney Nemeſis.

Tegoż imienia była ſłużąca Heleny. *Odiſſ:* 4.

AEDON czyli AIDON. Zona Krola Zetha Brata Amphiona, zazdroſzcząc ſwoiey Bratowy iż miała ſześciu Synow, w nocy zamordowała właſnego Syna Itula, rozumieiąc ze napadła ſwego ſynowca Amanea, ale poſtrzegłſzy ſwoy błąd, rozbiiała ſię z żalu y uſtawicznością płakała: Bogowie ulitowawſzy ſię nad nią łamentuiącą: przemienili ią w ſzczygła. *Ovid: w Przem.*

Tegoż imienia była corka Pandariuſza obywatela Efezu, ktora poſzła za pewnego rzemieślnika z Kolofonu miaſta, imieniem Polytechna. Te Małżeńſtwo w niewymowney zgodzie z ſobą żyło, y w takim związku miłości, iż ſię iedno z drugim doſyć nacieſzyć nie mogło

przyfzło naoftatek do tych z ukontentowania y prożney chluby wyrazow, że mowili: ani Jowifz z Junoną w ściśleyfzey z fobą przyiaźni nad nas nie żyią. Bogowie rozgniewani, zeflali na nich ducha niezgody, ktory był okazią uftawiczney między niemi kłotni y przeciwności. *Ant.*

AELLO, iedna z Harpii.

AFRICUS. Wiatr nayznacznieyfzy południowy

AGAMEMNON. Krol Argow y Micenow Syn Phliftena, wnuk Atreufza, był naywyżfzym Generałem woyfką Greckiego przeciwko Troianom. Przy obleżeniu Troi pokłucił fię z Achileffem, ktoremu był niewolnicę porwał. Po dobyciu miafta, Kaffandra Corka Priama przepowiedziała mu, iż zginie przyiechawfzy do domu, niewierzył iey, ale fię fpełniły iey flowa, bo Egiftus przyiaciel Klitemneftry zamordował go. Oreftes, Elektra, Ifigenia, dzieci iego, pomściły fię dobrze śmierci Oycowfkiey. *Homer: Pauf: Ovid.*

AGANIPA. Corka rzeki Termeffa, ktora płynie około Helikonu: przemieniona była w zrzodło ktore miało moc dodawać ochoty Poetom: te zrzodło poświęcone było Muzom.

AGANIPEDES albo AGANIPIDES. Imie Muz, ktore im fię daie od zrzodła Aganipy, im poświęconego.

AGAVE. Corka Kadmufa y Hermiona: zabiła fyna fwego, iż fię naśmiewał z świąt Bachufa.

AGAVUS. Jeden z Synow Priama.

AGELASTES. Syn Damaftora, ieden z tych ktorzy fię ftarali o Penelopę w niebytności Ulifsa. *w Odiff:* 20.

AGENOR. Syn Neptuna y Lybii, naydawnieyſzy z Krolow Argow, był Oycem Kadma, ktoremu na oczy pokazać się zakazał, pokiby siostry swoiey Europy nieznalazł, ktorą był Jowiſz porwał.

AGENORIA. Bogini Przemysłow czyli industryi: nazwano ią ieſzcze Nieproznuiącą. Przeciwna iey była Bogini Murcia, to ieſt, Venus, iako Bogini podłości y lubieżności, bo ona czyniła ludzi podłych, roſpuſtnych, y niewieściuchow.

AGESILAS. Przezwiſko Plutona, ktory ſprowadzał umarłych, y przez Merkuriuſza do Piekłow odprowadzał.

AGLAURA. czyli AGRAULA. Corka Cekropa. Ta obiecała Merkuryuſzowi iż wraz z Siostrą ſwoią Herſą będą mu ſłużyć w tym wſzyſtkim cokolwiek iego paſſye kontentować może, byle się znał do rekkompenſy. Pallas brzydząc się takową umową, tyle zazdrości wlała w ſerce Aglaury przeciwko Herſy, iż do wielkiey między ſobą przyſzły kłotni, y nienawiści. Taż Bogini po nieiakim czaſie trzem ſiostrom Aglaurze, Herſie, y Pandroſie dała koſz, w ktorym zamknięty znaydował się Ericthonius, przykazuiąc im, aby nie otwierały: lecz Aglaura y Herſa ciekawe, nie mogąc wytrzymać aby nie zayrzały, otworzyły koſz z ciekawości; ale iak prędko otworzyły; tak zaraz Furie piekielne opanowały ie, w ktorym ſzaleństwie na łeb z wyſokości ſpadłſzy pozabiiały się: ale Bogowie przemienili ie w iaſkułki. *Pauſ: Ovid:* 10. *Xięd: Przem.*

Tegoż

Tegoż imienia iedna była z Wdzięków czyli Gracyi.

Tegoż imienia była corka Erechtheda Krola Ateńskiego, ktorą Merkuriusz w skałę obrocił. *Ovid:*

AGLAUS. Nayuboższy z Arkadienſow, ktorego iednak Apollo za szczęśliwszego poczytał nad Gigeſa, bo ten nigdy nieprzestępował granic swego maiętku z dziedzictwa, kontentuiąc się swoim szczupłym dochodem. *Plin: Val: Max.*

AGLAYA. Jedna z trzech Wdzięków.

AGONALES. Swięta u Rzymian, ktore obchodzili na honor Janusa, insi mowią Agoniusza. *Ovid.*

AGONIUS. Bożek ktoremu przyznawano moc y opiekę nad zamysłami, dispozycyami, y projektami ludzkiemi. *Festus.*

AGONES. Gry, ktore August postanowił po batalii Akciackiey.

AJAX. Syn Oileusza: ieden z nayprzednieyszych Xiążąt Greckich znayduiący się przy obleżeniu, y zburzeniu Troi. W exercerunkach Woyskowych tak był biegły, że mu rownego nie było. Pod czas obleżenia Troi bez wstydnie postąpił sobie z Kassandrą w Kościele Minerwy, bez względu na bytność sameyże Bogini, ktora pod czas pożaru Troi tam się była schroniła: za co go skarać nieodwłocznie Bogini postanowiła, przeto pobudziła Neptuna, áby nawalność wzbudził na morzu gdy miał powracać: tak się stało, po rożnych niebespieczeństwach życia, stracie ludzi, y okrętow; sam ledwo salwował się na skałę, tam siedząc, bluźnił

przeciwko Bogom mowiąc: *wyidę ia z tego wſzyſtkiego nieſzczęścia bez pomocy Bogow:* to ſłyſząc Neptun, oſzczepem ſkałę ná dwoie rozciął: y tak nieſzczęśliwy Ajax w morſkich zatonoł fluktach. Wielką ſobie ſławę ziedniał przy dobyciu Troi przez męſtwo, y dźielność. *Hom: Ovid: Senec.*

Tegoż imienia był inny Ajax Syn Telamona, ktory nie mniey był iako y tamten ſławny. Nie mogł być raniony, tylko na pierſiach w iednym mieyſcu, o ktorym on tylko ſam wiedział: był rownie niezbożny, iako y tamten. Znaydował ſię przy oblężeniu Troi z wielką Rycerſkiey cnoty chwałą: Cały dzień potykał ſię z Hektorem: naoſtatek niemogłſzy ieden drugiego pokonać, poprzeſtali obydwa z zobopolnym ſwoim ukontentowaniem, daiąc ſobie wzaiemnie podarunki, ktore im zle wyſzły. Bo paſem rycerſkim, ktory wziął w prezencie Hektor, Achilles pokonawſzy y zabiwſzy go, przywiązał trupa iego do ſwego wozu, aby go około Troi włoczył: po śmierci zaś Achilleſa gdy kłotnia między Ulisseſſem y Ajaxem była, komu by ſię broń Achilleſowa miała doſtać: Uliſſes ſwoiemi przewrotnemi ſpoſobami dokazał że iemu, a nie Ajaxowi, mimo ſłuſzność, broń ową przyſądzono. Przeto Ajax z rozpaczy przegraney broni, wpadł w ſzaleńſtwo, y porwawſzy miecz darowany ſobie niegdyś od Hektora, napadł na trzodę wieprzow, zabiiaiąc ie iakoby nieprzyiacioły; ale przyſzedłſzy do ſiebie, takim wſtydem y złością był zdięty, że ſię owym fatalnym przebił mieczem. *Homer: Ovid: w Xięd: Przem.*

AIDO-

AIDONA. Zona Zeta, patrz AEDON.

AIDONEUS. Krol Molossow: Theseusza do więzienia wziąć kazał, za to że z Pirithouszem chcieli wykraść corkę iego Prozerpinę. A że Pluto nazywał się także Aidoneuszem, z tąd urosła bayka, iakoby Thezeusz do samego się przedarł piekła aby Zonę tego Bożka wykradł.

AIUS - LOCUTIUS. Ze wszystkich Bożyszczow baiecznych żadnego niemasz, ktoregoby początek wiadomszy był nad tego. Roku od założenia Rzymu 364. Cedicius nie iaki z pospolstwa przyszedł z tą powieścią do Trybunow, iż idąc sam na ulicy Nowey, słyszał głos przeraźliwszy nad ludzki, ktory go upominał aby szedł do Magistratu y Trybunow, a oznaymił im, że Gallowie zbliżaią się ku Rzymu. A że Cedicius był człowiek podły, a Gallow kray bardzo odległy od Rzymu, y narod nieznaiomy Rzymianom, przeto lekce ważono takową przestrogę. W rok potym Gallowie wzięli Rzym, z ktoremi Rzymianie dosyć mieli do czynienia, potym Camillus gdy ich zbił y wypędził, umyślił w nadgrodę niedbalstwa y opieszałości w nieusłuchaniu głosu przestrzegaiącego o bliskim wtargnieniu Gallow, wystawić Kościoł Bożkowi imieniem Ajus-Locutius, na teyże ulicy y mieyscu, gdzie głos był słyszany. Pięknie żartuie z tego Bożka Cycero: Ten Bożek, powiada, poki go nikt nieznał dał się słyszeć y gadał, co iemu dało imie Ajus-Locutius: ale iak tylko rozsławił się, y iak tylko wystawiono mu Ołtarz y Kościoł; tak poprzestał gadać y oniemał. *De Devin. II. Rolin.*

ALASTOR. Jeden koń Plutona nazywał ſię. Tak ſię też nazywał brat Neleuſza Syn Neſtora: y ieden z kollegow Sarpedona, ktorego Uliſſes przy oblężeniu Troi zabił. *Claud: Aſclep: Ovid.*

ALBANIA. Kray w Azyi na brzegach morza Kaſpiſkiego, znaczy z łacińſkiego kray biały, gdyż tam ludzie bieli ſą. Pliniusz piſze, iż ludzie w tym kraju z młodych lat zaraz ſiwieli, y że w nocy lepiey daleko widzieli, niżeli w dzień.

ALBA. Miaſto w Lacium zbudowane od Aſkaniuſza Syna Eneaſzowego.

ALBION y BERGION. Sławni Olbrzymi Synowie Neptuna, tak byli zuchwali, iż śmieli na Herkuleſa uderzyć widząc go bez ſahaydaku y ſtrzał: niechcieli mu dopuścić przeprawić ſię przez Ren. Ale Jowisz ſpuścił na nich grad kamienny.

ALBUNEA. Sławna Sybilla, czyli Prorokini, ſwoie Proroctwa wydawała w leſie nazwanym Tybur, teraz ſię nazywa *Tivoli.* Niektorzy piſzą: że Bogini ktorą pod tymże imieniem w tym leſie czczono, była Jno Zona Athamaſa. patrz *Jno.*

ALCATOUS. Syn Pelopa: o tym gdy wielkie podeyrzanie było, ieśliby nie on brata ſwego, Chryſippa zabił: wynioſł ſię do Megary kraju gdzie okrutnego lwa, ktory pożarł był Surypa Syna Krolewſkiego, zabił, za co Krol Corkę ſwoią dał za Zonę y Sukceſſorem ſwego tronu uczynił.

Tegoż imienia był pewny Trojańczyk ktory miał za ſobą Hippodamią Corkę Anchizeſa, y zginął od Idomenea pod czas oblężenia Troi.

ALCE-

ALCEUS. Syn Perſeuſza, mąż Hyppomedei, był Oycem Amfitriona, Dziad Herkuleſa, ktory przeto czaſem ſię nazywa Alcides.

Tegoż imienia był inny Alceus Syn Herkuleſa pierwſzy Familii Heraklidow, ktorzy ſię tak od Herkuleſa mianowali.

ALCESTA. Corka Peliaſza, Zona Admeta Krola Theſſalii: ten Xiąże gdy raz śmiertelnie zapadł: Alceſta radziła ſię Bogow ieżeli z tey choroby wyidzie, odebrała odpowiedz, że nie wyidzie, chyba że ſię kto znaydzie taki, ktory iego zechce záſtąpić śmierć: gdy ſię żaden nie znalazł taki, Alceſta ſáma ofiarowała ſię za Męża umrzeć. Tegoż prawie ſamego czaſu Herkules przybył do Theſſalii, kiedy Alceſta miała iść ná ofiarę śmierci wykupuiąc męża. Admetes przyioł go bardzo ludzko, naznaczył mu appartament oſobny w pałacu ſwoim, umyślnie áby ta okoliczność nie była przyczyną umartwienia gościa. Herkules iednak dowiedziawſzy ſię co ſię dzieie, przez wdzięczność zá łaſkawe przyięcie, umyślił wydrzeć śmierci Alceſtę, do ſamego ſię przedarł piekła, wydarł ią Plutonowi, y Mężowi oddał. *Eurip: Natal: Comes.*

ALCIDES. Nazwiſko Herkuleſa, ktore ma od Dziada ſwego Alceuſza.

ALCIMEDON. Sławny Snycerz.

ALCINOE. Jmie pewney Matrony, ktora za to, iż ukrzywdziła ubogę Rzemieślniczkę była ſkarana od Diany, w ten ſpoſob. Bogini ta, tak zapaliła ſerce Alcinoi ku pewnemu Xantowi, iż męża ſwego y dzieci porzuciwſzy zá nim poſzła: mimo iednak affektu y wſzelkiey attencyi ku niey Xantowey dowody, w takim

podey-

podeyrzaniu miała cnotę iego, iż niemogąc na sobie przewieść aby dobrą o mężu miała opinią w morze wskoczyła.

ALCIONUS. Krol wyspu Korcyry, przyiął Ulissesa po rozbiciu Okrętu iego na morzu, do domu swego z wielką ludzkością y przyzwoitemi wielkiemu Bohatyrowi honorami.

ALCION albo ALCINOE. Olbrzym, Brat Porfiriona, zabił dwudziestu czterech Zołnierzy Herkulesowych, y samego Herkulesa mało nie zgubił gdyby się był swoią buławą nie złożył. Postrzałami niezliczonych strzał zginął: siedm młodych panien ktore go kochały, tak śmiercią iego były przerażone; iż z rospaczy w morze skoczyły, tam w ptaszki, zimorodki nazwane, przemienione zostały.

ALCIONE albo ALCINOE. Corka Eola, była przemieniona w ptaszka Zimorodka dla lamentow ustawicznych po Mężu swoim Ceix, ktory był zrodzony z Matki gwiazdy, a Oyca dnia: ten powracaiąc do Zony swoiey, od ktorey Bogini Jutrzenka była go porwała, na morzu utonął. Bogowie maiąc wzgląd na ich przykładną cnotę małżeńską, zamienili ie oboie w ptaszki Zimorodki: stanowiąc aby się morze zawsze uspokoiło, ile razy te ptaszęta zaczynaią się na wodzie gnieździć. *Ovid: Hyg: Nat: Comes &c.*

ALCIONEUS. Sławny Olbrzym: Bogom na sukurs przybył przeciwko Jowiszowi. Minerwa zarzuciła go aż za okrąg Xiężyca, gdzie się był ulokował, y miał tę do siebie cnotę, iż się mogł po śmierci wskrzesić, po nieiakim iednak czasie Herkules go zadeptał.

AL-

ALCIOPE. Corka Aglaury y Marſa iedna z żonek Neptuna.

ALCITHOE. Jedna z Mincidow.

Tegoż imienia była pewna Thebańſka Matrona, ta żartuiąc z świąt Bachuſa, y bez względu na nic robiąc, ſwoie ſioſtry y ſwoie ſłużebnice także w takowe dni uroczyſte do roboty czyli przędzy wolny napędzaiąc, była przemieniona wraz z Sioſtrami y innemi robiącemi w niedopyrzow, á robota, ich w liście winogradu, czyli bluſzcz. *Ovid: w Xięg: Przem.*

ALCMENA. Corka Elektriona Krola Micenow: poſzła za Amfitriona z tą kondycyą żeby ſię pomścił śmierci brata iey nad Thebanczykami, ktorzy go zamordowali. Gdy więc Amfitrion był w obozie: Jowisz wzioł poſtać iego aby zdradził Alkmenę, czego y dokazał. Gdy ſię czas zbliżył połogu Alkmeny, Juno wiedząc że ſię z niey miał narodzić taki, ktoremu Jowiſz przeznaczył oſobliwſzą moc y ſzczęście: y chcęc przeſzkodzić Jowiſza czynnościom, dokazała tego, że pierwey Alkmena zległa Euryſteuſzem, niżeli Herkuleſem, a to umyślnie dla tego, áby przynaymniey pod ſtarſzeńſtwem y dependencyą Brata ſtarſzego kochanek Jowiſza Herkules zoſtawał. Galanthis ſłużebna Alkmeny ſztucznie oſzukała Junonę przy porodzeniu Herkuleſa. Patrz *Galanthis* Po śmierci Amfitriona Alkmena poſzła za drugiego męża imieniem Rhadamantes. *Plin: Ovid: Plautus.*

ALCMEON. Syn Amphirauſa ktorego Furie Piekielne y duſza Euriphili Matki iego od niego zamordowaney z rozkazu Oyca, uſtawicznie prze-

prześladowały. Erifila bowiem dociekła gdzie się był Alkmeon skrył áby nieszedł na woynę Tebańską, y tego sekretu zwierzyła się Polinicesowi za kleynoty czyli manele na szyię, ktore on był dostał od Hermiony. Alkmeon wziąwszy za Zonę Arsinoe, dał iey te fatalne kleynoty, ktore od niey odebrał, y dał w prezencie Callirhoe: y to mu było okazyą śmierci: bo Bracia Arcinoe mszcząc się affrontu Siostrze uczynionego, zamordowali go. *Ovid: w X. Przem: Virg: 6. Æn.*

ALCON. Syn Ericteusza. patrz *Ericteus.*

ALECTO. Jedna z Eumenides czyli Furyi, Piekielnych.

ALECTRION. Młody Zołnierz, konfident y Faworyt Marsa: będąc raz u niego na warcie w tedy gdy z Venerą w pokoju zostawał, zdrzymał się y niepostrzegł iak Vulkan wszedł do pokoiu, y napadł z nienacka konwersuiących Marsa z Venerą: Mars rozgniewany obrocił wartuiącego Zołnierza w Koguta.

ALEXANDER. Imie Parysa.

ALMOPS. Jeden z Olbrzymow wypowiadaiących woynę Jowiszowi.

ALOEUS. Sławny Olbrzym Syn Tytana y Ziemie, miał żonę nazwiskiem Jphimedią, z ktorą Neptun sekretnie spłodził Othusa y Ephialta: tych Aloeus pielęgnował y edukował iak swoich Synow. A widząc że straszznie nagle podrastali, bo co miesiąc na dziewięć calow przybywało ich statury, y uważaiąc zgrzybiałą swoią starość ktora mu niepozwalała więcey na woynie Olbrzymskiey trudzić się, wyprawił ich na to miast do obozu, ktorych Apollo y Diana

na, wypuſzczaiąc niezmierną moc ſtrzał przeciwko nim, pozabiiali. *Virg.*

ALOIDES. Dzieci Iphimedii y Aloeuſa, na woynie Olbrzymſkiey tak ſię dzielnie potykali, iż ſamego ranili Marſa; nazywali ſię Othus y Ephialtus.

ALPHEUS. Myśliwiec, długo ſtaraiąc ſię o Aretuzę Nimfę z Froncymeru Diany, niemogł ſwego przedſięwzięcia dopiąć: bo Diana przemieniła go w rzekę, a Aretuzę w zrzodło przyległe tey rzece: ten iednak y po ſwoim przemienieniu nie mogąc zapomnieć przywiązania ktore miał ku Aretuzie, złączył ſię, rzeką Alfeus nazwaną, z zrzodłem Aretuza. *Ovid: w Przem.*

ALPHEIAS. Toż ſamo co Aretuza.

ALPHESIBEA albo ARSINOE. Corka rzeki Phlegius, ktorą Alcmeon poiął za żonę y dał iey manele na ſzyię po Matce ſwoiey Erifili, ktorą był zabił.

Tegoż imienia była Paſterka.

ALTEA. Zona Oeneuſza Krola Kalidonii. Ten Krol pewnego czaſu w ſwoich ofiarach zapomniawſzy o Dianie, tak rozgniewał na ſię tę Boginią, iż mu niezwyczayney wielkości ſrogiego dzika do kraju Kalidonii wpuściła, ktory wſzyſtko puſtoſzył, y wiele ludzi kaliczył. Przy tey okazyi ſtało ſię, iż Meleager ſwoich Wujow pozabiiał, za to, iż od Atalanty narzeczoney żony iego wydarli ſkorę zabitego od Meleagra dzika, ktorą on iey był darował. Altea aby ſię pomściła śmierci Braci ſwoich, rzuciła w ogien fatalną głownię, do ktorey życie Meleagra od Park przywiązane było, y

tak im bardziey ſię głownia paliła, tym więcey Meleager ſech y ſłabiał, aż naoſtatek przy dopalaiącey ſię głowni ſkonał: Altea z rozpaczy ſama ſię przebiła. Wielu Rymopiſow ieſt, ktorzy utrzymuią, że to był Meleager, a nie Oeneusz, ktory zapomniał o Dianie w ſwoich ofiarach.

ALTEMENES. patrz, Krateus.

ALYXOTHOE. Nimfa y Matka Eſaqua, Zona nayukochanſza Pryama.

AMALTHEA. Imie Kozy ktora Jowiſzowi małękiemu mleka dawała, czego Jowisz wdzięczny będąc, przenioſł ią z koźlętami do Nieba, y oſadził między gwiazdami: Nymfom zaś ktore go pielęgnowały iako piaſtunki, w rekompenſę rog ieden od teyże kozy darował, z tym przywileiem, że czego by tylko potrzebowały, wſzyſtko w nim znaydowały: przeto nazywa ſię po łacinie Cornucopia czyli Rog obfitości. *Ovid: w X. Przem: Horac:*

Tymże imieniem Sybillę Kumańſką nazywaią niektorzy Dziejopiſowie.

AMARACUS. Urzędnik na dworze Cynira albo Cynara Krola Cypryiſkiego, do niego należały parfumy. Nieſzczęściem iakimś ſtłukł kilka ſłoiow z nayprzednieyſzemi maściami y zapachami, czego tak okrutnie żałował, iż z turbacyi uſtawiczney zſech y życie ſtracił: Bogowie ulitowawſzy ſię nad nim, przemienili go w maieran. *Plin:*

AMATA. Zona Krola Latyna a Matka Lawinii, obwieſiła ſię z deſperacyi, widząc że żadnym ſpoſobem nie mogła przeſzkodzić zamęźciu ſwoiey corki z Eneaſzem. *Virg.*

AMATHONTA. Miasto na Wyspie Cyprus, Venerze poświęcone, ktorey wspaniały Kościoł iako y Adonisowi wystawili byli obywatele tegoż miasta: atoli Bogini przemieniła ich w Wołow, przeto iż na ofiary przychodniow zabiiali, czego znieść Bogini niemogła. Nazywało się te miasto inaczey Amathusa, a kray w ktorym leżało, Amatuzia. *w Xięd: Przem.*

AMATHUSA. Toż samo co *Amathonta.*

AMATHUSIA. Wysp Cyprus czasem się nazywał od miasta sławnego Venerze poświęconego Amathuzy, Amathusia.

AMAZONKI. Mężne niewiasty w Kappadocyi, mieszkaiące nad rzeką Thermodon, Zadnego męszczyzny między sobą nie cierpiały, ani przyimowały, tylko raz do roku, y zaraz od siebie odprawiały: nie każdey z nich iednak to się godziło, ale tey tylko ktora trzech ręką własną zabiła nieprzyiacioł. Męskiey płci dzieci albo zabiiały, albo kaleczyły, płci zaś niewieściey z wielką troskliwością dobrą dawały edukacyą, z młodu przypiekały im pierś prawą, aby napotym nie miały przeszkody w natężaniu strzał z łuku, w czym ich bezustannie z młodu ćwiczyły. Wsławiły się wielkiemi woynami z sąsiadami swemi, ale Herkules wytępił ie, wziąwszy Krolowę ich w niewolą. *Diod: Plin: Herod.*

AMBARVALES. Ofiary y Swięta Cerery, ktore Pospolstwo obchodziło uroczyście przed zaczęciem żniwa: ceremonia odprawowała się około Zboża: dwunastu mężow ktorzy tey ceremonii przytomni byli, y iey obrządkow

przeſtrzegali nazywali ſię Bracia Ambarvales. *Cato. Virg.*

AMBROSIA. Potrawa ktorą ſami Bogowie u ſtołu ſwego iedli, kto tylko iey ſkoſztował, nieśmiertelnym ſtawał ſię.

AMMON albo HAMMON. Toż ſamo znaczy co Jowiſz. W Thebach oſobliwie, ktore było miaſtem ſtołecznym wyżſzego Egiptu, pod tym imieniem był czczony. Bacchus będąc w Arabii puſtey, a nie maiąc w wielkim upale czym by ſię zakropił, prawie umieraiąc z pragnienia, wzywał zlitowania Jowiſza: ten pokazawſzy mu ſię w poſtaci barana, y uderzywſzy nogą w ziemię, pokazał mu zrzodło wody żywey. Na tym więc ſamym mieyſcu wyſtawiono Ołtarz Jowiſzowi, ktory nazwano Ammon dla piaſkow na tamtym mieyſcu znayduiących ſię. Inſi rozumieią że imie to, Jowisz, ma od pewnego Paſtuchy Ammon nazwanego początek: od ktorego pierwſzy Kościoł Jowiſzowi w owym kraju zbudowany był. Ludzie w kraju Libiyſkim także pod tym Tytułem Kościoł Jowiſzowi wyſtawili w puſzczy na zachod Egiptu, dokąd ludzie zewſząd zchodzili ſię, iako do mieyſca wſławionego wyrokami Bałwana Jowiſza: ktorego poſąg wyrażony był pod poſtacią barana, albo tylko maiący baranią głowę, czyli tylko ſame na łbie baranie rogi. *Plin: Lucan: Ariſtoph:*

AMPELOS. Sławny Kap, czyli gora nad morzem w wyſpie Samos. Tego imienia było miaſto na Krecie wyſpie, tudziez w Macedonii, Lybii. Tym imieniem nazywał ſię Pop Bachuſa.

AM-

AMPELUSIA. Kap, czyli gora nad morzem w Afryce w kraju Maurytanii, gdzie znaydowała się iaſkinia poświęcona Herkulesowi.

AMPHIARAS albo AMPHIARAUS. Apollina y Hypermneſtry Syn; Zona iego Eriphila za manele złote do ſzyi ofiarowane ſobie od Polinicesa, wydała onemuż mieyſce, gdzie ſię był Amphiaraus ſchronił, unikaiąc woyny Thebańſkiey, na ktorey miał zapewne zginąc. Dniem pierwey niżeli był żywcem od ziemi z wozem ſwoim pożarty, będąc na obiedzie u ſwego Szefa, Orzeł z wyſokości rzucił ſię na iego kopią y porwał, ták wyleciawſzy porzucił ią na pewnym mieyſcu, gdzie na tych miaſt przemieniła ſię w laur: na zaiutrz ziemia ſię pod nim rozſtąpiła, y tak z wozem y końmi zapadł ſię. Poetowie czaſem przypiſuią ten przypadek Alkmeonowi Synowi iego, rozumieiąc iakoby to był Amphiaraus iedno co y Alkmeon. *Ovid.*

AMPHIMEDON. Melanthona Syn, ieden z tych ktorzy ſię ſtarali o przyiaźń Penelopy, tego Telemak w poiedynku ranił.

AMPHINOMEA. Matka Jazona Amirała Argonautow; puinał w ſercu ſwoim utopiła z tęſkności y rozpaczy po Synu ſwoim dawno nie widzianym, ktory na dobycie Runa złotego w dalekię morza y kraie zapuścił ſię był.

AMPHION. Jowiſza y Anthiopy Krolowy Thebańſkiey Syn. Zbudował miaſto Theby ſamym wdziękiem ſwoiey lutni: Kamienie bowiem poruſzone iego melodią ſame ſkacząc, układały ſię w mury. On był wynalazcą z Bratem ſwoim Zetem Muzyki.

AMPHITRION. Alceuſza Syn, a Perſeuſza Wnuk, ten dobywſzy Theb, poiął za żonę Alkmenę: woynę przeciwko Thelebeenſom podnioſł: ktorych zbił przez zdradę Kornetho Corki Ptelerafa Krola ich: ta bowiem Oycu ſwemu Krolowi Thelebeenſow ucięła włos złoty, w ktorym ſzczęście całego narodu zaſadzało ſię. Podczas tey woyny Jowisz wziąwſzy na ſię poſtać Amfitriona zwiodł Alkmenę. Amfitrion poſiadłſzy wſzyſtek kray Ptelerafa, ſtraſznym ſię ſtał wſzyſtkim ſąſiadom: y ukarał Korneto za zdradę Oycu uczynioną, Toż ſamo prawie ſtało ſię Minoſowi przy oblężeniu Megary. *patrz* Scylla *Apoll.*

AMPHITRITE. Oceana y Doris corka, Bogini morza, Zona Neptuna. Wzbraniała ſię długo poiść za niego kryiąc ſię po rożnych mieyſcach; ale Neptun w poſelſtwie poſłał do niey dwoch Delfinow, ktorzy ią znalazſzy pod gorą Atlas, uproſili y namowili aby nie wzgardziła tą partyą, więc przez tychże Delfinow na wozie z konch morſkich zrobionym ſprowadzona, ſtała ſię żoną Neptuna.

AMPHOTERUS. patrz *Akarnas.*

AMPHRISUS, Rzeka w Teſſalii na ktorey brzegach Apollo paſał bydło Admeta Krola, y tam Satyra Marſyaſza żywcem ze ſkory odarł: Tamże iego zabawy były z Ewadną, Lykoris, y Hyacinthem młodzianem, ktorego niechcący graiąc w krąg zabił.

AMYKLA. Jedna z Corek Nioby, na ktorą Latona miała wzgląd, iako y na iey Sioſtrę Melibeę, gdy wſzyſtkich iey braci y ſioſtry pozabiiała. patrz *Niobe.*

AMY-

AMYKUS. Syn Neptuna, a Krol Bebricienſow, patrz *Bebricienſowie.*

Tegoż imienia ieden z naypierwſzych Centaurow, iako także tegoż imienia ieden z kollegow Eneaſzowych był.

AMIMONA. Jedna z pięciudzieſiąt Danaides, ktora poięła była męża Encelada, y pierwſzey nocy pod czas weſela zamordowała go z rozkazu Oyca: ale zgryzotą ſumienia udręczona, w las poſzła, gdzie do ſarny mierząc, raniła Satyra, ktory ią dogoniwſzy bez wſtydnie traktował, uciekaiąc proſiła o ratunek Neptuna, Neptun podobnie obſzedłſzy ſię z nią iako y Satyr, w zrzodło przemienił.

AMYNTAS. Imie Paſtuchy.

AMYNTOR. Krol Delopow tak nazwanych ludzi w Epirze, ktorego Herkules zabił za to iż mu przeyścia zabraniał przez ſwoy kray.

Tegoż imienia był Syn Egypta, ktorego Zona pierwſzcy nocy pod czas weſela zamordowała.

ANACES czyli ANAKTES. patrz *Anax.*

ANAPIS, Rzeka z ktorą ſię złączyła Nimfa Ciane gdy była przemieniona w zrzodło.

ANAURUS. Rzeka w Teſſalii na ktorey nigdy wiatr nie wieie.

ANAX. Syn Nieba y Ziemie, ktorego imie iako co naywiękſzego y nayświętſzego było czczone, y nie dawano go, tylko Połbogom, Krolom, y Bohatyrom. Jeżeli do takich trafiło ſię mowić, albo o nich wſpominać, zawſze iak by o wielu, w liczbie wielkiey mowiono *Anactes*, albo *Anaces. Plul: Ciceron-*

ANAXABIA. Nimfa ktora z oczow zniknęła

ła w Kościele Diany, do kąd ſię była uciekła przed importunią Apollina.

ANAXARETTA. Nimfa na wyſpie Cypru przemieniona w ſkałę, iż nie chciała ſłowa naymnieyſzego ſłyſzeć od Jphis.

ANCEUS. Krol Arkadyiſki był w kompanii Argonautow: temu iego niewolnik przepowiedział, iż więcey z ſwoiey winnicy wina nie ſkoſztuie, z czego Anceus żartuiąc, kazał ſobie przynieść puhar wina, i śmieiąc ſię z niewolnika, uſłyſzał ieſzcze od niego: iż między ręką z puharem, daleka droga do gęby. Jakoż w tym punkcie dano mu znać że dzik kalidonſki wpadł do winnicy iego, wnet porzuciwſzy puhar, i porwawſzy broń, na dzika uderzył, ale od niego śmiertelnie raniony na nieyſcu zginął. *Pauſ. Hyg: Nat: Com.*

ANCHISES. Xiężę Troiańſkie, z Familii Pryama Krola, Kapiſa i Nimfy Nais Syn, ſekretnie zaślubiony był Venerze Bogini, z ktorey miał Syna Eneaſza, z czego gdy ſię nieroſtropnie chełpił, Jowiſz rozgniewany piorun nań rzucił, przecież ſzczęściem iego, nie bardzo ſzkodliwie był raniony. Po wzięciu Troi, z wielką ciężkością dla ſędziwych lat ſwoich uchodził z miaſta. Eneaſz na ſwoich barkach wynioſł go do Okrętow prowadząc za rączkę przy ſobie ſyna małękiego Aſkaniuſza. Bogi ſwoie domowe i co mogło z ſprzętow być naydroższego z ſobą zabrał, przypłynąwſzy do Sycylii umarł, i tam od Eneaſza wſpaniale pochowany, z wyſtawionym, wiekopomney pamiątce nadgrobkiem. *Virg: w Eneid.*

ANCILE. Jmie tarczy, o ktorey Numa Pompilius

pilius Krol Rrzymian świadczył, iakoby z Nieba ſpadła: a że do niey przywiązane ſzczęście Rzymu z obiawienia Bogow wiedział, przeto ią z wielką pilnością chować nakazał. Na ten koniec iedynaście podobnych tarcz zrobić kazał, aby prawdziwey ſpuſzczoney z nieba, niepoznano, a kiedy nie wykradziono. Dwunaſtu Popow do ſtrzeżenia ich poſtanowił ktorzy ſię nazywali *Salienſes*. Na początku mieſiąca Marca pod czas uroczyſtości przez trzy dni trwaiącey, noſzono z wielką pompą te Ancilia czyli tarcze, y na ten czas nie godziło ſię w małżeńſkie wchodzić śluby, albo inne ſprawy znacznieyſze, i więkſzey wagi poczynać. *Ovid: T. Liv:* patrz *Salienſowie*.

ANCILIA. patrz *Ancile*.

ANDROCLEA. Jedna z corek Antipoena ofiaruiących ſwe życie za całość Oyczyzny to ieſt Theby miaſta. Bo gdy wyrok Bogow zaſzedł, że inaczey miaſto nie będzie wydarte z rąk Herkuleſa, chyba że kto ſię taki z znaczney Familii znaydzie, ktoryby ſię chciał ſakryfikować Bogom za Oyczyznę, wſzyſtkie Antipoena corki, ratuiąc Oyczyznę, śmierć ſobie zadały.

ANDROGEUS. Minoſa Syn, ktorego młodzież Atheńſka y Megarſka z zazdrości zabiła, przeto, iż w igrzyſkach publicznych naylepiey ſię popiſywał, y nadgrodę naydoſkonaley pokazanych ſztuk odbierał. Minos mſcząc ſię śmierci Syna ſwego przymuſił Atenczykow i Megarow do ſolennego obowiązku dawania co rok ſiedm dziewic, i ſiedm młodzianow na pożarcie Minotawrowi.

ANDROGINES. Nazywa ſię człowiek męſkiego i niewieściego przyrodzenia, toż ſamo co Hermaphrodit. *Hom: w Iliad: Virg: w Eneid.*

ANDROMAKA. Etiona Krola Tebańſkiego corka, żona Hektora, a Matka Aſtianaxa. Po zburzeniu Troi, doſtała ſię Pirruſowi, ktory ią z ſobą do Epiru przywiozł, y wziął za żonę. Po śmierci Pirruſa, poſzła za Helena Syna Priamowego. Pierwſzego ſwego męża Hektora wielce kochała, będąc po nim wdową, z wielką pochwałą uſtawicznie gó wſpominała i w Epirze wſpaniały mu grob wyſtawiła, co było okazyą i zazdrości, i umartwienia dla tych wſzyſtkich, ktorzy ſię o iey przyiaźń ſtarali. Zgoła mowiąc, nigdy zapomnieć nie mogła Hektora i Aſtianaxa.

ANDROMEDA. Cefeuſza Krola Etiopii, i Kaſſiopei corka: ta tylę miała zuchwałości, iż w urodzie przenoſiła ſię nad Junonę i Nereidy. Juno rozgniewana, kazała Nereidom aby ią przykuły do ſkały nad morzem, gdzie by ią ſtraſzydło morſkie mogło pozrzeć. Perſeus na Pegazie mimo owę ſkałę lecąc, poſtrzegł Andromedę łańcuchami przykutą, i oraz ſtraſzydło morſkie iuż iuż na pożarcie iey zbliżaiące ſię; wnet zaſtanowiwſzy ſię, przez pokazanie głowy Meduzy w ſkałę monſtrum owe obrocił, Andromedę uwolnił, i Oycu oddał. Ten przez wdzięczność ochronioney od śmierci, corki, oddał ſwemu uwolnicielowi za żonę. *patrz* Antigona corka Laomedona. *Ovid: w Przemien.*

ANEMON, patrz *Adonis*.

ANEMOTIS. Jmie Pallady.

ANGENONA. Bogini, do ktorey uciekano ſię w chorobie nazwaney *Skwinancya* co znaczy choroba końſka w krzyżach.

ANGERONA. Bogini milczenia, albo (iak inſi rozumieią) Bogini roſkoſzy; taż ſama, co Volupia.

ANIGRUS. Rzeka w Teſſalii w ktorey, Centaurowie od Herkuleſa porażeni, myli ſwoie rany, y od owego czaſu woda w tey rzece ſtała ſię brudną, ktora przed tym była przeźroczystą. *Ovid: w Przem.*

ANIUS. Krol wyſpu Delos, nayſtarſzy z Popow Apollina, ktorego cztery corki Agamemnon porwał do ſiebie.

ANNA PERENNA. Bogini zawiaduiąca rokami, ktorey w mieſiącu Marcu wielkie cały Rzym ofiary czynił. Niektorzy rozumieią, że ta Bogini ieſt taż ſama co i Xiężyc, inſi, że taż ſama co i Themis, albo Jo, albo iedna z Atlantyd, ktore małego karmiły Jowiſza, albo naoſtatek, Nimfa rzeki Numicius, taż ſama co ſię inaczey nazywa Anna Sioſtra Didony. *Ovid. w Faſt: patrz* Anna.

ANNA. Pigmaliona i Didony Sioſtra, ta za Didoną do Afryki puściła ſię, a po iey śmierci przenioſła ſię do Malty; z tamtąd chcąc ią Pigmalion do ſiebie wziąść, do Włoch uſzła, gdzie zaſtała Eneaſza, ktory ią z wielką ludzkością przyiął, lecz Lawinia w krotce powziąwſzy do niey nienawiść, myślała ią zgubić; o czym Anna będąc przeſtrzeżona we śnie przez ſwoią zmarłą Sioſtrę Dydonę, uciekła od Eneaſza w nocy, y w rzekę Numicius

nazwaną, famo chcąc [wfkoczyła, y tam fię przemieniła w Nimfę. *Virg: Ovid.*

ANTANDROS. Miafto portowe w Frygii, gdzie Eneafz w Okręt wfiadł pufzczaiąc fię do Włoch.

ANTEUS. Sławny Olbrzym, fyn Neptuna i Ziemie; ofiadł umyślnie w lafach, aby tam iak naywięcey mogł zbiiać podrożnych. Obiecał bowiem Neptunowi z ludzkich głow wyftawić Kościoł. Herkules napadł go, i potykaiąc fię z nim, trzy razy go o ziemię uderzył; ale te uderzenie nic mu nie fzkodziło, y owfzem za każdym razem więcey fiły nabywał; bo Matka Ziemia co raz mu więcey mocy przy złączeniu fię z fobą dodawała: to poftrzegłfzy Herkules podniofł go na powietrze, i udufił. Niektorzy Poetowie pifzą, że Anteufz był Krolem Pigmeyczykow.

Tegoż imienia było Bożyfzcze tak nazwane od miafta Antium we Włofzech, w ktorym mu ofobliwfzą cześć wyrządzano, niektorzy rozumieią, że to był pofąg Rhei. W Horatiufzu to imie zdaie fię niby toż famo znaczyć co Fortuna. *Apoll: Hor.*

Tegoż imienia |była iedna Niewiafta nazwifkiem Stenobea. *patrz Bellerofont.*

ANTENOR. Xiąże Trojańfkie: o nim pifzą: iakoby fwoiey był zdraycą Oyczyzny, przechowuiąc w domu fwoim Uliffeffa: i że po zburzeniu Troi udał fię do tego kraju, gdzie miafto Padwa leży ktorego on był (iak mniemaią) Fundatorem. Miał Synow: Archiloka, Atamantefa, Laodicea, Achelaufza, Anthea &c. *Virg: Hom.*

AN-

ANTEROS. Bożek przeciwny Kupidynowi, Syn Venery i Marſa, iak niektorzy mniemaią. Mars pewnego czaſu uważaiąc że Kupido nic niepodraſta, pytał ſię Bogini Themis o przyczynę, ta mu odpowiedziała iż dla tego, że nie ma żadnego przy ſobie Rowiennika, przeto mu dała Anterosa z ktorym Kupido w kompanii zoſtaiąc, zaczął podraſtać. Maluią ich obodwoch w oſobach dwoch dzieci z ſkrzydełkami, wydzieraiących ſobie palmę. *Nat: Comes.*

ANTHIOPE. Krolowa Amazonek ktorą Herkules zwyciężył, wziął w niewolą, a potym darował ią Thezeuſzowi.

Tegoż imienia była corka pewnego Mikteuſza, ta z Jowiſza miała dwoie dzieci, za co ią Oyciec chciał zabić. ale uſzła. Po śmierci Oyca, Stryi doſtać iey chciał na ukaranie rozwiozłego życia, iakoż złapawſzy, oddał ią pod ſtraż Zony ſwey Dirces, ktora ią okrutnie traktowała: o czym dzieci dowiedziawſzy ſię, uwolniły Matkę z niewoli. *patrz.* Zetus.

ANTIKLEA. Corka Diokleſa, a Matka Uliſſeſſa. Piſzą o niey Dziejopiſowie, że nim Lartius poiął ią za Zonę, Sizyfus Syn Eola w ściſłey z nią żył przyiaźni: przeto rozumieią iż Uliſſes bardziey ieſt Synem Sizyfa, niżeli Laerciuſza. *Ovid:*

ANTICYRA. Sławna Wyſpa nie daleko Peloponezu, na ktorey bardzo wiele ciemierzycy roſło.

ANTIGONE. Oedypa Krola Tebańſkiego i Jokaſty corka, ta chcąc oddać oſtatnie uſługi Bratu ſwemu Poliniceſſowi grzebiąc go przeciwko

ciwko zakazowi Kreonta Tyrana, wzięta do więzienia, i tam głodem umorzona być miała, ale nie czekaiąc okrutnych momentow udusiła się. Hemon ktory ią miał wziąć za żonę, nad trupem kochanki swoiey puinałem śmierć sobie zadał.

Tak się też nazywała corka Laomedona, ktora z swey urody przenosząc się nad Junonę w bociana przemieniona iest. *patrz.* Kassiopea, Andromeda &c.

ANTILOC. Nestora i Eurydyki Syn, wraz z Oycem pod Troię poszedł, gdźie od Memnona Syna Jutrzenki zginął. *Hom.*

ANTIFATES. Krol Lestrigonow.

ANUBIS. Bożek Egipski, ktorego Egipcyanie w wyobrażeniu psa czcili: iedni piszą że to był syn Ozyris Bożka, drudzy że Merkuriusza; insi rozumieią że to był sam Merkuriusz. *patrz,* Teutates.

ANXURUS, ANXYRUS albo AXURUS. Pod tym imieniem Jowisza w Kampanii czczono, a osobliwie w mieście Wolskow nazwanym Anxur, *Virg: Scali.*

AON. Neptuna Syn, dla pewnych okoliczności musiał uchodzić z Apulii, z kąd do Beocyi zaszedł, i na gorach kraiu tamteyszego osiadł, ktore od iego imienia, gory Aońskie nazwane były; te potym poświęcone zostały Muzom, i dla tey przyczyny Muzy nazywaią się Aonides, Albo iak Ausonius Poeta nazywa ie: *Beotia Numina* Beockie Bożyszcza, to iest, od kraiu w ktorym te gory Aońskie znaydowały się, i od ktorych cały kray w okolicy nazywa się Aonia. *Virg: Claud: Ovid: &c.*

AONI-

AONIDES. patrz. *Aon.*

AONIA. patrz. *Aon.*

AORNOS albo AVERNUS. Sławne iezioro w Kampanii, z ktorego przeraźliwe wybuchały exhalacye, i dla tey przyczyny Poetowie te iezioro wſtępem, czyli przyſiąkiem piekielnym nazwali.

APATURIA. Minerwy przezwiſko, albo Venery, iak niektorzy rozumieią.

APENNIN. Sławne gory we Włoſzech, ktore począwſzy od Alpes nadmorſkich, wzdłuż ciągną ſię aż do Prześmyku morſkiego między Włochami i Sycilią płynącego.

APHRODITE. Imie Venery. Dla tego ſię zaś tak nazywa, bo z Greckiego Aphrodite znaczy pianę morſką, z ktorey Poetowie powiadaią że Venus ieſt uformowana

APIS. Syn Nioby, cały obiął Egipt, i rządził nim z taką łaſkawością; iż go ludzie za Boga mieli, i czcili w wyobrażeniu wołu; a to dla tego, iż on pod tą poſtacią, pod czas woyny Jowiſza z Bogami ukrywał ſię. Tenże Bożek nazywał ſię Oziris, i Serapis.

APOLLO. Jowiſza i Latony Syn, Diany Brat. On ſłońcem czyli Febuſem nazywał ſię na niebie: bo światło ſłoneczne wozem ſzczerozłotym, i końmi czterema ogniſtemi od wſchodu do zachodzi obwoził. Na ziemi poſpolicie nazywano go Apollinem. Miano go za Bożka Wierſzopiſtwa, Muzyki, i innych umieiętności. W zgromadzeniu Muz on prezydował, z niemi rad przebywał na gorach Parnaſſie, Helikonie, Pieru, albo przy ſtrumykach Hipokrenie, Permeſſie, gdzie i koń

Pegaz

Pegaz nayczęściey się pasał, ktorego Apollo i Muzy do podroży zażywali. Gdy Jowisz Eskulapiusza za wskrzeszenie Hippolita piorunem zabił, Apollo mszcząc się śmierci iego iako własnego Syna, Cyklopow za ukucie Jowiszowi pierunow, pozabiiał. Jowisz rozgniewany wygnał Apollina z Nieba; Wygnany Bożek na ziemię, naiął się u Admeta Krola Tessalliido pasania bydła. Trafiło mu się raz stada wołow pilnuiącemu, iż Merkuriusz mimo wszelkiey iego ostrożności, ukradł mu kilka sztuk bydła: obaczywszy się Apollo, gdy szkodę od złodzieia odbić chciał, porwał się do swego czym prędzey sahaydaku, ale się zdumiał, gdy w nim ni łuku, ni strzał, nie znalazł, bo ie także kształtnie Merkuriusz był wykradł: przeto w żart i śmiech całą rzecz obrociwszy, poiednaili się z sobą. Tenże Bożek sprzykrzywszy sobie służbę u Admeta, udał się do Laomedona u ktorego wraz z Neptunem naiął się do palenia cegły, i wystawienia murow około Troi, zapłaty iednak zgodzoney nie odebrał. *patrz*. Laomedon. Gdy po potopie Deukaleona, wody spadły; z mułu i wilgoci pozostałey, urodził się straszny wąż wszystko zarażaiący i szkodzący, ktorego Apollo zabił, i skurą z niego zdiętą trzynog czyli stołek o trzech nogach obić kazał, na takim stołku czarownica, czyli Xięni Apollina siedząc, wyroki prawiła. Mieysca naysławnieysze odpowiedziami tego Bożka, były te: Delfy, Delos, Klaros, Tenedos, Cyrrha, i Patarra. Naywspanialszy i naybogatszy Kościoł miał w Delfie. Nimfy, do ktorych był z oso-

z ofobliwfzym affektem fą te: Hyacintha, Leucothea, Cyparis, Klitia, i inne niektore. Pewnego dnia uganiaiąc fię za Dafne Nimfą, a niemogąc iey dogonić, odmienił ią w laur, z ktorego koronę fobie uwił. Kogut, iaftrząb, oliwa, temuż Bożkowi były poświęcone, a to z tey przyczyny, iż niektore konfidentki iego odmieniły fię w powienione rzeczy. Maluią go pofpolicie w ręku trzymaiącego lutnię, a przy nim inftrumenta znaczące umieiętności, albo fiedzącego na wozku promieniami głowę otoczoną maiącego, czterma końmi obieżdżaiącego znaki Niebiefkie Zodiaku. *Ovid. Plut: Pauf: Hyg: &c.*

APPIADES. Nazwifko pofpołu znaczące Palladę i Wenerę, wzięte od Kościoła tym dwom Boginiom wraz poświęconego w Rzymie nie daleko wod Appiyfkich. *Cicero. Ovid.*

AQUARIUS. patrz. Wodnik.

AQUILO. Wiatr połnocny potężny i zimny, Poetowie baią, iż Aquilo ieft zrodzony z Eola i Jutrzenki, maiący ogon Smoczy, a włofy białe.

ARACHNE. Bardzo dofkonała Przędka i Hautarka, śmiała pewnego czafu chlubić fię, iż daleko dofkonaley, niżeli fama Minerwa przędzie i hautuie; za co Bogini rozgniewana popfuła iey warfztat, robotę w paięczynę, a famą robotnicę odmieniła w paiąka.

ARACYNTHA. Miafto w Beocyi. Tegoż imienia była gora w Achaii.

ARKADIA. Część Peloponezu obfituiąca w paftwifka nayżyznieyfze, obywatele owego

kraju

kraju wielkie mieli upodobanie w Wierszopistwie i Muzyce. *patrz Arkas.*

ARKAS. Jowisza i Kallisty Syn, od ktorego imienia kray w Grecyi nazywał się Arkadya, z ktorey naywięcey baiek wyszło. W niey znaydował się rodzay osłow bardzo rosłych. Obywatele tey Prowincyi Satyra czyli Bożka leśnego imieniem Pan naybardziey czcili, iakoż i on mocno sobie ten kray podobał tak, iż z niego nigdy nie wychodził. Arkas gdy trochę podrosł, myśliwcy prezentowali go Likaonowi Dziadu iego, ktory go z wielką swoią przyiął pociechą, ale w krotce potym gdy Jowisz był u niego w gościnie, chcąc się doświedczyć mądrości Boskiey w Jowiszu, Wnuka na sztuki porąbać, i z iego mięsa, stoł potrawami zastawić kazał, ciekawy ieśli Bożek zgadnie co by miał przed sobą za zwierzynę. Jowisz tylko co do stołu siadł, zaraz poznał, i rozgniewany na brzydkie okrucieństwo Likaona, wnet go w wilka przemienił, a Arkasa ugotowanego w niedzwiedzia, ktorego przeniosł między gwiazdy, i blisko Matki Kalisty osadził. *patrz* podobnąż baykę o Atreuszu, Pelopie, i Tereuszu. *Ovid: Nat: Com.*

ARCESIUS. Jowisza Syn, a Laercyusza Oyciec. *Ovid: Hom.*

ARCHEMOR. Likurga Krola Nemeyskiego Syn. Tego w pieluchach będącego piastunka na pszczelniku, (tak nazwanym zielu) położyła i odeszła, chcąc przeieżdżaiącym Xiążętom na obleżenie Thebow, proszącym o wodę pokazać zrzodło; tym czasem wąż iadowity dziecko ukąsił, i z owego ukąszenia umarło.

Xiążę-

Xiążęta wnet zabili węża: a Likurgus chciał piastunkę kazać sądzić na śmierć za niedozor dziecięcia, lecz Argiensowie wziąwszy tę sprawę na siebie, bronili iey, i przy życiu była zachowana. Na pamiątkę tego przypadku postanowiono igrzyska nazwane Nemeyskie, ktore się odprawowały co trzy lata, na nich ktorzy się naylepiey popisywali, przebirali się w żałobę maiąc wieniec na głowie z pszczelnika.

ARCHILOCHUS. Poeta, wynalazca pewnego rodzaiu Rymow, nazwanych Jambus. O nim piszą, że tym rodzaiem wierszow tak przegryzł pewnego Likamba, (ktory obiecał mu był swoią corkę a potym za kogo innego wydał) iż nieborak z rozpaczy i z złości umarł. Archilochus po nieiakim czasie w potyczce zginął. Powiadaią że Bożek w Delfach odezwał się i zganił zaboycom tę sprawkę, bo go estymował dla wielkiego rozumu. Był rodem z wyspu Paros, albo iak insi piszą Parium z Mizyi. *Herod: Cic: A. Gell.*

ARKTOFILAX. patrz *Bootes*.

AREOPAG. Sławny Trybunał Ateński. Jmie to składa się z słow greckich znaczących Miasteczko Marsa; na tym albowiem mieyscu Mars był pozwany przed sąd dwunastu Bogow, na ktorym uznano go za niewinnego, i bynaymniey nie należącego do zaboystwa o ktore go skarżono.

ARETE. Alcinousa Krola Pheakow Zona, patrz Alcinous.

ARETHUZA. Diany Towarzyszka: ta się odmieniła w zrzodło w tedy gdy Alfeusz za nią pędził chcąc ią dognać.

Taż sama Nimfa wyiawiła Cererze, że iey

corkę Prozerpinę Pluto porwał. Zrzodło, w ktore przemieniła się, płynie w Sycylii, i łączy się z rzeką Alfeus. *Ovid: w przemien.*

Tegoż imienia była iedna z Hesperydow.

ARGES. Jmie iednego Cyklopa. *Apoll.*

ARGIA. Adrasta corka, a żona Polinicesa szukaiąc zmarłego ciała męża swego wraz z Siostrą swoią, aby mu ostatnią pogrzebu oddała usługę, rozgniewała Tyranna tą ku mężu uczynnością. Tyran bowiem ią wraz z siostrą zamordować kazał. Po śmierci przemieniła się w zrzodło tegoż imienia.

ARGIENSES. Toż samo znaczy co Grecy, ktorzy się tak czasem mianowali od znacznego miasta w Grecyi nazwanego Argos.

ARGIOPE. Jmie Nimfy,

ARGIPHONTES. Przezwiska dane Merkuriuszowi z przyczyny zabitego od niego Argusa. *patrz.* Argus.

ARGO. Okręt Argonautow, w ktorym Jazon wraz z Xiążęty Greckiemi płynął, do Kolchidy na odzyskanie złotego Runa. Niektorzy piszą, iż to był naypierwszy Okręt, ktorym się ludzie odważyli na szerokie puszczać morze. Nazwany był *Argo* od swego Budownika *Argusa* sławnego Architekta, ktory pierwszy pływania statkiem po morzu wynalazł sposob, i zbudował go z drzewa sprowadzonego z lasu Dodony.

ARGOLIDA. Prowincya Peloponezu.

ARGON. Alceusza syn, ieden z Haraklidesow.

ARGONAUTY. Ci wszyscy Xiążęta Greccy, ktorzy w kompanii z Jazonem płynęli na odzyska-

zyſkanie złotego Runa, tak nazwani od ſwego Okrętu Argo.

ARGOS. Miaſto ſtołeczne Argolidy Prowincyi w Peloponezie.

ARGUS. Ariſtora ſyn. O nim powiadaią że miał ſto oczow, ktoremi na przemiany ſpał i czuwał, to ieſt gdy pięćdzieſiąt oczy otwarte były i patrzały, drugie pięćdzieſiąt zaſypiały. Juno powierzyła mu była ſtraż krowy nazwaney Jo, w ktorey Jowiſz miał upodobanie; Merkuriuſz wdziękiem ſwoiey piſzczałki uſpił wſzyſtkie ſto oczow Arguſa, a tak uſpionego zabił. Juno ulitowawſzy ſię śmierci wiernego ſwego ſtroża, przemieniła go w pawia, i ten rodzay ptaſtwa wzięła pod ſwoią protekcyą.

Tym ſamym imieniem nazywał ſię Architekt Syn Polyba, ktory inwentował Okręt Argo.

Tegoż imienia był pewny Jowiſza i Niobe Syn, Krol Argos, ktory pierwſzy zaczął uprawiać rolę, i wprowadzać do kraju ſwego Rolnictwo.

ARGYRA. Nimfa Teſſalii, z mężem ſwoim Sylenem w nieodmiennym małżeńſkiey miłości przymierzu, naprzykład wſzyſtkich, żyła: mąż widząc ſię być bliſkim ſtraty dożywotniego przyiaciela ſech z żalu. Venus lituiąc ſię nad załoſnym obydwoch małżonkow rozſtaniem ſię, przemieniła Sylena w rzekę, a Argirę w zrzodło, ktore tak iak Alfeus z Aretuzą, z ſwoim ſię łączy Sylenem. W krotce iednak potym Sylenus rzeka oderwała ſię od Argyry ſwego przyiacielſkiego zrzodła, na znak iakoby iuż iedno o drugim zapomniało. Jakoż od ſwego czaſu doświadczono, iż woda z tey rze-

ki mą to do ſiebie: że ktokolwiek affektem u, noſzący ſię z niey piie, albo ſię w niey kompie, zapomina ſwego kochania, i ukochaney oſoby.

ARIANA albo ARIADNA. Minoſa Krola Kreteńſkiego cora: tak ſobie z nadobney miny podobała Tezeuſza, maiącego iść do Labiryntu na pożarcie Minotawrowi ſtraſzydłu; iż mu dała kłębek nici do znaczenia ſobie drogi, ktorędy by mogł wyiść z zakrętow Labirynthu. Jakoż zabiwſzy Minotawra, wyſzedł z tamtąd za powodem nici ſzczęśliwie, i namowiwſzy ſię z Ariadną, w kompanii z nią, do ſwoiey popłynął Oyczyzny. Nie dowiozł ią iednak do domu, bo wyrzuciwſzy ią na wyſp Nazos, odiechał. Ona długo opłakuiąc ſwoie nieſzczęście, naoſtetek z roſpaczy, zoſtałą Xienią Bachuſa. *Plutar: Ovid: Cat. Prop.*

ARICIA. Pallanta corka. patrz. *Pallantes.*

ARION, Sławny Lutniſta, ten płynąc raz na Okręcie, poſtrzegł że fliſacy na iego zmawiali ſię życie, aby go złupili z pieniędzy, i gdy iuż natarli na niego, proſił ſię im, aby mu przynaymniey tę łaſkę wyświadczyli, by mogł cokolwiek na ſwoiey lutni, nim umrze, zagrać, co gdy uproſił, tak melodyinie grał, iż Delſiny z głębokości morſkiey wyſkakuiąc, otoczyły gromadą Okręt, i ciekawie przyſłuchiwały ſię; w tedy Arion, nie wiele myśląc, wyſkoczył z Okrętu, uſzedł rąk zaboycow, i bez żadnego niebeſpieczeńſtwa doſtał ſię do lądu. Jeden bowiem z Delſinow w tymże razie iak wyſkoczył Arion, przyiął go na ſwoy grzbiet, i donioſł ſzczęśliwie do brzegu. Wyſzedłſzy na ląd doſtał ſię do Periandra, ktory ludzko Ariona przy-

iąwſzy,

iąwszy, za rozboynikami w pogoń posłał, i połapawszy surowo ich pokarał. *Herod: Fedr. Plin.*

ARISTEUS. Apollina i Cirene Syn, z osobliwszym był affektem do Eurydyki, ktora nie maiąc do iego serca, i niechcąc z nim mieć żadney konfidencyi, uciekła od niego, a z Orfeuszem w małżeńskie weszła śluby; lecz w dzien wesela od węża ukąszona, nagle umarła. Nimfy żałuiąc śmierci Eurydyki pochodzącey iakoby z okazyi ucieczki od Euristeusza, przez zemstę nad nim, wszystkie mu pszczoły wybiły. Narzekaiącemu na swoią szkodę Earysteuszowi poradziła Matka, aby się uciekł do Prometeusza wyroku. Zniénacka i gwałtownie spytany Bożek, taką dał rezolucyą: Aby Eurysteusz przebłagał zmarłey Eurydyki cienie ofiaruiąc iey cztery krowy, i czterech wołow. Stało się, gdy nakazaną czyni ofiarę: z wnętrzności bydląt zabitych roie pszczoł wyleciały. Aristeusz po śmierci między Bogow był policzony, ktorego naybardziey Pastusi czcili, i Kościoły na honor iego wystawiali. *Virg: Nat: Com.*

ARISTOMENES. Straszny tyran; ktory za iednym razem trzysta ludzi na ofiarę zabiiał.

ARNE. Xiężna Ateńska przemieniona była w niedopyrza, za to, iż chciała zdradzić swoią Oyczyznę, przez sekretną zmowę z nieprzyiacielem Ateńskim Minosem. Niektorzy rozumieią, że Arne, toż samo iest co Scylla corka Niza, i że Poetowie imie iey tylko odmienili.

ARNEA. patrz *Kaumas*.

ARRICHION. Jmie sławnego Athlety, czyli Szermierza.

ARSINOE. Corka Nikokreona, w ktorey się Arceophon niezmiernie zakochał; a widząc oziębłe iey ku sobie serce, z rozpaczy umarł. Suchym okiem i nieporuszonym sercem Arsinoe na pogrzeb Arcephona patrzyła, za co Venus przemieniła ią w krzemień.

ARTEMIS. Jmie Sybilli Delfickiey, ktora się inaczey nazywa Daphne. patrz *Sybilla*.

ARTEMISIA. patrz. *Mauzoleum*.

ARVALES. Kompania dwunastu ludzi czyli Popow, ktorzy się nazywali Bracia Arvales. Do nich należało mieć dozor ofiar na honor Cerery, na uproszenie dobrych urodzaiow. Dwa razy do roku Swięto i ofiary Cerery obchodzili, pod czas ktorych w około zboża chodząc, swoie ceremonie odprawowali. Romulus ich postanowił.

ARUNTICES. Tego Bachus na ukaranie za wzgardę świąt i obrządkow swoich przez gwałt tak upoił winem, iż straciwszy rozum bezwstydnie z własną swoią postąpił corką, ta nie mogąc scierpieć wziętego sobie honoru, nieszczęśliwego zabiła Oyca.

ASCANIUS albo JULUS. Eneasza i Creusy Syn, ktorego Oyciec małekiego po zburzeniu Troi wziął z sobą do Latium, gdzie potym przyszedłszy do lat, wysundował miasto Albę. *Virg.*

ASCALAPHUS. Zrodzony z Acheronta i Nocy, oskarżył Cererę przed Minerwą, iż ważyła się zieść, będąc w piekle, siedm ziarn iabłka granatu, przeto Bogowie piekielni niechcieli iey

li iey wydać Prozerpiny corki, po ktorą ona do ſamego piekła, ſzukaiąc wſzędzie, zaſzła była. Trzeba zaś wiedzieć, że Jowiſz obiecał Cererze kazać wydać corkę iey Prozerpinę, ieżeliby wytrzymała nic nie iedząc w piekle. Rozgniewana tedy za to Ceres na Aſkalafa wydaiącego ſekret, porwawſzy garść wody z Flegetontu, rzuciła na twarz, i przemieniła go w ſowę. Tego ptaka Minerwa wzięła pod ſwoią opiekę, iako ſwego naywiękſzego faworyta, ktory Minerwie o wſzyſtkim co ſię w nocy działo donoſił. *Ovid: w Przem.*

ASCOLIES. Swięta uſtanowione na honor Bachuſa, obchodzono ie nayuroczyściey po wſzyſtkich wſiach w Attyce. Obrządek ich taki był: ſtoiąc na ſkorze bydlęcey wyſmarowaney Oliwą i dobrze nadętey, trzeba było podſkoczyć na ſtopę dobrą, ieśli kto upadł ſkacząc ſmiano ſię z niego. Jmie to Aſcolies wzięte ieſt od ſkakania.

ASIA. Nimfa, cora Oceana i Thetis, Zona Japeta: od niey imienia cała część ziemi nazywa ſię Aſią. *Virg.*

Tym imieniem nazywało ſię bagniſko w Libii, na ktorym ſtraſzna moc ptaſtwa wodnego, rożnego rodzaiu znaydowała ſię; naywięcey iednak Zorawiow.

ASOP. Oceana i Thetis Syn, ktorego Jowiſz w rzekę przemienił, iż mu zuchwale woynę wypowiadał, a to za affront uczyniony honorowi ſwey corki.

ASSARAE. Syn Troſa. *patrz.* Callirhoe.

ASTEBE. patrz. *Pigmalion.*

ASTERIA Sioſtra Latony, przemieniła ſię

w przepiorkę uciekaiąc przed natarczywością Jowiſza.

ASTERION. Jeden z Argonautow.

ASTERIUS. Krol Krety, Oyciec Minoſa.

ASTEROPES. Młody Greczyn, ktorego Achilles pod Troią zabił w tedy, gdy w zapalczywości po zabiciu Hektora, nieochłonąwſzy ieſzcze z paſſyi, z nim ſię ſpodkał.

ASTIANAX. Jedynak, z Hektora i Andromachy zrodzony: ktory był okazyą turbacyi przez nieiaki czas Grekom po zburzoney Troi. Calchas radził im, aby go z wieży zrucili, bo ſwego czaſu doroſſzy mścić ſię będzie śmierci Oyca, i może o reparacyi murow Troiańſkich pomyśli. Uliſſes pilnie go ſzukał, ale go ſkryto, a inſze na to miąſt dano dziecko: Matka bowiem ukryła Aſtianaxa, ktory potym do kraju Niemieckiego doſtał ſię, i tam oſiadł. Inni piſzą że Andromacha zaprowadziła go z ſobą do Epiru. *Virg: Nat: Com.*

ASTILUS. Jeden z Centaurow znaiący ſię na ſztuce Wieſzczbarſkiey.

ASTREA. Corka Jowiſza i Thetis, opuściwſzy Niebo, na ziemi mieſzkała pod czas wieku Złotego: ale potym zbrodnie ludzkie wypędziły ią; muſiała ſię więc powrocić do Nieba, i oſieść między znakami Zodiaku pod imieniem Panny. *W Przem.*

ASTRES. Aſtreuſa i Heribei Synowie: o nich Poetowie baią, iż oni będąc z liczby Tytanow to ieſt Olbrzymow, ktorzy gwałtem, czyli ſzturmem chcieli ſię do Nieba wedrzeć, Jowiſz niektorych z nich przykuł do Nieba, a

niektorych piorunami pozabiiał. *patrz* Castor, Cepheus.

ASTREUS. Jeden z Tytanow, to iest Olbrzymow, Oyciec wiatrow, i Synow Astres. Ten widząc że iego Bracia wypowiedzieli woynę Jowiszowi, Uzbroił także przeciwko niemu swoie dzieci wiatry, ale Jowisz pozanurzał ie w beżdenności wod: Astreusza samego przykuł do nieba, i obrocił go w planetę. Wielu iednak Poetow na to zgadzaią się, iż Eolus, a nie Astreus iest Oycem wiatrow.

ATE. Bogini złośliwa, ktorey naywiększe było ukontentowanie w nieszczęście ludzi wplątać, przez pomieszanie w nich zmysłu słuchania.

ATERGATIS. patrz. *Dercetes.*

ATHALANTA. Jaziusza Krola Arkadyi i Climene corka, żona Meleagra, zrodziła Parthenope. Wielkie miała przywiązanie do łowow, ona pierwsza trafiła i poraziła dzika Kalidońskiego, przeto Meleager dobiwszy bestyi, skorę z niey oddał Athalancie, ktora ieszcze na ten czas nie była mu poślubiona. *Ovid: Nat: Com: Hyg.*

Takimże imieniem nazywała się Scheneusa corka, o ktorą się wielu Xiążąt starało, ale Oyciec nie chciał ią za nikogo innego wydać, tylko za takiego ktoryby ią w biegu zwyciężył. Obrał się na to Hyppomenes, ten za radą Venery na placu gdzie się ubiegać z damą miał do mety, tu i owdzie złote porozrzucał iabłka; stało się że w biegu Atalanta zbieraniem złotych iabłek opoźniła się, i uprzedzić się od Hippo-

menesa dała. Hyppomenes potym przemieniony był we Lwa, a Atalanta w Lwicę.

ATHAMAS. Krol Thebow. *patrz.* Ino, Melicert. O nim powiadaią Poetowie, że gdy był przemieniony w rzekę, woda z tey rzeki miała to do siebie, że na ostatniey kwadrze, można było w niey pochodnię zapalić.

ATHENY. Miasto stołeczne Attyki.

ATHOS. Sławna gora między Macedonią i Thracią.

ATLANTIDES. Jmie pietnastu corek Atlasa i Pleiony, też same inaczey nazywaią się Hyades, Pleyades, i Vergilie.

ATLAS. Olbrzym, Jowisza i Climeny Syn, temu Jowisz zdał, aby swemi barkami podpierał Niebo. Tenże pewnego czasu z wyrokow Boskich usłyszał, aby się strzegł Syna Jowiszowego, z czego, wielkim został dziwakiem, nie chcąc nikogo do siebie przypuścić. Perseus zapuścił się był do niego; ale nie był przypuszczony tak iak i drudzy: za ten affront mszcząc się Perseus, wszystkie mu iabłka złote, lubo pod dobrą będące strażą, poobrywał, i zabrał; i nie dosyć ieszcze na tym maiąc, pokazał głowę Meduzy, na ktorą spoyrzawszy Atlas przemienił się w tak wysoką gorę, iż trudno było doyrzeć iey wierzchołku. *Ovid.*

ATREUS. Pelopa i Hyppodanii Syn, rozgniewawszy się na swego Brata Tiesta iż z Zoną iego miał sekretną przyiaźń, wszystkie przeto iego dzieci pozarzynawszy, i bal z nich sprawiwszy, zaprosił brata, o niczym niewiedzącego, na tę ucztę. Przydaią Poetowie: że słońce na ow czas cofnęło się nazad, nie

chcąc

chcąc patrzyć na tak ſtraſzne okrucieńſtwo. Całe pokolenie Artreuſza ciężko za to było karane. Podobneż bayki ſą o Teſeuſzu, Pelopie i Arkaſie.

ATRIDES. Tak nazywali ſię Synowie Atreuſza Agamemnon i Menelas.

ATROPOS. Jmie iedney z trzech Park, to ieſt tey; ktora przecinała nić oſnowy życia ludzkiego.

ATIS. Młodzian rodem z Frygii, ktoremu Cybele powierzyła dozor nad ſwoiemi ofiarami, z tą kondycyą; aby czyſtość chował, ktorą iey był przyſiągł. Lecz nie dotrzymał ſwego ślubu, bo zakochawſzy ſię w Nimfie Sangaris, albo Sangarydzie, do tey przyſzedł z utraty czyſtości rozpaczy, iż ſię trzebiencem uczynił. Cybeles przemieniła go w Soſnę. *Ovid.*

Tegoż imienia był Syn Herkuleſa z Omphalii zrodzony. Jeſzcze ieden był Atys, ktorego Tydeus, gotuiącego ſię na weſele z Jſmeną corką Oedypa, zabił.

Także ieden nazywał ſię Atys, o ktorym *patrz pod tytułem* Adraſtes.

AVENTIN. Jedna z ſiedmiu gor, na ktorych ſię Rzym rozciąga.

AVERNUS. Bagniſko w Kampanii Prowincyi Włoſkiey, poświęcone Plutonowi, z ktorego tak ſmrodliwe i zaraźliwe wychodziły exhalacye; iż rozumiano że to było okno piekielne. Ptaki mimo te bagniſko przelatuiąc padały, i zdychały. *Virg. Lucr.* patrz *Aornos.*

AVERRUNCUS. Bożek, do ktorego Rzymianie uciekali ſię w nieſzczęśliwych Rzeczypoſpolitey czaſach: rozumieiąc, że on naypotężniey-

tężnieyszy był do odwrocenia wszystkiego złego, a uczynienia wszelkim fatalnościom końca. Nawet gdy inszych Bogow, aby ich zachowali od wszelkich przeciwności, prosili; dawali im tytuł Awerrunkow. *App. Pacuv.*

AUGE. Corka Alceusza, mieszkaiąc przez nieiaki czas z Herkulesem, a będąc bliską połogu, poszła w las, i tam powiła syna imieniem Telepha. Ten przyszedłszy do lat, był u dworu Tethras Krola Myzii, do ktorego wprzod Auge, uchodząc gniewu Oyca swego, uciekła się była, Telephus nieznaiąc Matki swoiey, stał się o konsens u Krola, aby mogł Augę wziąc za Zonę. Auge zbraniała się pośc za człowieka nieznaiomego, ktorego miała za iakiegoś włoczęgę, i aby się zbyła. umyśliła go zabić; i iuż wykonała by była swoy zamysł, gdyby ią był wąż zabieraiącą się do zaboystwa nie zastraszył. Ten przypadek był im okazyą do rozmowienia się; ktoby on, i ktoby ona była: i tak Matka Syna, a Syn Matkę poznał. *Eurip.*

AUGIAS. Krol Elidy, zgodził się był z Herkulesem; iż mu da dziesiątą część swego bydła, byle on wychędożył stainie i obory Krolewskie w ktorych tak wiele gnoiu było, iż powietrze częstokroć zarażało się. Herkules zadosyć czyniąc swemu obowiązkowi, rzekę Alpheus przekopawszy, kanał obrocił na staynie i Obory, i oczyścił wszystko należycie. Ale gdy mu Krol niechciał dotrzymać kontraktu, zabił go, czyniąc Phileusa Syna Panem pozostałych po Oycu włości. *Erasm: Ovid.*

AVI-

AVIRON albo RAMES. patrz *Caron. Saturn.*

AULIDES. Port w Beocyi, gdzie ziazd Grekow wyprawuiących ſię przeciwko Troi był nakazany. Cała Prowincia, i ſtołeczne iey miaſto od Portu nazywały ſię Aulides. Servius piſze, że to była wyſpa. *Homer: Ovid.*

AURORA. patrz *Jutrzęka.*

AUSON. Uliſſa i Callipſo ſyn, przenioſł ſię i oſiadł we Włoſzech, od ktorego Ziemia Włoſka nazywa ſię Auſonia. *Virg.*

AUSONIA. patrz. *Auſon.*

AUSTER. Wiatr ciepły, zrodzony z Aſtreuſza i Heribei według niektorych Poetow. Więcey iednak Autorow ieſt, ktorzy piſzą: iż on był Eola i Jutrzęki Synem. Mieſzkał poſpolicie w południowych gorących kraiach, czaſem tak dmuchał; iż Okręty i miaſta palił.

AUTHOLIK. Z Merkuriuſza i Chione zrodzony: od ſwego Oyca nauczył ſię ſztuczney kradzieży, i od tegoż miał ſobie nadaną moc, że ſię mogł w rożne odmieniać poſtaci, iako i ſwoią kradzież, czyli zdobycz, mogł rozmaitym pokryć kſztałtem. Doſtrzegł go iednak Siſiphus po znakach, ktore na podeſzwach ſwego bydła poczynił. Pogodzili ſię iednak z ſobą i wściſłą weſzli przyiaźń, a to dla Corki iego Antiklei ktorą Siſiphus polubił. *w Przem.*

AUTOLEON. Hetman Krotoniatow, ten potykaiąc ſię pewnego czaſu z Lokrienſami, ktorzy zawſze zoſtawowali prożne mieyſce w poſrzodku ſwoich pułkow dla zmarłego Ajaxa Locrienſa, będąc tey imaginacyi iż on iak gdyby żyw, przytomny ich potyczce znaydował ſię;

się; natarł na owe mieysce; ale umbra zmarłego Ajaxa śmiertelnie go w piersi raniła, i z tey rany nigdy by się był nie wyliczył, gdyby był nie przebłagał ofiarami Umbry wielkiego Bohatyra.

AUTOMEDON. Nazwisko woźnicy Achillesa; ten po śmierci Pana swego, przystał do Pyrrusa, za ktorym broń nosił. *Virg.*

AUTUMNUS. Bożyszcze przez koncept Allegoryczny od Poetow uformowane, to iest, Bogini wszelkich owocow, taż sama, co Pomona. *patrz.* Pomona.

AUTONOE. Kadma corka, a Matka Akteona. *Ovid.*

AZAN. Gora w Arkadyi poświęcona Cybeli.

BAAL. *patrz.* Bel.

BACCHANALES. Swięta na honor Bachusa, ktore z wszelką rozpustą obchodzono.

BACCHANTES. Tak się nazywały niewiasty, ktore Bachusowi assystowały gdy szedł na zawoiowanie Indyi, też wszędzie swoim okrzykiem opowiadały i głosiły iego zwycięstwa. Pod czas świąt nazwanych Bacchanalia i Orgia; też niewiasty w skory tygrysow przybrane, z rozczochranemi włosami, trzymaiąc w ręku thyrsy, to iest, laski okręcane liściem winnym, i bluszczem, a po końcach przypięte szyszki Sosnowe; z głowniami rozpalonemi, albo pochodniami, biegały tu i owdzie iak szalone, śpiewaiąc i wrzeszcząc przeraźliwemi głosami. *Eurip: Hygin: Nat: Com.*

BACCHIADES. Tym nazwiskiem Koryntianie nazywali się, wyprowadzaiąc swoy początek od Bacchii corki Bacchusa. *Ovid.*

BACCHUS. Jowiſza i Semele Syn. Wielu Autorow, iako to: Euripides, Nikander, Orpheus, Cicero, trzymaią: iż matką Bacchuſa była Prozerpina. Wielu innych Dziejopiſow niezgadzaią ſię w tey bayce: więkſza bowiem ich liczba na to przyſtaie, że ſię rzecz tak ma. Iż Juno zawſze będąc zaiątrzonego ſerca przeciwko wſzyſtkim faworytkom Jowiſza, rądziła Semele pokrywaiąc zemſtę w ſercu ſwoim, aby proſiła Jowiſza, by ſię iey z całym ſwoim, iak zwykł na Niebie, pokazał maieſtatem. Co i uproſiła. Jowiſz tedy bliſko porodzenia będącą Semelę, z wielkim ſwoim majeſtatem trzymaiąc w ręku piorun nawiedza, ktory nieſzczęściem iakimści wypadł z ręku, i zabił na mieyſcu Semelę, Jowiſz czym prędzey porwał małego Bachuſa przed czaſem z wnętrzności macierzyńſkich wypadaiącego i do ſwego włożył brzucha, aby do czaſu dziewięciu mieſięcy mogł być donoſzony. Ten czas gdy przyſzedł; oddano Bachuſa w ręce Jno iego ciotki ſekretnie, ktora o wychowaniu wraz z Hiades, Horami, i Nimfami ſtaranie miała. Przyſzedłſzy do lat doſkonalſzych, podbił ſobie Indią: z tamtąd zaſzedł do Egyptu, gdzie ludzi nauczył rolnictwa, pierwſzy on był ktory zaſzczepił winnice, i dla tego mieli go za Bożka Winnego. Skarał ſurowo Penteuſza, iż ſię ſprzeciwiał uroczyſtościom na honor iego poſtanowionym. Pokonał wſzyſtkich ſwoich nieprzyiacioł, i wyſzedł ſzczęśliwie ze wſzyſtkich niebeſpieczeńſtw i zdrad, ktore mu Juno nieprzeſtawała knować. Bo gniew tey Bogini nie tylko

ściągał

ściągał się do Przyiaciołek Jowisza, ale nawet do dzieci z nich zrodzonych. Pod czas szturmu Nieba (ktory Olbrzymi po kilkakroc na wypędzenie Jowisza z nieba przypuścili) Bachus w lwa przemieniwszy się Olbrzymow pożyrał, i tak straszny był, że po Jowiszu za naymocnieyszego Boga miano go. Malowano go czasem z rogami na łbie, bo będąc w drodze przykrywał się skorą kozła rogatego, i takowe bydle na ofiarę mu zabiiano. Także malowano go albo na beczce siedzącego, albo na wozie, powożącego się tygrysami, alboli rysiami, abo ostrowidzami. Malowano go ieszcze trzymaiącego w iedney ręce kielich, w drugiey *thyrs* ktorego zażywał na dobycie winnych fontan. *Nat: Com: Hyg. Paus.*

BABYS. Brat Marsiasza Satyra. Z tym Apollo chcąc sobie postąpić iako i z Marsiaszem, Pallas swoią za nim wniesła instancyą, przeto mu darował.

BAGOE. Nimfa, ktora Toskańczykow nauczyła sztuki wrożenia przez pioruny. Rozumieią niektorzy że to iest Sybilla Erythreyska, albo Herophyla. *patrz* Sybilla.

BAL. patrz. *Bankiet.*

BALTAZAR. *patrz.* Pigmalion.

BALIUS i XANTUS. Nazwiska koni Achillesowych, o ktorych powiadaią że pochodziły od Zefira i Podargi.

BANKIET. patrz: *Arcas. Niezgoda. Hyppodamia. Jason. Itys. Pelops. Thyestes. Tereus.*

BAPTES. Bogini bezwstydności: iey święto i obrządki obchodzono w nocy, tańcuiąc i do-

dokazuiąc co mogło być rozpusty. Nazywano ią w Attenach Kotitto.

BARAN, albo GŁOWA BARANIA. patrz: *Ammon Phryxus*.

BARKA. patrz *Piekło. Caron*.

BASALAS. albo PASSALUS. patrz *Achemon*.

BASSAREUS. Przezwisko Bacchusa, wzięte, (iak niektorzy rozumieią) od wrzasku ktory pod czas świąt iego słychać zawsze było: Ale podobnieysza rzecz iest, że te słowo nic innego nie znaczy, iako pracuiącego około zbierania wina. *Dacier*.

BASSARIDES. Xienie Bachusa nazywały się od Bassareusza, to iest Bacchusa. *Pers*.

BATTUS. Sławny Pastuch, ten sam ktory postrzegł iak Merkuriusz kilka sztuk bydła ukradł Apollinowi. Merkuriusz kilka krow naypieknieyszych dawał Battusowi, aby nic nikomu o iego kradzieży nie powiadał, iakoż Battus przyrzekł mu, że nic nie wyiawi. Merkuriusz tedy zapędziwszy w kąt bydło kradzione, a wziąwszy na się inszą postać, i z inney przyszedłszy strony, odmieniwszy do tego głos: przychodżi do Battusa, i pyta się ieśli by nie widział tyle, i takiego bydła, ktore mu niedawno zginęło, obiecuiąc naypięknieyszego wołu i krowę ieśliby go szczerze informował. Pastuch łakomy wyspiewał wszystko co widział. Merkuriusz rozgniewany skarał go za niedotrzymanie sekretu, gdy go w net w probiersky odmienił kamien.

BAUBO, albo BEKUBO. Pewna matrona tak się nazywała, ktora do domu swego uczczi-

wie przyięła Cererę Boginię, ſzukaiącą po rożnych kraiach ſwoiey corki. *Clem: Alex: Arnob: patrz.* Stelles.

BAUCIS. Stara uboga niewiaſta, maiąca także ſtarego męża, mieſzkali oboie w mizerney i małey chacie. Gdy pewnego czaſu Jowisz wziąwſzy poſtać na ſiebie ludzką przy aſſyſtencyi Merkuriuſza obchodził i luſtrował Frygią, tak był nieſzczęśliwy we wſi gdzie Baucis z ſwoim mężem Philemonem mieſzkali; iż nikt z obywatelow niechciał podrożnych przyiąc do domu ſwego, oprocz tych dwoyga ubogich ludzi, ktorzy z wielką ludzkością do ſzczupłego ſwego pomieſzkania zaproſili, i przyięli ukrytych w poſtaci ludzkiey Bogow. W nadgrodę tey uczynności kazał oboygom Jowisz za ſobą poyść na wyſoką bliſką tey wſi gorę, wſtępuiąc na nią i obzieraiąc ſię, uyrzeli ſtraſzną na dole powodź, ktora całą wieś zatopiła, oprocz ich ſzczupłego pomieſzkania, ktore w wſpaniały odmieniło ſię Kościoł. Jowisz ieſzcze, łaſkawie im przyobiecał, iż wſzyſtko uczyni, o co kolwiek proſić go będą. Owi zaś ſtaruſzkowie, o nic więcey Jowiſza nie proſili, iako, aby w owym Kościele mieſzkali i ſłużyli mu, a druga, aby iedno bez drugiego nie umierało. Stało ſię zadoſyć żądzom ich. Gdy bowiem przyſzli do zgrzybiałey bardzo ſtarości, dla ktorey życie ſobie iuż byli zmierzili, pewnego czaſu u drzwi Kościelnych z ſobą ſtoiąc i żartuiąc poſtrzegł Philemon że Baucis przemieniała ſię i obraſtała w lipę, a przeciwnym ſpoſobem Baucis, patrząc na Philemona, uważała iż ſię on formował na

dęba;

dęba; więc pocałowawſzy ſię, na wieki pożegnali ſię z ſobą. *Ovid.*

BAYKA. Bogini allegorycznie od Poetow wymyślona. Zrodzona (iak oni powiadaią) ze Snu Bożka i Matki Nocy. Przydaią ieſzcze, że miała męża nazwiſkiem kłamſtwo, i że iedyna iey była zabawa, wydrzeźniać i naſladować Hiſtoryą. Wyobrażenie iey bywa w oſobie pyſzno ubraney damy maiącey na twarzy maſkę.

BEBRICIENSES. Nazwiſko Narodu, ktory wynioſł ſię z Tracyi, a oſiadł w Bithynii. Ci ludzie pod pozorem iż mieli dawać igrzyſka i rozrywki publiczne w leſie, zwabiwſzy gości zabiiali ie. Pollux z Argonawtami Krola ich imieniem Amika zamordował za uczynione ſobie zaſadzki. *Strabo, Lucan.*

BECZKA. patrz: *Bacchus.*

BEL albo BELUS. Z Neptuna i Libii zrodzony: Krol Aſſyryenſow. Jego poſągowi cześć Boſką wyrządzano: potym Chaldeyczykowie, i inne narody czcili go pod imieniem Baala. Jowiſza także pod imieniem Bela adorowano. *Joſ: Hiſt: Jud:* Apoll.

BELIDES. Corki Danauſza, inaczey nazywaią ſię Danaides. Belides dla tego zowią ſię, iż Bela były wnuczkami.

BELLEROPHON. Z Gławką Oyca, i Matki Eurimedes zrodzony; ten trefunkiem zabiwſzy ſwego brata na polowaniu, do Krola Argow imieniem Prokla uciekł ſię: Krolowa (na imie Stenobea) domagała ſię od Bellerophonta tego, czego on uczynić przez ſwoią cnotę nie mogł, i iey wymowił ſię; czym urażona Antea

tea czyli Stenobea, oſkarżyła go przed Krolem Mężem ſwoim, iż przeciwko iey honorowi śmiał poſtąpić. Proklus nie chcąc ludzkości prawa i gościnnego trybu przeſtąpić, wyſłał Bellerofonta do Lycyi z Liſtem do Jobates Oyca Stenobei, w ktorym wyraża potrzebę zguby iak nayprędſzey Bellerophonta. Lecz on przeſtrzeżony ſekretnie o nieſzczęściu ktore go czekało; wſiadſzy na Pegaza potykał ſię z Hymerą ſtraſzydłem i ſzczęśliwie pokonał, miał bowiem tę ſobie potyczkę od Jobateſa nakazaną. Miał potym wiele do czynienia Bellerephon z zgraią nieprzyiacioł, ale wſzyſtkich chwalebnie pogromił, i z wſzelkich zaſadzek, zdrad, i niebeſpieczńſtw w ktore go wplątano ſzczęśliwie wyſzedł. Zwoiował Solimes, Amazonki, i Licienſow. Naoſtetek poiął ſobie za Zonę Philonoę Corkę Jobàteſa, a to w nadgrodę chwalebnych ſwoich i zwycięzſkich ſpraw; w przod iednak ſwoią niewinność pokazać muſiał zbiiaiąc nieſłuſznie na ſię włożoną kalumnią. *Hom: Ovid: Nat: Com: Proper.*

BELLERUS. albo Pirrene. Brat Bellerophonta.

BELLONA. Sioſtra Marſa, Bogini woyny. Ona bratu ſwemu na woynę wyprawuiącemu ſię, woz ſporządzała, konie ubierała i zaprzęgała. Maluią ią z włoſami, trzymaiącą w ręku bicz albo rozgę we krwi zbroczoną, poglądaiącą Oczyma zapalonemi.

BELLONARII. Nazywali ſię Popi Bellony. Ci obchodząc święta tey Bogini, ranili ſię, i kraiali na ſobie ſamych ciało mieczami, a krew

z za-

z zadanych sobie ran płynącą ofiarowali Bellonie. Respektowano ich iako Krolow.

BELUS. patrz. Bel.

BĘBEN. patrz. *Corybantes. Cybele.*

BEOTIA. Prowincia Grecyi.

BERECINTHIA, albo BERECINTHA. Przezwisko Cybeli wzięte od gory Berecinthy leżącey w Phrygii, ktora tey Bogini była poświęcona.

BERENICE. Ptolomeusza Evergeta Zona. Ta na uproszenie szczęśliwego powodzenia woyny mężowi swemu przeciwko nieprzyiaciołom; warkocz sobie ucięła, i ofiarowała Bogom. Ten dowod przychilności Zoniney tak ukontentował Ptolomeusza, iż rad był zapatrywać się na zawieszony w Kościele, kochaney Zony warkocz: w kilka czasow potym, postrzegłszy że go nie było, i nie mogąc się dopytać Popow gdzie by się podział; mocno rozgniewany gromił ich o nie dozor. W tym pewny frant Astronom imieniem Konon, widząc piękną okazyikę przypodchlebienia się Krolowi Ptolomeuszowi, i samey Krolowy, zmyślił, że widział, iż ten warkocz porwano do nieba. I temu łatwo uwierzono. Jakoż od owego czasu siedm gwiazd świecących, nie daleko Konstellacyi nazwaney: ogonem lwim, żowią się od Astronomow Warkoczem Bereniki. *Cat: w Hist.*

BERGION. patrz. *Albion.*

BESTYA, *o siedmiu łbach.* patrz Zazdrość, Herkules. Hydra.

BIANOR. nazwiskiem Oknus, pewnego Tuska syn, miasta Mantui był Fundatorem.

Tegoż imienia było iedno Xiąże Troiańſkie, ktorego Agamemnon zabił.

BIBLIS. Mileta i Nymfy Cyanei, corka. Ta nie mogąc w pewney prożbie zmiękczyć rzęſiſtemi łzami ſerca ſwego Brata Kauna, z uſtawicznego płaczu przemieniła ſię w zrzodło, *w Przem.*

BICZ W RĘKU OSOBY. patrz: *Oſiris.*

BIMATER. Tak ſię nazywał Bacchns, bo ten gdy przed czaſem z żywota macierżyńſkiego Semeli wypadł, Jowisz go do ſwoich wnętrzności na nieiaki czas przyiął, i noſił do ſpełnienia dziewięciu mieſięcy. *patrz.* Bacchus.

BITON. Merkuriusza i Callirhoe Syn. Ten zbudował w Tracyi miaſto, ktore od ſwego imienia nazwał Biton.

BITON. patrz. *Cleobis.*

BLIZNIĘTA. patrz: *Caſtor i Pollux.*

BLUSZCZ. patrz: *Bacchantes. Bacchus.*

BOGACTWO. Bogini pod allegorią u ſtarodawnych Pogan wzięta, ktorzy powiadali że to była corka z Oyca Pracy, a matki Oſzczędności zrodzona. Wyobrażenie iey bywa w oſobie niewiaſty bogato i wſpaniale ubraney, cała w kleynotach, trzyma w ręku Rog Obfitości czyli *Cornucopią.*

BOGOWIE. Jmaginowane Oſoby, ktore ſtarożytność baieczna czciła. Jowiſza mieli za Pana wſzyſtkich innych Bogow, iakoby on z pomiędzy ich naymocnieyſzy i naymaiętnieyſzy był. Trafiło ſię że Bogowie ſprzykrzywſzy Jowiſza panowanie bunt przeciwko niemu podnieśli; lecz on zbił i przymuſił ich do ucieczki, i ſkrycia ſię do Egyptu. Ale i tam

ieſzcze

ieſzcze obawiaiąc ſię gniewu iego, w rożne poſtaci poprzemieniali ſię, iako to w kotow, w myſzy, ſłoniow &c. i inne zwierzęta, ktore potym Egypcyanie za Bożkow czcili. Jowisz w poſtaci Barana ieſzcze ſię za niemi uganiał i woiował, aż naoſtatek muſieli ſię poddać. Poganie dawnych owych czaſow rożne rodzaie Bogow mieli, iednych Niebianow, drugich Ziemſkich, trzecich wodnych, czwartych piekielnych. Znacznieyſzych było dwunaſtu, iako to: Saturnus, Cybeles, Ceres, Jowisz, Juno, Apollo, Diana, Bacchus, Merkurius, Venus, Neptun, i Pluto. Inni nazywali ſię małemi Bożkami, iako to: Momus, Mars, Pallas, Themis, Thetis, Eolus, i inni: Byli ieſzcze Poł-Bogowie, to ieſt, wielcy Bohatyrowie z Boga i Człowieka zrodzeni; alboli też prawdziwi ludzie, ale że przez ſwoie wielkie dzieła zaſłużyli być poczytanemi po śmierci między Bogami: tacy byli: Herkules, Theſeus, Minos, i tylu innych. Ceſarzow nawet Rzymſkich zmarłych za Bogi miano. Pocieſzna rzecz ieſt, widzieć w baieczney Bogow hiſtoryi, iako owe niegdyś Bożyſzcza przemieniły ſię za naſzych wiekow w ſłupy, drewna, kamienie i karteluſze. I teć to rzeczy były, celem czci Boſkiey u Pogan. *Herodot: Hygin: Xenoph: SS. Oycowie. Nat: Com.*

BONA-DEA. Bogini, niektorzy rozumieią przez nią Cybeles, inni Ceres, inſi Proſerpinę. Jeſzcze ią nazywano Fauna, Fatua, Santa.

BOOTES. Poganiacz, czyli Paſtuch za woławi chodzący. Tak ſię nazywa gwiazda, nie daleko Konſtellacyi imieniem *Urſa Major* świecąca,

cąca, ktora ſię zdaie iakoby tuż tuż za wozem niebieſkim ſzła, i nidgy go nie odſtępowała: tak właśnie iak chłop poganiaiąc woły przy ſwoiey gnoiowce idzie. Niektorzy rozumieią że to Jkarus. *patrz.* Jkarus. Wielu iednak trzymaią że to tenże ſam co Arktophylax, albo Arkas, ktory był przemieniony w niedzwiedzia i między Konſtellacye niebieſkie przenieſiony. *patrz.* Arkas.

BĄK. patrz. *Ino.*

BOREAS. Wiatr połnocny ieden z Kardynalnych wiatrow, zrodzony z Aſtreuſa i Heribei, Ten gdy dòroſł, naypierwſza iego ſprawka była, iż Erictheuſza corkę Orythią porwał, i z niey ſpłodził dwoch Synow Calais i Zetes. Obywatele Megalopolis wielką mu cześć Boſką wyrządzali. Przemieniwſzy ſię raz w ogiera, w ſtadzie Dardana dwanaście zrzybiąt takiey rączości ſpłodził, iż po wierzchu kłoſow biegały, bez naymnieyſzey w zbożu ſzkody; po morzu nawet tak delikatnie galopem chodziły, że nogi nie zmoczyły. O nim Poetowie piſzą, iakoby zawſze miał obowie na nogach z przyprawionemi ſkrzydłami, ktore i przy barkach noſił, na znak ſwoiey oſobliwſzey ſzybkości. Maluią go w oſobie młodziana, zaſłaniaiącego czaſem twarz ſwoią płaſzczem.

BRANCHIDES. Przezwiſko Apollina, wzięte od pewnego Brancha młodziana, ktorego ſobie ten Bożek mocno polubił, tak iż mu Kościoł wyſtawił: w ktorym uſługuiący Popi nazywali ſię Branchides. *Strabo.*

BRIAREUS. patrz. *Egeon.*

BRI-

BRISEIS. Inaczey nazywa ſię Hyppodamia, Briſeſa Kapłana Jowiſzowego corka. Achilles trzymaiąc w oblężeniu Lyrneſſę, zabiwſzy Minoſa, wdowę po nim pozoſtałą Briſeis wziął za Zonę. Agamemnon wydarł ią mu był, ale muſiał wrocić, aby go zachęcił i wywabił do woyny przeciwko Trojanom, ktorym ſię dotąd ſzczęściło, poki Achilles wydartey żałuiąc Briſeis z namiotu ſwego nie wychodził. *Hom.*

BRISES. Nayſtarſzy Pop Jowiſzow, Oyciec Briſeis. Ten wynalazł ſpoſob podbierania pſczoł: ale inſi przypiſuią ten wynalazek Ariſtenſzowi.

BRITOMARTA. Jowisza corka, uciekaiąc przed napaścią Minoſa, wskoczyła w morze, lecz na prożbę Diany, między nieśmiertelnemi była policzona.

BRONTES albo BROTES. Sławny Cyklops, Nieba i ziemi Syn. Ten Jowiſzowi ſtraſzne kował pioruny, i na ſwoim kowadle nie wypowiedziany huk ſprawował: zwłaſzcza gdy w kompanii Steropſa i Pirakmona, także Cyklopow, pilną dla Bogow wyſtawiał robotę.

BROTHEUS. Vulkana i Minerwy Syn, ze złości i rozpaczy, iż ſię wſzyſcy z iego ſzpetności i niepoczeſney oſoby naśmiewali, wſkoczył w otchłań Etny.

BRZYTWA. patrz: *Occaſio.*

BUBASTIS. Tak ſię nazywała Jſis Bogini w Egipcie, a to od imienia pewnego miaſta w ktorym ią oſobliwiey czczono.

BUCENTAURUS. Przed tym te nazwiſko znaczyło wielkiego Centaura, teraz podobne nazwiſka daią ſię Okrętom.

BUCOLION. Laomedonta Syn. *patrz.* Abarbareus.

BULIS. *patrz.* Egipius.

BUŁAWA. patrz: *Herkules. Centaurus. Achmon. Chiron. Cnota.*

BUSIRIS. Z Neptuna i Lydii urodzony: Był to okrutny Tyran w Egypcie, ten wſzyſtkich przychodniow i podrożnych Jowiſzowi na ofiarę zabiiał. Herkules, iego, z Synem, i z wſzyſtkiemi Popami, iako ſprawcami okrucieńſtwa a zamyślaiących przez zaſadzki i ſamego Herkuleſa zgładzić z świata, pomordował. Rozumieią niektorzy: że Buziris toż ſamo ieſt, co Oſiris bożyſzcze' ktoremu Egypcyanie zabiiali na ofiarę ludzi. Takowy okrutny i zabobonny obyczay był fundamentem tey bayki. *Ovid:*

BUPALES. Sławny Malarz. Ten odmalowawſzy Hipponaxa Poetę bardzo śmiſznie, dał okazyą temuż Poecie piſania przeciwko niemu wierſzow, w ktorych Poeta oſtatnim ſpoſobem z malarza ſzydził: Malarz nie mogąc tego ścierpieć affrontu, obwieſił ſię. *Horat.*

BUTES. Borea ſyn, muſiał uſtąpić i wynieść ſię z granic pańſtwa Amika Krola Bebricienſow, ſwego Oyca mniemanego, przeto iż go za ſwego Syna przyſpoſobionego niechciał uznać. Doſtał ſię potym z pewnemi ſwemi przyiacioły do Sycylii, wprzod iednak pod czas ſwoiey podroży na brzęgach Theſſalii, porwał Jphimedią, Pankratę, i Koroniſę, w

tedy

tedy gdy święta i obrządki Bachusowe obchodziły. Butes przy sobie zatrzymał Koronisę, lecz Bacchus uymuiąc się za Koronisą, iako swoią mamką, przepuścił na niego szaleństwo, w ktorym on zostaiąc wskoczył w studnią. Insi powiadaią iż Butes wziął za żonę Lycastę, czyli Venerę pod imieniem Lycasty dziwney urody, z ktorey miał Eryxa.

BUTHORTA. Miasto w Epirze w ktorym Eneasz znalazł Andromakę zaślubioną Helenowi. *Virg.*

BYK. Jeden ze dwonastu znakow Zodiaku. W postaci tego bydlęcia Jowisz Europę porwał, i w nadgrodę tego między gwiazdami osadził. *patrz:* Europa. Pasiphae. Aristeus. Achelous. Milon. Dirce. Egeon. Egestus. Polydamas.

BYZENUS. Syn Neptuna, sławnym się uczynił przez to, iż nie miał (iak pospolicie mowią) kości w ięzyku, mowił wolnie cokolwiek myślał, i co mu się tylko podobało.

C. C. C.

NB. C. *litera bierze się tu za* K. *osobliwie przed literami głosnemi.* a, o, u, *wiec tu nie trzeba czytać* ca, co, cu. *iak w Polskim pospolicie ięzyku; ale akcentem Łacińskim, tak właśnie iak by było* ka, ko, ku.

C A.

CABANINA. Zrzodło pod gorą Helicon wypływaiące, poświęcone Muzom, toż samo co Hypokrene: znaczy bowiem z greckiego zrzodło Pegazowe. *Persius: Proper. Ovid.*

CABARNIS. Tak się nazywała wyspa Paros

od

od Paſtucha imieniem Cabarna, ktory Cererze oznaymił o wzięciu od Plutona Corki iey Proſerpiny.

CABIRA. Zona Vulkana: od niey nazywaią ſię Nimfy Cabirites.

CABIRES. Bogowie ktorych z wielkiemi taiemnicami czczono na wyſpach Thracyi. Między rożnemi imionami tych Bogow te oſobliwſze były: Oſiris, Jſis, Thot, Aſcalaphus. *Meurſ.*

CACA. Sioſtra Cacuſa. Rozumieią niektorzy iż ona Herkuleſowi wydała kradzież brata ſwego: i dla tego zaſłużyła ſobie na cześć Boſką, ktorą iey czyniono w Rzymie. *Serv.*

CACAUS albo CACUS. Sławny hultay, ſpłodzony z Vulkana; mieſzkał bliſko gory Aventinu. Ten pokradł był woły Herkuleſowi, i aby poſzlaku iego nie było kradzieży, wprowadził ie do ſwoiey iaſkini ciągnąc za ogony tyłami do drzwi aby po śladach nie poznano. Stało ſię gdy Herkules nie mogąc znaleść zguby, reſztę bydła ſwego mimo ową pędził jaſkinię, ieden z kradzionych wołow poczuwſzy ſtado z ktorym chodził, ryczyć począł: Herkules porozumiawſzy ſztukę, wywalił drzwi do jaſkini, poznał ſwoie woły, zabrał, a Kakuſa na mieyſcu zabił. *Virg: Ovid: Proper: Mart.*

CADMUS. Krol Thebow, z Agenora i Telephaſſy zrodzony: brat Europy, tę gdy Jowisz porwał, Agenor Oyciec Cadmowi przykazał, aby ią pilnie ſzykał, a bez niey żeby mu ſię na oczy niepokazował. Nieborak Cadmus

dmus zaſzedł do Delfow radzić ſię Apollina, gdzie by mogł ſwoią ſioſtrę znaleść; ale za miaſt odpowiedzi, odebrał rozkaz, aby na tym mieyſcu miaſto założył, gdzie go woł, ktorego ſpodka, i za ktorym iść miał, zaprowadzi Z Delfu wyiechawſzy cały prawie świat zbiegał, przybywſzy do Beocyi, umyślił Bogom ſolenne ſprawić ofiary, i na ten koniec wyſłał ſwoich Kollegow po wodę do zrzodła Dirce, ale ich tam wſzyſtkich ſmok pożarł. Minerwa cieſząc w tym nieſzczęściu Cadma, kazała mu śmiało na owego natrzeć ſmoka i zabić, upewniaiąc iż tego dokaże. Tak ſię w ſamey rzeczy ſtało. Cadmus zęby ſmocze według rozkazu teyże Minerwy, na połu poſiał, aż oto w punkcie porodzili ſię ludzie ze wſzyſtkim zbroyni, ktorzy ſami między ſobą tak ſię zaczęli rąbać, iż ſię z nich żywych niezoſtało nad pięciu, ktorzy Cadmuſowi dopomagali budować miaſta na tym mieyſcu, gdzie go woł, według wyroku Bogow, zaprowadził. Wziął za żonę Hermionę corkę Marſa i Venery, z ktorey narodziły mu ſię: Semele, Jno, Autonoe, i Agave. Dowiedziawſzy ſię ieſzcze z wyrokow Boſkich że daleko większe nieſzczęścia czekaią iego potomſtwo, aby na nie ſwego czaſu z wielkim ſwoim umartwieniem nie patrzał, porzucił kray w ktorym był oſiadł; na ſtarość oboie obrocili ſię w wężow. *w Przem: Hor: Hyg: Lucan: Pauſ.*

CADUCEUS. Tak ſię nazywa laſka ktorą Apollo Merkuriuſzowi darował, odebrawſzy wprzod od niego Lutnią w darowiźnie. Pewnego

wnego czafu poftrzegł Merkuriusz na gorze Cyteron dwoch wężow kąfaiących fię, rzucił między nie, rozbraniaiąc, łafkę: aliżci obydwa węże tak fię w koło lafki okręciły, iż ich grzbiety na kształt łukow z tey i z owey ftrony lafki wyprężyły fię. Od owego więc czafu podobało fię Merkuriufzowi lafkę z okręconemi wężami, na znak uczynionego tą lafką pokoiu i zgody, nofić; przydał iefzcze do niey fkrzydełka, wyrażaiąc wymowę, ktora tak fzybko i gładko lecieć z uft pofłańca powinna, iakby naylotnieyfze fkrzydła miała.

CÆA albo CÆOS. Wyfpa na morzu Ægeyfkim nazwana od Cæufa Syna Tytana. Na tey wyfpie obfitość iedwabnikow. i bydła na podziw wielka znaydowała fię. *Virg: Georg.*

CÆCIAS. Jmie wiatru, ktory wieie przed porownaniem dnia z nocą.

CÆCULUS. Syn Vulkana. O nim pifzą, że matka będąc nim w ciąży, i blifka porodzenia, właśnie w terminie dziewięciu miefięcy, fiedziała przy kuźni męża fwego, w tym fkra z pieca czyli ognifka padła na nią, i fparzyła, a w tym punkcie urodziła Syna; ktorego nazwała Cæculus, bo oczki bardzo miał malękie. Ten dorofłfzy kradzieżą i rozboiem fię bawił, wybudował miafto Prenefté, w ktorym igrzyfka i wielki bal fprawiwfzy, zachęcał obywatelow, aby iefzcze drugie miafto dopomogli mu wybudować: lecz ci niechcieli fię dać namowić, dla tego iż powątpiewali o nim aby miał być fynem Vulkana. Powiadaią Poetowie że Cæculus na ow czas wzywał na pomoc Oyca fwego Bożka Vulkana, i w tym

punkcie

punkcie całe zgromadzenie obywatelow otoczone było płomieniem. Tak przeſtraſzeni, obiecali mu wſzyſtko cokolwiek rozkaże, uczynić, Niektorzy piſzą, że Cæcula znaleźli Paſtuſi w ogniſku leżącego bez naymnieyſzego ſzwanku, i przeto go ſynem Vulkana mianowali. *Virg: Serv.*

CÆNEUS. Przezwiſko Jowiſza wzięte od miaſta Cene, w ktorym mu wielką cześć Boſką wyrządzano. *Ovid: Virg.*

Tegoż imienia był pewny wielki Woiownik, ktory będąc pierwey Panną pod imieniem Cænis, znalazł łaſkę u Neptuna że go odmienił na meſzczyżnę takiego, ktorego ranić żadnym ſpoſobem nie można było. Ten znayduiąc ſię pod czas kłotni i zatargow między Lapithes i Centaury, wiele dokazywał: Centauwrowie poſtrzegłſzy że go ani ranić ani uderzyć nie mogli, wycinali w pień cały las, i drzewami go przywalaiąc zarzucili: on naoſtatek przemienił ſię w ptaszka Cænis.

CÆNIS. patrz *Cænus.*

CAJETA. Mamka Eneaſzowa: od iey imienia nazywa ſię pewna gora nad morzem we Włoſzech, gdzie iey grob ma ſię znaydować: przeto miaſto i port od niey imie wzieło. *Virg.*

CALAIS i ZETES. Rodzeni Bracia, Synowie Boreaſza i Orythii, z Colchidy w kompanii z Argonautami płynęli, Harpie z Tracyi wypędzili. O nich piſzą, że na barkach mieli łuſzczkę złotą, u nog ſkrzydła, i włoſy ſtraſznie długie.

CAL-

CALKAS. Sławny Wieszczek, zawſze w woyſku Greckim znaydował ſię gdy pod Troię ciągnęło, i Troi dobywało. W Aulidzie będąc przepowiedział: że oblężenie Troi dzieśięć lat zabawi: i że poty pomyślnego wiatru mieć nie będą, poki Agamemnon Jphigenii ſwoiey corki na ofiarę nie da. Po zburzeniu Troi, doſtał ſię do Colophon, gdzie z zgryzoty i zazdrości umarł, iż Mopſus wieſzczek to zgadł, czego on zgadnąc nie mogł. Z wyrokow zaś Boſkich wiedział, że iak tylko znaydzie ſię doſkonalſzy nad iego wieſzczek, on zaraz muſi umierać. *Hom: Virg.*

CALISTO albo HELLICE. Lykaona corka, iedna z aſſyſtuiących Dianie Nimf. Jowisz pewnego czaſu wziąwſzy na ſię poſtać Diany w wielką z Calliſto wſzedł confidencyą: w kilka czaſow potym gdy ſię Diana z Nimfami kompała, iedna Calliſto nie chcąc rozbierać ſię do kompieli, dała po ſobie złe porozumienie Dianie, Bogini więc rozgniewawſzy ſię odpędziła ią od ſiebie. Wypędzona Calliſto zległa w leſie, i powiła ſyna Arkas. Juno zazdroſna, maiąca zawſze oko na poſtępki męża Jowiſza, dowiedziawſzy ſię co ſię ſtało z Calliſto, chcąc ſię na niey pomścić świadczonych od Jowiſza faworow, przemieniła ią w Niedzwiedzicę, a Arkaſa Syna iey, w niedzwiadka. Jowisz przenioſł te obedwie beſtye do Nieba. Y tak poſpolicie trzymaią Poetowie, iż Caliſto między Konſtellacyami Niebieſkiemi oſadzona, ieſt taż ſama ktora ſię po dziś dzień nazywa *Urſa major*. a Arkas ieſt *Urſa minor* albo *Bootes*,

CALLIO-

CALLIOPE. Jedna z dziewięciu Muz, władaiąca Krasomowstwem, i wierszem nazwanym Rycerskim po łacinie *Carmen Heroicum.* Maluią pospolicie ią pod osobą młodey Damy, maiącą na głowie laurowy wieniec, trzymaiącą w prawey ręce trąbę, a w lewey Xięgę, trzy inne Xięgi leżą przy niey to iest *Iliada, Odissea, i Eneis.*

CALLIRHOE. Młoda Panna rodem z Calydonii, ktorą sobie wielce podobał Coresus naystarszy Pop Bacchusa, a widząc iż ona trudniła poyść za niego, udał się do Bacchusa Bożka, aby się pomścił zakamieniałości serca iey ku sobie. Wnet Bożek takie piiaństwo na Kalidonczykow przepuścił, iż z pianstwa szaleli. Radzili się więc Bogow coby mieli na te szaleństwo czynić? Odebrali odpowiedź, że się ta klęska inaczey nie uspokoi, chyba że Callirhoe, albo iaka inna na to miast znaczna osoba będzie zabita na ofiarę. A gdy nikt ofiarować się na śmierć, zastępuiąc Callirhoe, nie chciał; więc iąż samą na Ołtarż ku zabiciu prowadzono. Coresus naystarszy Pop maiący tę ofiarę sprawować, gdy uyrzał Callirhoe na śmierć iako ofiarę ubraną w stęgi i kwiaty, tudzież całą apparencyą do rozlania krwie osoby niegdyś ukochaney, nagłym zdięty żalem zamiast co miał puinał w ofierze przyprowadzoney przed Ołtarz utopić, w swoim go sercu utkwił: Callirhoe to widząc politowaniem ogarniona także przebiła się na przebłaganie Umbry Koresa. *Thucid: Pausf: Hyg.*

Tym imieniem nazywała się corka rzeki Skamandru, ktora poszła za Trosa, i z niego mia-

ła trzech Synow Jlusa, Ganimedesa, i Assaraka.

Tegoż imienia była Zona Alkmeona, ktora matkę swoią Eryphilę zabiła. *Patrz* Alkmeon.

CALPE. patrz *Abyla.*

CALUS, czyli ACALUS. patrz *Akal.*

CALIDON. Las w Etolii, gdzie Meleager zabił dzika strasznego: Miasto stoleczne teyże prowincyi tymże imieniem nazywało się.

CALIDONIA. Prowincya w Etolii, ktorey stoleczne Miasto było Calydon.

CALYPSO. Nimfa, według niektorych corka dnia: według innych Bogini zrodzona z Oyca Oceana a Matki Thetis. Mieszkała na wyspie Ogygia, gdzie z wielką ludzkością przyięła Ulissa przez nawałność tam zaniesionego. Trzymała go u siebie przez siedm lat, on iednak tęskniąc do swoiey Oyczyzny, wolał swoią Penelopę Zonę, iako tę Bogini, chociaż mu nieśmiertelność obiecywała, ieżeli by z nią zostać na zawsze chciał. *Hom: w Odiss: Nat: Com.*

CAMARINA. Bagno w Sycylii niegdyś sławne zaraźliwym fetorem z niego wychodzącym. Sycyliyczykowie radzili się wyroku Apollina, maiąli wysuszyć te bagno, czyli nie? odebrali odpowiedz, aby się nie ważyli zamysłu swego do skutku przyprowadzać, bo nie będą z niego korzystać. Oni iednak niesłuchaiąc wyroku Bożka osuszyli owe iezioro. W krotce potym tamtędy nieprzyiaciel łatwiutenki przystęp maiąc, wtargnął do ich Kraiu, i spustoszył go. *Virg.*

CAMIL-

CAMILLA. Krolowa Volſkow przeciwko Eneaſzowi, Turnuſowi na ſukurs przyſzła, dłngo utrzymywała ſwoią walecznością los ſzczęścia Marſowego: Chybkością w biegu, exercerunkiem woyſkowym wſzyſtkich przewyżſzała. Na oſtatek w żwawey batalii poległa na placu od pociſku. *Virg.*

CAMIRES. Herkuleſa i Joli Syn, wybudował na wyſpie Rhodus miaſto, ktore od ſwego imienia Camira nazwał.

CAMOENÆ. Tak ſię nazywały Muzy od oſobliwſzego wdzięku w śpiewaniu.

CANACE. Eola Corka bez wiedzy Oyca ſwego chcąc poyść za mąż, przez omyłkę z bratem rodzonym w małżeńſkie weſzła śluby. Gdy potym powiła ſyna, tak przez nieroſtropność mamki, iako przez płacz dziecięcia odkryła ſię cała ſprawka, i nie mogła ſię więcey przed Eolem utaić. Rozgniewany Eolus o taki kryminał corki ſwoiey, dziecko pſom na pożarcie wyrzucić kazał, iey zaś ſamey poſłał puinał, aby ſiebie właſną ręką ukarała. Makabr Brat iey, poczuwaiąc ſię do teyże zbrodni, i obawiaiąc ſię podobney kary uciekł do Delfu, gdzie Popem Apollina zoſtał. *Ovid.*

CANATE. Sławna gora w Hiſzpanii, na ktorey wierzchołku było iezioro bez gruntu, a woda w nim czarna, gdy w niego co wrzucono, zaraz wielka zrywała ſię nawalnica.

CANCER. *patrz* Rak.

CANDAULES albo MIRSILES. Syn Myrſa oſtatni z Familii Heraklidow. Niewypowiedzianie w ſwoiey ſię Zonie kochał, chciał pewnego czaſu ſwemu Fawor ytowi Gyges poka-

zać ią, gdy wstaiąc ubierała się. Wstydem i gniewem zdięta, poczytuiąc sobie za affront postępek męża, skazała na Gygesa, aby go w tym punkcie zabił: co gdy się stało, Gigesa sobie obrała za męża. *Herodot.*

CANENTE. Zona Pika, tak się turbowała po śmierci swego męża, iż z ustawiczney zgryzoty i żalu tak oczywiście schła, niszczała; iż na koniec i odrobiny iey niezostało.

CANICULA. patrz *Icarus.*

CANOPE. Bożyszcze Egypskie, Popi do ofiar i obrządkow temu Bożyszczowi destynowani, wielkiemi byli czarownikami. Ten Bożek wyrabiany był tym sposobem: Naczynie duże, na wierzchu maiące ludzką głowę, albo iastrzębią, i w około naczynia rożne charaktery i hieroglyphiki. Chaldeyczykowie ktorzy czcili za Boga ogien, za nic mieli Bogow wszystkich Narodow, iako tych, ktorzy będąc z złota, z kamienia, drzewa zrobieni, boią się mocy ognia i nigdy mu oprzeć się nie mogą. Pewny Pop Canape, założył się z Chaldeyczykami, że iego Bożek był mocnieyszy, nad ich. Zwiedli iakoby na poiedynek obydwa Bogi z sobą. To iest, w około Canapę ogniem otoczono. Aż oto (z podziwieniem wielkim Chaldeyczykow) tak wiele wody z Bożyszcza Canape razem rzuciło się, iż ogien w punkcie zalany został. Zaczym Egypcianie okrzyknęli zwycięzcą swego Bałwana Canape. W czym sztuka była owego Popa, ktory poświdrowawszy na wszystkie strony dziureczki w owym naczyniu, i pozalepiawszy woskiem, wodą napełnił: w ogniu gdy

naczynie z wodą postawione było, wosk się roztopił, a tak dziurkami woda wypływaiąc zalała ogien. *Suidas.*

CANOPE. Miasto w Egypcie, nazwane od pewnego Canoba Styrnika Okrętu, w ktorym Menelas powracaiąc od Troi, płynął. Ten Pan będąc nawałnością morską zapędzony do Egyptu, utracił ulubionego Sternika, ktory na ląd wysiadszy z ukąszenia od zmii umarł. Menelas na pamiątkę wiernego swego a ukochanego Sternika, na owym mieścu wystawił miasto, i od iegoż imienia nazwał Canape, albo Canapus. *Mela, Solin: Strabo.*

CAPANEUS. Ołbrzym miasta Argos, mąż Ewadny. Ten woiował przeciwko Jowiszowi, i tak iak i Tytani zginął.

CAPHAREUM. Sławna gora nad morzem w Eubei.

CAPIS. Astaraka syn Xiąże Troiańskie.

CAPRICORNUS. patrz *Koziorożiec.*

CARESUS, albo CARESIUS. Rzeka w Troadzie.

CARIA. Prowincya w Azyi Mnieyszey leżąca między Lycyą i Jonią, sławna dla rozmaitych Przemienienia, ktore się tam z ludzmi podziały; nazwana od Cariusza Syna Jowiszowego.

CARITES. Jmie trzech Wdzięków. patrz. *Gracye.*

CARNUS. Jowisza i Europy Syn, wielki Poeta i Muzyk: od imienia iego Potyczki rozumne Poetow na honor Apollina postanowione, nazywały się Carneades.

CARON. Ereba i Nocy Syn. Przewoźnik Piekielny. On bowiem przez rzeki piekielne Acheron, Styx, albo inne, przewozi dusze, ktore od przewozu płacić mu powinny pewny pieniądz. *Nat: Comes. Ovid: Virg.*

CARIBDES. Sławny zakręt, czyli wir Morski na ciaśninie między Sycylią i Neapolem. Baią Poetowie: że Caribdes była niewiasta, ktora Herkulesowi pokradła woły, za to Jowisz piorunem ią zabił i rzuciwszy w morze przemienił ią w strafzny zakręt; na przeciwko ktorego nie daleko iest inny nazwany Scylla. Z szumu z tych zakrętow wydaią się dziwne głosy, psow wyiących, szczekaiących, i uiadaiących. Między temi dwoma zakrętami mogł okręt przeyść, ale tak trzeba było kierować, aby ani na tę, ani na owę stronę nie zbliżał się: bo iesli cokolwiek zbliżył się czyli do Scylli, czyli do Caribdes, porywany był od zakrętu, bez sposobu ratowania, i na dno morskie bywał pogrążony. *Virg. Hom.*

CASSANDRA. Priama i Hekuby corka. Ta obiecała była poyść za Apollina, byle tylko iey dał ducha Prorockiego. Otrzymała czego żądała od Apollina, ale swoiey obietnicy nie spełniła. Apollo rozgniewany odebrał iey u ludzi kredyt, tak iż lubo ona wiele rzeczy prawdziwych przepowiadała, nikt iednak temu wiary nie dał, i owszem ieszcze z iey proroctwa naśmiewano się. Ona radziła Troiańczykom aby konia zbudowanego nie wprowadzali do miasta, ale iey nie słuchali. Ajax Syn Oileusza znęcał się nad nią trzymaiącą się Ołtarza, i z Kościoła wywlokł, będąc złego na

nią

nią ferca, za przepowiedziane fobie niefzczęścia. Po zburzeniu Troi doftała fię w podziele Agamemnonowi, ktoremu przepowiedziała, że od właſney zginie żony: nie dał temu wiary Agamemnon. I tak nieſzczęśliwa Prokini w raz z Agamemnonem, gdy do fwego domu powrocił, od Egifta zamordowana zoftała, z namowy prawdziwey żony Agamemnona. *Virg: Hom.*

CASSIOPE. Zona Cepheufza Krola Ethiopii, a Matka Andromedy. Ta Krolowa wraz z fwoią corką zuchwale chełpiły fię, iż fwoią urodą przechodziły Junonę, i wfzyftkie Nereidy. Rozgniewane Boginie o ten dla fiebie affront, profiły Neptuna, aby fię za nie pomścił. Neptun zefłał ftrafzydło morfkie, ktore puftofzyło brzegi, i wielkie fzkody ludziom czyniło. Cepheus radził fię Bogow iakby tę klęfkę od fwego odwrocił kraiu? odebrał odpowiedź, że inaczey iey fię nie pozbędzie, iako gdy Andromeda będzie do fkały przykuta, i wyftawiona na pożarcie ftrafzydłu morfkiemu. Szczęściem, że Perfeus tamtedy leciał na koniu Pegazie, ten pokazawfzy głowę Meduzy ftrafzydłu, w fkałę go obrocił, Andromedę uwolnił, i uprofił u Jowifza aby Caffiopeę między gwiazdami ofadził. *Patrz* Cenchris, Chione, Cinarre, Myrra, Pretides, Antigona. *Ovid: Hyg:*

CASTALIDES. Tak nazywaią fię Muzy od zrzodła Caftalii, ktore im było poświęcone.

CASTALIA. Nymfa, ktorą Apollo przemienił w zrzodło, i dał moc dodawać ochoty i fpofobności do pifania wierfzow tym wfzyftkim,

ſtkim, ktorzy by z niego wodę pili, i przeto Muzom poświęcone było.

CASTALIUS. Krol okolicy Parnaſſu, od ktorego zrzodło nazywało ſię Caſtalia. Ten miał Corkę iedynaczkę Caſtalią, ktorą Apollo wielce ſobie polubił, i to było fundamentem przemienienia iey na zrzodło tegoż imienia.

CASTOR i POLLUX. Bracia Heleny i Clitomneſtry, zrodzeni z Jowiſza i Ledy. Z Jazonem wyprawili ſię byli do Colchidy na odebranie Runa Złotego; niewypowiedzianym ſpoſobem między ſobą kochali ſię, nieodſtępuiąc nigdy ieden drugiego. Jowiſz dał nieśmiertelność Polluxowi, a ten zaraz iey Bratu ſwemu Caſtorowi udzielił, tak iż na przemiany ieden żył, a drugi umierał; ten co umarł był, gdy czas przyſzedł wſtawał i żył, a żyiący zamierał: i tak koley nieuſtanine między ſobą zachowywali. Wiele im Kościołow budowano oſobliwie Caſtorowi. Bogowie Koronuiąc ich braterſką, naprzykład całemu światu, miłość; przemienili ich w gwiazdy i między znakami niebieſkiego Zodiaku oſadzili, pod imieniem bliźniąt. Względem okoliczności ich porodzenia *patrz* Leda. *Phędr: Lucian: Nat: Com.*

CATANE. patrz *Evadne.*

CAUCASUS. Sławna gora w Colchidzie, wyſokością ſwoią prawie wſzyſtkie gory w Azyi przewyżſza, ma ſwoich mieſzkańcow goralow. Wierzchołki tey gory ſniegami ſą zawſze okryte.

CAUMAS. Jmie pewnego Centaura. Innych Centaurow te ſą imiona: Gryneus, Rhæ-

tus Arneus, Lycidas, Medon, i Pisenor. Chiron, Euritus, Anyeus, Pholus i Cautras nayſławnieyſi że wſzyſtkich byli.

CAUNE albo CAUNUS. Z Mileta i Ciane zrodzony. Ten uważaiąc że iego Siostra nieporządny do niego miała affekt, porzucił ſwoią Oyczyznę, i zaſzedłſzy do Caryi wybudował miaſto.

CAURUS. Jeden z pryncypalnieyſzych wiatrow.

CAYSTER. Rzeka w Azyi mnieyſzey ſławna łabędziami, ktoremi prawie zawſze okryta bywa.

CEADES. Euphema Oyciec, ktory wielki ſukurs Troiańczykom od Grekow oblężonym, ſprowadził. *Homer.*

CEBRION. Jeden z rebellizuiących i woiuiących przeciwko Jowiſzowi Olbrzymow, ktorego Venus zabiła. *Ariſtoph.*

Tegoż imienia był ieden Syn naturalny Priama, ktorego Patroklus zabił. *Homer.*

CECROPS. Egypcyan, wielki bogacz, ten porzuciwſzy ſwoią Oyczyznę, zaſzedł do Attiki, gdzie poioł zą żonę Agraulę corkę Acteuſza, i pierwſzym był Krolem Atheńſkim. O nim piſzą, iż miał dwie twarzy, a to z tąd, iż on pierwſzy był przyſtoynego życia Małżeńſkiego Autorem. Jemu po śmierci między Bogow policzonemu, na grobie ofiarowano koguty: i powiedaią, iż raz w zgromadzeniu ofiaruiących, pokazał ſię w poſtaci lwa. *Euſeb: Scaliger.*

CECULUS. Syn Vulcana, tego obywate-

le Preneſte miaſta wykrzykneli Krolem, iak tylko o iego urodzeniu dowiedzieli ſię. patrz *Coeculus.*

CEIX. Lucyfera i Chione Syn. Niezmiernie śmierci matki ſwoiey żałował, przeto udał ſię do Claros radzić ſię Bożka, iakimby ſpoſobem mogł wſkrzeſić ſwoią Matkę; ale w podroży utonoł. Zona imieniem Alcion ſzukaiąc go, przemieniła ſię tak, iak i mąż zatopiony w Zimorodka. Inſi piſzą iż Jutrzęka upodobawſzy ſobie Ceix, wzieła go za męża. *patrz.* Jutrzęka.

CELÆNA. Mieyſce w Kampanii poświęcone Junonie.

Także ſię nazywała gora w Azyi, przy ktorey Apollo Satyra Marſiaſza z ſkory odarł.

Tym imieniem iedna z Pleiadow nazywała ſię, ktorey Jowisz wolnieyſzym ſwoim poſtępkiem wſtyd uczynił.

CELENO. Sławna Harpia. *Virg.*

CELEUS. Krol Eleuzyńſki, Oyciec Triptolema. Ten Cererę z wielką ludzkością do Domu ſwego przyiął, za co ona zawdzięczaiąc, nauczyła go rolnictwa. Zaden z Krolow oſzczędniey nie żył, ani mieſzkania proſtſzego nie miał, nad niego. *Virg: w Georg: Ovid.*

CELME. Dama rodem z Teſſalii, ktorą Jowisz w dayment przemienił, za to iż o iego nieśmiertelności wątpiła, i że był śmiertelnym wielkiemi dowodziła racyami.

CELMIS. Mąż Celme, na toż ſamo przyſzedł co i iego żona za ſwoią niewinność. Niektorzy

ktorzy rozumieią, iż on był piaſtunem Jowiſza. *Ovid.*

Tegoż imienia był ieden z Popow nazwanych Curetes, tego właſni towarzyſze od ſiebie wypędzili, za to (iak powiedali) iż z matką Bogow w zbytnią zaſzedł poufałość.

CENCHRIS. Zona Cinira, a matka Myrrhy. Ta za to, iż ſię chełpiła iakoby iey corka ładnieyſza była od Bogini Venus: to miała przez zemſtę od wzgardzoney Bogini umartwienie; że iey corka nieporządną od Venery zarażona paſſyą, nie reſpektowała właſnego Oyca. *patrz* Myrrha, Caſſiopea, Chiene. *Ovid.*

CENCHRIUS. Rzeka w Jonii, w ktorey powiadaią Poetowie, iż mamka Latonę Boginią obmyła, iak tylko ſię na świat urodziła.

CENEA albo CENIS. Była naprzod Damą, ale Neptun ią przemienił na iey prozbę w męſzczyznę takiego, ktoryby nie mogł być ranionym. Pod czas weſela Pirithouſza, zwadził ſię z Centawrami; ktorzy go laſem całym przywaliwszy zaduſili: Neptun go iednak przemienił w ptaſzka. *Ovid.*

CENTAURI. Narod poſiadaiący iedną część Theſſalii, pochodzący od Jxiona i Nocy. Były to raczey monſtra, aniżeli ludzie, poł człeka a poł konia w ſwoiey poſtaci wyrażaiący, to ieſt, głowę, kark, ręce, mieli ludzkie; reſztę poſtaci mieli całego prawie konia, oprocz łba i karku. Ich broń poſpolicie była pałka i łuk, do ktorego bardzo byli ſprawni. Z nich niektorzy, co byli zaproſzeni na weſele Pirithouſza z Hippodamią, zwadzili ſię z Lapites podobnemiż właśnie ſobie wielkoludami,

dami, bardziey na monſtra iak na ludzi wyglądaiącemi. Ciż Centawrowie głos mieli dziwnie przeraźliwy, bardziey do rżenia końſkiego, niż do mowy ludzkiey podobnego, Herkules zbił te ſtraſzydła, i wypędził z Theſſalii. *Ovid: Nat: Com.*

CEPHALUS. z Merkuriuſza i Herſy zrodzony, miał żonę Prokris corkę Erekteuſza: Jutrzęka porwała go ſobie była, ale na daremnie. Rozgniewana przeto za iego nieużyte ſerce, groziła mu zemſtą, i tak odprawiła go do ſwoiey żony, ktorą paſſyami kochał. W drodze powątpiewaiąc o wierności iey małżeńſkiey, umyſlił ſię przebrać, aby doświadczył poprzyſiężoney cnoty. Stało ſię, że gdy przebrany przyiechał do ſwego domu, żona go niepoznała, on z tey okazyi kontent, iakby obcey, iey ſię rekommendował przyiaźni, i gdy iuż należycie iey ſobie uiął ſerce, a widział że mu gotowa była wſzelką oświadczyć przychilność: dopiero dał ſię poznać że był iey prawym mężem, wyrzucaiąc nieſtateczność poprzyſiężoney wierności. Prokris ze wſtydu uciekła w las, i tam ſię przez nieiaki czas kryła, ale Cephalus nie mogąc bez niey wytrwać, ſzukał iey pilnie i znalazł. Poiednawſzy ſię Prokris darowała mężowi kopią i pſa, co miała ſobie w prezencie dane od Minoſa Krola: i od owego czaſu z takim przywiązaniem była ku mężowi, iż go nigdy nie odſtąpiła, zazdrośnie wzaiemney przeſtrzegaiąc przyiaźni. Pewnego czaſu Prokris ſkryła ſię w krzaku chcąc wypatrzyć ſkrytych męża ſwego zabaw, i poznać iego cnotę. Ale

nieſzczęśliwy Cephalus, rozumieiąc że ſię iaki zwierz ukrywa w zaroſlach tąż ſamą kopią, ktorą miał od Prokris, przebił ią. Poſtrzegłſzy ſwoy fatalny błąd, tymże ſamym orężem z rozpaczy odiął ſobie życie. Bogowie zlitowawſzy ſię, oboie przemienili w gwiazdy. *patrz.* Atys, albo Adraſt. *Hyg. Ovid.*

CEPHEUS. Krol Ethiopii, Oyciec Andromedy. *patrz* Caſſiopea.

Tegoż imienia był Xiąże Arkadyi, ktorego wielce Minerwa kochała, i iemu do włoſow przypięła ieden włos Meduzy, przez co był nie zwyciężonym.

CEPHISA. Rzeka w Phocidzie, w ktorą ſię nieiaki obrocił Cephiſus. Ten lubił urodziwe Nimfy i wſzelkiemi im akkomodował ſię ſpoſobami, ale nie miał ſzczęścia do nich, bo nim pogardzały. *Ovid.*

CERASTES. Narod ludzi w Prowincyi Amathont bardzo okrutnych, ktorych Venus przemieniła w wołow, za to; iż iey na ofiarę zabiiali przychodniow i podrożnych. Ich Zonom, taż ſama Bogini odięła wſtyd, na większą ich hańbę, u wſzyſtkich ludzi.

CERAUNIA, albo CERAUNII. Gory w Epirze ktore dzielą morze Jońſkie od odnogi Adriatyckiey. *Ovid.*

CERBERUS. Pies o trzech łbach, i trzech paſzczach ſtrzegący bramy piekielney i pałacu Plutona, zrodzony z Olbrzyma Typhona i Echidny. O nym Poetowie baią, iż ſię zwykł łaſić z nieſzczęśliwemi duſzami wſtępuiącemi do piekła, a ſzarpał i niedopuſzczał te, ktore

z tam-

z tamtąd wychodzić chciały. Orpheus chodząc do piekła po żonę swoią Eurydykę, uspił tego psa melodyą lutni swoiey. Herkules chodząc po Alcestę, skrępował go wprzod łańcuchami, dopiero wyprowadził Alcestę. *Homer: Virg: Tibul: Ovid:*

CERCEIS. Nymfa Morska, Corka Oceana i Thetis. *Hesiod.*

CERCOPES. Ludzie, ktorych Jowisz odmienił w małpy, za to, iż sobie wszelkiey rospusty pozwalali. *Ovid.*

CERCYON. Sławny zboyca, ktorego Theseusz pokonał, i takąż samą karą dręczył go, iaką on był zwykł podrożnych męczyć. Miał iedynaczkę Corkę, ktora się dała wykraść Neptunowi, za co Oyciec rozgniewany, ią i dziecko, ktore miała z Neptuna, w las wyrzucić rozkazał. Cercyon tak był mocny iż naywyższe naymocnieysze drzewa zginał do kupy i wiązał.

CEREALES. Swięta na honor Cerery.

CERES Bogini Rolnictwa, zrzodzona z Oyca Saturna, a matki Cybele. Z Bachusem w kompanii rożne kraie zwiedzaiąc, nauczyła ludzi sprawować rolą. Gdy Pluton porwał iey corkę, zapaliła dwie pochodnie na gorze Etnie, aby tak w dzień, iako i w nocy mogła swoiey zguby z pilnością szukać. Przybywszy do dworu Krola Tryptolema, i powziąwszy do niego, dla iego ludzkości, serce; nauczyła go sekretow gospodarstwa, osobliwszych sposobow uprawiania roli, zasiewania, i zbierania. Wzieła na się także eduka-

cyą

cyą Syna Tryptolomowego Deiphona, ale ſekretnie; karmiła go ſwemi pierſiami umyſlnie, aby z niey nieśmiertelność wyſſał: on iednak przez niedyſkrecyą matki własney Meganiry fatalnie zgorzał. Ceres wyiechawſzy od Dworu Tryptolema, ſpodkała ſię w drodzę z Arethuzą, ktorey ſię pytała o ſwoią corkę, ieżeliby iey gdzie nie widziała: odpowiedziała że ią Pluton do piekła porwał. Wnet Ceres do ſamego poſzła piekła, i znalazła corkę, ktora iednak nie chciała poyść za matką, woleiąc przy Plutonie zoſtać w Piekielnym Kroleſtwie. Ceres do ſamego udała ſię Jowiſza, aby ſwoią odzyſkała corkę; Pozwolił Jowiſz na iey uſilnie proźby, ale z tą kondycyą aby nic, w Piekle będąc, nie iadła: Nie wytrzymała Ceres, potaiemnie w ogrodzie Plutona znalazſzy pod drzewem granat, ſiedm ziarnek z niego wydobywſzy ziadła: wypatrzył to Eſkalaphus i powiedział, za co Ceres rozgniewana odmieniła go w ſowę. Jowisz nie chcąc Cerery zaſmucić, pozwolił aby Proſerpina poł roku mieſzkała z mężem Plutonem, a poł roku mieſzkała przy Matce. Ta Bogini miała wiele Kościołow ſobie wyſtawionych, bogatych i wſpaniałych. Pierwiaſtki każdego zboża ofiarowano iey. Pod utratą życia niegodziło ſię przeſzkadzać obrządkom i offiarom Cerery. Malowano ią trzymaiącą w iedney ręce ſierp, w drugiey ſnopek zboża i maku, takiż na głowie wieniec: pierſi pełne mleka. Na ofiarę zabiiano iey wieprza: Nazywała ſię rożnemi imionami od mieyść na ktorych miała ſobie Kościoły wyſtawione. I to ieſt naypowſzechniey-

ſze

ſze Bogini Ceres opiſanie; gdyż ani Mytologiſtowie, ani Poetowie nie zgadzaią ſię w ſwoich o niey baśniach. Wielu ieſt takich co rozumieią że iedno ieſt Cybeles co Ceres. *Hyg: Pauſ: Nat: Com: Apollon: Ovid: Virg.*

CERUS albo SERUS. Bożek dobrych czaſow. *patrz* Okazya, tym imieniem czaſem go nazywano, bo nie rychło przychodził.

CESTE. Pas Venery, w ktorym zamykaią ſię gracye, chuci, i przynęty: tego Juno pożyczyła u Venery umyſlnie, aby Jowisz z lepſzym do niey był przywiązaniem, a tak żeby go mogła przeciwko Troianom pobudzić do niełaſki. Venus w przytomności Paryſa rozpaſała ſię, aby on był przyſądził iey iabłko złote, od Bogini Diſcordii, czyli Niezgody podrzucone.

CEUS. Z Tytana i Ziemi zrodzony, porwał ſię z broią na Jowiſza uymuiąc ſię za honor wzięty Latonie; ale go Jowiſz zabił piorunem. *Virg.*

CHALCIOPE. Eeteſa Krola Colchidy corka, ſioſtra Medei, a żona Phryxa. *Ovid.*

CHALCOMEDUSA. Żona Arceſiuſza, matka Laerciuſza, a babka Uliſſa.

CHAMOS. Bożek Moabitow, rozumieią niektorzy, że tenże ſam co Bacchus.

CHAON. Syn Priama, ktorego właſny Brat Helenus niechcący na polowaniu zabił. Helenus nie utulony w płaczu i żalu po nim, nazwał iedną część Epiru, na pamiątkę fatalnie zabitego brata, Chaonią.

CHAONIA. Cżęść Epiru gorzyſta, i laſami okryta; ſławna żołędzią ktorą ludzie żyli przed

wyna-

wynalezieniem chleba, i gołębiami przepowiadaiącemi przyszłe rzeczy. *Virg: Prop: Ovid.* patrz *Chaon.*

CHAOS. Mgła gruba i niekształtna, czyli raczey pomieszanie wszystkich w kupę elementow na początku świata.

CHARIKLEA. Corka Hydaspa. Tą matka będąc w cięży, zapatrywała się na portret pewney damy niewypowiedzianey białości, i z tąd urodziła corkę nieporownaney urody. Ta przyszedłszy do doskonałszych lat, podobała sobie Theogenesa młodego Pana, z ktorym w niezliczonych znaydowała się przypadkach, niebespieczeństwach, i kłopotach, naostatek poszła za niego. *Heliod.*

Tegoż imienia była corka Apollina, a żona Chirona Centaura. Rozumieią iednak, że to taż sama, o ktorey wyżey mowiłem.

CHARYBDES. patrz. *Carybdes.*

CHERSONESUS. Termin Grecki znaczący toż samo, co Peninsula albo Połwysep.

CHIMERA. Monstrum maiące głowę lwią, piersi i resztę ciała kozią, a ogon smoczy, ogien i płomienie z pyska wybuchało: pustoszyło przez długi czas Lycią, Bellerophon zabił i zatracił. *patrz.* Bellerophon. *Apollo dor: Euripid: Ovid: Lucr: Hesiod.*

CHIONE. Dedaliona corka, w ktorey się Apollo i Merkuriusz kochali, i o iey się przyiaźń starali. Więc z obydwoma w małżeńskie weszła śluby. Z pierwszego, to iest, Apollina: miała Syna Philamona sławnego Lutnistę; z drugiego, to iest Merkuriusza, miała Autholika sławnego filuta, podobnego Oycu. Chione

ne tak ſię chełpiła z ſwoiey urody, iż zanic Dianę reſpektem ſiebie miała, Bogini mſzcząc ſię, ſtrzałą iey język przebiła. *patrz.* Caſſiope, Cenchris. *Ovid: Hyg.*

CHIRON. Centaur, z Saturna i Phyliry zrodzony. Saturnus obawiaiąc ſię aby Żona iego Rhea nie poſtrzegła iego ſpraw, przemieniwſzy ſię w Konia, poſzedł z wizytą do Philiry, ktora mu urodziła Chirona, w poł konia, w poł człeka. Monſtrum to przemieszkiwało na gorach, zawſze maiąc w ręku łuk natężony, polowaniem ſię bawiło, a przytym takiey nabyło wiadomości zioł, iż ſwego czaſu za naydoſkonalſzego uſzedł Lekarza. Nauczył Lekarſkiey ſztuki Eſkulapiuſza, Aſtronomii Herkuleſa, Achilleſa w tych i inſzych umieiętnościach był Nauczycielem. Cierpiał wielki bol w nodzę, z rany ktorą mu zadała Herkuleſowa ſtrzała iadem hydry napuſzczona, gdy trefunkiem na iego nogę padła, życzył przeto ſobie iak naybardziey śmierci, ale że był nieśmiertelnym: nie mogł ſię iey ſpodziewać. Naoſtatek Bogowie ſłyſząc iego lamenta i prośby, aby mogł iaką taką śmiercią umrzeć, zlitowali ſię nad nim, i przenieſli go do nieba, i oſadzili między znakami Niebieſkiego Zodiaku pod imieniem ſtrzelca. *Plin: Ovid: Hyg.*

CHŁOPI. Latona uchodząc i kryiąc ſię przed prześladowaniem Junony, przybiegła nad pewne iezioro, gdzie chłopi iedni orali, drudzy koſili, i inne goſpodarſkie roboty ſprawowali; proſiła ich tedy, będąc zmordowaną, aby trochę podali wody, ale tak nie ludzcy byli, że nie dali, co większa ani czerpać dopuścili.

La-

Latona na ukaranie ich, uprosiła u Jowisza moc przez ktorą swą zemstę uzbroiwszy, wszystkich w żaby poprzemieniała. *Ovid. w Metam.*

CHOROEBUS. patrz: *Corœbus.*

CHRETEIS. patrz: *Athalanta.*

CHRYSAOR. Neptuna i Meduzy syn, zaślubił się z Callirchoe, z ktorey miał Geriona.

CHRISEIS. Chrisesa Popa Apollinowego corka. Po oblężeniu Thebow w Cylicyi, dostała się w podziele Agamemnonowi, ktory ią, (iak piszą Poetowie) przekładał nad własną żonę Clitemnestrę, dla cudney urody, tudzież dla tego iż umiała przedziwnie na płutnie i materyi wyszywać: przeto ią wszędzie z sobą bierał, i na woynę Troiańską iadąc wziął. Tam Chrises w ubiorze Kapłańskim stawił się przed Agamemnonem prosząc o wydanie swoiey corki, ale nic nie wskurawszy, zasmucony prosił Apollina, aby powietrzem woysko Greckie ukarał, za nielitość ich Hetmana. Stało się, że się w woysku powietrze zaięło, poki na ostatek Agamemnon przymuszony rozkazem Wieszczka Calchasa nie oddał Oycu corki. Agamemnon oddawszy Chriseis, porwał Briseis Achillesowi, z kąd wielka między dwoma Hetmanami wybuchnęła kłotnia, tak iż Achilles więcey nie chciał za swoich Ziomkow woiować, a tak do śmierci Patrokla, w swoim, nic nie robiąc, namiocie przesiedział. Ten gniew Achillesa iest materyą wierszow Homera nazwanych Jliadą. *patrz.* Briseis. *Hom: Hyg.*

CHRISES. Oprocz Chrises, Oyca Chriseis, o ktorym wyżey mowiło się, był inny Chrises

zrodzony z Chriſeis i Apollina, według niektorych; a według innych, z Agamemnona. O narodzeniu tego, nic nie wiedział wſpomniony inny Chryſes, aż dopiero wtedy gdy Oreſtes z Jphigenią porwawſzy ſtatuę Diany z Cherſoneſu Tauriki, uciekli do wyſpy Smynthy. Chryſes tam po ſwoim dziadu naſtąpił na funkcyą nayſtarſzego Popa Apollinowego: i tam wſzyſcy trzech (znayduiący ſię przy pewnym bankiecie z ſobą bieſiaduiąc poznali ſię. Powrocili potym do Micen na odebranie ſukceſſyi po ſwoim Oycu. *Nat: Com: Hyg.*

CHROMIUS. Jeden z Synow Priama, ktorego Diomedes przy obleżeniu Troi zabił.

CHROMIS. Młody Satyr.

Tegoż imienia był ſyn Herkuleſa ktory ſwoie konie paſał ciałem ludzkim, za co go Jowiſz piorunem zabił.

CHRYSIPPUS. Syn naturalny Pelopa, wielki kochanek Oycowſki. Hyppodamia żona Pelopowa, obawiaiąc ſię ażeby Chryſippus kiedyżkolwiek nie wziął gory nad ſynami iey z prawego łoża zrodzonemi, namawiała ich, aby Chryſippa ſprzątneli, bo go paſſyami nie lubiła, i co mogła złego iemu wyrządzała. Widząc zaś że Atreus i Thieſtes ſynowie iey nie chcieli ſię odważyć na tak ſzkaradną akcyą, ſama więc porwawſzy puinał mężowy, pchnęła nieſzczęśliwego Chryſippa, i zoſtawiła w ciele iego. Chryſippus pchnięty żył ieſzcze przez nieiaki czas, że można było dowiedzieć ſię od niego o zaboycy, bez żadnego porozumienia na Atreuſza i Thieſta. Zaczym Hyppodamia unikaiąc ſprawiedliwey od cudzey ręki

zemſty i kary, nie wiele myſląc ſama ſię przebiła. *Eurip.*

CHRYSIS. Xięni Junony w mieście Argos. Ta gdy ſię zdrzymała, ubiory Kapłańſkie bliſko ognia leżące zaiefy ſię, potym Kościoł cały ogien ogarnął: w tym pozarze i ona zgorzała.

CICLADES. Nymfy, ktyre Neptun przemienił w wyſpy na morzu Egipſkim, za to, iż mu oſiar niechciały oddawać.

CICONES. Rzeka w Theſſalii z ktorey woda ma to do ſiebie: że wnętrzności, gdy ſię iey kto napiie, twardnieią, i gdzie kolwiek płynie, albo cokolwiek w nią wrzuconego bywa, w kamień obraſta.

CILENO. Jedna z Pleiadow.

CYNARA. Rodem z Theſſalii, miała dwie corki, ktore że ſię w urodzie przenoſiły nad Junonę, przemienione ſą od teyże mściwey Bogini w ſchody ſłużące do weyścia przy drzwiach pewnego Kościoła na honor iey wyſtawionego.

CYNYRUS. Krol Cypryiſki, ku ktoremu corka iego Myrrha z niewypowiedzianym była przywiązaniem. Ta raz niepoznawſzy Oyca, mniemaiąc ſię być w kompanii z mężem, przeciwko przyrodzeniu wykroczyła i ſwego czaſu porodziła ſyna, imieniem Adonis *patrz:* Myrrha.

Tegoż imienia był Pop Venery maiący pięćdzieſiąt corek, ktore wſzyſtkie przemienił Jowiſz w Zimorodki. *Ovid: Eraſm.*

CIRCE. Dnia i Nocy corka, albo (iak inſi piſzą) ſłońca i mieſiąca. Sławna Czarownica.

Wypędzona z włafnego kraju za otrucie fwego męża ktory był Krolem Sarmatow, przeniofła fię na pewną wyfpę, ktora od iey imienia w dalfzym czafie nazywała fię Circe. Tam przemiefzkuiąc, Scyllę odmieniła w ftrafzydło morfkie, za to, iż urodę tey Nymfy Glaucus przenofił nad urodę iey famey. Ulifla wiatrem zapędzonego do fwey wyfpy przyieła z wielką ludzkością; a gdy u niey dłużey zmiefzkać, (iak fobie życzyła) nie chciał, i do żeglugi koniecznie zabierał fię: wfzyftkich iego ludzi i kollegow poczęftowawfzy pewnym napoiem, poprzemieniała w beftye, iednych w wilkow, drugich w niedzwiedziow, innych w wieprzow: fzczęściem że fam Uliffes, gdy go częftowała, pić nie chciał. Pewni iednak twierdzą Autorowie, iż i fam Uliffes pił ow zarażony trunek, ale że miał od Minerwy prezerwatywę na wfzyftkie trucizny, przeto mu niefzkodziło. *Hom: Nat: Comes. Ovid.*

CIRCIUS. Jeden z pryncypalnieyfzych wiatrow.

CIRRHA. Jafkinia fławna w Phocidis Prowincyi: z ktorey wybuchaiące wiatry napełniały duchem wiefzczby blifko ftoiących: z tamtąd wychodziły wyroki Bogow: Niedaleko Delfow znaydowała fię.

CITHÆRON. patrz. *Cythæron.*

CLAROS. Wyfpa na morzu Egeyfkim.

Tegoż imienia było miafto w Jonii fławne wyrokami Apollina.

CLAUDIA. Panna Veftalis. O iey wolnieyfzym życiu gdy niektorzy mieli porozumienie, Vefta Bogini naftępuiącym cudem niewinność

iey,

iey pokazała. Gdy okręt z Matką Bogow, ktory umyślnie po nią do Phrygii był wysłany, powrocił: przy uyściu rzeki Tybru tak się na hasie zasadził, iż tysiąc ludzi rożnemi koło niego pracuiąc sposobami ruszyć nie mogli: Claudia swoim pasem zaczepiwszy okręt sama łatwiutenko do portu przyciągnęła: z tey cudowney akcyi lepiey o iey cnocie trzymać poczęli. *Val: Max: Ovid; Plut.*

CLEOBIS i BITON. Rodzeni bracia, wsławili się osobliwszym ku swey Matce przywiązaniem i uszanowaniem, ktora była Xienią Junony. Ta pewnego czasu maiąc iechać do Kościoła na czynienie ofiar Junonie, a nie maiąc na doręctziu wołow do wozu ktoremi na obrządkow sprawowanie powozić się była powinna: ci dway synowie dla przysługi matki czym prędzey wziąwszy na siebie iarzma i zaprzągszy się do wozu, za miast wołow ciągnęli, i wieźli do Kościoła. Takową prawie niezwyczayną Synow usługą i przychilnością poruszona Matka Xieni, prosiła serdecznie Junony, aby im taką wyświadczyła łaskę, iaka tylko naywiększa u Bogow dla ludzi znaleść się może. Stało się że gdy ciż Synowie tegoż samego dnia ziadłszy wieczerzą z Matką; poszli na swoy spoczynek, nazaiutrz znaleziono ich bez duszy w łożku. *Herod: Plut: Cicero.*

CLEOMEDES. Sławny Athleta, czyli Szermierz: Tak był mocny, że gdy mu raz za wygraną w potykaniu się z pewnym obywatelem Epidauru, należytey odmowiono nad-

 grody,

grody, filar na ktorym dom publiczny wspierał się, rękoma obalił, i w nim wielu ludzi znayduiących się na śmierć przytłukł. To zrobiwszy czym prędzey uciekł, i do pewnego grobu, bliskiego się schował. Tam gdy go z pilnością szukano i znaleść z podziwieniem gdzie by się pedział, nie możono, radzono się wyroku Bożkow, w tym odpowiedz odebrano: iż Cleomedes był ostatni z Połbogow i Indigetow.

CLIMENA: iedna z Mineidow.

CLIO. Jedna z dziewięciu Muz, Jowisza i Memnozyny corka. Ona wszystkich Dziejopisow i Historyi głową nazywała się. Maluią ią w postaci Damy uwięczoney laurem, trzymaiącą w iedney ręce trąbę, w drugiey Xięgę. *Horat.*

CLITA. Meropy corka; ta się umyslnie udusiła nie chcąc dłużey nad męża swego żyć na świecie.

CLITORIS. Corka pewnego Mirmidona; ktora tak malęką była, że Jowisz chcący iey oddac wizytę „ musiał mrowki wziąć na się postać.

CLORIS. Amphiona i Niobe corka; pierwey była za Neleuszem, a potym za Nestorem. Apollo z Dianą zamordowali ią, bo się chełpiła, że ma głos pięknieyszy nad Apollina, a urodę lepszą nad Diany. *patrz* Cassiopea, Cenchis, Chione.

CLOTO. Jowisza i Themis corka, iedna z trzech Park. *patrz* Parki. Maluią ią w sukni bardzo długiey rożnego koloru, maiącą na głowię koronę z siedmiu gwiazd.

CLY-

CLYMENE. Nymfa Oceana i Thetis corka. Apollo podobał ią ſobie, zaſlubił, i z niey miał Syna Phaetonta, i trzy corki Lampetią, Phaetuſę, i Lamphethuſe.

CLITEMNESTRA. Jowiſza i Ledy corka, ſioſtra Caſtora, Zona Agamemnona. *patrz:* Leda. W niebytności Męża Agamemnona, ktory był w obozie pod Troią, upodobała ſobie Egiſta, ten aby ią ſwego czaſu poiął za żonę, umowił ſię z nią na zgubę Agamemnona. Jakoż gdy po zburzeniu Troi powrocił do domu, Egiſtus z woli Clitemneſtry zamordował Agamemnona, i iego dobra wſzyſtkie obiął. Oreſtes przyſzedłſzy do lat doſkonałych, mſzcząc ſię śmierci Oyca Agamemnona, zabił matkę i Oyczyma Egiſta; do tey zemſty był przywiedziony od ſwoiey ſioſtry Elektry. *patrz:* Oreſtes. *Homer: Sophocl: Eurip: Hyg: Ovid.*

CLITIA. Oceana i Thetis corka, ulubiona z początku od ſłońca, ale gdy potym widziała, że ſłońce oziębło w affekcie ku niey, przez obrocenie ſwego przywiązania ku Leucothoe, taki żal z tey okoliczności powzięła, iż umyſliła z rozpaczy głodem ſię umorzyć, iakoż z głodu w kilka dni umarła. Apollo zlitowawſzy ſię po śmierci nad nią, przemienił w ſłonecznik. *patrz:* Leucothoe. *Hyg: Ovid.*

CNIDA albo GNIDA. Miaſto w Carii, czyli w Dorydzie, gdzie ſławny i wſpaniały Kościoł Venus miała.

CNOTA. Bogini pod allegorią z imaginacyi Poetow wymyſlona. Powiadaią oni, że to była corka Prawdy. Wyobrażenie iey bywa w po-

w poſtaci Niewiaſty poſpolitey, po proſtu ubraney, w ubierze białym, ſiedzącey na czworograniaſtym kamieniu. Kiedy zaś przez Cnotę rozumie ſię Moc, w ten czas wyrażaią te Bożyſzcze w poſtaci ſędziwego Męża trzymaiącego buławę czyli pałkę.

COCALUS. Krol Sycyliyſki. *patrz*: Dedalus.

COCITUS. Rzeka piekielna, oblewaiąca w około całe piekło, napełnia ſię ſamemi tylko łzami ludzi potępionych.

COELUS. albo COELUM. Niebo. Był to Bożek nayſtarſzy ze wſzyſtkich Bogow, zrodzony z powietrza i ziemie. Syn iego Saturnus zrzucił Oyca ſwego Cælum z tronu; a obawiaiąc ſię aby ſwego czeſu Oyciec nie miał więcey ſynow, a iemu nie przyczynił Braci, z ktoremi by ſię całego świata Króleſtwem dzielić muſiał, kaliką i nieſpoſobnym do ſpłodzenia więcey dzieci uczynił. Cælus gdy był obcięty i ſkaliczony, krwią płynącą z rany zbroczył morze: w tedy ſzum czyli piana morſka zmieſzana będąc z krwią Saturnową, zrodziła Boginię Venus. *patrz* Saturnus. Niebo. *Nat: Comes.*

COEUS. Jeden z Tytanow. *patrz*; Ceus.

COLCHIS. Kroleſtwo niegdyś w Azyi ſławne Runem złotym: ſtołeczne iego miaſto nazywało ſię Cyta. Obywatele tego kraju, zwani Colchi, byli okazyą omyłki nie ktorym Piſarzom powiadaiącym, iakoby ich kray za ſtołeczne miaſto miał Colchos, ktorego iednak nigdy nie było.

COLCHIDA. patrz: *Colchis.*

COLUMNY. *patrz.* Kolumny przez K.

COLOPHON. Miaſto Jonii ſławne niegdyś wyrokami Apollina, do ktorego ze wſząd zſchodzono ſię.

COLOSSUS RHODIUS. Poſąg miedziany niezwyczayney wielkości i wyſokości poświęcony ſłońcu, ktorego iedna noga na wyſpie Rhodus, druga na lądzie Azyi mnieyſzey ſtała: po między nogami mogły okręty z rozpuſzczonemi zaglami przechodzić. Były ſławne poſągi Jowiſza, także i innych Bałwanow.

COMUS. Bożek maiący poruczone ſwoiey opiece wſzyſtkie Feſtyny: gotowalnie Niewiaſt, tudzież mody wſtroiu młodych ludzi. Maluią go poſpolicie w czapecce z kwiatow uplecioney, trzymaiącego w prawey ręce pochodnią, lewą ręką wſpieraiącego ſię na pniaku.

CONCORDIA. Inaczey nazywa ſię Zgoda Pokoy: Bożyſzcze to, w wielkim poſzanowaniu było u Rzymian, ci mu wſpaniały Kościoł w mieście wyſtawili. Powiadaią Poetowie że Concordia była corką Jowiſza i Themis. Maluią tę Bogini, tak iak i Bożka Pokoiu. *patrz:* Pokoy.

CONON. Sławny Matematyk.

CONSENTES. Tytuł, ktory ſię dawał Bogom i Boginiom pierwſzey rangi, ktorych rachowano dwunaſtu: Jowisz, Neptun, Mars, Apollo, Marcurius, Vulkan, Juno, Veſta, Minerwa, Ceres, Diana, i Venus. *Ennius.*

CONSTELLACYA. Tym terminem pewna liczba gwiazd pod iednym imieniem i iakimści

wyra-

wyrażeniem zamknięta, nazywa ſię, iako to naprzykład, Konſtellacya Barana, Lwa, Wagi &c.

CONSUS. Bożek dobrey Rady. Niektorzy mniemaią, że to tenże ſam co Neptun. Temu Rzymianie wyſtawiali Ołtarz pod ſzczupłym dachem w circu, na ſamym końcu placu Zawodowego. Tego Kościołka z czaſem połowę wlazło w ziemię. Na honor Conſa uſtanowione święta, wſpaniale obchodzono w Rzymie, poſpolicie bowiem rozumiano, że ten Bożek Romuluſowi doradził, aby kſztałtnie Sabińki ſprowadziwſzy, z Rzymu nie wypuſzczał.

CORCYRA. Wyſpa na morzu Adriatyckim, na ktorey owoce tym obficiey rodziły ſię, im bardziey ie z drzew zrywano. Przy tey wyſpie Uliſſa Okręt rozbił ſię, nim do Itaki dopłynął.

CORESUS. Pop Bachuſa. *patrz:* Callirhoe.

CORINNE. Niewypowiedzianey urody Dama: pod imieniem iey Ovidius ſwoie opiewał ukontentowania.

CORINTHUS. Sławne miaſto w Grecyi.

CORNETHO. patrz: *Amphitrion.*

CORNOEBUS. Mygdona ſyn, ktoremu Priam obiecał był ſwoią corkę Caſſandrę. Pod czas oblężenia Troi przyſzedł na ſukurs Priamowi, Caſſandra mu radzila aby ſię powrocił do ſwego kraiu, bo zapewne zginie pod Troią: nie ſłuchał rady, i teyże ſamey nocy gdy Grecy zdradą opanowali miaſto, zabity zoſtał. *Virg.*

CORO-

CORONIS. Corka Phlegiasa: ktorą Apollo kochał, ale ona iego affektowi nie korrespondując, pewnego młodziana Ischis polubiła. Apollo takowym affrontem urażony, oboie zabił. Z wnętrzności Coronis dobył dziecięcia, ktore dał edukować Chironowi pod imieniem Esculapiusza. Kruk, ktory dał znać Apollinowi o Coronis przyiaźni z kim innym, w nadgrodę z białego czarnym stał się. *Hyg: Ovid.*

Tegoż imienia była iedna, ktorą Minerva obrociła w kawkę, za to, iż od kompanii Neptuna uciekała.

Jeszcze iedna była Coronis między Matronami Bacchantes nazwanemi, ktorą Butes porwał. *patrz* Butes.

CORTINA. Tak się nazywała skora z węża Pythona zdarta, ktorą czarownica albo Xieni Apollina przykrywała stołek o trzech nogach, gdy na nim miała zasiadać do dawania Wyrokow i czynienia wrożby.

CORUS. Jeden z naypierwszych wiatrow.

CORYBANTES, albo CURETES. Nazywali się Popi, służący Bogini Cybele. Obchodzili swoie święta z wielkim hukiem kotłow i rożnych instrumentow, pląsali, skakali i biegali iak szaleni. Oni małego Jowisza tym sposobem ukryli i wychowali, że o nim Saturnus ani wiedzieć, ani słyszeć nie mogł.

COTHURNUS. patrz: *Melpomene.*

CRATEUS albo CRETEUS. Minosa i Pasiphae syn. Ten pewnego czasu, radząc się wyroku Bożkow o swoim dalszym pożyciu i szczęściu, odebrał odpowiedz, że od własnego

go ſwego ſyna Althemeneſa zginie. Althemenes dowiedziawſzy ſię o ſwoim fatalnym na zgubę Oyca przeznaczeniu; nayprzod ſioſtrę ſwoią, ktora z Merkuriuſzem w podeyrzaną zachodziła przyiaźń, przez punkt honoru ſwego imienia, zabił; inne zaś ſioſtry za Cudzoziemcow powydawał; ſam unikaiąc przepowiedzianego nieſzczęścia, iakoby na wieczne wygnanie z Oyczyzny ſię wynioſł, i na wyſpie Rhodus oſiadł. Po tych wſzyſtkich przez Syna uprzątnionych do zguby Oyca okazyach, zdawało ſię, że Crateus należycie ubeſpieczył ſię przeciwko przepowiedzianemu nieſzczęściu. Ale nie mogąc Oyciec wytrwać bez ſyna, umyſlił Okrętem zapuścić ſię w dalekie kraie, aby go mogł znaleść. Stało ſię że gdy przypłynął do wyſpy Rhodu, i chciał wyſieść na ląd, obywatele wyſpu za nieprzyiacielſki Okręt poczytaiąc zebrawſzy ſię niedopuſzczali Crateuſzowi ze ſwemi ludzmi daley do wyſpu ich wkraczać. W tym tumulcie Althemenes znayduiący ſię, a nie ſupponuiąc nigdy aby to był iego Oyciec, wypuścił ſtrzałę przeciwko ludziom wdzieraiącym ſię gwałtem do kraiu ich, i ſamego Pryncypała śmiertelnie ugodził: przypadałſzy w tym punkcie do niego, i iako nieprzyiaciela chcąc ze wſzyſtkiego obedrzeć: poznał z niewypowiedzianym ſwoim żalem, Oyca umieraiącego; a w tym przypominaiąc fatalne Bogow wyroki, i uiſzczenie ſię ich okrutne widząc: z oſtatniey rozpaczy proſił Bogow, aby ziemia pod nim ſię rozſtąpiwſzy żywcem go pożarła, co ſię i ſtało.

CREON.

CREON. Brat Jokaſty. Ten obiął Kroleſtwo Thebańſkie po wygaſłey nieſzczęśliwie Familii Laiuſza, i oſtatnią tegoż domu iſkierkę Antygonę, okrutną śmierci exekucyą zgaſił. Dzieiopiſowie nie bez fundamentu domyſlaią ſię, iż on był kłotnikiem Braci Etheokla i Polinicesa; poty ich między ſobą mierżąc, poki po nieprzebłaganych nienawiściach i ſwarach, ieden drugiego wyzwawſzy na poiedynek wzaiemnie nie pozabiiali ſię. *Stacius.*

Tegoż imienia był Krol Korinthu, ktorego Medea Czarownica mizernie z tego świata zgładziła.

CRETA. Sławna wyſpa, ktorey obywatele zwykli byli Jowiſzowi i Saturnowi na ofiarę ludzi zabiiać: Na tey wyſpie wiele Bogow i Bogin porodziło ſię.

CRETHEUS. Syn Eola, Krol Jolchos, Zonę miał Diomedeę, ktora przed nim udała Phryxa iako by przeciwko iey honorowi bezwſtydnie chciał wykroczyć. Cretheus uwierzył, i iuż miał Phryxa śmiercią karać: lecz on wraz z ſioſtrą Helle namowiwſzy ſię, czymprędzey uciekli. *patrz* Hyppolit Bellerephon.

CRETHEIS. Rozumieią nie ktorzy że to taż ſama, co Athalanta Zona Akaſta. *patrz* Akaſtes.

CRETHON. Diakleſa Syn. Ten wraz z rodzonym ſwoim Bratem Orſilokiem na woynę Troiańſką wyprawił ſię był: lecz tam od Eneaſza za iednym poſtrzałem do razu obydwa na placu polegli. Menelas z wielką trudnością ich ciała od nieprzyiacioł wydarł. *Hom: w Iliad.*

CREUSA. Corka Priama, Zaną Eneafza. Ta pod czas zburzenia Troi, nie wiedzieć gdzie fię podziała, a to właśnie wtedy, gdy z pożaru wraz z mężem uciekała. Nie ktorzy pifzą, iż Cybele przez ofobliwfzy wzgląd na nią, porwała ią, aby nie przyfzła na urąganie zwyciężcy. *Virg.*

Tegoż imienia była corka Creona Krola Korinthfkiego, ktorą Jazon wziął był za żonę rozwiodłfzy fię z Medeą pierwfzą Małżąką fwoią: lecz ta rozwodka w podarunku pofławfzy trucizną zarażone fuknie Creuzie, fprzątneła ią z tego świata.

CRINIS. Pop Apollina niedbały: za co Bożek karząc go, przepuścił ftrafzną moc fzczurow i myfzy we wfzyftkich polach ktore on zafiewał. Ukarany Pop, poprawił fię, i był pilnieyfzy w ofiarach i flużbie Bałwana: Bożek pokazuiąc, z czułości w obrządkach fwego Popka fatisfakcyą: fam wfzyftkie owe myfzy i fzczury, ftrzelaiąc z łuku, powybiiał. *Nat: Com: Hyg.*

CRINISUS. Xiąże Troiańfkie, żyiący za czafow Laomedona Krola Troiańfkiego, u ktorego to Neptun z Apollinem naięli fię do reparowania murow miafta, i nie wziąwfzy zgodzoney za robotę nadgrody, mścili fię krzywdy fobie uczynioney. Neptunus przepuścił na ukaranie iego niefprawiedliwości, morfkie ftrafzydło; ktore całą Phrygią puftofzyło. Mufieli Troianie, ile razy owe z morza wyfzło ftrafzydło; iednę Pannę na pożarcie mu dawać. Przeto poftanowili byli w fwoim po-

wiecie aby na pewny czas wſzyſtkie zgromadziwſzy ſię Damy, brały loſy, na ktorąby nieſzczęſliwy padł, aby beſtyi morſkiey wydana na pożarcie była. Gdy więc Crinizuſa corka doroſła łat, i była zdolną do brania loſow, Oyciec w żalach nie wiedząc co czynić, czyli iey dopuścić ciągnienia fatalnych loſow, czyli ią ukryć iakim ſpoſobem. Obrał więc na ſzczęście puścić ią w łodzce na ſzerokie morze; niżeli ażardować nieſzczęśliwe loſy. Gdy monſtrum według ſwego czaſu uſtąpiło z brzegow, Criniſus wnet Okrętem puścił ſię na morze ſwoiey ſzukać corki, zapłynął aż do Sycylii, ale nie mogł znaleść. Ustawiczne więc wylewaiąc łzy niepowetowaney żałuiąc ſwoiey zguby, w rzekę ſię przemienił. Bogowie maiąc wzgląd na iego Oycowſkie do corki przywiązanie, dali mu moc przemienienia ſię w rożne iakie by tylko chciał poſtaci. Co mu bardzo na rękę było, do widzenia ſię z rożnemi na rożnych mieyſcach nieſpodziwanie Nymfami. Tenże o Nymfę Egeſtę potykał ſię z Acheluſzem, ktorego pokonawſzy, z przerzeczoną ożenił ſię Nymfą i z niey miał Syna Aceſta. *patrz.* Periclimenes Protheus. *Servius. Ovid: Virg: Hyg.*

CROCUS. Młodzian, ktory z zbytecznego do pewney Nymfy przywiązania obrocił ſię w Szafran, ktory Łacinnicy zowią Crocus.

Tegoż imienia był ieden wielki przyiaciel Smilax Nymfy, z ktorą w miłości nienaganney a od wſzelkiego podeyrzenia dalekiey, iakoby brat z ſioſtrą, przez długi czas żył:

co się dziwnie Bogom podobało, przeto oboie ich przemienili w rzeki.

CUMÆ. Masto we Włoszech, gdzie Sybilla czyli Prorokini Pogańska miała niegdyś swoie mieszkanie, i od imienia miasta nazywała się. *Cumea Sybilla.*

CUPIDO albo MIŁOSC. Synem był Marsa i Venery. Bożek roskoszy. Maluią go w postaci chłopięcia małego, nagiego, czasem z zawiązanemi oczyma, trzymaiącego łuk z strzałą ognistą, na barkach przewieszony sahaydak na pełniony takiemiż strzałami. Rozumieli Poganie, że gdy ten Bożek swoią strzałą w kogo trafił, ten nieporządną zapalał się miłością. Psyche dziwnie go kochała. Cupido w dziecinnym wieku będąc, miał kompana Anteros, gdyż sam nazywał się Eros. Smiechy, gry, uciechy, zabawy, roskoszy, ponęty, podobnież iak on w postaci chłopiąt małych skrzydlastych reprzezentowane w sztukach malarskich i snycerskich bywaią. *Nat: Com: Hyg: Ovid.*

CURETES. patrz: *Corybantes.*

CYANE. Scycyliyska Nymfa, Corka Cyanippa; przemieniona była w zrzodło. Ta gdy Pluto Prozerpinę miał porwać, mocno się opierała i nie dopuszczała, ale naostatek oprzeć się piekielney mocy nie mogła.

CYANEA. Meandra Rzeki corka, a Caune i Biblis matka. Tę w skałę Bogowie przemienili, za to, iż nie czułą stała się, i nieporuszoną na wszystkie prożby pewnego młodziana z osobliwszą ku niey akkomodacyą, i ze suchym okiem patrzała, gdy z iey okazyi

tenże

tenże rozpaczaiąc puinał w sercu swoim utopił.

CYANIPPUS. Xiąże Syrakuzańskie. Ten za pogardę świąt i obrządkow Bachusa, od tegoż Bożka takim był skarany piaństwem, iż nie pamiętaiąc o sobie, i będąc prawie bez rozumu, z własną swoią Corką Cianę bez wstydnie postąpił. Wnet na ukaranie grzechu w Syrakuzach morowe wszczeło się powietrze. Gdy się radzono Bałwanow wyroku, co by mieli na usmierzenie powietrza czynić, odebrano odpowiedz: iz poty zaraza nieuspokoi się; poki na ofiarę nie będzie zabity grzeszący z własną corką. Zaczym Cyane własnego Oyca wyciągnęła przed Ołtarz, i zarznąwszy go na ofiarę, sama się na tych miast przebiła, *Plutar.*

CYBELE. Nieba i Ziemie corka, Zona Saturna. Inaczey nazywa się Ops, Rhea, Vesta, Bona Dea, Matka Bogow, Dindymena, Jdeenna, Borecyntha. Tę, gdy się urodziła, Rodzice w las wyrzucili na pożarcie bestyom, lecz bestye odmieniwszy swoię srogość, karmiły i wyżywiły ią. Rozumieią niektorzy, że Cybeles iest toż samo, co ziemia, i dlatego maluią tę Boginię trzymaiącą okrąg ziemi w ręku, maiącą na głowię koronę z wież, murow, i baszt, w drugiey ręce piastuiącą klucz. Suknie na niey w kwiaty: w około rożne stoią zwierzęta. Czasem ią maluią siedzącą na wozie, i powożącą się czterma lwami, Jey pospolicie chleb ofiarowano. Popi tey Bogini poświęceni, nazywali się Galli, Corybantes, Dactiles. Obrządki swoie obcho-

dzili ſkacząc i pląſaiąc w takt na honor poſągu Cybeles, w około ktorego taniec ſwoy odprawiali wykręcaiąc ſię rozmaitemi ſpoſobami. *Hyg: Virg: Ovid: Lucan. Martial.*

CYCLOPES, Czeladz czyli kowale Vulkana. Jch powinność była pioruny kować Jowiſzowi w ſwoich kuźniach, ktore mieli na rożnych mieyſcach, iako to: na gorze Etnie, Lemnos, i indziey. Jedni z nich byli zrodzeni z Oyca Nieba a Matki ziemi, drudzy z Neptuna i Amphitrity. Wſzyſtkich ich Apollo pozabiiał, za to, iż Jowiſzowi ſatalny piorun ukuli na zabicie Syna Eſkulapiuſza.] *Hom: Virg: Ovid.*

CYDIPPUS. patrz: *Aconce.*

CYGNUS. albo CYCNUS. Krol Liguriensow, tak opłakiwał nieſzczęſliwy przypadek Phaetona wielkiego ſwego przyiaciela, aż ſię w Łabędzia odmienił. *Ovid.*

CYLLENE. Gora w Arkadyi, tak nazwana według niektorych zdania, od Cylleny corki Menephrona; a według innych od pewney Xiężniczki takiegoż imienia, corki Elata, a wnuczki Aſana Krola Arkadyi. Merkuriusz, że ſię na tey gorze rodził, przeto częſtokroć nazywa ſię *Cyllenius.*

CYLLENIUS. Nazwiſko Merſkuriuſza. *patrz* Cyllene.

CYNIRUS albo CYNIRAS. Pop, ktorego ſobie naybardziey podobała Bogini Venus, i wziąwſzy go za dożywotniego Przyiaciela, miała z nim corkę imieniem Myrrhę. *patrz:* Myrrha. *Ovid.*

CYNO-

CYNOCEPHALUS. Bożyſzcze u Egypcianow toż ſamo co Anubis. *Plutar:* Piſzą niektorzy, że na gorach Indyiſkich znaydowali ſię ludzie z pſiemi głowami, przeto ich poſpolicie nazywano Cynocephali. *Plin: Aul: Gell:*

CYNTHIUS. Przezwiſko Apollina. *patrz:* Cynthia.

CYNTHIA. Przezwiſko Diany, wzięte od gory tak nazwaney na wyſpie Delos gdzie Apollo i Diana rodzili ſię.

CYPARISSUS. Młody dzieciuk, cudney urody, kochanek Apollina, ten chował przy ſobie ielenia bardzo łaſkawego, ktorego ſtrzelaiąc nie oſtrożnie z łuku, zabił, i tak go żałował; iż z rozpaczy śmierć ſobie zadać chciał: ale Apollo uprzedzaiąc iego nieſzczęście, przemienił go w drzewo Cypriſowe.

CYPRIS. Drzewo *patrz:* Cypariſſus.

CYPRIS. Przezwiſko Venery wzięte od wyſpy Cypru, ktora iey była poświęcona.

CYPSELLUS. patrz: *Labda.*

CYRENE. Nymfa Theſſalii, ktorą Apollo porwał, i do Afryki przenioſł, tam ſtała ſię matką Ariſteuſza.

CYRNUS. Herkuleſa Syn, od ktorego wyſpa Corſica ma ſwoie nazwiſko.

CYTA. Miaſto Stołeczne Colchidy, Oyczyzna Medei. *Vol: Fl: Prop.*

CYTHERA. Wyſpa na morzu Wſrzodziemnym, leżącą między Cretą i Peloponeſem, przy ktorey Venus urodziła ſię z piany morſkiey. Obywatele tego wyſpu wielką cześć tey Bogini wyrządzali, na honor iey wyſtąwili

wili Kościoł wſpaniały pod tytułem Venery Uranii.

CYTHERIDES. Tak ſię nazywały Muzy iakoby przez podchlebſtwo rownaiąc ie z Boginią Cytherea.

CYTHERON. Paſtuch mieſzkaiący w Boecyi: ten radził Jowiſzowi, aby drugi raz zaſlubił ſię z Junoną, z ktorą ſię był poroźnił i rozwiodł. Dobra rada miała ſwoy ſkutek pożądany; Jowisz w nadgrodę tey przyſługi w podanym projekcie; odmienił go w gorę, ktora potym poświęcona była Bachuſowi. Leży ta gora przy mieście Theby.

CYTHORA. Tak ſię nazywa gora i miaſto w Galacyi od pewnego Cythora Syna Phryxa. Cała ta kraina zaroſlami była okryta. *Virg: Cat: Ovid.*

CYZIQUUS. Krol Dolionow, tak nazwanych ludzi w Myſii. Tego Jaſon nayſtarſzy z Argonautow płynąc po Runo złote, do Colchidy, nie chcący zabił. Na pamiątkę iednak tak zacnego Bohatyra, miaſto ſtołeczne Dolionow od owego czaſu zaczeło ſię nazywać Cyzik, ktore było iedno z nayprzednieyſzych i naymocnieyſzych miaſt. *Ovid.*

CZAS. Bożyſzcze według imaginacyi Poetow. *patrz:* Saturnus.

CZŁĄKI *rozrzucone.* patrz: *Abſyrthus, Epidaurus, Medea, Pelops, Arcas.*

D. D. D.

D A.

DACTYLES. Tak ſię nazywali Popi Cybeles, inne ich nazwiſka ſą Jdeenſes, Corybantes,

tes, i Curetes. Jedni z nich zrodzeni byli z słońca i Minerwy, drudzy z Saturna i Alciopei. Jowisz, iak tylko się urodził, tak zaraz był oddany do tych Popow, aby się u nich chował, i ukrył przed Saturnem; ktory go nieuchybnie ziadł by był, gdyby się był o iego urodzeniu dowiedział: Przeto ci Popi, aby Saturnus nieusłyszał, płaczu i krzyku w pieluchach Jowisza; iak tylko się rozkwilił, tak zaraz brząkali, tańcowali, pląsali.

DAEMOGORGON. Pod imieniem tego Bożyszcza Poganie cześć oddawali Naturze.

DAGON. Bałwan sławny, w wielkim poszanowaniu będący u Filistynow.

DAIRA. Oceana Corka, a Matka Eleusis.

DAMASTES. Toż samo co Procrustes.

DANAE. Corka Akrisiusza Krola Argow i Euridiki. Akrisius wywiedziawszy się z wyrokow Boskich iż miał zginąc od swego Wnuczka, zamknął Danaę Corkę, nie maiąc woli nigdy ią wydawać za mąż, w wieży miedzianey, czyli z spiżu laney, zagradzaiąc przez to, wszelkiey z meszczyznami znaiomości. Ale Jowisz przemieniwszy się w złoty deszcz, spuścił się do tey wieży, i w ścisłey z zamkniętą niewolnicą żył przyiaźni. Akrisius postrzegłszy zdradę, wsadził ią na łodkę, i na obszerne puścił morze. Stało się, że pomyslnym wiatrem bez żadnego niebespieczeństwa zapłynęła do iedney z Cycladow wyspy, tam, będąc opuszczoną od Jowisza, poszła za nieiakiego Polydekta: po nieiakim czasie porodziła Syna Perseusza, ktory doroszy,

ſzy, zyiścił na Dziadu wyroki Bogow. *patrz:* Perſeus, Akriſius. *Ovid: Horat.*

DANAIDES. Tak ſię nazywały pięćdzieſiąt Sioſtr Corki Danauſza, ktore wſzyſtkie poſzły za pięćdzieſiąt Synow Egypta. Danaus będąc przeſtrzeżony z wyroku Bożkow, iż go właśni Zięciowie zrzucą z Tronu, rozkazał ſekretnie ſwoim corkom, aby każda ſwego męża pierwſzey zaraz nocy pod czas weſe la zarznęła. Stało ſię tak, iak Danaus chciał: iedna tylko Hypermneſtra ſwego męża, imieniem Lynceuſza, ochroniła. Jowisz wſzyſtkie te czterdzieści dziewięć okrutne Zony do piekła wtrącił, naznaczywſzy, za karę aby beczki dziurawe bez uſtannie naliwały wodą, ktora uſtawicznie z naczynia dziurawego wypływa. Też ſame nazywaią ſię inaczey Belides, od imienia ſwego dziada Bela, albo Beluſa.

DANAUS. Syn Bela, brat Egipta, Krola Argow, a Oyciec Danaidow.

DAPALIS. Nazwiſko Jowiſza wzięte od wielkich uczt, ktore na honor iego ſprawowano, po łacinie Dapes.

DAPHNE. Corka Potoku Peneus. Ta uciekaiąc kompanii i żartow Apollina, przemieniła ſią w laur. Apollo na pamiątkę ulubioney niegdyś Daphne obroconey w laur, chciał aby te drzewo iemu było na zawſze poświęcone, wieniec z niego uwity za naymilſzą ſwoiey głowy miał ozdobę: co większa, poſtanowił aby wſzyſcy w umieiętnościach, oſobliwie w Poezii celuiący, uwięczali ſwoie ſkronie podobnąż z lauru koroną.

Tym

Tym imieniem także nazywała się corka Tyresiasza, ktory wyroki Bogow ślicznym nader wierszem wykładał: Powiadaią że w Homera Poematach gdzie niegdzie te się wiersze znayduią, ktoremi on starał się swoie dzieło przyozdobić. *Diod: Sic.*

DAPHNIS. Pastuszek rodem z Sycylii, Syn Merkuriusza. Ten upodobawszy sobie pewną Nymfę, zaślubił się z nią, i to sobie u Bogow wyiednał, że ieżeli by ktore z nich pierwsze przyrzeczoną małżeńską złamało wierność; aby zaraz ślepotą skarane było. Stało się iż po nieiakim czasie Daphnis zapomniawszy swego przyrzeczenia, wdał się w konfidencyą z inszą Nymfą, aż zaraz sprawiedliwą zemstą Bogow oślepł.

DARDANIA. Troia tym imieniem pierwey nazywała się od swego Fundatora Dardana ktory oraz był pierwszym owego kraju Krolem.

DARDANUS. Zrodzony z Jowisza i Elektry, Wnuczki Akleona, a według innych z Oceana. Ten zabiwszy swego Brata Jasiusza, czym prędzy musiał z Crety, albo według niektorych z Włoch umykać: dostał się potym do Azyi, tam osiadł, i zbudował miasto nazwane od imienia swego Dardanią, ktore potym przezwało się Troią.

DAVNUS. Pilumna i Danae Syn: ten miał także tegoż samego imienia Syna, ktory poiął za żonę Venilią, i z niey miał Turna.

DEDALUS. Bardzo dowcipny i kształtny Machinista. Snycerz z niego tak przedni, iż

ſame przez ſię ruſzaiące ſię ſtatuy wyrabiał. Ten ſwego wnuka umyſlnie zgubił, nie mogąc ſcierpić przez zazdrość wielkiego iego dowcipu, obawiaiąc ſię, aby ſwego czaſu ſiebie nauczyciela nie przeſzedł. Uciekł do Crety, popełniwſzy pomienione zaboyſtwo, i tam ow miſterny Pałac nazwany Labirynt albo Dedal, wyſtawił. Minos Krol Creteńſki w tym że ſamym Pałacu trzymać go w areſcie wraz z Synem Jkarem rozkazał, za to, iż dopomagali roſpuſtnemu życiu Paſiphae. Siedząc w owym labiryncie, wymyſlili ſkrzydła z pior i woſku, ktore do ſwych barkow przyprawiwſzy, i upomniawſzy Oyciec ſyna aby ani zbyt wyſoko, ani zbyt niſko nie latał, puścili ſię na powietrze. Jkarus nieſłuchaiąc przeſtrogi Oyca, gdy zbyt ku ſłońcu wygorował, utracił dla rozſtopionego od promieni ſłonecznych woſku, poklejone i przyprawione ſkrzydła, i ſpadł w morze, ktore od iego imienia nazwane było Jcarium. Dedalus zaleciał aż do Sycylii, tam go Cocalus Krol Sycyliyſki w wannie uduſić kazał: bo mu Minos pogroził woyną ieżeliby go nie wydał albo żywego, albo umarłego. *Ovid: Plin.*

DEDALION. Brat Ceixa. Ten rozpaczaiąc i rozbiiaiąc ſię po śmierci corki ſwoiey Chione, ulubioney iedynaczki; umyſlnie z gory Parnaſſu ſkoczył, aby ſobie śmierć zadał; ale go Apollo przemienił w Sokoła.

DEIANIRA. Oeneuſza corka, Zona Herkuleſa. Ten gdy ſię o nią ſtarał, muſiał ſię pierwey z rzeką Achelous potykać. A gdy iey do-

doftawfzy w podrożу był, i miał fię przeprawić przez rzekę Evenus, w tym Neffus Centaurus znayduiący fię nad ową rzeką, deklarował Herkulefowi przenieść na drugą ftronę rzeki Deianirę. Na co zezwolił Herkules, ale poftrzegłfzy, że Centaurus zamyślał z nią do ucieczki, i iuż fię do tego zabierał; czym prędzey porwawfzy łuk, tak go ugodził ftrzałą, iż umrzeć na tychmiaft mufiał. Lecz zdrayca, umieraiąc fkrwawioną zadanemi ranami kofzulę oddał Deianirze, upewniaiąc że wielki w niey znayduie fię fekret, to ieft, gdy będzie widziała męża z oftygłym ku fobie fercem, albo że fię będzie miał bardziey z affektem ku inney ofobie; byle tylko w tedy wdziała nań, do pierwfzego ku niey powroci przywiązania. Łatwowierna Deianira gdy widziała męża fwego przeftaiącego z Jolą, czym prędzey pofłała mu ową kofzulę na przywrocenie iego affektu ku fobie. Ale fkoro ią Herkules wdział, ofzalał. Zdawało mu fię iakoby był ogniem w koło otoczony. Przeto znayduiąc fię raz przy ofierze, na ftos ognia wfkoczył, i famo chcąc wydzieraiąc fię z rąk fwoich Kollegow i Przyiacioł Lychas i Philokreta, ktorzy go wyrwać z ognia chcieli, zgorzał: o czym dowiedziawfzy fię Deianira przebiła fię. *Ovid: Hyg.*

DEIDAMIA. Corka Lycomedefa; z niey Achilles miał Syna Pyrrufa będąc u dworu tegoż Lycomedefa.

DEIONEUS. patrz: *Jxion.*

DEIOPEA. Nayładnieyfza ze wfzyftkich Nymf z Froncymeru Junony. Bogini ią obiecywała

cywała Eolowi za żonę, byle tylko przeciwne a w ſkałach zamknięte wypuścił wiatry, i flotę Eneaſza zatopił.

DEIPHILA. Corka Adraſta, a żona Tydeuſza z ktorey Diomedes urodził ſię.

DEIPHOBUS. Syn Priama. Ten po śmierci Pariſa z pozoſtałą iego wdową Heleną ożenił ſię. Po wzięciu Troi Helena chcąc pozyſkać ſerce pierwſzego ſwego męża Menelaſa, wydała mu zdradziecko Deiphoba.

DEIPHOBE. Nazwiſko Sybilli Cumeyſkiey.

DEIPHON. Triptolema i Meganyry Syn albo według niektorych, Hyppothoona. Tego Ceres wielce ſobie upodobawſzy, i chciawſzy go nieśmiertelnym uczynić, uſiłowała nayprzod z ludzkiey go oczyścić natury, i na ten koniec, po wiele kroć razy w płomień go ſadzała. Matka Meganyra poſtrzegłſzy, a nie wiedząc co by to znaczyło, krzykiem, płaczem, lamentem przerwała myſterną Bogini robotę, ktora rozgniewana porzuciwſzy wſzyſtko, wſiadła na ſwoy woz z zaprzągnionemi ſmokami i odiechała: a tym czaſem nim Deiphona z płomieni wyciągniono, w ogniu ſię ſpiekł i uduſił. Bez wątpienia ten Deiphon Syn Triptolema, tenże ſam ieſt o ktorym Poetowie pod rożnemi imionami rożne ſwoie baśnie opiſuią, każdy z nich muſi co albo odmienić, albo przydać. *patrz* Ceres.

DELIA. Tak nazywa ſię Diana od wyſpy Delos na ktorey ſię urodziła.

DELIENSES. Obywatele wyſpu Delos.

DELII LUDI. Jgrzyſka i święta na honor Apol-

Apollina postanowione. Apollo bowiem nazywał się Delus albo Delius od wyspy Delos, na ktorey się urodził.

DELIUS. patrz *Delii ludi.*

DELLI. Jmie małego ieziorka, przy ktorym Thalia zległa i porodziła dwoch Synow, nazwanych Bracia Paliki. *patrz:* Palici Fratres.

DELOS. Jmie wyspy leżącey na morzu Egeyskim, ktora iest iedna z Cykladow. Ta wyspa, nim Latona na niey zległa Apollinem i Dianą; pływała tam i sam po morzu, ale po narodzeniu pomienionych Bożkow, na iednym mieyscu osiadła. Apollo na tey wyspie ulubioney, sławne odpowiedzi dawał. Obywatele tego wyspu pospolicie rozumieli, iż Bożek na przemiany u nich rezydował, poł roku w Patarze, a poł roku u nich. Gdy do nich, według ich mniemania przychodził, witali go przez rożne igrzyska, i święta na honor iego obchodzili.

DELPHI. Miasto w Prowincyi Phocidzie leżące przy gorze Parnassus, sławne odpowiedziami Apollina. Starodawni ludzie rozumieli, że te miasto na samym srzodku okrągu ziemi leży. Sam Jowisz w tym zdaniu utwierdził ich, gdy dwom Orłom iednemu ze wschodu, drugiemu od zachodu o iednymże czasie wylecieć rozkazał, obydwa te Orły zleciały się w Delfie, co było znakiem położenia tego miasta wesrzodku ziemi.

DELPHINUS. patrz: *Arion, Amphitrite, Thetis.*

DELPHUS. Apollina i Thyi Syn. W okolicy gory Parnaſſu mieſzkał; on zbudował miaſto i nazwał od ſwego imienia Delphi.

DEMOPHILA albo HIEROPHILA. Niektorzy trzymaią, żeSybillaCumea tak ſię nazywała.

DEMOPHOON. Zrodzony z Thezeuſza i Phedry. Po zburzeniu Troi, gdzie i on ſię znaydował, był zapędzony wiatrami do Thracyi, tam ſię ożenił z Phillis corką Lykurga Krola tameczney krainy. patrz. Phillis. *Ovid: Horat.*

DERCETES: albo ATERGATIS. Bogini. Ta z żalu że ſię dała pewnemu młodzianowi, na perſwazyą Bogini Venery, uwieść, wſkoczyła w iezioro, i w rybę ſię przemieniła.

DESZCZ złoty. patrz: *Akriſius, Danae.*

DEUCALION. Syn Prometheuſza, mąż Pyrrhy. Za iego czaſow Bogowie rozgniewani na narod ludzki, ktory ſię bazdzo był zepſuł, potopem świat karali: wſzyſcy ludzie potonęli, oprocz Deukaliona i Pyrrhy uchowanych od tey klęſki przez wzgląd ich cnoty. Po ſkończonym potopie radzili ſię Themis Bogini, co mieli czynić dla zaludnienia kraju; odebrali rozkaz: aby kamienie w tył ſiebie rzucali. Stało ſię, że gdy Deucalion przez głowę wyrzucał kamienie, zaraz przemieniały ſię w mężczyzny; a zaś gdy Pyrrha przerzucała, wſzyſtkie iey kamienie obracały ſię w niewiaſty. *Ovid.*

Tegoż imienia wielu było znacznych, iako to Syn Mynoſa Deucalion, Syn Abaſa Deucalion. &c.

DIA. Bogini taż ſama według niektorych co Hebe.

DIALIS. Pop ku czci Jowiſza partykularnieyſzym ſpoſobem poświęcony. Ten miał wielkie ſobie nadane przywileie. Nie godziło ſię niſkąd ognia brać na ofiary tylko z iego domu. On nie powinien był nigdy przyſięgać: nigdy na konia wſiadać, i Cały iego ſpoſob życia powinien był wyrażać proſtotę pierwſzych ludzi i czaſow. Miał przywiley w pewnych okolicznościach niewolnika z kaydan uwolnić. Mogł zabronić chłoſty u pręgierza dla tych winowaycow, z ktoremi by ſię (gdy by ich prowadzono) ſpotkał. &c. *Aul: Gell:* Cialis, czaſem ſię dodaie, dla wyrażenia, iż ten Pop Jowiſzowi ſamemu do czynienia obrządkow był poſtanowiony.

DIANA. Bogini Polowania, Jowiſza i Latony corka, ſioſtra Apollina. Nazywano ią w Piekle Hekate, na Niebie Luna albo Phoebe, na Ziemi Dianą. Inne ieſzcze miała nazwiſka od mieysc, na ktorych oſobliwſzą iey cześć wyrządzano. Miano ią także za Bogini czyſtości. Tak wſtydliwa była, że gdy Akteon napadł ią kompiącą ſię, rozgniewała ſię za iego nieſkromność i nieprzyſtoyną ciekawość, obrociła go w ielenia. Zawſze przy ſobie miewała liczny Froncymer zebrany z nayurodziwſzych Nymf, ktore powinny były tak, przeſtrzegać cnoty Panieńſkiey iako ona; bo ieżeli poſtrzegła ktorą wykraczaiącą przeciwko tey cnocie, zaraz od ſwoiey wypędzała kompanii, tak uczyniła z Calliſto ktorą był Jowiſz ułudził. Mowią iednak iż ona upodobała była ſobie Paſtucha Endymiona, i że częſto w nocy iego nawiedzaiąc z

Nieba

Nieba wychodziła. Ale cozkolwiek bądź, można przyznać, że ieśli ta Bogini nie była podściwſza nad inne, przynaymniey taką być na pozor ſtarała ſię. Zawſze ſię bawiła polowaniem; mieſzkała w głębokich kniejach maiąc przy ſobie liczną i wyborną pſiarnią. Satyrowie, Dryades &c. obchodzili z wielką uroczyſtością święta iey. Maluią czaſem tę Bogini na wozie powożącą ſię Łaniami, maiąc na ramieniu zawieſzony łuk i ſahaydak z ſtrzałami, a na głowie na kształt korony mieſiąc, iak zwyczaynie na nowiu pokazuie ſię. Miała naywſpanialſzy ze wſzyſtkich w świecie Kościoł w Epheſie, Łani iey była poświęcona. *Pauſ: Hyg. Nat: Com: Ovid: Plin.*

DICE. Corka Jowiſza. Prezydowała, według zdania pogan, we wſzyſtkich Sądach.

DICTE. Gora na wyſpie Crecie; dla tego Jowiſz czaſem ſię nazywa *Dictaus*: bo na tey wyſpie był wychowany.

DIDO: albo ELIZA. Corka Krola Tyriyſkiego Bela. Ta unikaiąc zawziętości brata ſwego Pigmaliona, ktory iey męża Sicheuſza zabił; uciekła z ſioſtrą ſwoią Anną do Afryki, gdzie zbudowała miaſto Cartaginę. Jarbas Krol Getulow ſtarał ſię o iey przyiaźń, ale nie życząc ſobie iego nigdy za dożywotniego przyiaciela, zwłaſzcza widząc w nim nie przyzwoite ludzkości ku ſobie kroki, iako też nie mogąc z ſerca ſwego powziętey ku pierwſzemu mężu wyrugować miłości; życie ſobie puinałem odięła. Po śmierci w Carthaginie czczono ią, iako Boginię. Re-

lacya Virgiliuſza w Eneidzie o Dydonie, iakoby Eneasz wiatrami zapędzony do Afryki, był w Cartaginie w domu iey, i iakoby ona go ſobie mocno polubiła, te i tym podobne okoliczności: ſą ſzczerym konceptem Poety, a bardzo dalekim od fundamentu prawdy; bo Eneasz na trzyſta lat przed założeniem Carthaginy, żył. Więc podobno iedynie dla tego Poeta wyſtawuie przywiązanie Dydony do Xiążęcia Trojańſkiego, aby w dalſzym zapędzie wierſza: Rzymu i Cartaginy dwoch wielkich miaſt natrącił intereſſa, dla ktorych uſtawiczne między ſobą wiodły ſpory. *Juſt: Macrob.*

DIOCLES. Sławny Rycerz Megarenſow; ktorzy iego pamiątkę obchodzili z wielką uroczyſtością, i zawołane pewnych czaſow obchodzili igrzyſka zwane. *Ludi Diocleenſes.*

DIOMEDA. Phorbas corka, ktorą Achilles na mieyſce porwaney od Agamemnona Briſeis przy ſobie trzymał. *Hom.*

DIOMEDES. Tydeuſza Syn, między naywalecznieyſzemi po Achilleſie i Ajaxie liczyć ſię może Bohatyrami. Ten pod czas oblężenia Troi, na wiekopomną ſobie zaſłużył chwałę, gdy tak ſię mężnie potykał, iż Venerę i Marſa ſamego w boiu ranił: on także w kompanii znaydował ſię, wykradaiących fortelem i męſtwem Palladium z Kościoła Trojańſkiego. Po zburzeniu Troi, tak ſobie obmierził dla ſwywolnego i rozpuſtnego życia Zonę Egialeę, iż umyślnie kray ſwoy Etolią (ktorey był Krolem) opuścił, aby więcey na iey nie-

patrzał niegodziwości, przeniosł się do Włoch. Powiadaią że tam od Eneasza zginął; co tak wielkiego żalu iego Kollegom było przyczyną; iż się przeto w czaple przemienili. *Hom: Ovid.*

Był ieszcze ieden Diomedes, ktory ciałem ludzkim swoie konie pasał, ale go Herkules pokonawszy własnym koniom na pożarcie oddał. Ta akcya między pryncypalnieyszemi Herkulesa rachuie się działami.

DIONYSIUS. Jmie Bacchusa wzięte od Nysa miasta, gdzie iemu wspaniały był wystawiony Kościoł, gdyż tam był wychowany.

DIOSCURES. Jmie służące braci bliźniętom Castorowi i Polluxowi razem.

DIRCE. Krolowa Thebow: Lykus upodobawszy ią sobie, rozwiodł się z własną żoną Antiope, a Dirce poiął: lecz pasierbowie nie zlubiwszy macochy, przywiązali ią do ogona dzikiego wołu, i okrutną śmiercią, mszcząc się affrontu uczynionego matce swoiey, zgubili.

Była także pewna Dirce, ktora za to, że się ważyła w urodzie przenosić nad Palladę, przemieniona iest w rybę. *patrz.* Cassiope. &c.

DISCORDIA albo NIEZGODA. Bogini ktorą Jowisz z Nieba wypędził, bo ustawicznie Bogow między sobą kłociła. Taż markotną będąc, że nie była, tak iak inne Boginie, zaproszoną na wesele, Thetis z Peleuszem, mszcząc się tey dla siebie wzgardy, pokłociła Boginie Junonę, Palladę i Venerę. Pod czas aktu weselnego, rzuciła między nie złote

iabłko z podpiſem: *dla naypięknieyſzey.* Zwadziły ſię wnet Boginie o te iabłko, każda go ſobie, (nieuſtępuiąc iedna drugiey w urodzie) pretenduiąc. Wytoczyła ſię kłotnia do Jowiſza, ktory na Paryſa zdał ten ſąd, i ugodę między Boginiami. Paris przez fawor przyſądził Venerze, co było potym okazyą wiele nieſzczęścia dla niego, i dla całego narodu Trojańſkiego. Maluią Niezgodę maiącą za miaſt włoſow węże na głowie; trzymaiącą w iedney ręce głownię rozpaloną; w drugiey puinał i zmiię, ręce zbroczone krwią, twarz ſniadą, oczy zapalone i błyſkaiące, uſta otwarte i zapienione.

DISCUS. Krąg w ktory grywano ciſkaiąc go i łapaiąc. *patrz:* Hyacinthus, Akriſius. Okrąg alboli też kula znaczy okrągłość ziemi. *patrz:* Cybele, albo Veſta.

DIUS-FIDIUS. Dawne Bożyſzcze Sabinow, ktorego cześć i obrządki do Rzymu przenieſiono. Ten Dius albo Deus-Fidius, albo naycześciey Fidius, był miany za Boga rzetelności; i dla tego u dawnych był zwyczay przyſięgania ſię na iego imie w ten ſpoſob *Medius-Fidius:* co tyleż znaczyło co *Mehercules.* Mniemano, iż był Synem Jowiſza, niektorzy rozumieli iż *Medius-Fidius* tenże ſam był co i Herkules. *Ovid: Plaut: Cic.*

DODONA. Miaſto w Epirze, nie daleko ktorego był las poświęcony Jowiſzowi; dęby w tym leſie miały to do ſiebie, iż wyroki iak by Bożyſzcza iakie wydawały. W pośrzodku laſu był Kościoł na honor Jowiſza Dodońſkiego wyſtawiony.

DOLINA ROSKOSZNA, a według Poetow Swięta: nazywało się to mieysce, gdzie rzeka Permessus płynie, i zrzodło Hypocrene wytryskuie; tam koń nazwiskiem Pegaz pasł się. Mieysce te Muzom poświęcone było.

DOLON. Troiańczyk bardzo szybki w biegu: ten będąc za szpiega posłany do obozu Greckiego od Diomedesa i Ulissa zginął. *Homer: Ovid.*

DOLOPES. Narod ludzi w Thessalii, podobny do Mirmydonow, ktory także przy oblężeniu Troi znaydował się. *Virg.*

DORIDA. Kray w Grecyi nazwany od pewnego Dorusa zrodzonego z Neptuna i Alopy. Obywatele tego kraju strasznie wiele lubili mowić, mało mieli szczerości: przymusu i subjekcyi cierpieć nie mogli, przy tym ieszcze byli bez czoła i wstydu: i z tąd wiele przypowieści urosło. Poetowie częstokroć przez Dorienses rozumieią w pospolitości Grekow: tak Virgilius nazywa *Dorica Costra* Greckie Obozy.

DORIS. Oceana i Thetis Corka, poszła za Nereusza, z ktorym miała pięćdziesiąt Nymf, nazwanych pospolicie Nereidy.

DORYKLUS. Syn naturalny Priama, ktorego Ajax zabił pod czas oblężenia Troi.

Tegoż imienia był Phineusza Krola Thracyi Syn. *Hom: Virg.*

DRANCES. Jeden z naypierwszych Ministrow Krola Latina: ten lubił wiele rezonować i każdą rzecz przetrząsać: ale gdy przyszło do skutku projekt przyprowadzić, i z

nara-

narażeniem włafney ofoby co utrzymać, unikał z okazaniem podłego i zdrady pełnego ferca: był partykularnym Turna nieprzyiacielem. *Virg.*

DRIOP. Nymfa Arkadyi, ulubiona Merkuriufza. Ta pewnego dnia piaftuiąc fwego fyna malękiego ułamała gałązkę z obroftnicy dla zabawienia dziecka: ale Bacchus, ktoremu to drzewo było poświęcone, tak fię tym uraził; iż ią zaraz w takież drzewo przemienił. Ledwo Driop mogła na fwoią fioftrę zawołać; aby od niey czymprędzey dziecię wzieła, bo by było korą drzewa tegoż obrofło.

DRIADES. Nymfy corki Nereufza i Doris; miały zwierzchność nad gaiami i lafami, i w nich dzień i noc przebywały.

DROGA MLECZNA. albo po łacinie VIA LACTEA. Tak fię nazywa mieyfce na Niebie, ktore w nocy dla mnoftwa drobnych gwiazd iaśnieyfze nad inne wydaie fię. Poetowie baią, że to ieft kropla rozlanego pokarmu Junony, gdy małego Herkulefa odepchnęła w tedy gdy go Jowisz przy pierfiach Jey przytulił, aby z niey nieśmiertelność wyffał. *patrz* Hercules.

DULICHIA, albo DULICHIUM. Wyfpa przyległa i należąca do Jtaki.

DYNDIMENE. Tak fię nazywała Cybeles od pewney gory leżącey w Phrygii zwaney Dyndime, gdzie fzczegulniey była czczona i miała zbudowany fobie Kościoł.

DYSARES. Bożek Arabfki; niektorzy rozumieią, że tenże fam, co Bacchus, albo słońce.

DZIECKO NAGIE. patrz: Cupido. *Dziecko za rączkę prowadzone* patrz: *Ascanius*, *Eneas*, *Dziecko na łonie matki.* patrz: *Jo*,

DZIK. patrz: *Adrastes*, *Meleager*, *Admetes*, *Hercules*, *Adonis*.

E. E. E.

E A.

EA. Nymfa. ta prosiła Bogow, aby ią zachowali od natarczywości rzeki Phasis: przeto ią przemienili w wyspę.

EACUS. Jowisza i Eginy Syn. Ten, gdy w Państwie iego przez powietrze wymarli ludzie, prosił swego Oyca aby mrowki przemienił w ludzi: iakoż tak się stało, przeto ci ludzie pospolicie nazywali się mrowkami. Eacus przydany był do pomocy Sędziow Minosa i Rhadamanta w sądzeniu spraw dusz przybywaiących do piekła.

ECHIDNE. Krolowa Scytow albo Tatarow z ktorą Herkules ożeniwszy się, wiele miał dzieci. *Herod.*

ECHINADES. Były niegdyś Nymfy, ktore przemienione zostały w wyspy, za to, iż sprawuiąc solenne ofiary z dziesięciu wołow, i zaprosiwszy wszystkich Bogow Leśnych i wodnych, Achelousza pominęły.

ECHION. Krol Thebow, miał dwie corki: ktore przez miłość dobra publicznego zezwoliły aby były zabite Bogom na ofiarę, na uproszenie dżdżu w swoim kraju, w ktorym niewypowiedziana suchość przy upale słonecznym nieurodzay i głod od kilku czasow sprawowała. Powiadaią Poetowie, iż z ich popiołow

łow powſtało dwoch nadobnych młodzianow, ktorzy w obecności zgromadzonego ludu wiele na pochwały ofiarowanych Xiężniczek mowili.

Tegoż imienia był pewny Kollega Cadma wiele mu do zbudowania miaſta Thebow dopomagaiący: przeto Thebańczykowie nazywaią ſię częſtokroć Echionides.

Jeſzcze ieden był Echion Fecialis Argonautow, to ieſt Poſeł z oſobliwſzym obrządkiem do wypowiedania woyny deſtynowany.

ECHO. Corka Powietrza i ziemi, była w przod Nymfą i mieſzkała przy rzece zwaney Cephiſus. Juno za karę naznaczyła iey oſtatnie tylko ſyllaby powtarzaiąc odpowiadać, ieżeliby o co ſpytana od kogo była; a to za to; iż o niey nie roſtropnie w pewney okoliczności wymowiła ſię; tudzież za to, iż ile razy Jowisz z Nymfami z Froncymeru tey Bogini bawił ſię, ona zawſze znalazła ciekawym iakim dyſkurſem, albo iakiemi baieczkami zatrzymać i zabawić u ſiebie Junonę, aby Jowiſza żartuiącego i dyſzkuruiącego z Nymfami zazdrośna nie poſtrzegła Bogini.

EDIPUS. patrz *Oedipus*.

EETION. Oyciec Andromachy, ktory był Krolem miaſta Thebu w Cylicyi. *Homer.*

EGEUS. Krol Attiki, mąż Athry, z ktorey miał Theſeuſzą. Fatalnym będąc loſem przymuſzony, gdy na pożarcie Minotaurowi wyſyłał do Crety Syna, rozkazał ſternikom aby za powrotem pomyślnym, ieśliby Theſeusz pokonał ſmoka, wracaiąc ſię odmienili żagle; to

ieſt, złożywſzy czarne, białe rozpieli. Stało ſię, że pomyślnie Theſeus wſzyſtko ſprawił; i Minotaura zabił, i z Labirynthu wyplątał ſię: Z wielkiey radości, i poſpiechu do domu; zapomnieli wſzyſcy o odmianie zaglow. Oyciec Egeusz kochanego, w nadziei i ſmutku wyglądaiąc Syna, gdy poſtrzegł żałobne, też co były przy wyieździe z domu, zagle; wnoſząc z tąd ſobie nieuchybną ſtratę ſyna, ſkoczył w morze. I tak od owego przypadku nazywa ſię *Mare Ægeum*, inaczey Morze Greckie, czyli Arcypelag. *Hyg: Nat: Com: Ovid.*

EGEON, czyli BRIAREUS. Tytana i Ziemi Syn, Olbrzym naymocnieyſzy, maiący ſto rąk, a pięćdzieſiąt głow. Gdy Juno, Pallas, i Neptun ſprzyſięgli ſię na Jowiſza, i chcieli go w kaydauy okować a to pod czas podnieſionego od Bogow buntu, Thetis ſtronę Jowiſza trzymaiąc, uieła ſobie Egeona, iż ſtanął przy obronie Jowiſza, za co mu ten Krol Bogow wdzięczność oświadczaiąc, darował przeſzłą winę bo pierwey także ſię był ważył z inſzemi Olbrzymaml ſzturmować Niebo. *Virg: Hom.*

EGERIA. Nymfa przedziwney urody, ktorą Diana odmieniła w zrzodło. Rzymianie czcili ią iako Boginią; oſobliwie znacznieyſze Damy iey czynili ofiary proſząc o ſzczęśliwe, w cięży będąc, rozwiązanie. Numa Pompilius udawał, iakoby z nią częſte miał, względem ułożenia praw, conferencye; aby przez to więcey powagi ſwoim uſtawom dodał. *Tit: Liv.*

EGE-

EGESTA. Hyppotesa corka, Xiężniczka Troiańska. Tę Oyciec wsadziwszy w łodkę puścił na morze, szczęściu oddaiąc; a to umyślnie, aby na nieszczęśliwy los kiedyż tedyż nieprzyszła, i na pożarcie straszydłu morskiemu nie była oddana. Wiedzieć bowiem potrzeba; że Troiańczykowie obowiązani byli corocznie iednę Pannę smokowi morskiemu wydać na pożarcie, a to na ukaranie grzechu Laomedona. Egesta szczęściem dostała się do Sycylii, gdzie Crinissus potok dobiiał się o nią, nayprzod w postaci wołu, a potym w postaci niedzwiedzia, naostatek otrzymał ią za żonę, i z niey miał Syna Alcesta. *Servius.*

EGIALE. Siostra Phaetona, ta dla ustawicznego łez wylania, opłakuiąc nieszczęście brata swego, wraz z swemi siostrami przemieniona była w topole. Niektorzy rozumieią, że iest taż sama co Lampetia.

EGIALEA. Adrasta Krola Argow corka, a Zona Diomedesa, ktory pod czas oblężenia Troi poraził Venerę gdy szturm do miasta przypuszczano. Bogini rozgniewana za affront i poniesiony szwank, przepuściła tak nieporządną na żonę iego passyą; że wstyd straciła. Gdy Diomedes do domu powrocił, i widział z umartwieniem tak straszny nierząd żony swoiey, szukał sposobow aby obmierził takowy życia proceder; ale w taką ią wpędził złość, iż iuż gotowa była zabić męża, gdy by się był nie skrył w Kościele Apollina, i od owego czasu więcey z nią nie mieszkał. *Serv.*

EGIDA, albo EGIS. Monſtrum z ziemi urodzone, ktore z ſiebie ogien, płomienie, dym czarny i gęſty wybuchało; ſpuſtoſzyło Phrygią, paląc nietylko laſy, ale i zaſiwy: naoſtatek obywatele muſieli porzucić kray ow. Pallas ſpotykała ſię z tym ſtraſzydłem, zwyciężyła i zabiła go. *Nat: Comes.*

EGIDA. Tarcza, alboli też pancerz Jowiſza; Poetowie bowiem w obydwoch znaczeniach ten termin iednakowo biorą. Gdy koza Amalthea, (ktora ſwoim mlekiem Jowiſza karmiła) zdęchła. Jowisz ſkorą z niey zdartą powleć tarczę rozkazał, i nazwał od imienia kozy Egidą, bo tym terminem z greckiego nazywała ſię. Wſkrzeſiwſzy potym Jowiſz kozę, przenioſł do Nieba, i oſadził między konſtellacyami niebieſkiemi: a tarczę albo Egidę darował Palladzie, ktora do niey dla większego poſtrachu nieprzyiacioł, przydała głowę Meduzy, maiącą to do ſiebie, że ktokolwiek na nią ſpoyrzał, zaraz okamieniał. *Hom: Nat: Com.* Wſzyſtkich także innych Bogow tarcze nazywały ſię Egida, iako i Bohatyrow.

EGINE. Aſopa corka, ktorą Jowisz tak mocno kochał, iż częſtokroć otoczony płomieniem nawiedzał ią, miał z niey dwoch ſynow Eaka i Rhadamanta.

EGINETES. Obywatele wyſpu Egine przy odnodze Saronik, ktorych Krolem był Eakcus: nazywali ſię ciż mieſzkańcy Myrmidones. *patrz:* Eacus.

EGIPIUS. Młodzian rodem z Theſſalii, Buliſy ſyn. Ten za znaczną kwotę pieniędzy otrzymał,

trzywał, że Tymandra, ośobliwszey urody Dama, poszła za niego. Neophron syn Tymandry, maiąc sobie za affront zakupioną iakoby tandytną matki swoicy przyiaźń: tym że samym sposobem traktuie z Bulisą wdową, a matką Egipiusza. Uiąwszy ią tedy sobie i sztucznie rzecz ukartowawszy pod czas łożnicy, tak misternie swoim nadrobił obrotem, iż zmyśliwszy pilny interes, wyciągnął na stronę Tymandrę matkę, a gdy ona z pokoiu łożnicy wyszła, iey mieysce Bulisa wprowadzona sekretnie od Neophrona zastąpiła, niewiedząca nic o zdradzie ułożoney. Egipius do łożnicy w krotce potym wszedł: rozumieiąc że zastał Tymandrę przenocował z matką Bulisą, ktora żadney się zdrady niespodziewaiąc, tey była myśli iż z Neophronem noc przepędziła. Lecz rano postrzegłszy własnego przy sobie syna Egipiusza, i Egipius własną swoią matkę uyrzawszy, tak sobie zbrzydzili szkaradną sprawkę, iż sobie wzaiemnie śmierć zadać gotowi byli. Ale Jowisz zapobiegaiąc temu okrucieństwu, przemienił Egipiusa i Noephrona w Sępow, Bulisę w nurka, a Tymandrę w sikorę. *Plin: Hyg.*

EGIOCHUS. Imie ktore Homer, i inni Poetowie daią Jowiszowi, tak dla tego że go koza karmiła; iako też że iego tarcza teyże kozy skurą była powleczona. *patrz: Egida.*

EGISTUS. Thyesta i Pelopei Syn. Thiestes dowiedziawszy się z wyroku Bożkow, że z Pelopei corki będzie miał syna, ktory swego czasu Atreusza zbrodnie karać będzie, a brzydząc się niegodziwym narodzeniem prze-

powiedzianego ſyna, i chcąc uprzątnąc wſzyſtkie do tego wiodące okazye, corkę ſwoią Pelopeą ieſzcze w dziecinnych latach poświęcił Xienią Minerwy. zawiozł w dalekie kraie. i oddaiąc ią za oczy, obligował aby nikt iey o urodzeniu, familii, pokrewieńſtwie nic nigdy nie mowił, aby wcale nie wiedziała z kogo by i gdzie by była urodzona. Rozumiał tedy Oyciec że ſobie na zawſze zagrodził drogę do popełnienia kryminału od Bożka przepowiedzianego. W kilkanaście łat potym, będąc w dalekiey podroży. ziechał ſię z nią nie poznaiąc ani on kto by była, ani ona kto by on był. Przyiaźń zabrali z ſobą, i w krotce, gdy ſię iedno drugiemu podobało: w małżeńſkie weſzli śluby, i zabawiwſzy ſię trochę z ſobą roziechali ſię. W kilkanaście potym czaſow Pelopea powiła ſyna, i dała go do wychowania paſtuchom, ktorzy owe dziecko nazwali Egiſtem. Ten doroſſzy prezentował ſię Matce, ktorą widząc Syna w porze, aby woyſkowo mogł gdzie ſłużyć, darowała mu pałasz od Oyca w prezencie przy odieznym Matce zoſtawiony. Egiſtus pożegnawſzy ſię z Matką udał ſię do dworu Atreuſza, i tam ſłużbę przyiął. Atreus widząc tego Kawalera na dworze ſwoim, żwawego, i do korda bardzo dobrego, rozumiał, że nayzdatnieyſzy będzie do wykonania iego zamyſłu, wyſyła go więc przeciw Thieſtowi, ktorego dawno złupić z Pańſtwa zamyślał, aby go iakim tylko będzie mogł ſpoſobem zabił. Gdy Egiſtus do Thieſta przybył, i iemu ſię na pokoiach prezentował, wnet przypatruiąc ſię gościowi

poznał u niego ſwoy pałasz, ktory niegdyś Pelopei darował: zaczym ciekawy, z kąd by go miał? kto by był? pilnie wypytował ſię, a dla większego doyścia prawdy Matkę ſprowadziwſzy, dowiedział ſię o wſzyſtkim; poznał, za tym że nie myśląc, i owſzem unikaiąc, iednakże wyrok Bożka ſromotnie wykonał. Egiſtus takowym przypadkiem znalazłſzy ſwego Oyca Thieſta, wzdrygnął ſię na powierzony ſobie od Atreuſza okrutny rozkaz; zaczym zapalony złością powraca do niego w Micenas rezyduiącego, i na nim ſamym iegoż złośliwe wykonał rozkazy. Tenże upodobawſzy ſobie Clitemneſtrę, męża iey Agamemnona zabił, i tak po nim Tron, i wdowę żonę, niegodziwym wziął, ſpoſobem. Nie długo iednak cieſzył ſię zyſkiem nayobmierźlywſzych zbrodni ſwoich, ponieważ Oreſtes mſzcząc ſię śmierci Oyca ſwego, Egiſta i Clitemneſtrę zabił. Wſzyſcy prawie baieczni dzieiopiſowie inaczey tę hyſtoryikę opiſuią. Jedni mowią że Egiſtus był ſynem Pliſtena, inſi że Thieſta, ia tu idę za temi ktorzy ſię więcey z ſobą zgadzaią, i ktorzy dla ſwoiey powagi, godnieyſi wiary ſą. *Hyg: Soph: Eurip: Ovid: Nat: Com.*

EGLE. Jedna z trzech Heſperidow.

Tegoż imienia była pewna Nymfa, ktorey naymilſza zabawka była ſztukę iaką wyrządzić paſtuchom. Pewnego czaſu, widząc pianego ſtarego Sylena, namowiła dwoch innych Satyrow Chroniſa i Mnaſila, aby mu ręce i nogi kwiatami ſkrępowali, co gdy czynili

nili ona dopomagała: i wziąwſzy iagod morwowych całą mu twarz uſmarowała. *Virg: Buc:*

EGON. Sławny Szermierz, czyli Athleta. Ten raz dokazał ſztuki, iż dzikiego wołu porwawſzy za tylne nogi, wciągnął na wyſoką gorę, i tam go ſwoiey przyiaciołce Amarillidzie darował.

Tegoż imienia było wielu Paſtuchow.

EGYPTUS. Neptuna i Lybii Syn, Danauſa Brat. Ten miał pięciudzieſiąt Synow, ktorzy pobrali za żony pięćdzieſiąt także corek Danauſa zwane Danaidy: te pierwſzey nocy pod czas weſela ſwoich mężow pozarżynały, wyiąwſzy Hypermneſtrę ktora ſwego męża Lynceuſza ochroniła. *patrz* Hypermneſtra.

ELAATHE. *patrz* Phaloe.

ELEKTRA. Corka Agamemnona i Clitemneſtry: Ta namowiła brata ſwego Oreſta, aby ſię pomścił śmierci Oyca Agamemnona, ktorego Egiſtus z woli Clitemneſtry zamordował, w tedy gdy z Troi do domu Agamemnon był powrocił. *Eurip: Hyg: Ovid.*

Tegoż imienia była corka Oedypa.

Także nazywała ſię Oceana i Thetis corka, ktora zdradziła inną Elektrę matkę Dardana.

ELEKTRION. Syn Alceuſza, a Oyciec Amphitriona. *Heſiod.*

ELEUSINA. Tak nazywała ſię Ceres od miaſta w Attice Eleuſis, gdzie wſpaniały miała ſobie wyſtawiony Kościoł, w ktorym obrządki iey honorowi przyzwoite, naydoſkonaley ſprawowano. Pod czas ceremonii nie godziło ſię naymnieyſzego ſłowa wymowić,

głębokie milczenie chowano: a śmiercią karano; ieżeli by kto śmiał cokolwiek z taiemnic iey poświęconych wyiawić.

ELEUSIS. Miasto w Attyce sławne wspaniałym Cerery Kościołem.

ELIDA. Prowincya Peloponesu.

ELISA. Nazywała się Dido.

ELPENOR. Jeden z Kollegow Ulissa.

ELYSEI CAMPI, czyli Pola Elyseyskie: według baśni Pogan i Poetow; są krainą nayroskosznieyszą tamtego świata, gdzie ustawiczna wiosna panuie, tam dusze ludzi dobrze na tym świecie sprawuiących się, zażywaią delicyi rayskich.

EMATHIA. Tak nazywała się Macedonia: a czasem Poetowie tym imieniem nazywali Thessalią.

EMATHYON. Sławny zboyca; ktokolwiek się w iego ręce dostał, zginąc musiał: Ale go Herkules zschwyciwszy zamordował. Wioski gdzie on nayczęściey rabował, nazywały się Emathii.

EMUS. patrz: *Hemus.*

ENCELADUS. Naymocnieyszy z Olbrzymow usiłuiących szturmem do Nieba się wedrzeć. Ten był zrodzony z Tartara i Ziemi. Jowisz przywalił go gorą Etną, gdzie przez połowę zgorzał. Poetowie powiadaią: że płomienie ktore z Etny wybuchaią, są skutkiem złości Encelada, bo ten zapalony gniewem, wydobyć się ustawicznie z pod nieznośnego ciężaru usiłuie.

Tak się nazywał ieden z pięciudziesiąt Synow Egypta, ktorego Amymona żona iedna

z pięć-

z pięćdziesiąt Danaidow, pierwszey nocy pod czas wesela naypierwsza swego męża w łożnicy zarznęła.

ENDEIS. Chirona corka, żona Eaka, matka Telamona i Peleusza.

ENDIMION. Pastuch w Caryi, Wnuk Jowisza. Tego gdy raz zastano z Bogini Junoną, przestaiącego, skazano za tę iego zuchwałość, aby za pokutę bez przestanku przez trzydzieści lat spał. Potym Diana podobała go sobie, i nie śmieiąc we dnie nawidzać go, w nocy często porzuciwszy niebo do niego wybiegała, i miała z nim kilkoro dzieci. *patrz.* Epimenides.

ENEAS. Xiąże Troiańskie, Syn Anchisesa i Venery. Ten gdy Grecy zdradą wpadli do Troi, kilka razy zwawo starł się z niemi na kilku ulicach, ale widząc nie podobieństwo oprzeć się garstce ludzi przeciwko licznemu woysku, wziąwszy czym prędzey swego Oyca Anchisesa na barki i Bożki domowe, prowadząc za rączkę Ascaniusza syna małego, w kompanii z wielu Troianami uszedł na gorę Ida. W owym pospiechu ucieczki i zamieszaniu żona iego Creusa nie wiedzieć gdzie się podziała, tak dalece że o niey nigdy dowiedzieć się nie mogł. Wsiadłszy potym w Okręty zapłynął do Epiru, z tamtąd po rożnych nawałnościach dostał się do Carthaginy, gdzie go Dido Krolowa pięknie przyięła i mocno go sobie podobała. Z Carthaginy zapłynął do Sycylii, gdzie mu Oyciec Anchises umarł, ktorego tam pochował i wspaniały wystawił mu nad-

nadgrobek. Odbiwszy potym od Sycylii, doznawszy cokolwiek przeciwnych wiatrow, zapłynął do Włoch; tam naypierwey udał się do Sybilli, prosząc aby go informowała o drodze do piekła. Jakoż informowany o wszystkim iak sobie miał postąpić, dostawszy na podarunek dla Proserpiny gałązki złotey, zaszedł szczęśliwie do samych Piekłow, oglądał Pola Elizeyskie, i na nich Bohatyrow Troiańskich, Oyca swego Anchisesa, od ktorego się o przyszłym swoim powodzeniu, szczęściu, i wszystkich następuiących dowiedział trefunkach. Wyszedłszy z piekłow, puścił się tybrem w głąb włoskiego kraju, Cybeles wszystkie iego Okręty na tybrze przemieniła w Nymfy. Rozgościwszy się cokolwiek w kraju wypowiedział woynę Turnusowi staraiącemu się o Lawinią, wygrał z nim bitwę, i samego na placu po wielu utarczkach położywszy Turnusa, narzeczoną iego Damę Lawinią wziął za żonę. On z synem swoim Ascaniuszem był początkiem Państwa we Włoszech, od ktorych potym poszli Rzymianie. Powiadaią Poetowie: że Wenus matka, nie uważaiąc na wszelkie przeszkody od Junony, Eneasza Syna swego porwała do Nieba. Wiele on od Jonony wycierpiał prześladowania, iedynie dla tego że był Troiańczykiem. Rzymianie czcili go za Bożka pod imieniem Jowisza Indigetes. *Tit: Liv: Virg: Hom: Ovid: Hyg: Nat: Com.*

ENIOCHE. Mamka Medei.

ENIOPEUS. Stangryt Hektora, ktorego Diomedes zabił.

ENIPEUS. Pastuch w Thessalii, przemienił

ſię w rzekę, aby dognał i ſchwycił Nymfę Tyro. Ta Nymfa nie wiedząc co ſię dzieie, a widząc rzekę w ktorey przezroczyſta woda płynęła umyśliła ſię w niey kompać, iakoż gdy ſię iuż zaczęła kompać, Enipeus dał ſię iey poznać iż to on był ową rzeką, w ten czas w małżeńſkie wſzedłſzy z ſobą śluby dozgonną ſobie miłość poprzyſięgli. Tyro z Enipeuſza zrodziła dwoch ſynow Peliaſa i Neleuſa.

ENUS albo EMUS. patrz Hemus.

EOLUS. Bog wiatrow, Oyca miał Jowiſza. Ten Uliſſeſſa, gdy przez iego przeiezdzał kraie, bardzo pięknie przyiął, i na dowod ſwoiey ku niemu przychilności dał mu rozmaite wiatry w ſkurzanych worach mocno zawiązane. Ludzie Uliſſeſſa ciekawi widzieć co by ſię w tych worach zamykało, tylko co odwiązali ſekretnie, aby Uliſſes nie poſtrzegł, tak zaraz hurmem z worow owych wypadłſzy, taką burzę na morzu wzruſzyły, iż wſzyſtkie Okręty Uliſſeſſa zanurzone zoſtały, ludzie potoneli, ſam Uliſſes w niebeſpieczeńſtwie utraty życia zoſtawał, bo po rozbiciu ſwego Okrętu dopadłſzy deſki ledwo nie ledwo do lądu dopłynął. Eolus tak wielką nad niemi miał władzę, iż ſkinienia iego woli ſłuchały.

EOLIA. Kray wiatrow w poſrzodku morza nie daleko Sycylii położony.

EOS. Olbrzym ſyn Typhona. Tym imieniem czaſem nazywa ſię Jutrzenka.

EOUS. Nazwiſko iednego z czterech koni ſłonecznych.

EPAPHUS. Jowiſza i Jo Syn, będąc małym kłocił ſię z Phaetonem: co iego zguby było ſwego czaſu okazyą. Niektorzy rozumieią że on był Fundatorem miaſta Memphis.

EPEUS. Sławny to był Rzemieślnik do robienia machin woiennych. On wynalazł Tarany, i tarcze: iego także inwencyi był ow niezwyczayney wielkości drewniany koń, w ktorym Grecy ukryli ſię byli na zdradę Troianow.

EPHESUS. Miaſto w Jonii ſławne Kościołem Diany wſpaniałym i bogatym.

EPHIALTES i OTUS. Synowie Neptuna i Jphimedyi, niezwyczaynego wzroſtu Olbrzymi: co rok ich ſtatury po kilka ſążni przybywało. W piętnaſtym roku tak iuż ſię na ſwoich ſiłach czuli i wzroſt ſwoy nadzwyczayny dufali; iż Nieba ſzturmem dobywać, i wdzierać ſię w niego gwałtem śmieli. Diana iednak tak ich pokłociła między ſobą, że ſię wzaiemnie pozabiiali.

EPICASTA. Trophoniuſza matka. *patrz:* Trophonius.

EPIDAURUS. Miaſto w Peloponeſie ſławne Kościołem Eſkulapiuſza, tudzież głoſne Periphetem Olbrzymem; ktory na ofiarę ludzi zabiiał i iadł. Theſeus zamordowawſzy go, na ſztuki porąbał i po polach porozrucał.

EPIGONES. Tak nazywali Grecy ſiedmiu Hetmanow, ktorzy powtornie oblegli byli Theby. *patrz.* Adraſtes.

EPIMENIDES. Filozof na wyſpie Crecie. O nim piſzą, iż on wlaźſzy do pewney iaſkini, ſpał przez dwadzieścia ſiedm lat (Plutar-

chus utrzymuie 50. a Diogenes Laertius 57.) a obudziwszy się i wyszedłszy na świat, nikogo z żyiących ludzi nie znał. Niektorzy Poetowie maią go za Endimiona, i wiele dziwnych rzeczy o nim piszą. *Plin: Plut: Val: Max: Diog.*

EPIMETHEUS. Syn Japeta, a brat Prometheusa. Prometheus wylepiał ludzi z gliny mądrych i rostropnych, a Epimetheus nie rostropnych i wielkich głupcow. Ten wziął sobie za żonę posąg nazwany Pandora, ktorey Minerwa duszę dała, i każdy z Bogow iakiś talent piękny, albo przymiot chwalebny dla okształcenia iey duszy darował. Pandora swego czasu urodziła Epimetheuszowi corkę Pyrrhę, ktora poszła za Deukaliona Syna Prometheuszowego. *Hyg: Ovid: Nat: Com.*

EPISTROPHUS. Krol Phocidy, ktory także Trojanom z woyskiem przybył na pomoc.

EPONE. patrz Hippone.

EPYRUS. Krolestwo na Granicach Grecyi bliskie Morza Adryatickiego. Przed tym się nazywało Krolestwo Molossow, potym Chaonią. W tym kraju bardzo się dzielne klacze rodziły. *Virg.*

ERATO. Jedna z dziewięciu Muz. Do tey należą wszystkie pienia, i inne wiersze nazwane Lyrica, to iest te: ktore przy rożnych instrumentach Muzycznych zwykli byli Poetwie śpiewać. Malarze pospolicie ią maluią w osobie młodey Damy wesołey, trzymaiącą w iedney ręce Lyrę, w drugiey smyczek, z głową uwięczoną myrtem i rożami: przy niey stoi

małęki Cupido ſkrzydlaſty z łukiem i z ſahaydakiem.

EREBUS. Syn Cahos i Nocy: Ten za to, iż śmiał Tytanom dopomagać buntu, przemieniony w rzekę, i ſtrącony ieſt aż na dno piekielne.

ERECTEUS. Krol Atheńſki, Oyciec Cekropa, Orithii, i wielu innych corek ktore w Panieńſtwie żyły, i tey cnoty uſilnie przeſtrzegały: oprocz pomienioney Orithii.

ERESICTHON, albo, ERISICTHON. Rodem z Theſſalii: Triopiuſa ſyn. Tego Bogini Ceres, za to, iż iey poświęcony las, wyciął; ſkarała tak okrutnym głodem, iż zawſze iadł, a nigdy ſię naieść nie mogł: całą ſwoią ſubſtancyą, na naſycenie ſwego appetytu ſtracił, ale nie mogł naſycić. Naoſtatek właſną ſwoią corkę imieniem Metrę przedał, ktora że ſię Neptunowi podobała, tę od niego miała łaſkę, iż w iaką tylko chciała poſtać, mogła ſię przemienić, a tym ſpoſobem uyść z rąk tych ktorym była zaprzedana: iakoż z niewoli, przemieniwſzy ſię w rybaka, uſzła do Oyca. Ktory znowu ią przedał, bo za każdym powrotem do Oyca, brała na ſię ſwoią prawdziwą poſtać; a zaprzedaną będąc odmieniała ſię raz w wołu, drugi raz w ielenia, iuż to w ptaka, iuż rozmaicie. Tym ſpoſobem, Oyciec z przedaży corki profituiąc, cały zyſk obracał na iadło. Ale i ten ſpoſob naſycenia ſię nie wiele pomogł, bo pſim prawie udręczony głodem, właſne ſwoie ciało ſzarpał i pożyrał, i tak naoſtatek okrutną śmiercią zginął. *Ovid,*

ERICTHEUS. Człowiek bardzo myśliwy. Tego Minerwa wzięła na siebie z malęku edukować: iakoż dobre mu dawszy wychowanie do tego kresu doprowadziła, iż go Krolem uczyniła Ateńskim. Od imienia iego przez nieiaki czas miasto Ateny nazywało się Ericthea. O nim piszą, iż wielce był doskonały w sztuce strzelania z łuku, i że smoka, ktory Syna iego tak był około opasał, iż niepodobna rzecz ratować było, strzałą ugodził, i na wylot przeszył, bez naymnieyszego szwanku syna swego. *Cic: Hyg.*

ERICTHONIUS. Vulcana Syn. Tego Minerwa iak tylko się urodził, zamknęła wsadziwszy w kosz, i dała do schowania Corkom Cecropa Aglaurze, Herse, Pandrozie, zakazuiąc aby żadna z nich nie ważyła się patrzyć co by tam było. Ciekawe Panny nie mogły wytrzymać, odkryły kosz i spoyrzały: za co rozgniewana Minerwa takie na nich przepuściła szaleństwo, iż z wysokości na łeb spadłszy, karki połamały. Ericthonius przyszedłszy do doskonałego wieku, a widząc swoie nogi bardzo pokurczone, i szpetne, tak iż mu wstyd było na świat się pokazać, wynalazł wozek, ktorym się wszędzie powoził, i połowę swoiey statury ułomney tym wynalazkiem przed ludzmi ukrył. *Servius Ovid..*

Tegoż imienia był syn Dardana Krola Troiańskiego, ktory po Oycu też Krolestwo sprawował.

ERIDAN. Rzeka we Włoszech, ktora teraz pospolicie nazywa się Padus.

Tymże imieniem pewną Konſtellacyą Niebieſką ſtarodawni nazwali Aſtronomowie.

ERIGONA. Corka Ikara. Ta z rozſpaczy po śmierci Oyca ſwego, obwieſiła ſię na drzewie. O tym zaś nieſzczęściu Oyca, znaćiey dała ukochana ſuczka Ikara. (nazwiſkiem Mœra) ktora uſtawicznie biegała do grobu Pana ſwego i wyła. Bacchus Erigonę kochał, a że ſię go wyſtrzegała, i unikała przed nim; przeto ten Bożek przemieniwſzy ſię w grono winne, ktore ſię iey, nieſpodziewaiącey ſię żadney zdrady, podobało; porwał ią.

ERIMANTHUS. Gora i las w Arkadyi, gdzie Herkules dzika, ktory puſtoſzył okolicę, pokonał, i porwawſzy go na barki ſwoie noſił.

ERINNIS. Imie, ktore poſpolicie ſłuży wſzyſtkim trzem Furiom piekielnym.

ERIPHILA. Zona Amphirauſa. *patrz:* Amphiraus.

EROPA. Zona Atreuſza. Ten dzieci iey, ktore miała z Thyeſtem, pozarzynać kazał, na ſztuki porąbać, ugotować. i na taki bal ſamego Thieſteſa Oyca zaproſił. *patrz* Atreus.

EROS. Imie Cupidina.

EROSTRATUS. Sławny ſzaleniec, ktory iedynie dla tego aby ſię pamiętnym wiekopomności uczynił, ſpalił naybogatſzy i naywſpanialſzy Kościoł Diany.

ERYCINA. Nazwiſko Venery, wzięte od gory Eryx w Sycylii, gdzie na honor iey Eneasz Kościoł zbudował.

ERYPHILUS. patrz: Almeon.

ERYTHRAS. Syn Perſeuſa i Andromedy, od ktorego morze Czerwone nazywa ſię Erythreyſkie, przy ktorego brzegach iego Kroleſtwo rozciągało ſię.

ERYTHREA. Miaſto w Jonii, gdzie owa ſławna Sybilla Erytreyſka urodziła ſię, nazwiſkiem Bagoe. *patrz* Sybilla.

ERYX. Syn Butes i Venery; Zuchwały w ſiłach ſwoich, z przechodzącemi ludźmi paſſował ſię i zabiiał pokonanych, lecz Hercules ſilnieyſzy od niego ſpodkawſzy ſię z nim, zamordował, i w Kościele Venery matki, od iego wybudowanym pogrzeb mu ſprawił.

Tymże imieniem nazywała ſię gora, ktorą teraz poſpolicie zowią *Catalſano*, na niey znaydował ſię Kościoł Venery.

ESAK. Z Priama i Alixothoe zrodzony. Ten Krolewić tak ſobie podobał Nymfę Heſperią, iż dla pozyſkania iey Oyczyznę ſwoią Troię porzucił, i za nią uciekaiącą w pogoń poſzedł. Ta gdy z ukęſzenia od zmii w drodze umarła, Eſaquus z rozpaczy po niey, w morze wſkoczył, gdzie go Thetis przemieniła w nurka. *patrz* Ariſteus, albo Euridice.

ESCULAPIUS. Bożek Lekarzow i Lekarſtwa: zrodzony z Apollina i Coronis. Apollo zabiwſzy Coronis i Jſchis Nymfę ktorą wielce kochał, dobył z wnętrzności iey Eſculapiuſza, ktorego na edukacyą i wychowanie Chironowi Centawrowi oddał. Eſculapius u Chirona będąc cały czas przemieſzkiwał w ogrodzie, gdzie wiele nabrał wiadomości o

ziołach

ziołach zdrowiu ludzkiemu pomocnych. Jowisz piorunem go zabił, za to, iż śmiał Hyppolita Syna Thezeuſzowego mocą ſztuki Lekarſkiey wſkrzeſić. Prawda że ſię Apollo śmierci iego pomścił, ale za to dobrze przypłacił. *patrz:* Apollo. Eſkulapiuſza za Bożka czczono w mieście Epidaurus pod poſtacią potężnego węża. *Hom: Pind.*

ESEPUS. Bucoliona ſyn, a Wnuk Laomedona. *Hom.*

ESON. Jaſona Oyciec, Creteuſa ſyn, Brat Peliaſza. Ten do zgrzybiałey przyſzedłſzy ſtarości, na młodego odmieniony był człowieka, ſztuką Medei, ktora na prożbę ſwego męża tę mu niezwyczayną wyświadczyła łaſkę. *patrz:* Pelias.

ESUS. Bożyſzcze Gaulow, ktorzy mu na oſiarę ludzi zabiiali.

ETHALIDES. Mercuriuſza Syn. Temu Oyciec dał wolność proſić go o co by tylko chciał, z upewnieniem, że wſzyſtko otrzyma, oprocz nieśmiertelności. Ale on o nic więcey nieproſił Oyca, iako tylko o pamięć, aby po śmierci iego duſza w inne przechodząc ciało pamiętała co w innym pierwey będąc czyniła, lub widziała, lub ſłyſzała. Diogenes Laertius w Xięd: 4. piſze: że Pythagoras Filozof dowodząc Metempſycoſim, to ieſt, że duſza przechodzi ſię po śmierci z iednego ciała w drugie, powiadał o ſobie, iż był niegdyś tym, o ktorym tu mowa ieſt, Ethalideſem.

ETHEOCLES. Krol Thebow, brat Polinicesa zrodzony z Oedypa i Jokaſty. Ten po

śmierci Oyca, podzielił się z bratem Krolestwem Thebańskim. Oedypa zaś wola była aby koleją w Krolestwie Thebańskim panowali. Etheocles wstąpiwszy na tron po Oycu, nie chciał więcey ustępować bratu Polinicesowi: ktory przeto wypowiedział mu woynę sławną nazwaną: *Przedsięwzięciem siedmiu Thebańskich Bohatyrow.* Ci dway bracia głownemi byli sobie nieprzyiaciołami, i tak się nie nawidzili, iż ieszcze w żywocie matki będąc z sobą się tłukli: iakoż potym na poiedynku z sobą wraz pogineli. *Eurip: Stac: Apollod.*

ETHETA, albo ETHETUS. Zona pewnego Laodiceusza (o ktorym nic nie masz w historyi baieczney) Ta będąc w podroży z mężem swoim, prosiła Bogow i otrzymała moc przemienienia się w męszczyznę: aby wszędzie być mogła z mężem swoim nie obawiaiąc się niczego: i przeto nazwała się *Ethetus.*

ETHLIUS. patrz: Protogenies.

ETHON. Nazwisko iednego ze czterech koni słonecznych.

ETHRA. Piteusza corka. Ta wszedłszy w śluby małżeńskie z Egeuszem Krolem Atheńskim, ktory na ten czas u dworu Oyca iey bawił przez nieiaki czas: żyła z nim, ale potym Egeus maiąc gwałtowną oddalenia się potrzebę, a nie mogąc wraz z sobą żony swoiey wziąść, odieżdzaiąc zostawił iey swoy pałasz i obowie, rekommenduiąc, ieżeli by powiła Syna, aby go wychowawszy, z tym pałaszem, i w tym obowiu przysłała do Oyca,

aby

aby on mogł go poznać za ſyna. Stało ſię, że Ethra powiła ſyna Theſeuſza, ten gdy doroſł: pałasz i obowie wziąwſzy od Matki prezentował ſię Oycu, ktory go za ſyna i dziedzica ſwego uznał.

Tegoż imienia była corka Oceana i Thetis, żona Athaſa, a matka Hyas i innych ſiedmiu corek. Gdy lew Hyadę nieſzczęściem iakimſi pożarł, ſioſtry od żalu prawie umierały: lecz Jowisz zlitowawszy ſię nad niemi, przemienił ie w gwiazdy, ktore poſpolicie zowią deſzczowe: Grecy nazywaią ie *Hiadami*, Łacinnicy *Sucules*.

ETNA. Sławna gora w Sycylii wybuchaiąca z ſiebie płomienie. Poetowie prawią: iż w niey Vulkan ſwoią niegdyś założył kuznię, gdzie z czeladzią to ieſt, Cyklopami Jowiſzowi kuł pioruny.

ETOLUS. Diany i Endimiona ſyn, ten obiął w Grecyi pewną Prowincyą, ktora od imienia iego nazywała ſię potym Etolia.

ETOLIA. Prowincya w Grecyi tak nazwana od Etola ſyna Endymionowego, ktory w niey niegdyś panował.

EVADNE. Marſa i Thebe corka. Ta bez względu na Apollina o iey przyiaźń ſtaraiącego ſię preferowała raczey Cataneuſa albo Capaneuſa, ktorego ſobie dożywotnim obrała przyiacielem, i tak go kochała, że po iego śmierci, gdy przy obleżeniu Thebow piorun go zabił, życie ſobie bez niego obmierziwſzy, na ſtus ognia, gdzie ciało zmarłego męża złożone było, wſkoczyła, i wraz z nim ſpaliła ſię.

EVAN.

EVAN. Toż ſamo znaczy, co *Dobry Syn:* tym tytułem wyrażono Bacchuſa. *patrz:* Evohe.

EVANDER. Krol we Włoſzech, ktory ſię był ſprzymierzył z Eneaſzem.

EVBEA. Wyſpa na morzu Egeyſkim.

EUDORA. Jedna z Hyadow.

EVENUS. Krol Etolii, z Marſa i Steropy urodzony. Ten tak był tknięty punktem honoru certuiąc z Jdaſem w biegu, iż założył ſię z nim o corkę iego Marpeſią w zakładzie ią za żonę wziąść, gdyby mu ſię poſzczęściło: lecz przegrał, i w taką z tąd roſpacz wpadł iż w rzekę wſkoczył, ktorą od imienia iego nazywano Evenus.

EUMEUS. Konfident Uliſſa; Temu Uliſſes odieżdzaiąc na woynę Trojańſką, do wiernych rąk ſwoie dobra i cały dom oddał, i gdy po długiey ſwoiey podroży do domu powrócił, pierwſzy on był co ſwego Pryncypała poznał.

EUMELUS. Admeta Krola Theſſalii i Alceſty Syn.

EUMENIDES. albo Furie Piekielne: zrodzone, według niektorych zdania, z Piekła; a według innych z Acheronta i Nocy. Było ich trzy: Alekto, Megera, i Theſiphone. Do nich należało wężami, ktore zawſze w ręku trzymały, bić; albo rozpalonemi pochodniami przypiekać i udręczać w piekle tych wſzyſtkich, ktorzy na tym świecie źle żyli. Maluią ich z ſtraſznemi na głowie na kształt włoſow wężami, i pałaiącemi w ręku pochodniami.

EUNI-

EUNICE. Jedna z owych Nymf, ktore porwały były Hylas.

EVOHE, albo EVAN. Temi słowy wykrzykiwały szaleiące prawie, obchodząc obrządki Bacchusa Niewiasty, nazwane Bacchantes, ktore wrzaskami i swoim spiewaniem, bieganiem po ulicach, domach, i polach, rozumiały że wielką cześć Bachusowi wyrządzali wykrzykuiąc Evohe.

EUPHEMA. Mamka Muz.

EUPHEMUS. Syn Neptuna, ten po śmierci Typhis, był sternikiem u Argonautow.

EUPHORBUS. Sławny Troiańczyk, zabity przy oblężeniu Troi od Menelasa. Pythagoras Filozof utrzymuiący Mytempsycosim, to iest, przechodzenie duszy z ciała w ciało po śmierci człowieka, powiadał że niegdyś był pomienionym Euphorbem.

EUPHRATES. Rzeka w Azyi iedna z nay większych.

EUPHROSINA. Jedna z trzech Wdziękow czyli Gracyi.

EURIKLEA. Corka wyspy Itaki, ktorą Lairtius za dwadzieścia wołow kupił, i z takim ku niey, iako i ku własney żonie był przywiązaniem. Ona małego Ulissa karmiła, i Ulisses ią powracaiąc od Troi do razu poznał. *Hom.*

EUROPA. Corka Agenora Krola Phœnicyi, a Siostra Cadmusa. Ta Krolewna tak cudney była urody, iż wszędzie miała miłość. Jedna z Froncymeru Junony Nymfa, przez przypodobanie się tey Xiężnicce, swoiey Bogini

gini ukradła z gotowalni pudełko z farbą, aby ſię tey Damie przyſłużyła. Jowiſz tak ią ſobie podobał, iż ią wykradł, i wziąwſzey na ſię poſtać wołu przenioſł ią na ſwoim grzbiecie przez obſzerne morza, i zanioſł do tey części świata, ktora do tąd od iey imienia nazywa ſię Europą. *Ovid: Herod: Euſeb.*

EUROTAS. Rzeka na ktorey brzegach Jowiſz w poſtaci Łabędzia zdradził Ledę. Tamże i Apollo załoſnemi pioſnkami opłakiwał ſtratę Daphne.

EURUS. Wiatr wſchodni, ieden z princypalnieyſzych.

EURYALUS. Jeden z Xiążąt Greckich będących na expedycyi Trojańſkiey. Tymże imieniem pewny nazywał ſię Trojańczyk, ktory po zburzeniu Troi puścił ſię za Eneaſzem w podroż, i ſławnym ſię uczynił przez ſwoie oſobliwſze ku Niſuſowi przywiązanie *Virg.*

EURYALA. Corka Minoſa, a Matka Oriona, ktorą Neptun Bożek dla pięknych iey przymiotow kochał. Tegoż imienia była pewna Krolowa Amazonek. Także corka Prœta, i iedna z Gorgonek nazywała ſię tym imieniem.

EURYBIADES. Był Poſłem do wypowiadania woyny, do czynienia ſoiuſzow, do zawarcia pokoiu, i innych tym podobnych negocyacyi przy Agamemnonie naywyżſzym Generale Woyſk Greckich; ktory tegoż tak wielkiey powagi Poſła do partykularnego ſwego, w delikatney bardzo materyi, zażył intereſſu, to ieſt, aby Achilleſowi wziął ukochaną Brizeis. *Hom.*

EURIDICES. Zona Orfeusza. Ta uciekaiąc przed Aristeuszem za nią uganiaiącym się, węża zdeptała ktory ią tak iadowicie ukąsił, iż w sam dzień swego z Orfeuszem wesela umierać musiała. Orfeusz nie wymownie żałuiąc śmierci żony, do samego się za nią przedarł piekła, tam wdziękiem głosu tudzież melodyą lutni, i usilnemi prożbami zmiękczył Bożyszcza piekielne, Plutona i Proserpinę, że mu żonę wydali, z tą iednak kondycią, aby wychodząc z piekła nie oglądał się na zad; Orfeus w samey bramie piekielney, ciekawy widzieć czy też za nim żona w samey rzeczy idzie obeyrzał się, lecz iak tylko na nią za sobą idącą spoyrzał, tak zaraz w tym punkcie z oczow iego zniknęła, i więcey iey nie oglądał. *Ovid. Virg. Hyg.*

EURYLOCHUS. Kompan Ulissessa. Ten tylko ieden był ze wszystkich ludzi Ulissessowych, co nie chciał pić trunku, ktorym Circes częstowała ludzi Ulissessowych, i w rożne ich bestye poodmieniała.

EURYMEDON. Oyciec Peribeusza.

EURYMEDUZA. Matka Gracyi, czyli Wdziękow.

EURYNOME. Oceana i Thetis corka.

Tym imieniem nazywała się corka Apollina, ktora była matką Aristesa i Euryphile.

Tymże imieniem ieszcze nazywało się pewne Bożyszcze piekielne, ktore trupy iadło, same tylko kości ogłodane zostawuiąc. Malowano go czarnego siedzącego na skorze zdartey z sępa, wytrzyszczaiącego: zęby.

EURY-

EURYPHILA. Sławna Sybilla na wyſpie Samos.

EURYPILUS. Evemona Syn. Temu w zdobyczy, po zburzeniu Troi, doſtała ſię ſkrzynka, w ktorey zamknięta była ſtatua, czyli mały poſąg Bacchuſa od Vulkana zrobiony, a od Jowiſza w prezencie Trojanom dany. Jak tylko Euripilus ſpoyrzał z ciekawości, co w tey ſkrzynce zamyka ſię, tak w tym punkcie oſzalał. Bywały iednak czaſy, w ktorych go ſzaleńſtwo opuſzczało, przeto raz przy zdrowym zoſtaiąc rozumie, radził ſię wyrokow w Delphie, co by miał czynić, aby wyſzedł z tego defektu; odebrał odpowiedź, a żeby ſzukał takiego kraju, gdzieby ludzie niezwyczayne Bogom czynili ofiary, i tam fatalną z poſągiem ſkrzynkę, za oſobliwſzą Kościołowi oddał świętość, i przez nieiaki czas zmieſzkał. Puścił ſię więc Eurypilus na ſzukanie niezwyczaynych między narodami Religii obrządkow; zwiedził rożne kraie, na oſtatek przybył do portu Aroe; właśnie na ow czas traſił, gdy obywatele ofiarę mieli czynić z pewnego młodziana i Panny, ktore uroczyście prowadzili na zabicie Bogini Triklarii. Wnet zaſtanowił ſię dawſzy o ſobie pogłoſkę, ktoby, i z czym, i po co by do owego kraiu przybył. Obywatele przypominaiąc ſobie wyrok niegdyś Bożkow: że w ten czas nie będą obowiązani do ofiar czynienia z ludzi, gdy do ich kraiu przypłynie pewny Pan maiący z ſobą ſkrzynię z zamkniętym wewnątrz Bogiem, a konfrontuiąc przyiazd i okoliczności gościa Eurypila, za ſpełnione

nione uznali przepowiedzi Bogow. Jakoż iak tylko ſkrzynkę z Bożyſzczem wprowadzili do Kościoła, tak zaraz Eurypilus od ſzaleńſtwa, a oni od okrutnych zoſtali uwolnieni ofiar: i oraz z ſwoiemi poiednali ſię Bogami, ktorzy na nich tę karę włożyli, za ſprofanowanie Kościoła Diany przez zbrodnią Menalippy i Cornetho. *Sophon.*

Tegoż imienia był ſyn Telepha kochaiący ſię w Caſſandrze Corce Priama.

Także Herculeſa ſyn nazywał ſię Eurypilem, ktory bardzo doſkonałym był wieſzczkiem. *Virg.*

EURYSTHEUS. Krol Micenow, Amphytriona i Alkmeny ſyn. Juno przez złość Jowiſzowi tego dokazała, iż ſię pierwey rodził od Herkuleſa, a to umyślnie dla tego, aby iako ſtarſzy miał iakąś władzę nad młodſzym. Jakoż gdy do doſkonalſzego wieku przyſzedł, namowiła go Juno, aby bratu ſwemu Herkuleſowi dwanaście zadał robot, mniemaiąc, że tak ciężkiemi a prawie niepodobnemi obarczony pracami żginie, i nigdy do obiecanych od Jowiſza nie przyidzie ſzczęścia i pochwał zaſzczytow. Ale ſię zawiodła na ſwoim zdaniu, gdyż Herkules ſzczęśliwie wyſzedł z tego wſzyſtkiego, chwalebnie wſzyſtko co mu nakazane było ſprawił. A tak Euriſteus muſiał ſię kontentować Kroleſtwem Argos, i dać pokoy Herkuleſowi.

EURYTION. Jeden z Argonautow. *Ovid.* Virgilius czyni wzmiankę o dwoch Eurytionach, o iednym ktory był ſynem Lykaona, a

drugim bardzo doſkonałym złotniku. Był ieſzcze Paſtuch tegoż imienia ktorego Herkules zabił.

EURYTES. Oyciec Jolei. Ten obiecał wydać corkę ſwoią za tego, ktory by go w paſſowaniu ſię zmocował, i zwyciężył. Herkules ofiarował ſię z nim certować, i gdy przyſzło do walki pokonał Herkules. Lecz widząc że Eurytes ſłowa ſwego nie chciał dotrzymać, wnet go za iednym zamachem pałką zabił, i ſwoy zakład wziął. *patrz:* Athalanta. Hyppomenes, Achelous, Hyppodamia &c.

Tegoż imienia był pewny Centaurus, ktory chcąc Theſeuſzowi wydrzeć Hyppodamią; od niego zginął.

Tym imieniem nazywał ſię brat Tytanow.

Jeſzcze ieden był Eurites ſyn Merkuriuſza, ktory wiele dokazywał na expedycyi z Argonautami.

EUTERPE. Jedna z dziewięciu Muż. Ta wymyśliła piſczałkę, i dla tego ona nad Muzyką prezyduie. Maluią Euterpę w poſtaci młodey Damy, wieniec z kwiatow na głowie maiącą, trzymaiąc w iedney ręce partyturę, a przy niey leżące rożne inſtrumenta Muzyczne, iako to oboie, klarynety, ſkrzypce, Flety &c.

EUTYMES. Sławny Athleta, albo Szermierz. Ten długo z iakimſi ſtraſzydłem nocnym paſſował ſię, ktore widząc że nie przemoże Eutymeſa, znikło. Sermerienſes co rok

temu

temu ſtraſzydłu dawali Pannę na pożarcie, umyślnie na ubłaganie iego, gdyż kto ſię kolwiek z nim ſpotkał ginąc muſiał.

F. F. F.
F A.

FAMA. Bożyſzcze według imaginacyi Poetow uformowane: i według ich zdania, było Poſłańcem Jowſza. Powiadali że bez przeſtanku dzień i noc zwykła Fama chodzić, a na naywyżſzych mieyſcach zaſtanowiwſzy ſię publikować złe i dobre nowiny, i że milczeć wcale nieumiała i nie mogła. Maluią poſpolicie Famę w poſtaci Panny maiącey duże ſkrzydła pełne oczow, uſt, i językow, na trąbie do uſt przyłożoney wytrębuiącą, z ſuknią iak do podroży podpiętą.

FAS. Bożek, w ſenſie Allegorycznym biorąc, bardzo dawny; według zdania Poetow, od wſzyſtkich Bogow naydawnieyſzy: *Prima Deum Fas.* Jedno ieſt co Themis albo Sprawiedliwość. *Feſtus Auſon.*

FATUM. Bożyſzcze pod Allegoryą. O nim Poetowie baią, iż ſię z mgły, czyli z pomieſzania przed ſtworzeniem świata wſzyſtkich elementow urodziło.

Maluią go ſtoiącego na kuli ziemney, trzymaiącego w ręku krubkę z loſami. Jego dekreta miano za nieuchybne, iego moc rozciągała ſię i na ſamych Bogow, ktorzy mu byli tak iak i ludzie podległi.

FAUNA albo FATUA. Corka Pika. Ta za wierność Małżeńſką, na nieśmiertelność ſobie u Bogow zaſłużyła: po śmierci bowiem

ſwego męża zamknęła ſię w ſwoim appartamencie z żadnym więcey niekonwerſuiąc meſzczyzną. Na honor tey Bogini Damy Rzymſkie poſtanowiły święta, pod czas ktorych naſladuiąc iey, zamykały ſię w oſobności.

FAUNUS. Bożek Polowy, z Merkuriuſza i Nocy zrodzony, od ktorego poſzło potomſtwo Bogow Proſtakow po wſiach, polach, laſach mieſzkaiących: iako to, Satyrow, Sylwanow, Fawnow i Nymf. Maluią go w wyżſzey części ciała nie koſmatego, a począwſzy od paſa aż do nog obroſłego iak Satyra.

FAVONIUS. Wiatr południowy miły, ieden z naypryncypalnieyſzych wiatrow: ten wiele do urodzayności ziemi pomaga.

FAVOR. Bożyſzcze pod allegorią, z Rodzicow Rozumu i ſzczęścia zrodzone. Poetowie przez imaginacyą ſwoią wyſtawuią go ſkrzydlaſtego, gotowego zawſze do latania, ślepego, albo maiącego oczy zawiązane, ſtoiącego w poſrzodku bogactw, honorow, i roſkoſzy, iedną nogą na kole, a drugą na powietrzu. Przydaią że zazdrość bardzo bliſko niego chodzi.

FEBRUUS. Przezwiſko Plutona, znaczące Oczyściciela. Baieczna ſtarożytność rozumiała iż on ſtraſznie chciwy był mieć wſzyſtkich ludzi z tego świata w ſwoim kraju piekielnym; i radby widział cały świat z ludzi ogołocony. *Macrob: Ovid.*

Rzymianie oddawali cześć Boſką *Februi* Bogini oczyſzczenia: i w mieſiącu Lutym wielkie iey Czynili ofiary za ſwoich zmarłych Rodzicow, krewnych i Przyiacioł.

FERE-

FERETRIUS. Nazwiſko Jowiſza wzięte z tąd: iż Romulus po zwycięſtwie otrzymanym nad nieprzyiacioły, zdobycz po nich wziętą nioſł na Capitolium i tam na dębie zawieſił oddaiąc Jowiſzowi na ofiarę, gdzie potym wſpaniały wyſtawił Kościoł pod tymże tytułem Jowiſza Feretriuſza.

FERONIA. Bogini Laſu i chruſtow. Powiadaią że gdy raz zapalił ſię las w ktorym ona miała Kościoł ſobie wyſtawiony, czym prędzey przyſkoczyli ludzie bronić, i wyrwać ſtatuę Bogini z ognia, ale widząc że w pośrzod płomienia nie tylko że ſię nie paliła, ale zieleniała i gałązki puſzczała, dali pokoy. Przydaią ieſzcze że Popi iey poświęceni po rozpalonych chodzili węglach bez naymnieſzego ſzwanku.

FESSONIA. Bogiui podrożnych zfatygowanych.

FIDES. Wiara, Rzetelność, Bożyſzcze pod Allegorią, ktore malowano w bieli: albo też pod figurą dwoch Panien za ręce biorących ſię: nayczęściey przez dwie ręce iedna drugą ściſkaiąca wyrażali wierność czyli Fidem.

FIDIUS. Bożek prezydaiący pod czas zawarcia kontraktow, traktatow, ſoiuſzow &c. Nazywano go inaczey Semon. *patrz*: Medius-Fidius. Semones.

FLAMINES. Popi Jowiſza, Marſa, Romulſa, i innych Bogow. Nazywano ich Flamines, za miaſt Filamines dla krotkości ſłowa: w ſamey rzeczy Filamines nazywać by ich należało, od noſzenia nici wełnianych, kto-

remi ſobie włoſy na głowie związywali; czyli od czapeczek z nici wełnianych, ktore poſpolicie na głowie noſili. Dla rożnienia ſię między ſobą nazywali ſię imionami Bogow, ktorym ſłużyli: Jowiſza Pop nazywał ſię, *Flamen Dialis*: Marſa *Flamen Martialis*. i tak inſi.

FLORA. Bogini kwiatow i Wioſny żona Zephira. Gdy niewiaſty obchodziły święta kwietnie, czyli święta na honor Flory, w ten czas według obrządku dzień i noc ubiegały ſię do mety przy tańcach i rożnych uciechach: a ktora w biegu inne celowała, koronowana była wieńcem z rożnych kwiatow uwitym. Maluią tę Bogini uſtroioną w bukiety, przy niey ſtoiące koſzyki z rozmaitym kwieciem.

FLUONIA. Przezwiſko Junony. Niewiaſty płynienie krwi cierpiące pod tym tytułem udawały ſię do Junony, iako do Bogini w tey chorobie ratuiącey.

FORNAX czyli PIEC. Bożyſzcze opiekuiące ſię wſzyſtkiemi piekarniami i mieyſcami gdzie kolwiek chleb pieczono.

FRANCION, albo FRANCUS. Xiąże Troiańſkie, ktory (iak niektorzy rozumieią) był Synem Hektora, i o nim powiadaią, iakoby po zburzeniu Troi udał ſię do kraju, ktory teraz Niemcami nazywa ſię, albo raczey Frankonią: I przeto Francuzi pierwſzy początek ſwoy od niego wyprowadzaią.

FRAUS. patrz: *Zdrada*.

FURIE albo: EUMENIDES. Bożyſzcza Piekielne zrodzone z Acheronta i Nocy, to ieſt:

Alekto, Megera i Thiſiphone. Poſpolicie Poetowie i Malarze wyrazaią te Boginie z pochodniami w ręku goreiącemi, okryte za miaſt włoſow węžami, do ktorych należało w piekle winowaycow karać. Gdy Oreſtes po zabiciu właſney matki ſzalał, pokazały ſię mu Furie piekielne w bieli, i przeto przyſzedłſzy ockolwiek do dobrych zmyſłow Kościoł im wyſtawił. *Virg: Euripid.*

FURINA, inaczey zwana LAVERNA. Bogini złodzieiow, z łacińſkiego ſłowka *fur* złodziey; imie iey wzięte *Furina.*

G. G. G.

G A.

GALANTHIS. Służąca Panna Alkmeny. Gdy Alkmena w cięży będąc Herkuleſem, bardzo bliſka była porodzenia; Juno w poſtaci ſtarey baby przyſzła, ſiadła przy drzwiach pokoiu. i ſchiliwſzy ſię za nogi ſię trzymała, czaruiąc tym ſpoſobem Alkmenę, aby zdrowo płodu nie porodziła. Nie nawidziła bowiem iey za to, iż Jowiſzowi ſprzyiała, i iemu powolną była. Galanthis poſtrzegłſzy, że Alkmena w bolach zoſtaiąc poty nie będzie mogła porodzić, poki owa Bogini ſwoie guſła czyniąc za nogi ſię trzymać i przeſzkadać będzie, przyſzła do niey kłamliwie mowiąc iakoby Alkmena iuż powiła ſyna bardzo pięknego. Bogini na tę nowinę iak piorunem przerażona porwała ſię, i w tym punkcie zaraz ſzczęśliwie Alkmena rozwiązaną porodziwſzy Herkuleſa, zoſtała. Gdy potym Bogini Juno dowiedziała ſię o frantoſtwie Ga-

lanthis, zapyrzona gniewem chciała ią pożrzeć, ale przeſtała na tym że ią przemieniła w łaſicę. *Ovid.*

GALATHEA. Nymfa Morſka z Nereuſza i Doris zrodzona. Polyphemus bardzo o iey ſię przyiaźń ſtarał, ale ona nim wzgardziwſzy, bardziey ſobie ſzacowała pewnego Acis. Polyphemus Olbrzym rozgniewany, Aciſa przywaliwſzy ſkałą, zgniotł.

GALEOTIS. Apollina i Themiſto ſyn: z iego imienia Popi w Sycylii nauczeni przyſzłe rzeczy przepowiadać, nazywali ſię. *Galeotes. Cic.*

GALERY w Nymfy poobracane przez Boginię Cybeles. *patrz:* Eneasz.

GALLI. Popi Cybeles, ktorzy ſwoie święta i obrządki ſpoſobem Corybanthow obchodzili, i na pamiątkę pewnego Atys ulubionego tey Bogini Rzezanca, wſzyſcy ſtarali ſię być rzezancami.

GALLUS. Tenże ſam co Alektrion. *patrz:* Alectrion.

GAMELIA. Jmie Junony niegdyś w używaniu, iako i Gamelius Jowiſza: rozumieli bowiem Poganie że te dwa Bożyſzcza opiekiwali ſię Zaślubinami i Weſelami ludzkiemi.

GAMELIUS. patrz: *Gamelia.*

GANGES. Rzeka Indyiſka ktora złote piaſki i drogie kamienie z ſobą nieſie.

GANIMEDES. Troſa ſyn. Ten tak był cudney urody, iż go Jowisz. po przypadku nieſzczęśliwym (ktory podkał przed tym uſługuiącą u ſtołu Niebieſkiego Hebę) przemieniwſzy ſię w Orła porwał, i oddał mu funkcyą

prze-

przerzeczoney Bogini, to ieſt, aby ſłużąc do ſtołu nalewał mu nektar. *Hom: Horat. Theocr.*

GARAMANTES. Narod ludzi mieſzkaiących w głąb Lybii, to ieſt kraiu Afrikańſkim bardzo odległym od morza.

GARAMAS. Krol Lybii, ktory miał iedynaczkę imięniem Garamantis kochankę Jowiſza, ta była matką Jarbaſa. *Virg.*

GARGARE. Gora Troady bardzo urodzayna w zbożę.

GENIUS. Bożek natury, ktory miał ſwoią cześć u ludzi za to, (według ich mniemaania,) iż on każdey rzeczy dawał przyzwoitą iſtność i ruchomość: a zwłaſzcza w tym wſzyſtkim co zmyſły i chuci ludzkie kontentować mogło: on był miany za naypryncypalnieyſzego Autora; i z tąd to dawne u Łacinnikow uroſło przyſłowie *Genio indulgere* dogadzać ſwoim chuciom i pożądliwościom. Każde mieyſce, według zdania pogan dawnych owych wiekow, miało ſwego oſobliwſzego Geniuſza, i każdy człowiek miał ſwego partukularnego: a niektorzy dwoch przy każdym naznaczali, iednego dobrego ktory człowieka do cnoty i przyſtoyności prowadził, drugiego złego ktory do niegodziwości wiodł. *Plut: Horat: Virg: Servius.*

GERION. Krol Hiſzpanii, ktorego ciało było o trzech głowach, a iedney duſzy; tego Herkules ſprzątnął z tego świata, bo zwykł ſwoie konie ludzkim ciałem paſać. Przy ſtayniach iego, gdzie mnoſtwo koni trzymał, na

ſtraży ſmok o ſiedmiu łbach, i pies o trzech paſzczach zawſze znaydowały ſię: ale Herkules ſzczęśliwie i te ſtraſzydła pozabiiał.

GĘS W RĘKU PANNY. patrz: *Harcina.*

GIBEL. Sławna gora w Sycylii, taż ſama co Etna.

GLAUCE. Creona corka Krola Korinthu, dla ktorey Jaſon porzucił pierwſzą żonę Medeę, aby ſię z nią ożenił. Pod czas weſeła Medea pokrywaiąc grzecznością ſwoią zazdrość i zawziętość ku nowey żonie Jaſona, darowała iey ſuknie, ktore iak tylko ua ſię wdziała, tak ſię iey zaraz zdało iakoby płomieniem była otoczona, przeto nie mogąc ſobie rady dać, w zrzodło wſkoczyła, ale i tam zaraziwſzy wodę trucizną ſzat ſwoich, umierać muſiała.

GLAUCUS. Syn Hyppolocha, a wnuk Bellorophonta. Ten pod czas oblężenia Troi, broń całą ſwoią z ſzczerego złota zamieniał z Diomedeſem na miedzianą. *Homer.*

Tegoż imienia był pewny. ktorego właſnę klacze wściekłe, od Venery ſzaleńſtwem zarażone pożarły. Ta bowiem Bogini rozgniewana za przeſzkodzenie płodności beſtyom, tę Glaukowi ſztukę (mſzcząc ſię za iego nieprzyzwoity naturze poſtępek) wyrządziła.

Tegoż imienią był Hyppolita ſyn, ktory w beczce miodu utonęł, ale go Eſkulapius wſkrzeſił.

Tegoż ieſzcze imienia był ieden rybak: ktory pewnego czaſu łowiąc ryby, poſtrzegł: że gdy ſię dotknęły (wyrzucaiąc rybki z ſieci na murawę) pewnego ziela, odſkakiwały

od ziemi i wpadały w morze. Ciekawy ſprobować co by w nim za ſkutek to zielo ſprawiło, urwał i ziadł: aż oto w iednym punkcie iakaś moc niezwyczayna rzuciła go w morze, i utonął. Przemieniony iednak zoſtał w Trytona, i za Bożka Morſkiego był poczytany. Circe podobała go była ſobie, ale on bardziey ſię do Scyili przywiązał: przeto z zazdrości pomieniona czarownica nayprzod zaraziwſzy trucizną zrzodlo, gdzie ſię zwykli byli Scylla z Glaukem ſchodzić potruła ich oboie; a potym przemieniła Scyllę w ſtraſzydło morſkie. Glaucus miał mieyſce między Bożkami brzegowemi, ktore nazywano *Littorales*. Starodawni bowiem mieli zwyczay, iak prędko wyſiadali z Okrętu na ląd, tak zaraz wotum ktore czaſem czynili na morzu będąc, ſtarali ſię wypełniać, udaiąc ſię do Bożkow lądowych.

GŁOWA ucięta, albo *wężami okryta.* patrz: *Meduza*, *Perſeus*, *Eumenides*, *Nemeſis*.

GŁOWNIA GOREJĄCA. patrz: *Niezgoda*, *Bacchantes*, *Nemeſis*.

GŁOWNIA NIEDOPALONA. patrz: *Meleager* albo *Althea*,

GNIDE. patrz: *Cnide*.

GNOSIS. Przezwiſko Ariadny, wzięte od miaſta Gnoſſy ſtołecznego Crety wyſpu, gdzie Minos iey Oyciec był Krolem. *Ovid.*

GODZINY. Boginie zrodzone z Oyca Jowiſza i Matki Themis. Było ich trzy, ktorych poſpolite u Snecerzow i Malarzow takie ieſt

wyra-

wyrażenie: trzy Damy trzymaiące ſzale, i kwadranſe albo klepſydry. Jmiona ich te ſą, Eunomia, Dice, i Jrene. *Hyg: Pauſ: Ovid.*

GOŁĘBIE. patrz: *Venus.*

GORA. *wybuchaiąca płomienie.* patrz: *Etna, Olbrzymi, Atlas.*

GORDIUS. Krol Phrygii, a ſyn pewnego Rolnika. Ten po Oycu nie miał więcey ſubſtancyi nad dwie pary wołow, z ktorych iedną parą ieździł, a drugą do pługa zaprzęgał. Pewnego dnia gdy orał, przyleciał Orzeł i ſiadłſzy na iarzmie pługa ſiedział nie zlatuiąc do ſamego wieczora. Dziwno Gordiuſzowi co by to znaczyło, przeto poſzedł radzić ſię Wrożkow. Pewna wieśniaczka poradziła mu aby Jowiſzowi po Krolewſku ofiarę uczynił. Uſłuchał rady, i potym z nią ſię ożenił. Właśnie też na ow czas Phryges radzili ſię Bożkow względem ſwego Krola, kogo by mieli obrać? Odebrali odpowiedz, aby tego obrali, kogo ſpodkaią iadącego parą wołow: ſtało ſię że Gordiuſa pierwſzego, parą wołow na gnoiowce iadącego, ſpodkali, i wnet go Krolem ſwoim wykrzyknęli. Midas ſyn iego zawdzięczaiąc Jowiſzowi tak wielką łaſkę Oycu wyświadczoną, woz Oycowſki z całym narzędziem temuż Bożkowi ofiarował. Powiadaią że węzeł ktorym było jarzmo do dyſzla przywiązane tak był miſterny; iż żadnym ſpoſobem wyplątać z niego dwa końce nie można. Wieść za tym poſzła: że kto by ten węzeł rozplątał, będzie Panem całey Azyi. Alexander W. uſiłował dokazać ſztuki w rozwiązaniu fatalnego węzła, ale plątaiąc rożne-

mi

mi ſpoſobami, tak iako inni, nie mogł przyiść do końca; dobywſzy więc pałaſza rozciął go na dwoie, aby zyiścił w oſobie ſwoiey rozſławione proroctwo. Y ten to ieſt ow ſławny węzeł Gordyiſki, tak nazwany i od miaſta Gordium, gdzie woz na ofiarę złożony chowano, i od Gordiuſza ktory go związał. *Quint: Curt: Xenoph.*

GORGONES. Zrodzone z Phorca Bożka Morſkiego, i Cety: było ich trzy. Meduſa, Euriale, i Sthenyo: mieſzkały przy ogrodzie Heſperidow, i miały to do ſiebie: że gdy kto ſię w nie wpatrzył, w kamien ſię obracał. Wſzyſtkie trzy razem iedne tylko miały oko, ktorego koleią zażywały. Przydaią o nich i to iż za miaſt warkocza wężami mieli okryte głowy, uzbroione ſzerokiemi ſkrzydłami, za miaſt zębow, kły iak u dzika, pazury u rąk i u nog prawie Lwim rownaiące ſię. Te ſtraſzydła gdy okolice kraju Heſperidow puſtoſzyły, a oſobliwe podrożnych okrutnie napaſtowały, Perſeus pozabiiał ie, a Meduzie głowę uciął ktora ſię doſtała Jowiſzowi, i do tarczy czyli Egidy iego dla większego nieprzyiacioł poſtrachu, przypięta była. *Ovid: Nat: Com.*

GORĄCZKA albo FEBRA. Bożyſzcze zdrowiu ludzkiemu ſzkodzące, ktoremu ofiary umyślnie czyniono, aby iego gniew i złość od ſiebie oddalić, i ubłagać można było.

GORTINA. Miaſto na wyſpie Crecie, ktorego obywatele bardzo ſpoſobni byli do rzucania pociſkow czyli na nieprzyiaciela, czyli na zwierza.

GRA-

GRACIE, albo CARITES: Corki Jowiſza i Venery, czyli, według zdania niektorych, Eurynomy. Było ich trzy, Euphroſina, Thalia, i Aglaia. Zawſze Venerze aſſyſtowały. Maluią ie uśmiechaiące ſię, i za ręce iedna drugą trzymaiące ſię. Czaſem wyrażaią ie aſſyſtuiące Muzom, a czaſem (iak Poetowie w ſwoich rytmach opiſuią) Merkuriuſzowi w poſelſtwach kompanii dopomagaiących.

GRADIVUS. Nazwiſko Marſa wzięte od ſtopniow czyli graduſow, iż w woyſku inaczey do naywyżſzych ſzarż nie przychodzą, tylko poſtępuiąc przez niżſze, iakoby graduſy Urzędy. *Virg.*

GRANAT. Jabłko patrz: *Aſkalaphus.*

GROB. patrz: *Anchiſes*, *Achilles.*

GRONO. patrz. *Bacchus*, *Pomona.*

GYMNASTES. Tak ſię nazywał nauczyciel rożnych gry i ſztuk, ktore pod czas ſławnych igrzyſk pokazywano, i naydoſkonalſzych w ſztuce rekompenſowano. Tymże nazwyſkiem tytułowano Dozorcow publicznych widokow.

GYMNICUS, albo GYMNICI LUDI. Nazywały ſię Greckie gry, iako to, ubieganie ſię do mety, ſkakanie, Diſcus, czyli krąg do rzucania, i mocowanie ſię ſzermierzow. *Lucien: w Rozmowie o exercytacyach ciała, Hyg: &c.*

H. H. H.

H A.

HACMEON. Xiąże Greckie, ktorego Furie Piekielne napaſtowały, to ieſt ſzalał, tak iak Oreſtes, za zabicie matki ſwoiey, ktora ſwe-

go

go męża, a Oyca tego Hacmeona zamordowała, idąc za niegodziwym przykładem Clitemnestry.

HALESUS. Syn Agamemnona i Briseis. O nim powiadaią: iż obawiaiąc się Clitemnestry, ktora Oyca iego Agamemnona zamordowała, uciekł z kraju, i po rożnych przypadkach zaszedł do Włoch, tam osiadł i był początkiem Państwa Faliskow. *Ovid.*

HALESIUS. Rzeka w Sycylii płynąca pod gorą tegoż imienia, gdzie Proserpinę zbieraiącą kwiaty Pluton porwał.

HALICE. Nymfa morska, corka Nereusza i Doris.

HAMADRIADES. Nymfy leśne, a corki Nereusza i Doris, ktorych los życia przywiązany był naywięcey do drzew, a osobliwie do dębow, tak iż z temi drzewami z ziemi wychodzącemi, rosnącemi, pruchnieiącemi, i obalaiącemi się; i te Nymfy rodziły się, podrastały, słabiały i umierały. Przeto bardzo wdzięczne były tym, ktorzy takowe drzewa od ścięcia a razem ich od śmierci ochraniali. Pospolicie tedy rozumiano, że ktobykolwiek ważył się drzewo z owego lasu wyciąć, zawsze musiał iakiemu za karę podpadać nieszczęściu.

HARMONIDES. Sławny rzemieślnik rodem Troiańczyk bardzo doskonały był w wielu kunsztach, bo się u samey Bogini Minerwy uczył. On Parysowi okręty budował, ktoremi do Grecyi zapłynąwszy Helenę porwał.

HARMONIA. Corka Marsa i Venery, ktora wraz

wraz z swoim mężem Cadmem przemieniona była w wężow.

HARPALICE. W mieście Argos przedziwney urody dama. Climenus Oyciec iey bardzo ią kochał, a niechcąc od siebie oddalić, z wielką cięžkością ledwo ią wydał za mąž, ale co większa, zaraz po weselu zięcia swego z tego świata sprzątnąwszy, corkę do siebie odebrał; ktora żałosna na Oyca z śmierci męża przez niego zgubionego, Syna iego naturalnego na sztuki porąbawszy ugotowała, i na potrawę Oycu do stołu dała, tak iak Prokne była uczyniła &c. patrz: *Arcas*, *Tereus*, *Pelops*, *Atreus*.

Tegoż imienia była iedna Amazonka bardzo letka i szybka w biegu.

HARPE. Nazwisko broni bardzo starodawney, ktorey Merkuriùs na zabicie Argusa użył, a Perseus na ucięcie głowy Meduzy. *Lucan: Ovid.*

HARPA. albo ARFA. Instrument do grania. *patrz.* Terpsicore.

HARPIE. Straszydła, zrodzone z Neptuna i Ziemi. Miały twarz niewiasty, posturę sępa z skrzydłami, pazury okrutne, albo raczey szpony u nog i u rąk, uszy niedzwiędzia. Znacznieysze między niemi były: Aello, Ocypete, i Celæno. Juno nasłała te straszydła na Eneasza, aby mu w podroży nagotowany ziadły obiad, i wszystko swoim plugastwem pozarażały. Zethes i Calais odpędziły ie, lecz Jris na rozkaz Junony znowu ie sprowadziła do Thracyi, daiąc tym postępkiem znać, że

psiarnia

pśiarnia Jowiſza i Junony (tak Harpie nazywa Apollonius) w lepſzym poſzanowaniu być powinna. Ludzie Eneaſza zabiwſzy kilkadzieſiąt ſztuk z ſtada bydła do Harpiow należącego, byli okazyą Eneaſzowi do podkania ſię żwawie z niemiż. W ten czas mu zapalona złością Celeno przepowiedziała ſtraſzne przygody ktore go czekały. *Apollonius. Val: Fl: Virg.*

HARPOCRATES. Bożek milczenia. Wyrażenie iego bywa takie: Młodzian poł nagi, trzyma w iedney ręce rog, a drugiey ręki palcem uſta zamyka.

HEBE. Z Jowiſza Oyca a Matki Junony zrodzona; była miana za Boginią młodzieży. Jowisz zlecił był iey funkcyą, aby mu u ſtołu ſiedzącemu nalewała i podawała nektar, co przez długi czas punktualnie czyniła. Lecz gdy ſię iey raz trafiło, w obecności Bogow na pokoiach Jowiſza idąc upaść, takim wſtydem była zdięta, iż więcey przed Jowiſzem i innemi Bogami pokazać ſię nie ſmiała. Jowiſz tedy na iey mieyſce przybrał Ganimedeſa: a ona będąc na ziemi poſzła zamąż za Herkuleſa, i przez miłość ku mężowi w pokrewieńſtwie będącego Jolaſa, z podeſzłego młodym uczyniła. Nazywała ſię inaczey Juventa. *Pauſan: Cic: Ovid.*

HECALE. Baba uboziuchna, cnotliwa, i ludzka; u niey Theſeus, idąc na woynę przeciwko Sarmatom przez nieiaki czas miał goſpodę. Ta obiecała mu była, ieżeliby zwycięzcą powracał, Jowiſzowi na podziękowa-

nie oddać ſię na ofiarę; lecz przed powrotem Theſeuſza umarła.

HECATE. Jowiſza i Latony corka, taż ſama co Diana, bo ſię tym imieniem w piekle nazywała. Ona za Styx rzeką piekielną miała ſwoie Państwo, gdzie duſze ludzi niepochowanych, i bez pogrzebu z tego świata ſchodzących przez ſto lat błąkać ſię muſiały.

HECATOMBE. Nazywała ſię ofiara, gdzie ſto bydląt, razem zabiiano.

HECTOR. Syn nayſtarſzy Priama i Hekuby, mąż Andromachy z ktorey miał ſyna Aſtianaxa. Przy nim naywyżſza była kommenda woyſka Troiańſkiego; pod czas oblężenia Troji od Grekow, wielkie ſwoiey waleczności z poſtrachem nieprzyiacioł dał dowody. Achilles pokłociwſzy ſię z Agamemnonem, gdy przez nie iaki czas na złość ſwemu Hetmanowi zaniechawſzy Troiańczykow w namiocie przeſiadywał, wielki iego przyiaciel Patroklus w potyczce od Hektora zginął; co mu było okazyą do odmienienia ſwego przedſięwzięcia, i do ſzukania zemſty nad nieprzyiacielem: wyſzedł więc przeciwko Hektorowi. Powiadaią że Jowiſz niechcąc obydwom wielkim Bohatyrom uczynić krzywdy, wziął i ważył na ſzali ſzczęście maiące im ſłużyć w wypowiedzianey potyczce; w tedy więc Achilleſowe przeważyło na fatalney ſzali. Jakoż Achilles za pomocą Pallady pokonał Hektora i zabił, i iego trupa do ſwego wozu za nogi przywiązawſzy, trzy razy około miaſta włoczył. Thetis rozkazała Achilleſowi aby ciało Hektora

oddał

oddał Priamowi ktory go o nie z płaczem u nog profił. *Hom: Virg:*

HECUBA. Dimafa Krola Thracyi corka, a żona Priama. Po wzięciu i zburzeniu Troi doftała fię Uliffowi. Ta widząc właſną corkę fwoią Polixenę na grobie Achillefa do zabicia na ofiarę przyprowadzoną, i kochanego fyna Polidora, za zdradą Polimneftora (ktoremu go była chcąc zachować od śmierci powierzyła) okrutnie zamordowanego, z żalu i rozpaczy niewypowiedzianey, wydarła fobie oczy. A rzucaiąc tyfiączne przeklęftwa przeciwko Grekom, naoftatek przemieniła fię w fobakę. *Hom: Euripid: Virg.*

HELENA. Cud urody; wielu nieſzczęścia Grekom i Troianom była okazyą. Miała Oyca Tyndara a Matkę Ledę, Clitemneftra była iey rodzoną fiofirą. *patrz.* Leda. Pofzła za mąż za Menelafa Krola Spartow: Thefeus porwał ią był, ale mufiał ią wrocić. Potym Paris wykradł, i z fobą do Troi zaprowadził, co było przyczyną obrufzenia fię całey Grecyi przeciwko temu miaftu, ktore przez dziefięc lat trzymaiąc Grecy w oblężeniu, naoftatek zdradą wzieli, zburzyli, i fpalili do fzczętu. Helena po śmierci Parifa doftała fię Deiphobowi, ktorego przy wzięciu Troi, pierwfzemu fwemu mężowi Menalafowi, (chcąc pozyfkać i przyśść do pierwfey poprzyfiężoney z nim przyiaźni) zdradziecko wydała. Menelas z triumfem przywiozł Helenę do Sparty, a gdy w krotce potym umarł, Helena doftała fię na wyfpę Rhodus do fwoiey krewney Polixo, ta ią kazała na gałęzi powiefić,

iż z iey przyczyny niezliczona moc Bohatyrow Greckich wyginęła. *Ovid: Hom: Virg. Hygin.*

HELENUS. Sławny wieſzczek zrodzony z Priama i Hecuby. O nim piſzą iakoby ſwoią Oyczyznę zdradził, bo Grekom wyiawił niezawodny ſpoſob dobycia miaſta. On Pyrruſowi wywrożył ſzczęśliwą zeglugę, za co dał mu Chaonią Prowincyą, gdzie wiele miaſt wybudował.

HELIADES. Corki ſłońca i Climeny, a ſioſtry Phaetonta. Brata nieſzczęſny przypadek tak opłakiwały, iż Bogowie ulitowawſzy ſię przemienili ie w topole, a łzy ich w burſztyn: imiona ich te były: Lampethuſa, Lampetia, i Phaetuſa.

HELICE, albo CALISTO. *patrz:* Caliſto. Była ieſzcze iedna Helice żona Jo.

HELICON. Sławna gora w Boetii poświęcona Muzom i Apollinowi.

HELICONIDES. Nazwiſko Muz wzięte od gory Helicon poświęconey Muzom.

HELIOTROPIUM, albo SŁONECZNIK. patrz: *Clytia.*

HELLE. patrz: *Phryxus.*

HELLEN. Syn Deukaliona od ktorego imienia cała Grecia nazywała ſię *Heliade* a Grecy *Hellenes.*

HELLESPONTUS. Przeſmyk morſki między Propontydą i Morzem Egeyſkim. Nazwiſko ma od Helle ktora w nim utonęła. *patrz:* Phryxus.

HEMON. Xiężę Thebańſkie. Ten z takim przywiązaniem był ku Antigonie corce Oedi-

pa i Jokasty, iż na iey grobie śmierć sobie puinałem zadał.

HEMUS. ENUS albo EMUS. Syn Boreasa i Orithii, mąż Rodopy: Oboie przemienieni są w wysokie gory, za to, iż oboie przywłaszczaiąc sobie Bostwo, Emus udawał się za Jowisza, a Rodope za Junonę.

HERACLIDES. Wszyscy potomkowie Herkulesa tym nazwiskiem tytułowali się.

HERKULES. Z Oyca Jowisza a Matki Alkmeny zrodzony. Jowisz chcąc oszukać Alkmenę, wziął na się postać Amphitriona iey męża na ten czas w obozie Thelebeńskim zostaiącego. Zazdrość Junony sprawiła że Eurysteusz prawdziwy syn Amphitriona pierwey się narodził, niżeli Herkules mniemany syn Amphitriona a prawdziwy Jowisza, ktory według czasu naturalnie pierwey urodzić by się był powinien. Trzeba bowiem wiedzieć, że Juno żoną Jowisza, przez złość ku mężowi, a zazdrość ku Alkmenie, chciała przez ten odmieniony porządek, przeszkodzić spełnieniu wielkich obietnic szczęścia i sukcessów przywiązanych, do dziecięcia z Jowiszowey krwie spłodżonego, i rozumiała zatym że Euristeus iako starszy brat uzurpuiąc iakiey takiey władzy nad młodszym, będzie mu przeszkodą do wielkich dzieł. Piszą iednak Poetowie że się naostatek dała przebłagać na instancyą Pallady, i że do tey przyszła ku małękiemi Herkulesowi łaskawości, iż mu własną piers ssać pozwoliła. Dzicie Boskiego pokarmu wziąwszy nieostrożnie kilka kropel z ust wypuściło, ktore padłszy na niebo, do tych czas na nim białą

plamę ſprawuią, co ſię nazywa u Aſtronomow po łacinie: droga mleczna *Via lactea.* Jednak że Juno nie mogła ſię dać namowić, aby Herkuleſowi pozwoliła przyść ſwego czaſu, do zyiſzczenia wielkich Jowiſza obietnic. Namowiła Euryſteuſza ſtarſzego brata Herkuleſowego, aby mu wynaydował rożne zabawy i prace; iakoż naznaczył mu dwanaście robot, w ktorych trzeba mu było zginąć, ale wſzyſtko doſkonale ſprawiwſzy, chwalebnie ze wſzyſtkich wyſzedł niebezpieczeńſtw. Więcey iego znakomitych dzieł nad tę dwanaście prac znayduie ſię: iako to; będąc ieſzcze w kolebce dwa węże ktore na iego zgubę Juno przepuściła, uduſił. W leſie, albo według innych przy iezierze Lerneńſkim, zabił Hydrę wiele głow maiącą, z ktorych iedne ucinaiąc drugie iuż odcięte odraſtały. Złapał i zabił w pędzie ielenia z złotemi rogami, a nogami miedzianemi uciekaiącego. W leſie Nemeyſkim uduſił lwa niezwyczayney wielkości, z ktorego zdartą ſkorę zawſze na ſobie noſił. Diomedeſa, konie ſwe ciałem ludzkim paſącego, przykładnie ukarał. Na gorze Erimanthus dzika puſtoſzącego okolicę złapał, i żywcem do Euriſteuſza przyprowadził. Straſzne ptaki albo raczey monſtra przy ieziorze ſtymphale gęſtemi i ſzybkiemi z łuku ſwego poſtrzałami wygubił. Wołu ſzalonego, ktory wielkie ſzkody na wyſpie Krecie czynił, i ktorego nie śmiał nikt złapać, on pokonał i z dzikiego i nie przyſtępnego łaſkawym uczynił.] Z Acheloułzem rzeką walczył, i zwyciężywſzy go, wyłamał

mu

mu ieden ze łba rog, oddał mu go iednak, wziąwſzy w zamianę od niego rożek Amalthei. Olbrzyma Antheuſza podnioſſzy na powietrze w ręku ſwoich udușił. Z ogrodu Heſperidow doſtał iabłek złotych, zabiwſzy w przod na ſtraży przy nim będącego ſmoka. Wyręczaiąc z pracy Atlaſa, przez nieiaki czas, właſnemi barkami Niebo podpierał. Rożne ſzkodliwe ſtraſzydła wygubił, iako to Geriona, Cakuſa, Albiona, Bergiona, Tyrrena i wielu innych. Pogromił Centawry. Staynie i obory Augiaſa do oczyſzczenia prawie niepodobne, wychędożył. Zabił ſtraſzydło morſkie, ktoremu na pożarcie Heſione corka Laomedona wyſtawiona była: a że Laomedon nie dotrzymał mu ſłowa w obietnicy przyrzeczonych koni, rozgniewany obalił mury Trojańſkie, a Heſionę oddał za żonę Telamonowi. Zawoiował Amazonki i Krolowę ich Hyppolitę oddał Thezeuſzowi. Przedarłſzy ſię do piekła i Cerbera pſa piekielnego ſiłą z tamtąd wywlokłſzy; wyprowadził na ten świat z otchłani Alceſtę, i z niewypowiedzianą pociechą mężowi Admetowi oddał. Sępa, ktory uſtawicznie ſzarpał wątrobę Prometenſza przykowanego do gory Kaukazu, zabił. Dwie gory Calpe i Abylą, niegdyś złączone, rozdzielił; i złączył Ocean z morzem wſrzodziemnym. A mniemaiąc że na tych gorach świat ſię kończył, dla wiekopomney pamiątki, wyſtawił na nich kolumny z napiſem, iak powiadaią: daley nie można *Non plus ultra*. Po tylu walecznych dziełach, tak ſię ślepą miłością wlepił w Omphale, iż dla iey przypodobania

ſię,

się, częstokroć po białogłowsku przebierał się, i nie miał wstydu z nią do przędzy zasiadać; potym przywiązał się był do Joli corki Eurysteusza, co było okazyą Deianirze właśney iego żonie, posłania mu w prezencie koszuli niegdyś od Centaura Nissa sobie darowaney; ktorą iak tylko wdział, tak zaraz oszalał, i w tym szaleństwie rzucił się na stus ognia, gdzie lubo go przyiaciel Philoktetus ratować wszelkim sposobem chciał, nie mogł; i tak samo chcąc zgorzał. Po śmierci ten Bohatyr między Bogi w Niebo poczytany był, i tam z Hebe Boginią ożenił się. Wielu Rycerzow iego imieniem zwali się: i przez to podobno wszystko iednemu Poetowie Herkulesowi przypisuią, co w szczególności każdy mogł znacznieyszego uczynić, a to dla tego, aby wystawili światu człowieka nadzwyczaynego. Jednakże kto chce w tym punkcie doskonaley informować się, niech czyta *Historią Nieba Poetyckiego*. Hygin: *Apollod: Euseb: Nat: Comes. Ovid: Lucr: Seneca:*

HERCINA. Nymfa z Froncymeru Prozerpiny. Wyrażano ią w postaci Panny trzymaiącey w ręku gęś, od iey imienia pewna się rzeka nazywała w Azyi Hercina. *Tit: Liv: Turneb.*

HERIBEA. Matka gwiazd i Planet, a żona Atreusza.

HERMAPHRODITUS. Hermesa i Venery syn. Nymfa Salmacis wielce go sobie podobała, i z osobliwszym ku niemu przez długi czas była przywiązaniem, aż na ostatek Bogow uprosiła, aby ich oboygu ciała, iednym stały się. Tak się stało: przeto od owego czasu nazy-

nazywano ie z grecka Androgine, co znaczy Męszczyzna razem i białogłowa. *Ovid; Hyg.*

HERMES. Tym terminem Grecy nazywali Merkuriusza; ktory toż samo znaczy co Tłumacz. Ponieważ Merkuriusz był Posłańcem Bogow, i oraz Tłumaczem woli ich u Niebian i Ziemian.

HERMIONA. Menelasa i Heleny corka; Ta Pyrrusowi dostała się, lubo pierwey deklarowana była Orestesowi, ktory nie mogąc tego na sobie znieść affrontu, uderzył na Pyrrusa będącego w Kościele Apollina, i bez żadnego na mieysce poświęcone względu tamże go zabił. *Virg.*

Tymże imieniem nazywała się corka Marsa i Venery, ktora poszła za Cadmusa, i przemieniona potym została w węża.

HERO. Xieni Venery, w ktorey nieiaki Leander, tak się był zakochał, iż co noc przepływał morze Hellespontus, aby się z nią mogł widzieć i cieszyć. Ona także z swoiey strony co noc zapalała na wysokiey wieży pochodnie, aby mu widno było, i łatwiey do zamierzonego trafić portu. Lecz gdy Leander w kilka czasow utonął, Hero z rozpaczy po nim wskoczyła w morze. *Ovid.*

HEROPHILA. patrz: *Bagoe.*

HEROES, albo RYCERZE. Nazywali się ci, ktorzy walecznością i osobliwszemi wsławili się dziełami, i takich po śmierci nayczęściey między Bogow poczytywano.

HERSE. patrz: *Aglauris.*

HERSILIA. Corka Tatiusza Krola Sabinow. Romulus porwał ią dla siebie w tedy, gdy Rzy-

mianie namowiwſzy ſię pod pretextem igrzyſk zwabili Sabinki, i pod czas Uciech zabrali wſzyſtkie, aby ie ſobie uczynili Zonami. Oyciec iey gdy Romuluſowi za ten poſtępek wypowiedział woynę; ona ſwoią roſtropnością i mądrą między oboyga ſtronami radą, tyle robiła; iż Oyca do zgody, i wieczney przyiaźni nakłoniła, to uczyniwſzy w małżeńſkie z Romuluſem weſzła śluby. Ten gdy potym do Nieba był porwany, Herſilia rozumieiąc iż nie uſzedł kreſu fatalności wſzyſtkim ludziom poſpolitego, tak mocno go załowała; iż Juno politowaniem ſtrapioney Krolowy zdięta, raczyła ią także przenieść do Nieba, gdzie ſwego z wielką pociechą znalazła męża. Rzymianie oboygom Ołtarze wyſtawiali pod imieniem Quirina i Ory. *Ovid.*

HESIONE, Laomedona Corka. *patrz:* Laomedon.

HESPER albo HESPERUS. Syn Japeta a Brat Atlaſa, ten przy końcu życia w gwiazdę zamieniony ieſt, miał trzy corki ktore ſię nazywały Heſperides.

HESPERIDES. Corki Heſpera: iedna ſię nazywała Egle, druga Arethuſa, trzecia Heſperethuſa. Te trzy ſioſtry miały ſwoy wſpaniały ogrod, obfity w złote iabłka: ſtrożem ogrodu był ſmok, ktorego Herkules, chcąc tak drogich doſtać owocow, zabił. *Ovid.*

HESPERIA. Tak ſię nazywała Włoſka Ziemia i Hiſzpania. Pierwſza dla tego tym terminem nazywała ſię, bo Heſperus od ſwego brata Atlaſa wypędzony, do niey ſię przenioſł, i w niey przemieſzkiwał. Druga dla tego, iż

ieſt

ieſt kraiem, względem Europy na ſam zachod położonym, i iakoby pod gwiazdą Zachodnią Heſperus, zoſtaiącą.

HESPERUS. patrz: *Heſper.*

HIEROPHYLA. patrz: *Demophila.*

HIPPE. Corka Centaura Chirona w klacz przemieniona, i między gwiazdy oſadzona.

HIPPIA. przezwiſko Minerwy.

HIPPION. Tak ſię nazywał nauczyciel w ſztuce Lekarſkiey Eſkulapiuſza.

HIPPOCAMPES. Konie morſkie Neptuna.

HIPPOCENTAURI. Toż ſamo co Centauri. *patrz:* Centauri.

HIPPOCRENE. Zrzodło przy gorze Helikonie wypływaiące, około oblewa Parnas. Jak tylko Perſeus uciął łeb Meduzie, tak zaraz z krwi wytryſkuiącey z iey karku narodził ſię koń Pegaz, ten kopytem uderzywſzy w ziemię, odkrył na tych miaſt zrzodło, nazwane z tey okoliczności zrzodłem końſkim, co z Greckiego nazywa ſię *Hyppocrene.* Od owego czaſu było poświęcone Muzom i Apollinowi.

HIPPODAMIA. Corka Oenemauſa: ktorą on tak kochał, iż za żadnego z Konkurrentow wydać iey inaczey nie chciał, chyba by ią kto w biegu, idąc w zawody uprzedził, będąc pewny o nieporownaney iey ſzybkości. Z tąd poſzło iż trzynaſtu Xiążąt z ręki Oenomauſza zginęło, ktorzy ſtaraiąc ſię o corkę iego a nie mogąc naznaczoney wypełnić kondycyi, za ſwoią zuchwałość po tyrańſku byli karani. On zaś aby łatwiey pokonać ich mogł, ten miał ſekret: umyślnie na wſpaniałym wo-

zie

zie corkę ſadzał aby ſnadno każdy z konkurrentow widzieć ią mogł; iakoż tym naybardziey przegrawali, iż zapatrzywſzy ſię na urodę Hyppodamii, bynaymniey nie mieli baczności na ſwoie bieżące konie. Jeden naoſtatek znalazł ſię Pelops, albo (iak inni piſzą) Pirithous, ktory wſzedſzy w zawody z Hippodamią wygrał, i według zakładu wziął ią ſobie za żonę. Co widząc Oenomaus, z rozpaczy po corce śmierć ſobie zadał. *patrz:* Hippomenes *Ovid.*

Tymże imieniem nazywała ſię Brizeis wychowanka i Faworitka Achilleſa, ktora była okazyą kłotni między nim i Agamemnonem.

Jeſzcze była tegoż imienia co pierwſza, a podobno taż ſama Hippodamia, ponieważ Pirithouſa męża miała. Na iey weſelu Lapithes i Centawry pokłocili ſię, tak ci iako i tamci zmawiali ſię ią wykraść; ale nie mogąc ſię zgodzić ktorym by ſię miała doſtać, zwadę i kłutnią zaczęli, aż naoſtatek przyſzło do bitwy. Lecz Herkules wſzyſtkich poraziwſzy kłutnią uſpokoił. *Ovid.*

HIPPOLITUS. Syn Theſeuſza i Antiope, inaczey zwaney Hippolity Krolowy Amazońſkiey, ktora będąc zaprowadzoną w niewolą od Herkuleſa, doſtała ſię Thezeuſzowi, a to po zwycięſtwie otrzymanym nad Amazonkami wielkiemi na ow czas Woiowniczkami. Młody ten Pan, tak był przywiązany do polowania, że za nic wſzyſtkie inne uciechy u niego były tylko łowy. Phedra Macocha, przewrotna i złośliwa niewiaſta, nie mogąc nic

na

na Hippolicie w swoich niegodziwych zamysłach wskorać, oskarżyła go przed Thezeuszem Oycem, iakoby przeciwko iey honorowi bez wstydnie wykroczyć zamyślał, aby zaś lepiey swoią rzecz udała, pokazywała puinał od Hippolita wydarty, ktorym sobie życie odiąc chciała, gdyby mamka była iey nie przeszkodziła. Thezeus rozgniewany na syna, wzywał Neptuna aby go za taką niegodziwość ukarał. Jakoż gdy pewnego czasu Hippolit, niczego przy swoiey niewinności nie obawiaiąc się wozem przy brzegach morskich iechał, straszydło, iednorazą wylazszy z morza na brzeg, tak polękało konie, że skoczywszy i woz połamawszy, po skałach i bez drożnych mieyscach roznieśli Hippolita. Eskulapiusz na proźbę Diany wskrzesił go cudownie swoią lekarską sztuką; ktorego pomieniona Bogini między gwiazdy osadziła. *patrz:* Acastus, Bellerophon. *Hygin: Ovid: Pausan. Euripi.*

HIPPOMEDON. Jeden z owych Xiążąt, ktorzy Theby w sławnym trzymali obleżeniu. *Hygin.*

HIPPOMENES, albo MELANION. Xiąże Greckie, ktory tak czysty i niewinny był; iż umyślnie na puszczy sobie mieszkanie obrał, aby się z żadną nigdy nie widział niewiastą. Lecz pewnego czasu spodkawszy się z Atalantą na polowaniu, takie do niey powziął serce, iż za nią poszedł, iey nieodstąpił, i starał się w kompanii licznych konkurrentow wziąć ią sobie za dozgonnego przyiaciela. Ale że Oyciec inaczey iey wydać niechciał tylko z tą

kon-

kondycyą ieżeli by się ktory znalazł, taki ktory by ią w biegu do mety uprzedził, Hippomenes odważył się iść w paragon z Atalantą. Jakoż za pomocą Venery dodawaiącey mu złotych iabłek, ktore on rozrzucaiąc po drodze do mety, był okazyą opoźnienia się nad zbieraniem ich Atalancie; otrzymał zwycięstwo, i w zakładzie iąż samą za żonę poiął. Zyli ci małżonkowie w nieporownaney z sobą zgodzie i miłości, a pewnego czasu będąc w Kościele Cybeles, wielce przeciwko honorowi tey Bogini wykroczyli, Kościoł iey bezwstydną profanuiąc akcyą; przeto Bogini na ukaranie ich bezbożności przemieniła Hippomenesa w Lwa, a Atalantę w Lwicę. *patrz:* Hippodamia. *Ovid.*

HIPPONA albo EPONA. Bogini, ktorą poganie czcili mniemaiąc, iż ona osobliwsze ma staranie o koniach. *Juven.*

HIPPOTAS. Oyciec Eola Bożka wiatrow, przeto go Homer często nazywa Hippotades. *Ovid: Apollon.*

HIREUS albo HIRIEUS. patrz: *Orion.*

HIRICES. albo HIRCES. patrz: *Orion.*

HIRIA. Nymfa Arkadyiska: ktora tak mocno opłakiwała syna swego śmierć, iż na ostatek cała się we łzy rozpłyneła, i w iezioro się przemieniła: Trzeba zaś wiedzieć że Synaczek iey ulubiony, naparłszy się u pewnego z przyiacioł młodego i pięknego ciołka, a nie mogąc otrzymać, z wysokiey skały z rospaczy skoczył.

HISTORIA. Bogini Allegoryczna z Saturna i Astrei zrodzona. Ona we wszystkich czynnościach.

nościach, trefunkach, i dzieiach prezyduie, bo to wſzyſtko wiernie i pilnie zapiſuie. Maluią ią w poſtaci poważney i wſpaniale ubraney Matrony, trzymaiącey w iedney ręce pioro, albo pędzlik, alboli też pręcik żelazny zaoſtrzony nazwany po łacinie *Stilus*, ktorego ſtarodawni poſpolicie do piſania zażywali.

HOSTIA. To wſzyſtko nazywało ſię cokolwiek Bogom ofiarowano, iako to łanie, woły, kozlęta, i czaſem ludzie. Kapłan ofiaruiąc ie, zabiiał, a potym dobywſzy wnętrzności, z rozmaitego ich ruſzania ſię, pozycyi, plam &c. przepowiadał przyſzłe rzeczy.

HYACINTHUS. Piera i Clio ſyn, Apollina i Zephira kochanek. Zephirus pewnego czaſu widząc Apollina graiącego w krąg z Hyacinthem, a zazdroſzcząc Bożkowi że więcey pomnieniony Faworyt miał ſerca i poufałości do Appollina, niż do niego, tak wgrze ſkierował krąg, iż o łeb obiwſzy ſię Hiacintha, na mieyſcu go zoſtawił. Apollo ulitowawſzy ſię, przemienił go w kwiat tegoż imienia. *Ovid.*

HYADES. Nymfy gaiowe, zrzodlane, i przy iezjorach mieſzkaiące. Znacznieyſzych było ſiedm wſzyſtkie corki Atlaſa. a ſioſtry Hyas. O nich piſzą iakoby także do pielęgnowania i edukacyi Bachuſa małego należały, przeto ie Jowiſz między gwiazdy oſadził. Jmiena ich te ſą: Ambroſia, Eudora, Pedilla, Coronis, Polixo, Phileto, i Thiene. *Hygin: Ovid.*

HYAELE. Nymfa iedna z Towarzyſzek Diany.

HYES. *patrz:* Ethra.

HYBLEA. Gora w Sycylii obfituiąca w pſczoły i miod.

HYDRA. Smok na ieziorze Lernenſkim maiący ſiedm łbow, ktore za ucięciem odraſtały, iednakże Herkules pokonał i zabił go; co było naytrudnieyſzym, iako też naychwalebnieyſzym iego dziełem.

HYGIAEA. Przezwiſko Minerwy Greckie wzięte od ſztuki lekarſkiey, ponieważ ona tego kunſztu była Opiekunką.

HYLAS. Młodzian cudney urody, kochanek Herkuleſa. Temu Hylas żegluiącemu na odzyſkanie złotego runa z Argonautami aſſyſtował, ale pewnego czaſu wyſiadłſzy na ląd, chcąc w zrzodlaną na dalſzą zeglugę opatrzyć ſię wodę, od Nymf obywatelek zdroiow porwany, więcey ſię nie pokazał. Wielce go iego ſkoledzy żałowali, i brzegi krzykiem i lamentem napełniaiąc, uſpokoić ſię w ſwoich żalach nie mogli. *Virg.*

HYLLUS. Syn Herkuleſa i Deianiry. Ten po śmierci Oyca ſwego ożenił ſię z Jolą: ale Euryſteusz iego, i wſzyſtkich Heraklidow, to ieſt, z Familii Herkuleſa pochodzących, wypędził. Wygnany przybył do Athen, tam wyſtawił Kościoł Miłoſierdziu Bożyſzczowi, ktory Athenczykowie za mieyſce ucieczki uprzywilejowane, naznaczyli.

HYMEN albo HYMENEUS. Bożek weſela, z Rodzicow Bachuſa i Venery zrodzony. Jego wyobrażenie bywa w oſobie młodziana białe włoſy maiącego, trzymaiącego w reku pochodnią, a na głowie maiącego rożowy wieniec.

HYMET-

HYMETTA. Gora w Attyce ſławna obſitością miodu. *Virg: Juv: Mart.*

HYPERBOREI. Obywatele naywyżſzych połnocnych krajow nazywali ſię.

HYPERION. Nazwiſko Tytana ſyna Cœluſa. Do niego należało kierować w biegu dziennym woz ſłoneczny. Przeto niektorzy mniemali iż on był Oycem ſłońca, inni iż on był ſam ſłońcem. *Apollon: Diod.*

HYPERMNESTRA. Jedna z pięciudzieſiąt corek Danauſa, ktory im był wſzyſtkim rozkazał, aby ſwoich mężow pod czas pierwſzey nocy weſela pozarzynały. Ta iedna tylko znalazła ſię, ktora ochroniła ſwego męża Lynceuſza; ten potym ſamego Danauſza, okrutnych mſzcząc ſię rozkazow, zamordował.

HYPORGUEMATICA. Pienia według taktu Muzycznego ułożone, ktore ſpiewano przed zaczęciem batalii zagrzewaiąc żołnierzow do boiu. Pallas wielce ſię w nich kochała.

HYPOTHOON. Xiąże Sycyliyſkie, w ktorym ſię Venus Melanira wielce kochała, lecz potym widząc go od ſiebie ſtroniącego, rozgniewana; przemieniła go w rzekę tegoż imienia.

HYPSENOR. Pop nad rzeką Skamander mieſzkaiący, Bożyſzczu tey rzeki poświęcony, ktory ſwoich czaſow w oſobliwſzym był u wſzyſtkich owey krainy obywatelow poſzanowaniu. *Homer:*

HYPSIPILA. Krolowa Wyſpu Lemnos. Ta ſwego Oyca Thoas ukryła, i przez nie iakł czas ſkrycie go chowała, udaiąc że go własnemi

ſnemi zamordowała rękami, tak iak inne tego kraiu uczyniły niewiaſty, ktore podnioſłſzy bunt przeciwko ſwoim mężom w pień ich wſzyſtkich wyrznęli, iako i innych wſzyſtkich meſzczyznow. Jazon żegluiąc na odzyſkanie Runa złotego, przybył do tey wyſpy, gdzie zabrawſzy znaiomość z Hypſipilą, ktorą wſzyſtkie obywatelki za ſwoią uznawały Krolową, z nią ſię ożenił: a w krotce potym w dalſzą ſwoią zapuściwſzy ſię podroż zapomniał o niey. Hypſipila dowiedziawſzy ſię w kilka czaſow o pobraniu ſię z Medeą, w taką rozpacz wpadła, iż w krotce oſzalała. *Ovid.*

HYREUS albo HIRCUS. patrz: *Orion.*

J J. J.

J A.

JA. iedna z corek Atlaſa. *Arnob.*

JABŁKO. patrz: *Niezgoda*, albo *Thetis*, *Atalanta*. *Heſperides*.

JACHUS. Nazwiſko Bacchuſa. patrz: *Bacchus..*

JANTHES. patrz: *Iphis.*

JANUS. Krol Włoſkiey ziemi, czyli Jtalii, zrodzony z Apollina i Nymfy nazwiſkiem Creuſy. Ten ludzko do ſwego kraju przyiął wygnanego od Jowiſza z Nieba Saturna, tam przez nieiaki czas iako tułacz ukrywaiąc ſię był okazyą nazwiſka krainy Włoſkiey *Latium*. W nadgrodę ludzkości i gościny dał Januſowi Saturnus dziwną rozſtropność, przezorność, i wiadomość przeſzłych i naſtępuiących

cych rzeczy, i dla tego Dziejopisowie udaią, iakoby on miał dwie głowy, a niektorzy cztery. Wyrażano go trzymaiącego w ręku klucz, w drugiey pręcik. Klucz znaczył, iż on pierwszy wynalazł kłotki i zamki, a pręcik iż gości ludzko przyimował i miał staranie ubespieczenia publicznych drog. Nauczył go ieszcze Saturnus Rolnictwa i sposobu wypolerowania ludzi, ktorzy przeto pod iego Panowaniem prawdziwie szczęśliwemi nazwać się mogli. Zbudowano mu w Rzymie Kościoł, ktory pod czas pokoiu był zawarty, a pod czas woyny otwarty. *Macrob: Casaub,*

JAPET. Syn Nieba i Ziemie, a Oyciec Epimeteusza, Prometeusza, Atlasa, i Hespera: ci wszyscy według baieczney Historyi, byli pierwszemi rozmnożycielami narodu ludzkiego.

JARBAS. Krol Getulow. Dido z okazyi iego wolała sobie śmierć zadać, aniżeli za niego poyść; z dobytym albowiem puinałem usiłował ią przymusić do ślubow małżeńskich, *patrz:* Dido.

JASION. Z Jowisza i Elektry zrodzony, kochanek Cerery, ktora z niego miała Plutusa Bożka bogactw.

JASIUS. Xiąże Trojańskie, Brat Dardana.

JASON. Z Esona i Aleymedy zrodzony. Eson Oyciec umieraiąc zostawił go w opiece Peliasa, ktory młodego Jasona oddał na edukacyą Chironowi Centawrowi. Dorosłszy, tak wszystkich sobie uiąć umiał serca, iż Pelias obawiaiąc się, aby obywatele Jasona pre-

ferując nad niego, nie wydarli mu tronu, myślał o iego zgładzeniu z świata. Przeto radził mu aby się kusił odzyskać Runo złote, mniemaiąc że w tak długiey i trudney podroży nie uydzie śmierci. Skoro o tey wyprawie Jasona po Grecyi rozeszła się pogłoska, w net nayprzednieysi z całego kraiu Panowie do niego przyłączyli się, i szczęśliwie z nim puścili się do Colchidy, gdzie Runa złotego na pewnym drzewie zawieszonego smok straszny pilnował. Wszyscy ci Rycerze 'pospolicie nazywali się *Argonautæ* od Okrętu Argo na ktorym płynęli. Stanąwszy Jason w Colchidzie uiął sobie Medeę wielką czarownicę, ktora mu pewne dała zioła na uśpienie smoka. Jakoż Jason śpiącego smoka zabił, Runa złotego dostał, i Medeę z sobą namowił, że się za nim puściła, lubo ią potym powrociwszy do swego Stryia porzucił. Medea zemstę w sercu knuiąc, radziła Corkom Peliasza aby Oyca na sztuki porąbawszy w pewnych od niey danych ziołach gotowały, obiecuiąc im że tym sposobem młodszym i czerstwieyszym Oyciec ich stanie się: usłuchały, ale nieskutecznie z zgubą Oyca niepowetowaną. Taż Czarownica dwoie dzieci ktore miała z Jasona pozabiiała, i na sztuki porąbawszy i ugotowawszy stoł Mężowi zastawiła; wytruła całą Familią oprocz Jasona, ktoremu coraz nowych a większych przydawała utrapienia: naostatek uciekła od niego po powietrzu na wozie powożąc się smokami skrzydlastemi. Tym czasem Jazon obiął kray Jolchos, gdzie spokoy-

ſpokoynie przez reſztę wieku ſwego Panował. *Pauſan: Ovid: Virg.*

JASZCZORKA. patrz: *Abas.*

JASKOŁKA. patrz: *Aglaura, Porcne.*

JASTRZĄB. patrz: *Nizus, Tereus.* Poſąg z głową Jaſtrzębią. *patrz.* Oſiris. Ten ptak był poświęcony Jowiſzowi.

JAIO. patrz: *Leda.*

JCARUS. Syn Dedala, wnuk Ereteuſza. *patrz:* Dedalus.

Tegoż imienia był pewny rodem Atenczyk Oyciec Erygony. Ten pewnego czaſu uczęſtowawſzy ludzi winem, ktore im wcale nieznaiome było, tąk upoił, iż inni widząc ich od rozumu i ſił odchodzących, a otrutemi być mniemaiąc: rzucili ſię na niego i zabili. Za co na żonach ſwoich pokarani byli, ktore wnet w ſzaleńſtwo wpadły, i poty z niego nie wyſzły, poki za rozkązem wyroku Bożkow, na honor Jkara świąt i igrzyſk nieuſtanowili. Z tąd poſzły gry Jkaryiſkie w ktorych naywiękſza tą była zabawa: kołyſać ſię na ſznurze mocno między dwoma drzewami uwiązanym, co ſię naybardziey młodym podobało było. Erigona corka Jkara przez domyſł dowiedziawſzy ſię o śmierci Oyca, to ieſt, obſerwuiąc że ukochana ſobaka Oycowſka, zwana Mera, uſtawicznie w las uciekaiąc na pewney mogile wyła; w taką roſpacz po ſtraconym Oycu wpadła, iż ſię bliſko mogiły na drzewie obwieſiła. Jowisz ulitowawſzy ſię nad Oycem niewinnie zabitym, i corką kochaiącą Oyca, przemienił oboie; Jkara w gwiazdę czyli konſtellacyą nazwaną (iak

niektorzy mniemaią) Paſtucha albo Bootes, a Erigonę w ſukę, ktorą oſadził między gwiazdy, poſpolicie Kanikułą nazywaiącą ſię. W tę konſtellacyą gdy ſłońce wnidzie, upały przez czterdzieści dni panuią. *Hygin.*

JDA. Sławna gora w Phrygii bliſko Troi, na ktorey Paris Boginie, o złote iabłko kłucące ſię, ſądził.

Tegoż imienia inna gora była w Krecie, na ktorey Jowisz był wychowany od Popow nazwanych Daktylow. Tamże był Kościoł poświęcony Cybeli, albo iak inni piſzą Venerze.

JDALIA *patrz*: Jdalus.

JDALION. Miaſto na wyſpie Cyprze. Nieiaki Chalcenor maiąc ſobie z wyroku Bożkow nakazano, aby na tym mieyſcu budował miaſto, gdzie ſłonce wſchodzące naypierwey ſię pokaże. Jeden z Kollegow iego poſtrzegłſzy pokazuiące ſię ſłońce pod gorą, zaraz na owym mieyſcu miaſto zakładać począł, ktore nazwano *Jdalion*, co z Greckiego znaczy *widziałem ſłońce*, przeto i gora owa nazywała ſię *Jdalus* albo *Jdalia.*

JDALUS, albo JDALIA. Gora na wyſpie Cypru poświęcona Venerze: przeto ią Poetowie częſtokroć nazywaią *Jdalią* czyli Bogini Jdalſką.

JDAS. Syn Neptuna. *patrz:* Evenus.

JDEENNA. Przezwiſko Cybele, wzięte od gory Jdas na ktorey Kościoł ſobie zbudowany miała.

JDMON. Sławny wieſzczek, Argonautow kollega, zrodzony z Appollina i Aſſeryi.

JDO-

JDOMENEUS. Krol Kreteńſki: ten znaydował ſię przy oblężeniu Troi, po ktorey zburzeniu powracaiąc do ſwoiey Oyczyzny, widział przy powſtaiącey na morzu nawałności bliſkie niebeſpieczeńſtwo zatonienia: poślubił więc Bogom pierwſzą rzecz na ofiarę oddać ktorą by naypierwey powracaiąc do domu uyrzał, ieśliby go od oczywiſtey na morzu wyrwali śmierci. Przebył ſzczęśliwie zeglugę, ale odżałować nie mogł nieroſtropnie uczynionego ślubu. Ponieważ pierwſzego uyrzał nayukochańſzego ſwego ſyna wychodzącego przeciwko niemu. Zaczym wyſiadłſzy na ląd wypełnił fatalną Bogom obietnicę, na ofiarę Syna zabiiaiąc. Okrutna ofiara niepodobała ſię Niebu, bo wnet morowym powietrzem cały kray zarażony zoſtał. Obywatele z okazyi ſwego Pana taką klęſką uciemiężeni, bunt podnioſłſzy wypędzili go. Wygnaniec Jdomeneus zaſzedł do Kalabryi, gdzie nowe dla ſiebie ufundowawſzy Państwo, pomyślnie z uſzczęśliwieniem nowych panował poddanych. *Homer: Hyg.*

JELEN. Agamemnon pewnego czaſu poluiąc nayukochańſzą Diany łani zabił. Bogini mſzcząc ſię uczynioney ſobie ſzkody, cały oboz Agamemnona zapowietrzyła, i to wyrobiła u Eola, że wſzyſtkie potrzebne do żeglugi Grekom wiatry zatrzymał. Te przeciwności poty trapiły Grekow i podroż do Troi tamowały, aż poki Agamemnon iedynaczki ſwoiey Iphigenii na ofiarę Dianie zabić nie rezolwował ſię: piſzą niektorzy, iż Bogini litując ſię Iphigenii uwolniła ią od śmierci.

Także iedną łani poświęconą Dianie we Włoszech Troyanczykowie przybywszy do tego kraiu na polowaniu postrzelili; co było okazyą krwawey woyny między Troyanczykami i Rutulami. *patrz*: Diana, Iphigenia, Telephus.

JGRZYSKA. albo Gonitwy Ikaryiskie. patrz: *Jcarus*.

JGRZYSKA. Isthmickie, albo LUDI JSTHMICI. Odprawowały się na Isthmie, czyli szczupłym lądzie na kształt grobli łączącym Grecyą z Peloponezem *Isthmus Corinthiacus* nazwanym. Obchodzono ie uroczyście na honor Neptuna.

JGRZYSKA KWIETNIE. Obchodzono na honor Bogini Flory. Bukiet z rozmaitych i nayprzednieyszych kwiatow w nadgrodę odbierał, kto się naylepiey w tych gonitwach popisał.

JGRZYSKA NEMEYSKIE. patrz: *Archemon*.

JGRZYSKA OLYMPICKIE. Tak nazywały się od Olympii miasta leżącym w Elidzie, w prowincyi Peloponezu. Blisko tego miasta, na obszernym placu odprawowały się gonitwy, a to co cztery lata zupełnie skończone, to iest, właśnie piątego roku zaczynaiącego się. Przeto słusznie niektorzy Dziejopisowie utrzymuią, iż co piąty rok te sławne Igrzyska przypadały. Czas czteroletni między odprawionemi i następuiącemi gonitwami pospolicie Olimpiadą nazywano. Z tąd starodawni Autorowie w opisywaniu Dziejow swe-

go

go wieku, wymiar czaſu w porządku Chronologicznym według Olympiad biorą. Igrzyſka te na honor Jowiſza Olimpickiego uſtanowione, zaczęły ſię Roku od ſtworzenia świata 3196. Wynalazcą ich był, (według poſpolitego mniemania) Herkules. Błonie na ktorym odprawowały ſię, otaczano wałem: we ſrzodku po gładkiey rowninie, albo na koniu, albo na wozach ubiegiwano ſię do mety. Z wielką uroczyſtością i wſpaniałością odprawowały ſię. Ten ktory zakład wygrywał, oprocz ſowitey nadgrody, znaczne dla ſiebie nadane miał przywileie.

JGRZYSKA PYTHIENSKIE. Po łacinie LUDI PYTHIENSES. Uſtanowione były od Apollina, na pamiątkę od niegoż zabitego niezwyczayney wielkości węża, nazwiſkiem Pythona. Znacznieyſze w nich zabawy te były: Ubieganie ſię do mety, trafianie do cylu pociſkami: taczanie z impetem po ziemi krągu: mocowanie ſię, i poiedynek na pięści. Gracz naylepiey popiſuiący ſię w iakiey ſztuce, w nadgrodę wieniec z liścia dębowego odbierał, potym laurowy, na oſtatek przyſzło do złotey korony.

JLAIRA albo LAIRA i PHEBE: Obedwie corki Lucyppy; Xieniami były, pierwſza Bogini Diany, druga Minerwy. Caſtor i Pollux obrali ie ſobie za żony.

JLIA SYLVIA. Matka Romuluſa.

JLION. Nazwiſko miaſta Troi, ktore iey nadał Ilus Syn Troſa Krola Phrygii.

JLIONA. Corka nayſtarſza Priama, a żona Polymneſtra. *Virg.*

JLUS. Krol Troi, syn Trosa i Callirhoe pochodzącey od Skamandra. Od iego imienia Troia Ilion nazywa się.

JNACH. Krol Karyi: ten miał corkę Jo kochankę Jowisza.

JNDIGETES. Tytuł ktory sławnym i walecznym ludziom dawano za żywota, a po śmierci za Bogow ich poczytano.

JNO. Corka Cadma i Hermiony: ta przez zepsutą w głowie imaginacyą, urościwszy sobie że się przemieniła w Lwicę, własne swoie dzieci Learcha i Melicerta zamordowała, mniemaiąc że lwięta porodziła. Potym przyszedłszy do rozumu, i postrzegłszy swoy błąd, z żalu i rospaczy w morze wskoczyła, lecz Neptun przemienił ią w Nymfę. Niektorzy piszą, iż Melicert iakimsi szczęściem śmierci uszedł. Kontext tey bayki ieszcze iest inny. *patrz:* Leucothee.

JNSTRUMENTA MUZYCZNE. patrz: *Muzy, Apollo, Orpheus, Amphion.*

JNSTRUMENTA. *rożnych umieiętności, kunsztow &c.* patrz: *Minerwa.*

JNVIDIA. Bogini (pod allegorią) zazdrości bardzo brzydka. Malarze i Snecerze pospolicie ią wyrażaią w osobie niewiasty maiącey oczy zapadłe i w słup obrocone, twarz zmarszczoną i zsiniałą, głowę wężami zamiast włosow okrytą, trzymaiącą w iedney ręce trzy węże, a w drugiey hydrę o siedmiu łbach, przy tym na piersiach zmiię ciało iey szarpiącą.

JO. Inacha i Ismeny corka, ktorą Jowisz w krowę przemienił, aby oszukał Junonę, maiącą

iącą na nią pilne oko. Juno iednak postrzegłszy sztukę Jowisza, prosiła go usilnie, aby iey tę krowkę darował: co otrzymawszy stoocznemu Argusowi dała ią do pilnowania. Ale go Merkuriusz melodią swoiey Pasterskiey Piszczałki uspił, i z namowy Jowisza uspionego zabił. Juno nieuspokoiona w swoim podeyrzaniu przepuściła bąka, ktoryby paszącą się ową krowkę kąsał, aby tak przed ziadliwym uciekaiąc robakiem zabłąkała się, i więcey na oczy niepokazywała się Jowiszowi. Przydaią Poetowie, że owa krowka przechodząc mimo swego Oyca poznała go, i imie swoie kopytem, daiąc mu znać przez zastanowienie się na piasku, wyrażała. Jakoż domyśliwszy się Oyciec kto by owa krowka była, miał ią do domu swego przygarnąc: ale w tym punkcie, tak ią bąk ugryzł; iż z bolu w morze Wszrodziemne skoczyła, ktore szczęśliwie przepłynąwszy dostała się do Egyptu, gdzie Jowisz do pierwszey ią przywrociwszy postaci, wziął za żonę, i miał z niey syna Epapha. Egypcyanie oddawali iey ofiary pod imieniem Bogini Isis: a Jowisz w drugim życiu udarowawszy ią nieśmiertelnością, przybrał iey za męża Osiris. *Ovid: Paus: Hyg:* Wyrażenie iey; czyli w malarskiey, czyli w Snecerskiey sztuce bywa takie: na głowie iey gałązki i liścia rożnego drzewa bez żadney symetryi potrząsone leżą, albo na to miast dzban, albo wieżyczki, albo sztuki rozwalonych murow, albo glob czyli duża kula, albo Xiężyc (iak zwyczaynie na nowiu po-

kazuie

kazuie się) albo długa na oczach zasłona. Bardzo często trafia się widzieć między pozostałemi starożytności posągami, statui reprezentuiące niewiastę siedzącą, i na kolanach dziecko piastuiącą, albo go piersiami swemi karmiącą, takowe bałwany znaczą Jo, albo Jsis. Niektore teyże Bogini posągi daią się widzieć: niezwyczaynym wyrobione sposobem, maią bowiem wydane po całym ciele piersi pełne pokarmu: a czasem okryte od głowy aż do stop niby prześciradłem zasłoną, na ktorey rożne hierogliphiki, to iest figury taiemnic pełne wyrażone bywaią. Nie kiedy poznać ią można potym, iż w prawey ręce przewroconą wiszącą na kułku literę T. trzyma, albo systrę, to iest, instrument muzyczny owalną figurę maiący: albo naostatek sierp, czyli (iak się niektorym zdaie Autorom) klucz, przeto ią też wielu za Cybele maią, i te dwie Boginie za iedną być uznaią.

JOBATES. Krol Lycyi. *patrz:* Bellerephon.

JOLAS. Synowiec Herkulesa. O tym piszą, iż gdy Herkules siedmiołbistą zabiiał Hydrę, on ucięte karki, aby nieodrastały głowy, koleią przypiekał rozpaloną pochodnią. Hebe Bogini tę iego rekompensuiąc pracę, gdy się starzał, i siły stracił, do pierwszey go przywrociła młodości, a to naybardziey na instancyą Herkulesa w niebie iuż osadzonego, za ktorego ta Bogini za mąż poszła była.

JOLCHOS. Stołeczne miasto Tessalii, sławne narodzeniem się w nim Jasona. Tu także nay-

nayſławnieyſi ż całey Grecyi Xiążęta ściągali ſię, maiąc ſię udać z wielkim pocztem na odzyſkanie Runa złotego.

JOLEA. Corka Euryſtes. Herkules konkurrował o nią, o czym dowiedziawſzy ſię Dejanira, i chcąc tey przyiaźni, zapobiedz, czymprędzey poſłała Herkuleſowi mężowi ſwemu koſzulę krwią Neſſa Centaura zbroczoną. *patrz: Eurites.*

JON. Xutuſa i Creuſy ſyn, wnuk Erechteuſza. Ten miał żonę Hellicę, z ktorey miał wiele dzieci. Panował w Attyce, ktora od imienia iego długo ſię nazywała Jonią.

JONIA. Prowincya w Aſyi mnieyſzey, między Carią i Elidą położona. *patrz:* Jonienſes.

JONIENSES. Narod pewny w Grecyi, od ktorego imienia kray w Aſyi mnieyſzey nazwany był Jonią, gdyż tam przenioſſſzy ſię z Grecyi, oſiadł był.

JOWISZ, albo JUPITER, albo JUPIN. Zrodzony z Saturna i Rhei, ktora ile razy Syna urodziła, zawſze Saturnus mąż pożerał. A to dla tego, bo mu Brat ſtarſzy Tytan Pańſtwa uſtąpił, z tą kondycyą, aby po iego zakończonych rządach, albo ſam Tytan albo iego potomkowie dziedziczny Tron obiąwſzy, panowali. Gdy więc Rhea zległa bliźniętami Jowiſzem i Junoną, aby ochroniła ſyna przed okrucieńſtwem Oyca, nalegaiącemu coby urodziła, corkę pokazała, a zamiaſt Jowisza kamien upowity, ktory natychmiaſt Saturnus połknął. Matka Rhea czym prędzey

dzey małękiego Jowiſza potaiemnie oddała Popom nazwanym Curetes albo Corybanthes, aby go wychowali i przyzwoitą dziecięciu dali edukacyą: Ci umyślnie wynaleźli pewny taniec, czyli pląſanie nazwane *Dactylus*: aby hukiem ſkakania i brzęku niedopuścili Saturnowi ſłyſzeć kwilenia ſię i płaczu Jowiſzowego. Wywieźli go potym do Crety wyſpy, gdzie go mlekiem od kozy Amalthei karmiono. Gdy doroſł i o ſwoim dowiedział ſię urodzeniu, prezentował ſię Saturnowi, domawiaiąc ſię, iako Syn, prawey po Oycu całego świata, ſukceſſyi. Tytan dowiedziawſzy ſię co ſię ſtało, a nie wiedząc nic o podeyściu Saturna przez Rheę, miał za zdraycę Brata, przeto wygnawſzy go z Nieba, do więzienia wtrącił. Jowisz na ów czas czuiąc ſię iuż na ſiłach, w krotce mſcząc ſię krzywdy Oyca uderzył na Stryia Tytana, zwyciężył go, i Oyca uwolniwſzy, na tronie oſadził. Niewdzięczny Synowi Saturnus, gdy ſię dowiedział od Fatow że Jowisz Syn iego nieuchybnie miał być Panem całego świata, ſzukał ſpoſobow zgubienia go. Temu zapobiegaiąc Jowisz, wypowiada woynę Saturnowi, odbiera zwycięſtwo, z Nieba wypędza, i do tego przymuſza kreſu, iż nieborak we Włoſzech przez nieiaki wiek kryć i tulać ſię muſiał, przeto ow kray nazwany był *Latium*. Jowisz obiąwſzy tron Nieba i ziemie po wypędzonym Oycu, wziął za żonę Junonę ſioſtrę, a z Bracią podział ſwoich uczynił rządow. Sobie zoſtawił Niebo, Neptunowi oddał

dał Ocean i wszystkie wody, a Plutonowi podziemne i Piekielne krainy. Bracia niekontenci z podziału, spisek uczynili, do ktorego Juno, Pallas, i inni Bogowie, chcąc się wybić z mocy Jowiszowey, wchodzili: rzucili się więc na niego, ale żwawy odebrawszy odpor, na głowę przegrali, niebożęta strachem dalszey klęski przerażeni uszli do Egiptu, gdzie w rożne postaci zwierząt i bestyi pokryli się: Jowisz i w tych postaciach chcąc buntownikow ukarać, wziął na się postać Barana, i tak ich ścigał wszędzie, iż na ostatek poddać się i pokoy z nim wieczny uczynić musieli. Tylko co się Jowisz trochę był po skończoney woynie uspokoił: aż oto Olbrzymi, potomstwo Titana formuiąc do Nieba i Państwa całego świata sprawiedliwą po swoim Oycu pretensyą, zaczęli dobywać i szturmować Niebo; a kładąc gory na gory, gwałtem wedrzeć się chcieli do Nieba, i z niego Jowisza wypędzić. Ale Jowisz maiący w swey mocy pioruny, poty ie na szturmuiących ciskał, skałami i gorami przywalał, aż naostatek pokonał; poprzykrywał niektorych naywyższemi gorami, innych pozabiiał, i wszystko uspokoił. Potym zwycięstwie, o niczym więcey Jowisz nie myślał, tylko o swoich roskoszach, ktorych w kompanii licznych swoich przyiaciołek zażywał bez miary. Aby zaś kształtnie z swoich Faworytek zażartować i niespodzianie zwodzić mogł; rozmayte na się brał postaci. Raz w Satyra odmieniwszy się, zdradził Antiopę:

tiopę: złotym dżdżem ſtawſzy ſię, ſpadł do miedzianey wieży, gdzie Danaę od Oyca zamkniętą o utratę panieńſtwa przyprawił. Nie mogąc nic wſkorać z Europą corką Agenora zoſtaiąc w poſtaci ludzkiey, wziął na ſię poſtać wołu, na ktorego gdy pomieniona Krolowa wſiadła, tak zaraz woł rzucił ſię w morze, przepłynął, dzwigaiąc ią na ſwoim grzbiecie, i przybył do tey części ziemi, ktora potym od iey imienia nazwana była Europą. Zwiodł potym Ledę corkę Tyndara przebrawſzy ſię w poſtać Łabędzia. ktora przeto czaſu ſwego porodziła Jowiſzowi Caſtora i Polluxa, Helenę i Clitemneſtrę. Zmyśliwſzy potym poſtać Diany zdradził Calliſto Nymfę z Froncymeru teyże Bogini. Naoſtatek ſtawſzy ſię Orłem, porwał Ganimedeſa Syna Troſa i zanioſł do Niebieſkich pokoiow, gdzie go obrocił do ſwoich uſług na mieyſce Hebe Bogini, aby mu do ſtołu ſłużył, i nektar czyli napoy Boſki nalewał. Takie i inne tym podobne zdania i ſentymenta mieli Poganie o tym Bożyſzczu, ktorego naybardziey ze wſzyſtkich czczili i mieli go za naywyżſzego wſzech rzeczy Pana: przeto go poſpolicie wyrażano pioruny w ręku trzymaiącego, i na Orle unoſzącego ſię, gdyż ten ptak iemu poświęcony, pod iego zoſtawał opieką. Między drzewami partykularniey dąb Jowiſzowi był poświęcony; a to dla tego, iż on za przykładem Saturna nauczał ludzi żywić ſię żołędzią. Pod imieniem Jowiſza wiele było Kościołow, ktore od rożnych mieyśc rożnie na-

zywały

zywały się. Egipcyanie nazywali go Ammoniuszem, i w postaci barana wielką mu cześć oddawali. Pospolicie iednak Olympickim zwał się, bo mniemano iż na gorze Olympus z całym swoim Boskim rezydował Dworem. Warro (iak niektorzy świadczą) trzysta był naliczył Jowiszow, ktorych wszystkich dzieła iednemu dawni Dziejopisowie i Poetowie według swego zwyczaiu, przypisuią. *Homer. Cic: Hygin: Pausan: Ovid: Euseb: Apollod.*

JPHIANESSA. Corka Præta. Ta, i Siostry iey w krowy przemieniły się, za to iż pomieszkanie w Pałacu Oycowskim przekładały nad pomieszkanie w Kościele Junony. *Ovid.*

JPHIGENIA, Corka Agamemnona i Clitemnestry. Calchas sławny Wieszczek w Woysku Greckim przepowiedział: że poty Grecy nie będą mieli pomyślnych wiatrow do wyprawienia na morze swoiey Flotty pod Troię; poki Agamemnon swoiey iedynaczki Jphigenii nie da na ofiarę: a to na przebłaganie rozgniewaney Diany. Musiał strapiony Oyciec wydać corkę naywyższemu Kapłanowi; ktory gdy ią iuż miał przy Ołtarzu zabić, w tym punkcie Bogini porwała niewinną ofiarę, a na to miast dała na zabicie Łani. Jphigenia cudem uwolniona od śmierci, cudem potym do kraiu Tauriki dostała się, gdzie Thoas Krol bardzo okrutny panował, i ten miał zwyczay, iż wszystkich przychodniow cudzoziemcow na ofiarę Bogom zabiiał. Ten pomienioną Jphigenię, Xienią w swoiey Bałwochwalnicy uczynił. Orestes na ow czas po

zabiciu Matki od Furyi piekielnych, albo raczey, ſzaleńſtwem udręczony, błąkał ſię po roznych kraiach, trefunkiem zaſzedł do Tauryki, gdzie iak tylko go zoczono; tak zaraz przytrzymano, maiąc z niego zwyczayną Dianie w owym kraiu uczynić ofiarę. Szczęściem Jphigenia ſioſtra, gdy go iuż do Kościoła na okrutną ofiarę przyprowadzono, poznała: zaczym przemyſłu i obrotu zażywſzy, wraz i Brata Oreſteſa i Przyiaciela iego Piladeſa (ktory ſię za Oreſteſa umrzeć ofiarował) od śmierci uwolniła, i z niemi ſię ſekretnie namowiwſzy, i z Kościoła ſtatuę Diany wykradłſzy, uciekła. *Euripid. Ovid: Hyg.*

JPHIMEDIA. Zona Alouſa, pierwey była za Neptunem. Miała dwoch Synow poſpolicie zwanych *Aloides.*

JPHIS. Lydgeſa i Theletuſy corka. Tą gdy Matka była w cięży, Lydges w daleką odieżdzaiąc podroż uczynił dyſpozycyą, że ieżeliby ſię urodziła corka, aby (na tych miaſt w las wyrzucona lub iakim ſpoſobem ſtracona była. Theletuſa gdy zległa i powiła corkę, czym prędzey udała i przebrała za ſyna. Lydges Oyciec powrociwſzy dał edukacyą mniemanemu Synowi iaką tylko mogł, a gdy do doſkonałego przyſzedł wieku, myślał go z pewną Damą imieniem Janthą poſtanowić. Theletuſa obawiaiąc ſię aby mąż na iaką okrutną nie odważył ſię akcyą, ieżeliby ſekret wyiawiła: długo milczała w wielkiey trwodze zoſtaiąc co by miała czynić, wzywała na pomoc Izis Bogini. Ta ulitowawſzy ſię nad

ſtrapioną

ſtrapioną matką, odmieniła przeſtroionego Jphis w prawdziwego kawalera. *Horat: Ovid.*

Tegoż imienia był pewny Xiążę Cypryiſkie ktory ſię z rozpaczy obwieſił, iż nie mogł pewney Damy imieniem Anaxaretty ſerca pozyſkać.

JPHIS. także był ieden z kompanii Argonautow.

JRIS. albo TĘCZA. Pani Harpiow, Kurſorka Junony, ktora ią w tęczę odmieniła, i na Niebie w nadgrodę zaſług oſadziła: kochała bowiem ią nad inne, przeto, iż nigdy niepomyślney nieuſłyſzała od niey nowiny. *Hyg.*

Tegoż imienia była iedna z corek Mineuſa. patrz: *Mineides.*

JRUS. Zebrak w kraiu Itaka nazwanym. Tey był zuchwałości, iż o Penelopę żonę Uliſſa, pod czas dzieſięcioletniey iego niebytności, widząc tylu zacnych i bogatych do niey konkurrentow, ważył ſię konkurrować. Lecz Uliſſes nadiechawſzy nieroſtropnego Zebraba pięścią zabił.

JSIS. Toż ſamo znaczy co Jo. *patrz:* Jo.

JSMARA. Sławna gora w Thracyi.

JTAKA. Wyſpa nie bardzo rozległa, gorzyſta, okryta ſkałami leżąca na morzu Wſrzodziemnym, na przeciwko Epiru. Sławna ieſt w baieczney Hiſtoryi Oyczyzną Uliſſa, ktory oraz iey był Panem.

JTYS, albo JTYLUS. Syn Tereuſza. Tego Procne właſna matka zabiła; na ſztuki porąbała, ugotowała: i Tereuſzowi z iego mięſiwa potrawami ſtoł zaſtawiła. *patrz:* Philomela.

JULUS. Tenże ſam co Aſcanius. *patrz:* Aſcanius.

JUNO. Bogini Kroleſtw, Bogow Krolowa, Zona Jowiſza, corka Saturna i Rhei. Jowiſz Brat chciał ią przemieniwſzy ſię w kukułkę zdradzić, lecz ona poznawſzy go w tey poſtaci poty na nic zezwolić niechciała, poki iey wierności małżeńſkiey nieprzyrzekł. Więc zaślubiwſzy ſię z nim, zazdrośliwą będąc tak pilne na poſtępki męża ſwego miała oko, iż go we wſzyſtkim ſzpiegowała, wſzyſtkie iego przyiaciołki prześladowała, i ich dzieciom przez nienawiść ile mogła, ſzkodziła. Onaż była okazyą tylu nieſzczęścia i perſekucyi Herkuleſa, i wielu innych Bohatyrow, o ktorych Poetowie częſto wſpominaią. Widząc, że Jowisz bynaymniey o nią niedbał, rozgniewawſzy ſię, przenioſła ſię na wyſpę Samos, gdzie przez nieiaki czas zmieſzkała. Jowisz chcąc ią kształtnie do ſiebie ſprowadzić, kazał bałwana drewnianego iak naybogaciey i naywſpanialey ubrawſzy, na wozie paradnym z wielką pompą prowadzić, daiąc odgłos po wſzyſtkich ulicach miaſta, iż Jowisz bierze za Małżonkę Plateę corkę Aſopa, ktora oto do niego na zaślubiny iedzie. Co uſłyſzawſzy Juno, gniewem i zazdrością zapalona, wybiegłſzy porwała ſię na ową ſiedzącą na wozie oſobę; ale poſtrzegłſzy pniaka ubranego, domyśliła ſię że to był Jowisza figiel; przeto nie mogła ſię wſtrzymać od śmiechu: i to było okazyą do poiednania ſię z Jowiſzem. Gdy Bogowie zbuntowawſzy ſię woynę wypowiedzieli Jowiſzowi, Juno nay-

naybardziey w ten ſpiſek wchodziła, lecz Jowisz ſzczęśliwie uśmierzywſzy rebellią, Junonę na powietrzu obwieſił. W ten czas Vulkan, za to, iż go bezecnym na świat wydała, pomścił ſię, bo inwentowawſzy ſandały magneſowe, obuł Junonę, i na nich kowadła żelazne zawieſił, pierwey iednak ſkrepował ręce iey złotym łańcuchem, tak iż żaden z Bogow tentuiąc iey rozwiązania i uwolnienia z łańcuchow, nie mogł iey ratować: aż na oſtatek ledwie uproſzony odkował ſam Vulkan, z obietnicą iednak iż mu za żonę doſtanie ſię Venus. Juno ſwoią wynioſłością ſtała ſię wſzyſtkim Bogom nieznośną. Tak ſię zawzieła była na Paryſa rozſądzaiącego kłutnię między nią, Palladą, i Venerą o urodę, i przekładaiącego Venerę w piękności nad nią; iż mu tego nigdy darować nie chciała, mſzcząc ſię nietylko na nim, ale na całym narodzie Trojańſkim, iako ſię na Eneaſzu pokazuie, ktorego po całym morzu ſwoią zapalczywością ścigała, i umyślnie udała ſię do Eola Boga wiatrow, proſząc go, aby wypuścił na morze wiatry ktoreby ſkołatały i okręty Eneaſzowe rozznieſly, rozbiły, albo zanurzyły: obiecuiąc mu za tę ſprawkę nayurodziwſzą Nymfę Deiopeią z ſwego Francymeru. Jakoż wzieła by ſkutek złość Junony, gdyby była Venus nieprzeſzkodziła. Juno wſzyſtkie poſtępki Jowiſza w podeyrzeniu maiąc, uproſiła u niego krowkę Jo, i powierzyła ſtraży ſtoocznego Arguſa; lecz go Merkuriusz namowiony od Jowiſza uſpiwſzy, zabił: Juno ża-

łuiąc wiernego swego sługi, przemieniła po śmierci w pawia, i od tąd ten ptak Junonie został poświęcony. A dowiedziawszy się, że Jowisz sam bez niey wydał na świat Palladę, ktora z muzgu iego narodziła się, chcąc wet za wet oddać, sama bez sprawy Jowisza wydała na świat Marsa. Bogini ta opiekiwała się weselami, zaślubinami, i połogami, rozmaite miała nazwiska od rozmaitych mieysc na ktorych adorowana była, i od rozmaitych ofiar, ktore iey czyniono. Jey wyobrażenie czyli w Malarskiey czyli w Snecerskiey sztuce bywa takie: na wozku powozi się pawiami, maiąc przy sobie iednego takiegoż ptaka. *Paus: Homer: Virg: Ovid: Natalis Comes.*

JUPITER. *patrz*: Jowisz.

JUTRZĘKA. Miesiąca i słońca corka. Do niey należało zaczynać dzień. Mieszkała w pałacu srebrnym suto wyzłacanym, takowymże wozkiem powoziła się. Jey kochanek nazywał się Tithon, młody Kawaler, urody cudney, Syn Laomedona: tego Jutrzęka sobie upodobawszy, obrała za męża, i z takim ku niemu była przywiązaniem, iż mu przyobiecała na znak wieczney przyiaźni wszystko ocoby tylko prosił, uczynić. Prosił więc o długie życie, i otrzymał: iakoż tak długo żył, iż przyszedł do zgrzybiałey starości, a na ostatek przykrzył sobie w swoim nieskończonym wieku. Za tym Jutrzęka lituiąc się nad uprzykrzoną męża starością przemieniła go w polnego konika. Tego utraciwszy, podobała sobie Cefala, ktorego własney żonie wydarła, nazwaney Procris. Od ktorey aby

go

go zupełnie oderwała, a bardziey ku sobie iego nakłoniła serce, pokłuciła między sobą Małżeństwo. W krotce iednak potym, ci małżąkowie do zgody przyszli, ale przypadek nieszczęśliwy nie długo się nią cieszyć pozwolił. Cefalus albowiem będąc na polowaniu, zamiast zwierza niechcący w swoią żonę trafił i zabił. Przez co Jutrzęce dogodziło się, bo zaraz po tym przypadku, do Syryi sprowadziła Cefala, i w małżeńskie z nim weszła śluby, z ktorym miała iednego Syna. Sprzykrzywszy sobie w kilka czasow kochanka niegdyś Cefala, obrała Oriona, i wielu potym innych.

JUTURNA. Corka Dauna, ktorą Jowisz przemienił w zrzodło.

JUVENCIA. Nymfa, ktorą Jowisz w zrzodło przemienił, i taką mu moc nadał, że ktokolwiek z niego pił młodym się stawał.

JUVENTA. *patrz*: Hebe.

JXION. Krol Lapidow. Ten obiecał był znaczne podarunki Deioneowi, za corkę iego, ktorą w nadzieię wielkich obietnic dał mu za żonę, ale gdy się w słowie nie zyiścił, Deioneus zabrał mu konie. Jxion taiąc urazę w sercu po odebranym afroncie, pod pozorem przyiaźni zwabił do siebie Deionea; ten w pokoiu Jxiona przez samołowkę umyślnie sporządzoną w podłodzę wpadł w ognisty piec. Co było potym Jxionowi okazyą niespokoyności sumienia, i straszney z kryminału popełnionego melancholii. Jowisz lituiąc się nad rospaczaiącym Jxionem, chcąc go pocieszyć i

rozerwać, do ſtołu ſwego przypuścił, tam nabrawſzy weſołey myśli, rzucił oko i ſerce na Junonę, do ktorey taki affekt powziął, iż śmiał z niegodziwemi ku niey explikować ſię zamyſłami. O tym gdy przeſtrzegła Juno męża Jowiſza: wnet na doświadczenie prawdy Jowisz uformował z obłoku podobieńſtwo Junony, i w pokoiu ſekretnym, gdzie bando między niemi dane było, łokował. Jxion nieſpodziwaiąc ſię zdrady, wſzedł do pokoiu, gdzie mniemaiąc iż Junonę ſamą zaſtał, wydał ſię z ſwoią ku bałwanowi paſſyą. To widząc Jowisz piorunem go poraził i do piekła wtrącił, gdzie go Eumenides w koło wpletły, wężami ſkrępowały, i tę mu ieſzcze mękę przydały, iż wpleciony z kołem ſię obraca uſtawicznie.

JXIONIDES. Tym nazwiſkiem Poetowie zwali Pirithouſa, bo był ſynem Jxiona.

K. K. K.

K A.

KAMIENIE. *patrz:* Deucalion.

KLEPSYDRA. *patrz:* Saturnus.

KLEYNOTY. *patrz:* Achilles.

KŁAMSTWO. Bożyſzcze piekielne. O nim niektorzy piſzą, iakoby iego funkcya była duſze zmarłych ludzi zaprowadzać do piekła: przeto Malarze lub Snycerze wyrażaiąc go, dawali mu minę człowieka przymilenie iakieś pokazuiącego i łudzącego. Ale naypewniey przez te Bożyſzcze Allegoryczne ma ſię rozumieć Merkuriusz.

KŁĘ-

KŁĘBEK. *patrz:* Ariadna, Theſeus, Minotaurus, Parki.

KŁOS. *patrz:* Ceres: Pokoy.

KOSCIOŁ. *patrz:* Pelius, Medea.

KOGUT. *patrz:* Smierć, Cecrops, Aletrion, Kogut Marſowi był poświęcony.

KOLĘDA, albo STRENA, albo STRENÆ. Dawni Rzymianie pod imieniem Streny adorowali Bożyſzcze ſzczęścia, podarunkow, i pomyślności nad ſpodziewanie trafiaiących ſię.

KOLUMNY HERKULESA. *patrz:* Abylą, Hercules.

KOŁO. patrz: *Fortuna, Jxion, Okazya.*

KĄDZIEL. patrz: *Parki, Arachne.*

KOŃ. patrz: *Troja.*

KON SKRZYDLASTY. patrz: *Pegaſus, Bellerephon, Perſeus.*

KONIA-POŁ-Y-CZŁEKA. patrz: *Chiron, Centauri.* Laphites.

KONIE PHOEBA. czyli ſłońca były cztery: Ethon, Pirois, Eous, i Phlegon. patrz: *Apollo. Phaeton.*

KONIE PLUTONA. były kare, to ieſt, te trzy: Abaſter, Metheus, i Nonius. patrz: *Proſerpina, Pluto.*

KONIK. patrz: *Jutrzęka.*

KOSA. patrz: *Saturnus.*

KOSCI DO GRANIA. patrz: *Palamedes.*

KOSZ. patrz: *Aglaura.*

KOSZ z KWIATAMI. patrz: *Flora.*

KOSZ z OWOCAMI. patrz: *Pomona.*

KOWALE. Nayſławnieyſi byli Cyclopes, ktorzy tylko dla ſamego Jowiſza i Bogow ro-

botą byli zatrudnieni: naydoſkonalſi z pomiędzy nich byli: Brontes, Steropes, i Pyrakmon.

KOZA. *patrz*: Amalthea, Kozoiroziec.

KOZIOROZIEC. Bożek imieniem Pan, nazywał ſię Koziorozcem: bo przeląkſzy ſię Typhona Olbrzyma w Kozła ſię przemienił. Jowisz go do Nieba przenioſł, i między znaki niebieſkiego Zodiaku oſadził. Inſi rozumieią, że to raczey Amalthea koza, ktora małemu Jowiſzowi mleka dawała, na znak wdzięczności między konſtellacye Niebieſkie ieſt policzona.

KROWA. *patrz*: Jo, Iphianeſſa.

KULA, czyli GLOB. *patrz*: Atlas, Fatum, Urania, Minerva, Oſiris.

KULA NA GŁOWIE NIEWIASTY. patrz: *Jo*.

KUROPATWA, patrz: *Akalus*.

KUZNIE. patrz: *Vulcanus, Cyclopes*.

L. L. L.

L A.

LAAN. Miaſto w Laconii, z Greckiego znaczy wierzchołek bo na wierzchołku wyſokiey gory było położone.

LABDA. Corką Amphiona, iedna z kompanii niewiaſt nazwanych Bacchantes. Ta widząc ſię być wzgardzoną od ſwoich Towarzyſzek, przeto iż była kulawą, porzuciła ie, i poſzła za nieiakiego Ationa, z ktorego miała iedynaka imieniem Cypſelus. Gdy pewnego razu wyrok Bogow przepowiedział, iż Syn Labdy zawoiuie Corinth, i ſtanie ſię iego Panem: wnet dzieſięciu poſłano ludzi do Labdy

na

na zabicie dziecięcia. Tylko co ieden z posłańcow dobył puinała aby go utopił w sercu dzieciny; dziecina z wdziękiem uśmiechaiąc się ku zaboycy, rączki wyciągnęła, co widząc zaboyca, zmiękczony, nie mogł na tyrańską odważyć się akcyą, podał dziecię drugiemu, ktory też samo widząc, nie miał serca niewinną rozlewać krew. Y tak Cypselus z rąk do rąk zaboycow dostaiąc się aż do ostatniego, oddany był nazad Matce. Wyszedłszy z domu Zaboycy, pomiarkowawszy się po co byli posłani, a niesprawili; wstydząc się małego serca ktore sobie wzaiemnie wyrzucali, w też tropy zawrocili się z intencyą nieuchybnego zamordowania dziecięcia. Lecz Matka postrzegłszy na co się zanosi, czym prędzey pod korzec schowała synaczka, i tak go od śmierci ochroniła. *Herodot: w Xiędze 5.*

LABDACUS. Syn Phenixa, Oyciec Laiusa Krola Thebańskiego.

LABYRINTH. Pałac duży w koło wysokim opasany murem, gdzie drzewa i rożne gmachy tak były misternie udysponowane, że ktokolwiek tam wszedł zabłądził, i nigdy na zad trafić nie mogł. Było takich Labyrinthow sławnieyszych dwa, ieden na wyspie Crecie od Dedala Architekta zbudowany, gdzie tenże sam Architekt siedział w areszcie, i gdzie także Minos Minotaura monstrum zamknął: drugi był w Egipcie, według ktorego abrysu, (iak niektorzy rozumieią) Kreteński Labyrynth był zbudowany.

LACEDEMON. Miasto w Peloponezie sławne

wne osobliwszemi prawami, i obyczaiami obywatelow.

LACHESIS. Jedna z trzech Parkow, ktora trzyma kądziel czyli raczey osnowę życia ludzkiego.

LADON. Rzeka w Arkadyi, o ktorey często wspominaią Poetowie, gdyż Syrinx Nymsą w nią się przemieniła. *patrz:* Syrinx.

LAERTES. Krol Jtaki Wyspy. Ten w krotce po powrocie Syna Ulissa z pod oblężenia i zburzenia Troi, umarł.

LAIUS. Syn Labdaka Krola Thebańskiego, Mąż Jokasty. Ten pewnego czasu radząc się wyrokow Boskich o dalszym sukcessow swoich powodzeniu, usłyszał: iż od własnego zginie Syna, ktory, co większa, z Jokastą potym w małżeńskie wnidzie śluby. Jak tylko więc Zona iego Krolowa, zlegla i powiła syna imieniem Oedipa, tak zaraz pewnemu z officialistow Dworskich oddano go na stracenie: ten iednak lituiąc się nad niewiniątkiem, nie miał tyle serca, aby okrucieństwem swoie zbroczył ręce; oddał więc pewnemu Pastuchowi, ktory go wypielęgnowawszy i wychowawszy zaprowadził do Corinthu, udaiąc go za prawdziwego potomka Polyba Krola na ow czas Corinthskiego. Oedipus przyszedłszy do zupełnieyszych lat, radził się także z swoiey strony Bogow względem przyszłego życia swego stanu, i rożnych następuiących awanturach; odebrał podobnąż, iako i Laius przestrogę, to iest, iż własnego Oyca miał zabić. A że mniemał się być prawdziwym Poliba Synem, aby nigdy na przepowiedziane nie-

nieprzyszedł nieszczęście, na dobrowolne sam się udał wygnanie. Stało się że się raz z Laiuszem spodkał, a nie wiedząc, że to był Oyciec iego, zwadziwszy się z nim, w kłotni zabił go. *patrz:* Oedipus.

LAMIA. Corka Neptuna w ktorey się Jowisz kochał, i miał z niey liczne potowstwo: łecz Juno przez zazdrość pomordowała wszystkie iey dzieci: tak iż Lamia z rozpaczy wpadła w takie szaleństwo, że lataiąc wściekła cokolwiek napadła pożarła, naostatek przemieniła się w sukę.

LAMPETIA. Corka Apollina i Neæry. Tey Oyciec iako i iey siostrze Parethusie zlecił, aby pasły bydło i stada, ktore miał w Sycylii. Ludzie Ulissa zaieli byli kilka wołow, i zabili: o co Apollo skargę zaniosłszy do Jowisza, otrzymał sprawiedliwość: albowiem winowaycy śmiercią karani byli. *Homer: w Odiss:* 12. Tegoż imienia była siostra Phaetona, ktora przemieniona była w topolę. *Ovid:* Metam: 2.

LANUVIUM. Miasto było w Latium.

LAOCOON. Syn Priama i Hekuby, naystarszy z Kapłanow Apollina. Ten mocno sprzeciwiał się Trojańczykom odradzaiąc wprowadzenia do miasta drewnianego konia od Grekow zbudowanego; ale nieusłuchali go. Pod tenże sam czas dwoch wężow wylazło z morza, ktorzy obses rzucili się do Synow iego przy Ołtarzu będących: Oyciec ich przybiegł ratować, ale sam tak wplątany i ściśniony był ogonami wężow, iż wraz z Synami na mieyscu udusz ony został. *Hom: w Iliad: Virg: Æneid:* 2.

LAODAMAS. Syn Alcinouſa. *Homer.*

LAODAMIA. Corka Bellerophonta, w wielkich reſpektach była u Jowiſza. Diana nie mogąc ścierpić iey pychy, ſtrzałami ią ubiła.

Tegoż imienia była corka Akaſta, ktora z przeſtrachu, iż Oyca ſwego umbrę po śmierci uyrzała, (czego ſobie pierwey mocno życzyła) umarła.

LAODICEA. Corka Priama i Hekuby, żona Heliakona. Wſławiła ſię przez zbyteczne ſwoie przywiązanie ku Akamas kolledze Diomedeſa przy oblężeniu Troi, *Hyg: Dupin. Hiſt: prof: T. 2.*

Oprocz tey, było trzy tegoż imienia niewiaſty. Jedna była za nieiakim Phoroneuſzem. Druga corka Cynira. Trzecia corka Agamemnona i Clitemneſtry ktorą Achilleſowi proponowano za żonę.

LAOMEDON. Syn Jluſa Krola Phrygii. Ten z Neptunem i Apollinem zgodził ſię był na pewną ſummę, za ktorą oni powinni byli reparować mury miaſta Troi. Ale po ſkończoney robocie nie dotrzymał ſłowa. Bogowie mſzcząc ſię ſwoiey krzywdy, rożnemi plagami kray ukarali: Apollo morowym powietrzem, a Neptun ſtraſzną powodzią, po ktorey zeſłał ieſzcze na Troiańczykow ſtraſzydło morſkie, ktore niewypowiedzianie kray puſtoſzyło pożeraniem bez braku ludzi. Radzono ſię więc wyrokow Boſkich, co by na ubłaganie rozgniewanych Bogow, i na odwrocenie klęſki czynić mieli? Uſłyſzeli, że ieżeli życzą ſobie pozbyć ſię tylu utrapienia, trzeba

ba koniecznie Hesionę corkę Laomedona straszydłu morskiemu na pożarcie wydać. Wydana nieszczęsna Krolewna, iuż iuż była by od straszydła pożarta, gdyby Herkules na iey nie stanął obronę: za ktorą uczynność Laomedon deklarował mu był też samę Hesionę uwolnioną za Zonę: ale gdy po uwolnieniu trudnił w wypełnieniu obietnicy: Herkules wiarołomstwem urażony, zabił go, a Hesionę Telamonowi za żonę oddał, ktorą on z sobą do Thracyi zawiozł. *Hyg: Euseb: Ovid: Met: l.* 9. *Virg: Æneid.*

LAPIS. Tym terminem Jowisza nazywano, dla tego iż przy zawarciu Soiuszow, ofiary na honor iego zabiiano kamieniem, ktory po łacinie nazywa się *lapis.* Albo iak niektorzy mniemaią, te nazwisko dano Jowiszowi przeto, iż Rhea gdy go urodziła, za miast dzieciątka kamien Saturnowi pokazała, ktorego on na tychmiast pożarł.

LAPITHES. Ludzie tak nazwani w Thessalii, ktorzy niezwyczayną wielkością Olbrzymom podobni, albo raczey straszydłami byli, zrodzeni z Eola Oyca, a Matki Lapithy corki Apollinowey. Oni pierwsi byli ktorzy nauczyli ludzi uieżdzać konie i zażywać ich do iazdy i do roboty. Pod czas wesela Pirithousa z Hyppodamią pokłocili się z Centaurami. *Hygin: Ovid: Metam.*

LARA. Nayada, czyli Nymfa rzeki Almon. Jowisz zamyślaiąc sztuką uwieść Juturnę Siostrę Turnusa, a widząc że mu na przeszkodzie była Lara, zlecił Merkuriuszowi aby ią zaprowadził

wadził do Piekła. Lecz ten Posłaniec Bogow powziąwszy wielkie serce do Lary swoiey Aresztantki, w małżeńskie z nią wszedł śluby, i miał z niey Bliźnięta, ktorzy byli Bogami Domowemi nazwani Lares. Lara toż samo znaczy co Larunda.

LARES, albo PENATES. Bogowie domowi, Synowie Jowisza, albo (iak wielu mniemaią) Merkuriusza i Larundy. Były to pniaczki małe, niezgrabnie wystrugane na kształt osobek; ktore osobliwszym sposobem w każdym domu czczono i partykularne o nich miano staranie. Pospolicie przy nich był także mały zdrewna piesek, ktoremu nię mniey iako i samym *Penates* cześć Boską oddawano zowiąc go *Lar Familiaris.* Oprocz tych Lares partykularnych, były ieszcze Publiczne, z ktorych iedni opiekiwali się ulicami i drogami nazywano ie *Viales*: inni prezydowali Rynkom, krzyżowym ulicom, i pirzaiom, nazywali się *Compitales.* Nie dosyć na tych, każde ieszcze miasto miało swoich zwanych *Urbani.* Starożytność Pogańska między innemi Eneasza dziełami, to naybardziey sławiła, iż Bożkow domowych salwował z pożaru Troi, i z sobą wyniosł. Naostatek byli ieszcze Lares dwoiacy iedni *Hostilii* ktorych wzywano pomocy przeciwko nieprzyiaciołom, drudzy *Præstites* do ktorych w nagłych nieszczęśliwych przypadkach uciekano się, a na ofiarę zabiiano im wieprzow. *Ovid: Macrob: Plutar: Plautus &c.*

LARWY. Przez Larwy rozumieli dawni, iż to były dusze złośliwych i bezbożnych ludzi,

dzi, ktore w poſtaci wilkołkow, albo oſob iakichci ſtraſznych, błąkały ſię po rożnych mieyſcach.

LARUNDA albo LARA. Bogini pomieſzkania domowego. Ona także z pomiędzy wielu innych była Faworytką Jowiſza z ktorego miała Bliźnięta *Lares* nazwane. Inni iednak twierdzą że Merkuriusz ich był Oycem. *patrz:* Lara.

LASKA PASTERSKA. *patrz:* Paris, Endimion, Paſtuch.

LATINUS. Krol Laurentu kraiu leżącego w Latium Oyciec Lavinii. *patrz:* Lavinia.

LATIUM. Był to kray Latynow we Włoſzech między Tybrem rzeką, i gruntami Circei miaſta Wolſkow leżący. W nim Saturnus od Jowiſza z Nieba wypędzony ukrywał ſię: Janus Krol Latium przyiął go bardzo ludzko. *patrz:* Janus.

LATO. Bożyſzcze pod allegoryą, toż ſamo znaczy co Ceres.

LATONA. Corka Cocuſa i Phebe. Ta u Jowiſza będąc w wielkich reſpektach, naraziła ſię zazdrośney Junonie; ktora ią rożnemi ſpoſobami prześladowała, i będącey w cięży, przez węża niezwyczayney wielkości Pythona, nigdzie nie dała pokoiu, ani beſpiecznego, przy naſtępuiącym połogu, ſkłonienia; tak iż, Neptun widząc ią tułaiącą ſię po rożnych kraiach i kątach, zlitował ſię nad nieſzczęśliwą, i umyślnie na morzu nową otworzywſzy wyſpę nazwaną Delos, przyiął tam nieboge Latonę, ktora w krotce zległa wyda-

wſzy na świat Apollina i Dianę. *Ovid: Metam: l. 6. Hygin.*

LAUR. *patrz*: Daphne, Apollo.

LAVERNA. Bogini kradzieży, Protektorka złodzieiow: wyrażano ią w poſtaci tułubu człowieczego bez głowy.

LAVINIA. Corka Latina. Ta iuż była zaręczona Turnuſowi; lecz gdy Eneasz przybył do Włoch, a Latinus od wyrokow Boſkich był przeſtrzeżony, że corka iego koniecznie powinna ſię była doſtać za żonę cudzoziemcowi, przeto Latinus wydał ią za przerzeczonego Eneaſza Xiążęcia Trojańſkiego. Turnus mſzcząc ſię wyrządzonego ſobie affrontu, zbuntował przeciwko Latinowi i Eneaſzowi ſąſiedzkie kraie, i wypowiedział woynę. Przyſzło naoſtatek między Eneaſzem i Turnem do poiedynku, na ktorym Turnus zginął; a tak Eneasz Rivala uſpokoiwſzy, Lavinią wziął za żonę, zbudował miaſto i nazwał ie od imienia żoninego Lavinium. *Vigr: Dion: &c.*

LAVINIUM. *patrz*: Lavinia.

LEANDER. Młodzian rodem z miaſta Abydos. *patrz.*: Hero.

LEARCUS. Jeden z potomkow Athamaſa i Jno. *patrz*: Jno.

LEDA. Zona Tyndara. Do ktorey Jowisz wielkie powziąwſzy ſerce, a nie mogąc iey wierności małżeńſkiey przełamać, zażył fortelu, bo przemieniwſzy ſię w Łabędzia bardzo pieſzczonego, w tedy gdy Leda w rzece Eurotas kompała ſię, igrał z nią, aż na oſtatek zdradził. Przeto w kilka czaſow Le-

da

da zniosła parę iaiec, z iednego Helena i Clytemnestra, z drugiego Castor i Pollux wylęgli się. *Ovid: Met: l. 6. Nat: Comes.*

LELAPS. Przezwisko icdnego z psow Akteona. *Ovid.*

LENISTWO. Bożyszcze Allegoryczne zrodzone ze Snu i Nocy. Przemienione było w żołwia, za to iż z podchlebstwa Vulkana nadymało się. Slimak i żołw iemu poświęcone były.

LEMNOS. Wyspa na morzu Egeyskim, gdzie Vulkan miał swoie kuźnie bardzo wsławione. Tamże zbudowany był bardzo kręty Labyrinth. *patrz:* Hypsipila.

LEMURES. Strachy nocne, czyli (iak u nas prostacy baią s Upiry albo Wilkołki. Poganie na honor tych strafzydeł obchodzili corocznie w maju Fest, pod czas ktorego wszystkie Kościoły zamykano. Rzymianie nazywali te święta *Lemuria.* Pod czas tey Uroczystości wystrzegali się w śluby Małżeńskie wchodzić, albo iakie sprawować wesela *Ovid.*

LENÆUS. Nazwisko Bacchusa.

LERNA. Jezioro przy Argos, gdzie Hydra siedmiołbista znaydowała się, ktorą Hercules pokonał i sprzątnął. Do tegoż ieziora Danaidy powrzucały łby, ktore swoim mężom pierwszey swego wesela nocy, poucinały.

LESBOS. Wyspa na Arcypelagu sławna Kościołem Apollina.

LESTRIGONES. Podobneż strafzydła Cyclopom, Neptuna także, iako i Cyclopes, Synowie; nie mniey straszni i okrutni, ponię-

waż wszystkich przychodniow, i tych ktorzy im się tylko nawinęli, pożyrali; mieszkali w pewney części Campanii. *A. Gel: Homer: Plin. &c.*

LETHE. Rzeka Piekielna. Umbry czyli dusze wychodząc z Piekła powinny były pić wodę z tey rzeki ktora ten miała do siebie przymiot, że sprawowała zapomnienie wszystkiego cokolwiek się działo. Przeto, iedna to iest rzeka Lethe, albo Zapomnienia.

LEUCADA, albo LEUCATA. Wyspa na Morzu Jońskim przy brzegach Epiru: gdzie osobliwszą cześć Apollinowi wyrządzano. *Plen: Virg: Ovid: &c.* *patrz:* Skok Leucatu.

LEUCIPPA. Corka Thestora. Ta nie wiedząc gdzieby się iey Oyciec i siostra Theonea podziały, w wielkiey zostawała turbacyi, naostatek radziła się wyrokow Bożkow, gdzie by ich szukać miała? odebrała odpowiedź, aby się przebrawszy po Kapłańsku po rożnych kraiach szukała, a zapewne znaydzie. Jakoż przybywszy do Karyi Prowincyi właśnie na to trafiła, gdy Rozboynicy Morscy schwytaną Theoneę tamże przyprowadzili, gdzie pierwey także złapanego Thestora w wiezieniu trzymali. W kilka czasow Theonea powziąwszy serce do Leucippa mniemanego Kapłana, chciała z nim w małżeńskie wniść śluby, ale widząc go wcale temu przeciwnego, aby się zemściła nieczułości serca niby pogardzaiącego iey przyiaźnią: Udaie przed Kapitanem okrętu Rozboyniczego, iakoby Leucippus lekkomyślnie przeciwko iey honorowi postąpił.

pił. Kapitan według zanieſioney ſkargi, chcąc ukarać krzywdę uczynioną Theonei, rozkazał Theſtorowi, aby Leucippa zabił. Theſtor przerażony takowym rozkazem, brzydząc ſię funkcyą zaboycy, ubolewał i opłakiwał obrzydliwą ſprawę, a wzdychaiąc z łkaniem co raz Leucyppy i Theonei imiona wſpominał. Co ſłyſząc winowayca, mniemany Kapłan i Theonea, ciekawie pytali ſię go, co by te imiona znaczyły? dla czegoby ie wſpominał? i z takim wzdychaniem powtarzał? Na te ich pytania, gdy Theſtor kto by był, i iakie dzieci miał, opowiedział; tak zaraz mniemany Kapłan czyli Leucippa, i Theonea, poznawſzy ſwego Oyca, rzucili ſię do nog iego, ściſkaiąc ſię wzaiemnie z pociechy łzy wylewali: a widząc dobrą okazyą uyścia z niewoli, namowili ſię z ſobą i od owego rozboynika kſztałtnie uciekli. *Hyg f. 190.*

LEUCOTHEE. Taż ſama co Ino. O niey Poetowie baią, iż widząc, iako Athamas mąż iey będąc w ſzaleńſtwie porwał Syna Learcha i rozbił o ſkałę: aby onaż na też nieſzczęście z ſwoim drugim ſynaczkiem Melicertem nie przyſzła, ſkoczyła z nim razem w morze i utoneła; Bogowie lituiąc ſię nad matką i ſynem, oboie ich w Bożyſzcza morſkie przemienili. *Ovid: X. 4.*

LEUCOTHEA. Corka Orchama i Eurynomy. Apollo wielkie do niey powziął ſerce, a chcąc ią w cnócie Małżeńſkiey, podeyść, wziął na ſię poſtać i ubior Eurynomy iey Matki i dokazał ſwego. Celitia Apollina Fawo-

rytka przez zazdrość przeſtrzegła Orchama Oyca co ſię z corką iey ſtało: Oyciec rozpalony gniewem, żywcem Leucotheę zakopać kazał: Apollo użaliwſzy ſię nieſzczęśliwey, przemienił ią w drzewo, ktore Myrrhę z ſiebie czyli wdzięcznego bardzo zapachu gumę ſączy. *Ovid: w Metam: X. 4.*

LEW. Jeden z dwunaſtu znakow Niebieſkich. Tenże to ſam ieſt, co Herkules w puſzczy Nemeyſkiey zabił, a Jowisz do Nieba przenioſł i między konſtellacyami oſadził. *patrz*: Hercules, Athalanta, Pyramus, Cecrops, Cybele, Admetes.

LIBER. Nazwiſko Bacchuſa.

LIBERALES. Nazywały ſię święta na honor Bacchuſa poſtanowione, też ſame co i *Bacchanalia*. Tymże terminem zwały ſię białogłowy ten Feſtyn według partykularnych ſwoich obrządkow obchodzące.

LIBITINA. Bogini pogrzebow, toż ſamo znaczy co Prozerpina.

LIBYA. Corka Epapha i Memphis, poſzła była za Neptuna z ktorego miała dwoch Synow Agenora i Beluſa.

LICHAS. Człowiek na urzędzie przy Herkuleſie zoſtaiący. Przez niego Deianira poſłała temu Bohatyrowi a ſwemu mężowi fatalną koſzulę, zaraźliwą Neſſa krwią zbroczoną. Z tego iadu w takie ſzaleńſtwo Herkules wpadł, iż tegoż ſamego Lichas ſwego Faworyta porwał za łeb i rzucił w morze: lecz Neptun żałuiąc ſtraty niewinnego człeka, w ſkałę go przemienił.

LIMONIADY. Nymfy kwiatow i łąk. *Arist.*

LINUS. Syn Apollina i Terpsikory, Brat Orpheusa. Ten był wynalazcą Piosnek i wiérszow ktore przy muzyce na głosy do spiewania rozbierano, nazywaią po dziś dzień *Carmina Lyrica.* On był Metrem co do Muzyki Herkulesowi, i gdy pewnego czasu srogo swego ucznia strofował, ten z niecierpliwości porwawszy lutnią tak Metrowi w łeb dał, iż na mieyscu został. *Ovid: Virg: Hygin: Horat.*

LIRIOPA. Nymfa: Corka Oceana i Thetis, Matka Narcissa. Ta przemieniona była w zrzodło w ktorym Narcissus przeglądaiąc się, tak dziwną w sobie upatrzył urodę, iż w sobie samym iedynie zakochał się.

LISCIE NA GŁOWIE OSOBY. *patrz:* Osiris, Jo, Bacchus, Faunus, Satyr.

LOEMUS. Tym terminem Lidiensowie nazywali Apollina.

LOTOPHAGI. Narod ludzi w Afryce, ktorzy naywięcey owocem *lotos* żyli.

LOTOS. Owocowe drzewo, ktorego frukt to ma do siebie, iż gdy go cudzoziemiec skosztuie zapomina o swoiey Oyczyznie.

LOTIS. Nymfa: corka Neptuna: ta przed importunią Priapa uciekaiąc przemieniła się w drzewo *Lotos* nazwane od iey imienia. *patrz.* Lotos.

LOXIAS. Przezwisko Apollina. *Macrob.*

LUA. Bogini prezyduiąca zadosyć czynieniom i rożnym za krzywdy satisfakcyom. *Turn: adv: 16.*

P4 LUBEN-

LUBENTIA. albo LUBENTINA. Bogini prezyduiąca roſkoſzom.

LUCIFER. Syn Jowiſza i Jutrzęki: był policzony między gwiazdy. Jego powinność na Niebie ta ieſt, iż daie znać ſwoim poprzedzaniem o naſtępuiącym dniu. Przeto ta gwiazda zawſze przededniem pokazuie ſię.

LUCINA. Bogini Połogow. Taż to ſama co Juno, ktorey pod tym imieniem przyznawano opiekiwanie ſię połogami.

LUNA. *patrz*: Xiężyc, Diana.

LUPERCALES. Swięta i igrzyſka na honor Pana Leśnego Bożka.

LUPERCI. Popi Bożyſzcza zwanego Pan, ktorzy pod czas iego Feſtu nadzy chodzili.

LUTNIA. *patrz*: Apollo, Orpheus, Amphion, Linus, Arion, Erato, Mercurius i Chione.

LYAEUS. Przezwiſko Bacchuſa.

LYCAON. Krol Arkadyi. Tego Jowisz przemienił w wilka, za to iż w Kościele iego dziecko na ofiarę zabił. Inni inaczey tę baykę referuią. *patrz*: Arkas.

LYCASTES. *patrz*: Butes.

LYCEUS. Gora w Arkadyi poświęcona Jowiſzowi i Panowi tak nazwanemu Bożkowi.

LYCHORIS. Nymfa Kochanka Apollina. Od niey (iak wielu rozumieią) nazwane było miaſto Lycorea zbudowane na gorze Parnaſſus.

LYCIDAS. *patrz*: Caumas.

LYCIA. Prowincia Aſii Mnieyſzey wſławiona wyrokami Jowiſza, ktore w mieście Patara nazwanym wydawał.

LYCIENSES. Narod ludzi w Azyi Mnieyszey sławni tak z tego iż byli naydawnieysi w swoim kraiu, iako z tego, iż zawołanemi byli strzelcami z łuku.

LYCOMEDES. Krol Scyros, do ktorego umyślnie Achilles był pasłany aby na woynie Troiańskiey nie znaydował się.

LYCUS. *patrz:* Megera, Zetus.

LYDGES. Xiąże Thessalii. *patrz:* Jphis.

LYNCEUS. Jeden z pięciudziesiąt Synow Egypta. Ten szczegulnie sam uszedł śmierci od swoiey żony Hypermnestry iedney z Danaidow, inne bowiem wszystkie swoich mężow pierwszey nocy wesela w łożnicach pozarzynały. *patrz:* Hypermnestra.

LYNCUS. Krol Scythyi: Ten niewdzięcznym był Tryptolemowi posłanemu od Cerery umyślnie do niego z tym, aby rolnictwa iego obywatelow nauczył. Co większa oprocz niewdzięczności myślał ieszcze Tryptolema zabić, ale go Ceres za okrutne i nieczułe dobrodzieystw serce, w zwierza Ostrowidza przemieniła.

LYNX. albo OSTROWIDZ. *patrz:* Lyncus. Ten był w kompanii Argonautow, wzrok miał tak bystry, iż przez naygrubszy mur iakoby przez szkło mogł dobrze widzieć.

LYPARA. Wyspa gdzie Vulcan miał swoią kuźnią.

LYRA. patrz: *Apollo, Orpheus. Amphion, Arion, Erato, Linus i Mercurius.*

Ł. Ł. Ł.

Ł A.

ŁABĘDZ. albo po łacinie: CYGNUS. patrz: *Cygnus.*

ŁANCUCHY. patrz: *Eolus, Szaleństwo, Cassiopea. Protheus,*

ŁANI. czyli JELEN SAMICA. patrz: *Diana, Cyparissus, Agamemnon.*

ŁBY SIEDM. patrz: *Hydra, trzy Łby,* p. *Cerberus*

ŁONA NA NIEBIE BIAŁA. czyli: Droga mleczna *Via Lactea.* patrz: *Hercules.*

ŁOZKO. patrz: *Sen.*

ŁOWY. patrz: *Diana, Acteon, Adonis Orion, Meleager, Adrastes, Arcas. Hyppolitus Acastes, Calisto, Athalanta.*

M. M. M.

M A.

MACABRUS, albo MACAREUS. Syn Eola, ten z rodzoną swoią siostrą ożenił się Canaceą. *patrz:* Canacea.

MACEDONIA. Krolestwo w Grecyi na połnoc położone. Przed tym nazywało się Æmonia, Mygdania, Peonia, Bonia, Pieria, i Amathia.

MACHAON. Syn Esculapiusza sławny Lekarz przy oblężeniu Troi umarł.

MACRIS. Corka Aristeusa. Ta na swoie łono Bachusa wzieła w tedy, gdy go Vulcan z ognia wyrwał. Za co Juno złey na nią była woli, przeto Macris przed Bogini zawziętey gniewem skryć się musiała.

MAJA. Jedna z Pleiadow, corka Atlaſa i Pleione. Jowisz z oſobliwſzym ku niey był ſercem, i z niey ſpłodził Merkuriuſza. Taż ſwoiemi pierſiami karmiła Arkaſa: przez co wielce naraziła ſię Junonie; ktora nieuchybnie by była ſwoy gniew na nią wywarła, gdyby ią był Jowisz nie przemienił w gwiazdę.

MAŁPA. *patrz*: Cercopes.

MAMMOSA. Tak nazywano Cererę, ktorą wyrażano z pierſiami pełnemi pokarmu po całym ciele, ona bowiem, według pogan, była Matką karmiącą cały świat.

MANES. Tak nazywały ſię duſze ludzi zmarłych. Wyſtawiano im Ołtarze, i ofiary im oddawano na ubłaganie, aby żyiącym nieprzeſzkadzały. Niektorzy Poetowie mieli ie za Bożyſzcza Piekielne.

MANTO. Corka Tireſiaſa, ſławna Prorokini. Tę gdy Argowie po zburzeniu Theb i zabraniu w niewolą ludu między brancami poznali, odeſłali ią do Delphu i poświęcili Apollinowi. Alkmeon Generał woyſka Argow poiął ią ſobie za żonę, i miał z niey dwoie dzieci Amphiloka i Thiſiphonę.

MARATHON. Miaſto Attiki.

MAROTA, Tym terminem nazywa ſię głowa o dwoch twarzach z przodu i z tyłu, ktorą, ten co ſzalonego udawał, na kiiu noſił. Momuſa Bożka poſpolicie maluią i wyrażaią trzymaiącego takąż głowę na kiiu.

MARPESA. Corka Jdas. *patrz*: Evenus.

MARS. Bożek woyny, Syn Junony. Ta bowiem Bogini urażona, iż Jowisz ſam z ſiebie,

bie, nie dołożywſzy ſię iey, wydał na świat Palladę, poſzła nad Ocean w wielkim zamyśleniu iak by ſię mogła podobneyże ſztuki nauczyć, zmordowawſzy ſię w drodze uſiadła przy drzwiach Kościoła Bogini Flory. Ta uyrzawſzy Junonę ciekawie pytała ſię o przyczynie iey podroży, a dowiedziawſzy ſię, obiecała iey na to czego żądała, ſekret powiedzieć; z tą iednak kondycyą, aby go nikomu nie wyiawiała. A za tym pokazała iey pewny kwiat, na ktorym uſiadłſzy miała zaraz począc w żywocie ſwoim płod. Tym tedy ſpoſobem Juno wydała na świat Marſa: i nazwała go Bogiem woyny. Ten więc Bożek we wſzyſtkich potyczkach i bataliach prezydował. Wielkie ſerce powziął ku Bogini Venerze, z ktorą ſekretnie bawiącego ſię ſztucznie Vulkan zſzedł, i śmiech z oboyga wſzyſtkim Niebianom uczynił. Maluią go i wyrażaią zawſze zbroynego od głowy aż do ſtop, przy nim koguta, czyli Alektriona konfidenta, ktorego w kura przemienił za to iż nie dał należytey baczności, gdy maiąc konferencyą z Venerą na ſtraży go był poſtanowił, on nie czuły w powierzoney ſobie uſługdze, nie poſtrzegł iako Vulkan wkradł ſię do pokoiu, i haniebną ſztukę wyrządził Marſowi. Miał wiele Kościołow ſobie zbudowanych. *Hygin: Pauſ: Nat: Com: Firmic: Cic: Ovid: Virg.*

MARSIAS. Sławny Satyr: ktory pierwſzy był wynalazcą przy Muzyce ſpiewania rytmow na honor Bogow. Cybele mocno go

była

była ſobie podobała, przeto podroż odprawuiąc po wſzyſtkich Państwach całego świata iego ſobie za kollegę przybrała. Ten pewnego czaſu założył ſię był z Apollinem, ktoby z nich dwoch lepiey ſpiewał, Apollo wygrał, i zuchwałego Marſiaſa przywiązawſzy do drzewa ze ſkury żywcem odarł. Ciało iego obrociło ſię w krwawą rzekę. *Ovid: Metam.*

MASKA. *patrz:* Thalia, Momus, Bayka.

MATUTA. Toż ſamo znaczy co Jutrzęka albo Leukothea.

MAVORS. Toż ſamo znaczy co Mars.

MAUSOLUS. Krol Caryi, ktoremu po śmierci Artemiſia Krolowa żona iego, tak wſpaniały wyſtawiła nadgrobek, iż go między ſiedm cudow świata rachuią.

MEANDER. Rzeka w Theſſalii przy ktorey brzegach ſtraſzna moc znayduie ſię łabędziow.

MECISTES. Jeden z kollegow Ajaxa. *Homer.*

MEDEA. Wielka i ſławna Czarownica, corka Eteſa. Poſzła była za Jazona, ktoremu ſwoiemi czarami wielce dopomogła do pozyſkania Runa złotego, i za nim ſię w podroż puściła. Aby zaś ſwego Oyca w pogoń za nią idącego opoźniła, Brata małego Abſyrta na części rozrywała, i rozrzucała po drogach, aby Oyciec poznawſzy kochannego Synaczka ſwego części, zbierał, a tym ſamym dawał iey czas do ucieczki z Jaſonem. Przybywſzy do Theſſalii ſtarego Æſona, Oyca męża ſwego Jaſona, młodym uczyniła. Aby ſię zaś pomściła chytrości Peliaſza, ktory umyślnie

Jaſona

Jaſona wyprawił po Runo złote tym końcem, aby go na nieuchybne zguby życia narażił niebeſpieczeńſtwa, radziła corkom iego, ażeby zarznąwſzy i poſiekawſzy ciało Oyca na drobne kawałki w kotle z pewnemi ziołami ktore im dała gotowały, obiecuiąc cudowny tey operacyi ſkutek, że nietylko zmartwychwſtanie, ale co większa młodzianem odrodzi ſię. Uſłuchały nieſzczęśliwe cory, gotowały według preſkrypcyi Medei ciało Oyca ſwego, ale bez żadnego ſkutku, aż na koniec okrutną czarownicy poſtrzegły zdradę z niepowetowaną Oyca utratą. To widząc Jaſon tak ią ſobie zbrzydził, iż ią porzuciwſzy, z Creuſą corką Creona w małżeńſkie wſzedł śluby: o czym dowiedziawſzy ſię Medea pomściła ſię ſwego affrontu, gdy Jaſona, corkę iego, i dwoie dzieci ktore z niego miała potruła, to zrobiwſzy wſiadła na woz ktory ſię na powietrzu ſkrzydlaſtemi ſmokami ciągniony pokazał, i powrociła ſię do Colchidy, gdzie Oyca ſwego Eeteſa, po iey odieździe z tronu zſadzonego, na tron przywrociła. *Hygin: Ovid: Met: L. 7. Seneka Medea, Nat: Comes, Pauſan.*

MEDIUS-FIDIUS. *patrz:* Dius-Fidius.

MEDON. *patrz:* Caumas.

MEDULINA. *patrz:* Aruntices.

MEDUSA. Jedna z trzech Gorgonow. Z tą Neptun w Kościele Minerwy poſtąpił ſobie bezwſtydnie. Bogini rozgniewana nieuſzanowaniem mieyſca i bezbożnością, przemieniła w węże warkocz Meduzy, i to ieſzcze ſprawiła,

wiła, że ktokolwiek na iey głowę ſpoyrzał, drętwiał, i w kamien ſię obracał. Perſeus doſtawſzy od Merkuriuſza Bożka, obowia ſkrzydlaſtego, tak przybrany, natarł na Meduzę, i głowę iey uciął, z krwi z karku ſpływaiącey na ziemię urodził ſię koń ſkrzydlaſty, imieniem Pegaz, za uderzeniem iego kopyta w ziemię, wytryſnęło zrzodło Hipokrene. *Heſiod: Ovid: w Przem: X. 3.*

MEGANIRA. *patrz:* Deiphon.

MEGARA. Corka Creona, a żona Herkuleſa. Pod czas niebytności ſwego męża w domu, w tedy gdy w piekle zoſtawał przez nieiaki czas, pewny Licus ſtarał ſię aby mu uſtąpiła Kroleſtwa i ſama ſię iego rządom poddała. To gdy ſię dzieie, Herkules nadieżdza, zaſtaie napaśnika, ktorego w punkcie zabiia. Juno zawſze złey woli będąc na Herkuleſa, iako na tego ktory zrodzony był z Faworytki Jowisza, udawała że niewinnie Likus zabity, i że Herkuleſa zbrodnia niewinną krew rozlewaiącego bez kary być niepowinna. A zatym przepuściła ſzaleńſtwo na niego, w ktorym on zoſtaiąc Megarę i dzieci ktore miał z niey pozabiiał. *Hyg: Seneka w Herkuleſie ſzaleiącym.*

Tegoż imienia było miaſto i Kroleſtwo w Grecyi.

MEGERA. Jedna z trzech Furyi. *patrz:* Furie.

MELAMPUS. Syn Amythaona i Dorippy, wielki Lekarz i ſławny Wieſzczak. O nim powiadaią iż nawet ſzczebiotanie ptaſząt rozu-

zumiał. On corki Proeta z ſzaleńſtwa wyprowadził.

MELANPIG. patrz: *Achmon.*

MELANION, patrz: *Hyppomenes.*

MELANIRA. Tak nazywano z Greckiego Bogini Venus, co znaczy, ciemna. Ponieważ ta Bogini lubieżności i wolnego życia, zawſze upatruie i lubi mieyſce ſkryte, i ciemne.

MELANTHO. Nymfa, ktorą tak ſobie Neptun polubił, iż przemieniwſzy ſię w delfina porwał ią.

MELEAGER. Syn Eneaſza i Althei. Ta go zrodziwſzy będąc w połogu, widziała, że trzy Parki przyſtąpiwſzy do komina, gdzie ogień był naniecony, włożyły głownią, mowiąc te ſłowa: *Poty to dziecię będzie ſię chowało, poki ſię ta głownia do ſzczętu nie ſpali.* To zrobiwſzy i wyrzekłſzy odeſzły. Althea czym prędzey porwawſzy ſię, wzieła fatalną głownią, zgaſiła, i ſchowała. Meleager przyſzedłſzy do pietnaſtu lat, zapomniał uczynić ofiary Dianie, ta Bogini rozgniewana, przepuściła dzika okrutnego, ktory całą krainę Kalydon puſtoſzył. Nayprzednieyſi z całey Grecyi Xiążęta ziechali ſię na polowanie ſrogiey owey beſtyi, Meleager naywięcey przy tey okazyi pokazał ſerca. Przeto Athalanta, ktora pierwſza poraziła beſtyą, i do ktorey tym prawem zwierzyna należała, po ubiciu oney, darowała mu głowę: co wielce uraziło Braci Althei amarykuiących na tę Meleagra nad nich preferencyą, ktorzy nie mniey iako i on z dzikiem potykaiący ſię,

upominali się żwawo o tęż dzika głowę w nadgrodę swoiey dzielności. Lecz młody Kawaler Meleager klutliwych Wuiow swoich w owey zwadzce wszystkich pozabiiał, i w krotce potym z Athalantą w dożywotnie przyiaźni wszedł śluby. Althea chcąc się pomścić śmierci Braci swoich na Synu, fatalney dobywszy głowni rzuciła w ogień, ktora im bardziey się paliła, tym większy w swoich wnętrznościach bol cierpiał Meleager, aż na ostatek za spaleniem iey, w cieżkich i on bolach życia dokonał. Althea z rozpaczy iż Braci i Syna postradała, sama sobie zadała puinałem śmierć. *Ovid: w Przem: Hyg: Pausan.*

MELICERTES. Syn Athamasa i Jno. Ten uciekaiąc przed szaleństwem Oyca swego, rzucił się w morze i stał się Bożkiem morskim *patrz:* Jno, Leucothee. Tenże to sam co Palemon.

MELISSA. Jedna z owych Nymf, ktore małemu Jowiszowi służyły, przemieniona była w pszczołkę.

MELITIS. Greczyn, ktorego głupstwo nieśmiertelności podał swoiemi wierszami Homer. O nim to iest śmiechu godnego, iż nigdy niemogł więcey nad pięć zrachować. Gdy się ożenił, nie śmiał do swoiey żony słowa przemowić, tym się wymawiaiąc, żeby się nie uraziła i nieoskarzyła go przed Matką.

MELLONA. Bogini Pszczoł. Do niey należało mieć o wszystkim co kolwiek do zamnożenia ich i obfitości miodu należało, staranie.

MELPOMENE. Jedna z dziewięciu Muz, do ktorey Tragedya, czyli wiersz opisuiący chwalebną iaką Bohatyra akcyą z dyskursem rożnych w to wchodzących osob, należała. Snycerze i Malarze wyrażaią ią w postaci młodey Damy, w posturze bardzo poważney, wspaniale ubraney, w obowiu nazwanym Cothurnus, ktorego zażywali dawni Aktorowie do reprezentowania na teatrum Tragedyi, przy tym w iedney ręce trzymaiącą berła i korony, w drudiey puinał. *Nat: Comes: Ovid. Hygin.*

MEMNON. Krol Abydos, Syn Tithona i Jutrzęki. Tego Achilles przy oblężeniu Troi zabił, on bowiem z partyą znaczną woyska przyszedł był temu miastu na sukurs. Gdy ciało iego na stus do spalenia położono, w tedy Apollo na prożbę Jutrzęki przemienił go w ptaka; ktory bardzo będąc płodnym niezmierną moc tegoż rodzaiu ptasząt rozmnożył, z ktoremi aż do Murzyńskiey przeniosł się ziemi, z tamtąd corocznie przylatywały stadami do grobu Memnona, gdzie z siebie ofiarę przez zabitych kilka par, walcząc między sobą, zostawiali. O iego posągu to mamy pamięci godnego, że ile razy Jutrzęka wschodziła, i słońce pokazuiąc się zaczęło ią swoiemi oświecać promieniami, zaraz słychać było iakąś dziwną melodyą, właśnie iakoby się zdawał tym brzmieniem swoią oświadczać wdzięczność. *Hom: Paus.*

MENADES. Toż samo znaczy co Bacchantes.

MENA-

MENALE. Gory nad rzeką Eurotas, gdzie nayczęściey Apollo lubił wygrywać na swoiey lirze przemienienie Daphne w laur.

MENALIPPA. Siostra Antiopy Krolowy Amazońskiey. Ta dostała się w niewolą Herkulesowi, ktoremu za wykupno iey, dano broń i pas Rycerski ktorego ona zażywała.

MENALIPPUS. Obywatel Thebański. Ten w oblężeniu miasta Theby ranił Tydeusza, lecz ten w krotce potym zamordował Menalippa, na ktorym, iak Poetowie wnoszą, spełniła się kara Diany, za to iż niegdyś Menalippus z Cornetho sprofanowali Kościoł iey. *patrz:* Cornetho i Euripylus, *Euripid.*

MENE. Toż samo znaczy co Plutonia.

MENECEA. Corka Creona Krola Thebow. Ta zginęła rozbraniaiąc poiedynkuiących Etheocla i Polinicesa swoich bliskich krewnych.

MENELAS. Brat Agamemnona Krol Lacedemoński. Ten miał za żonę Helenę, ktorą Paris wykradł i tym nieforemnym postępkiem dał okazyą straszney woyny między Grekami i Troiańczykami. Menelas swoim męstwem wsławił się w oblężeniu Troi, po ktorey zburzeniu odebrał Helenę żonę, powrocił się z nią do domu i w krotce potym umarł. *Hom: w Iliad: Eurip: Sopho. Ovid: Hygin.*

MENELEUS. Sławny Centaurus.

Tymże nazwiskiem ieden z psow Akteona zwał się.

MENEPHRON. Młody Kawaler rodem z Thessalii, ktory przez omyłkę z Matką iakoby z żoną obcował. Diana oboie przemieniła w psow.

MENESTHEUS. Syn Ariſthouſa i Philomeduſy, zginął w oklężeniu Troi od Pariſa.

MENESTHO. Nymfa oſobliwſzey pamięci, ktora o wſzyſtkim cokolwiek kiedy mogła widzieć, albo ſłyſzeć dziwnie pamiętała.

MENIUS. Syn Lycaona, wraz z Oycem przemieniony był w Wilka, ktorego Jowiſz za bluźnierſtwa przeciwko ſiebie wyrzeczone zgniotł.

MENOETES. Jeden z Collegow Eneaſza, ktory iego okrętami dyrygował po śmierci Palinura.

MENOETIUS. Xiąże Greckie, ſławny i wielce wzięty w ſwoim kraiu, on był Oycem Patrokla, ſam zaś pochodził od Eginy Corki Aſopa Faworytki Jowiſza.

MENTA, albo MIENTA. Jedna z Faworytek Plutona, ktorą Proſerpina przez zazdrość przemieniła w zioło Mienta nazwane.

MENTOR. Nauczyciel Telemaka, człowiek wielkiey nauki i wyſokich ſentymentow był owych czaſow. Niektorzy piſzą, iż Minerwa w oſobie Mentora edukowała Telemaka, i iego nieodſtępowała w podroży gdy Oyca ſwego po zburzeniu Troi po rożnych kraiach ſzukał. *Homer: Pauſan: de Fenelon.*

MEPHITIS. Bogini ſmrodow i waporow zaraźliwych. *Tacit: Serv.*

MERA. Jmie ſuki Jkara. *patrz:* Jkarus, albo Erigona.

MERCURIUS. Syn Jowiſza i Maji: Bożek Kraſomowſtwa, handlu, złodzieſtwa, i złodziejow. Przy tym był Poſłem Bogow, a ſzczegulniey Jowiſza, ktory mu i do głowy, i do

i do koſtek u nog przydał ſkrzydełka dla poſpiechu w zleconych ſprawunkach. Do niego należało duſze zaprowadzać do piekła, i wyprowadzać na ten świat. Muzykę doſkonale umiał. On Apollinowi bydło paſącemu ſztukę wyrządził, gdy mu tak kſztałtnie kilkanaście wołow ze ſtada, przy tym ſahaydak z ſtrzałami i łuk, tudzież lutnią ukradł; że ten ani poſtrzedz ani zmiarkować nie mogł, ktoby tę kradzież popełnił. Co więkſzą, doſtawſzy w tedy Apollinowey lutni, tak melodyinie na niey, bliſko Arguſa pilnuiącego krowę Jo, wygrywał, iż go na wſzyſtkie uſpił oczy, i ſpiącego zabił. Battuſa w probierſki kamień przemienił. Marſa z okowow, ktoremi go był Vulkan uſidlił, uwolnił. Prometheuſza do Gory Kaukazu przykował. Miał wielkie reſpekta u Bogini Venery, ktora z niego urodziła Hermaphrodita. Wyrażaią go poſpolicie trzymaiącego w ręku laſkę z okręconemi wężami, co ſię nazywa *Caduceus*, a przy głowie i przy nogach ſkrzydełka. *patrz*: Caduceus. *Nat: Comes, Ovid: Hygin: Pauſ: Firm: Apollod.*

MERMEROS. Tak ſię nazywał ſławny Centaurus.

MEROPA. Jedna z Pleiadow.

METAMORPHOSIS. Przemienienie iedney rzeczy w drugą, iako to człeka w beſtyą, w drzewo, w kamien: o tych przemianach ktore w ſamey rzeczy nigdy nie były, Poetowie baiali, a te ich baśnie, zwłaſzcza rożne ludzi i rzeczy przemiany, opiſał wierſzem łacińſkim Ovidius

w Xiędze osobney nazwaney *Metamorphosis Ovidii.*

METEMPSYCOSIS. Tym terminem nazywa się śmieszne niektorych Filozofow zdanie, nauczaiących, iako by dusze z ciała do ciała przechodziły, z iednego umieraiącego do drugiego rodzącego się człowieka, albo w zwierze, albo w ptaka po śmierci pierwszego ciała przenosiły się.

METHEUS. Jeden z trzech koni Plutona, tym imieniem nazywał się.

METRA. Corka Erisikthona. Ta z wielkim ku Neptunowi była affektem i przywiązaniem. Co zawdzięczaiąc Bożek Morski, tę iey łaskę uczynił, że iey nadał moc przemienienia się w coby tylko chciała, i kiedykolwiek by sobie życzyła. Tey mocy sobie pozwoloney często Metra zażywała dla nasycenia Oyca cierpiącego nieznośny głod, ktory ią przedawał pod rożnemi postaciami, iuż wołu, iuż słonia, iuż konia, iuż inszego zwierza, a cokolwiek grosza z tey przedaży zebrał, wszystko to przeiadł i przepił, a nigdy się nasycić nie mogł. *patrz:* Eresicthon.

MEZENTIUS. Krol Tyrrenow, tyran dziwnie okrutny. Miał zwyczay niewinnych ludzi iedynie z tąd, że mu się niespodobali, zarzynać; albo trupa z żywym obroconemi do siebie twarzami wiązać, i poty tak skrępowanego trzymać, poki z fetoru i zarazy ostatniego ducha nie oddał. Ale naostatek Tyrrenowie nie mogąc okrutnych dłużey cierpieć rządow, zbuntowali się. Eneasz woynę mu wy-

powie-

powiedział, zbił, i ſamego zamordował Tyrana.

MGŁA. *patrz:* Chaos.

MICENE. Miaſto w Peloponeſie ſławne Agamemnonem, ktory tam był Krolem.

MICTEA. *patrz:* Anthiope.

MIDAS. Syn Gordiuſa, Krol Phrygii. Ten z wielką ludzkością przyiął do ſwego kraiu Bacchuſa, ktory iego grzeczność zawdzięczaiąc, przyrzekł mu, że o cokolwiek by go proſił, otrzyma. Midas ukontentowany hoynemi Bachuſa obietnicami, proſił go, aby to wſzyſtko czego ſię kolwiek dotknie, przemieniło ſię w złoto, co łatwo otrzymał. Ale w krotce odżałować nie mogł głupiey ſwoiey chciwości, ponieważ wſzyſtko obracało ſię w złoto za naymnieyſzym ręki iego dotknieniem, nawet u ſtołu pokarm chleba, i wody w drogi metal przemieniał ſię, gdy on tym czaſem oſtatni głod cierpiał. Co widząc Midas proſił uſilnie Bacchuſa, aby ſwoy dar odebrał od niego, wyſłuchał Bożek i na ten koniec w rzece Paktolu kazał mu ſię umyć. Temuż Midaſowi Apollo na ukaranie ſprawił, że mu uſzy oſle urosły, a to za to, iż przekładał w śpiewaniu Satyrow Pana i Marſiaſa, nad niego. *Ovid: w Xięg: Przem: Hygin.*

MIECZ. *patrz:* Sprawiedliwość. Pyrama.

MILCZENIE. Bożyſzcze pod Allegoryą. Malowano albo wyrażano Milczenie w oſobie człowieka przyciſkaiącego uſta palcem: albo w oſobie Niewiaſty: taka oſoba nazywała ſię *Muta*, czyli Niema Bogini.

MILET. Miasto, ktore pewny Milet z Argei i Apollina zrodzony wybudował w Caryi, i tam przed zapalczywością Jowisza schronił się aby niebył karany za to; iż Minosa detronizować zamyślał.

MILO CROTONIATES. Był to szermierz niezwyczayney siły, ktory na barkach potężnego wołu nosił, i do rązu pięścią go zabił. Ten w lesie widząc potężne drzewo w poł trochę przełupane, chcąc go na dwoie rękoma rozszczepić, tak dwie części rozdarte raptem do kupy zszedłszy się, ręce iego we srzodek ścisnęły; iż żadnym sposobem nie mogł się ratować, tym czasem lew w takiey go napadłszy sytuacyi, rozszarpał; insi zaś powiadaią że wilcy go tak uwikłanego rozszarpały i ziedli.

MIŁOSC. *patrz:* Cupido.

MINEUS. Thebańczyk rodem, tego corki nazwane *Mineides* przemienione były w niedopyrzow.

MINEIDES. Corki Mineusa trzy: iedna Aleithoe, druga Climena, trzecia Jris. Za to iż pogardzały Bachusem, i w święto Orgia nazwane, a na honor Bacchusa postanowione przez wzgardę Obrządkow iego robiły, od tegoż Bożka przemienione były w niedopyrzow, ich zas robota to iest, płutno, w bluszcz. *Ovid: w Xięg: Przem.*

MINERVA. albo PALLAS. Bogini, mądrości, sztuki Woienney, i rożnych Kunsztow. Corka Jowisza, z muzgu bowiem iego, cała w zbroi od głowy aż do stop ubrana wyskoczyła. Poetowie przydaią, iż Jowisz aby ią

wydał

wydał na świat, kazał Vulkanowi aby go w łeb siekirą ciął, co gdy uczynił, wnet zbroyna Bogini z głowy rozciętey zawitała na świat. Ta z Neptunem kłociła się względem imienia, iakieby przystało nadać Miastu Cecropis, stanęło na tym, iż kto z nich dwoyga, wyprowadzi z ziemi za uderzeniem pięknieyszą i milszą rzecz, ten będzie miał prawo nadania nazwiska miastu iakie się mu tylko będzie podobało. Azatym uderzy Pallas swoią włocznią w ziemię, aż na tych miast wyrosło oliwne drzewo, uderzy Neptun swoim oszczepem, aż oto wyskoczył koń, albo iak inni mniemaią Pegaz. Z tąd Bogowie naradzaiąc się, przyznali wygraną Minerwie, ponieważ oliwa iest znakiem pokoiu, koń zaś woyny. Tak więc Minerwa miasto Cecropią nazwała od imienia swego Athenami, Grecy ią bowiem zwali Athenes. Wyrażenie tey Bogini, czyli w Malarskiey, czyli w Snycerskiey sztuce bywa takie: Osoba zbroyna od głowy do stop, trzymaiąca w reku włocznią, przy nogach leżą rożne instrumenta Matematyczne, na znak; że nie tylko iest Bogini oręża, ale i Nauk, iako i rożnych kunsztow. *Cartari o obrazach Bogow. Ovid: w Xięg: Przem: Nat: Comes, Homer: Hyg: Pauf.*

MINOS. Syn Jowisza i Europy, Sędzia Piekielny. Ten mszcząc się śmierci Syna swego Androgeusza (*patrz:* Androgeus) żabitego od Atheńczykow i Megarensow, woynę im wypowiedział, i po rożnych utarczkach zwycięstwo nad niemi otrzymał. Miasta Megary

dobył przez zdradę Scylly corki Niza Krola tegoż miasta, a to tym fortelem. Scylla ucięła Oycu swemu fatalny na głowie włos, na ktorym cała moc, i szczęście zależało, i oddała go Minosowi, ktory tak przycisnął Ateńczykow, iż musieli go o pokoy prosić, co i otrzymali za podpisaniem uciążliwych nader kondycyi, między innemi tey: aby mu corocznie siedmiu młodzianow, i siedm panien Ateńczykowie posyłali na pożarcie Minotaurowi. Minos z tym się światem pożegnawszy zaszedł do Piekła, gdzie Bożyszcze Fatum, dało mu w ręce krubkę z losami życia ludzkiego, musiał więc tam osieść na wieki i sprawować urząd Sędziego dusz, na tamten świat przychodzących. *Nat: Com: Ovid: Virg.*

MINOTAURUS. Dziwotwor, albo Monstrum, to iest, poł człeka a poł wołu, zrodzony z Pasiphae żony Minosa, ktory te straszydło zamknął w Labyrincie, ponieważ okolicę pustoszyło, i ziadało ludzi. Theseus w kompanii kilku Kawalerow i Panien Greckich, na pożarcie straszydłu, według haniebnego Traktatu uczynionego z Minosem Krolem Kreteńskiem, posłany; zabił Dziwotwora, i szczęśliwie z Labyrynthu za nicią kłębuszka od Aryadny Corki Minosa danego poznaczywszy sobie przyście wyszedł. *patrz:* Theseus. *Virg: Ovid: Plutar: w życiu Thes.*

MINTHA. Toż samo znaczy co Menta czyli Mienta. *patrz:* Menta.

MIOD. *patrz:* Brises, Melissa *albo* Mellona.

MIŁOSIERDZIE, albo MISERICORDIA. Bożyszcze Allegoryczne. Winowaycy uciekaiący

iący się do Kościoła tey Bogini wystawionemu; znaydowali i cieszyli się przywileiem bespieczeństwa. *patrz:* Hyllus.

MIRSILUS. *patrz:* Candaulus.

MŁOT. *patrz:* Vulcan.

MNASYLUS. Młody Satyr, ktory zmowiwszy się z Chronis i Egle, kwiatami skrępowali starego Silena Satyra.

MNEMOSYNE. Bogini pamięci, ktorą Jowisz wielce ukochał, i miał z niey dziewiec corek ktore się nazywały Muzy. Połog swoy na gorze Pierius odprawiła.

MOC. Bożyszcze Allegoryczne. *patrz:* Cnota.

MOCOWANIE SIĘ. Między rożnemi Rycerskiemi czwiczeniami, mocowania się sztuka miała także mieysce nieposlednie: Dway Mocarze nadży oliwą nasmarowani wziąwszy się za barki poty się szamotali, poki ieden drugiego nie pokonał i nie obalił na ziemię.

MOLORCHUS. Pasterz w kraiu Cleonii, ktory Herkulesa bardzo ludzko do siebie przyiął; co zawdzięczaiąc Herkules zabił lwa w puszczy Nemeyskiey, bardzo trzodzie i stadom pomienionego Pasterza szkodę czyniącego.

MOLOSSUS. Pyrrhusa i Andromachy Syn.

Tymże nazwiskiem częstokroć nazywano Jowisza z tąd, iż Molossi, narod ludzi w kraiu Epirze mieszkaiący osobliwszą mu cześć wyrządzali.

Jednemu z psow Acteona imie było Molossus.

MOMUS. Syn snu i Nocy, Bożek żartow.

Jego

Jego zabawa naymilſza była, przetrząſać ſprawy Boſkie i ludzkie, śmiało przyganiać, i nic bez cenzury nie opuścić. Snycerze i Malarze wyrażaią go w poſtaci oſoby żartobliwey, zdzieraiącey z twarzy maſkę, trzymaiącey oraz w ręku marotę, czyli lalkę o dwoch twarzach na kiiu. Gdy Neptun uformował żywego wołu, a Vulkan Człowieka, Minerwa zaś wybudowała dom; Momus temu wſzyſtkiemu znalazł co przyganić: rogi u wołu (powiedział) na złym mieyſcu wyraſtaią, należało by ſię, aby albo nad oczyma, albo na barkach były lokowane, dla lepſzego impetu bydlęcia w bronieniu ſię. Co do człowieka, nic by lepſzego nie było, iako aby do ſerca małe miał okienko, dla przeyrzenia ſkrytości myśli ludzkich. Naoſtatek budynek do pomieſzkania inwentowany od Minerwy nie ieſt wynalazkiem doſkonale wygodnym, ponieważ maiąc czaſem złego ſąſiada, trudno z domoſtwem ſię umknąć. *Lucian: w ſwoich Rozmow.*

MONETA. Pod tym imieniem cześć oddawano Junonie iako Bogini obrad. To ſłowo Moneta, pochodzi od łacińſkiego *moneo* co znaczy upominam, przeſtrzegam. *Cic: Plut: Suidas.*

MONOSCELES. *patrz:* Scyapodes.

MONSTRUM albo STRASZYDŁO, DZIWOTWOR. *patrz:* Andromeda, Egida, Cadmus, Harpie, Phedra, Circe, Egeſtus, Glaucus, Scylla, Syrene, Partenope, Triton, Sphinx, Minotaurus, Chimera, Heſione.

MOR-

MORPHEUS. Jeden z Urzędnikow Bożka Snu. Ten kogo się tylko głowką maku, dotknął, zaraz zmorżony snem zasypiać musiał: śpiącemu rożne na oczach i głowie figury kryślił, według ktorych rożne sny śpiącemu przychodziły.

MUCHA. *patrz:* Jo.

MUTA albo NIEMA. Bogini milczenia: urodziła się z Rzeki Almon. Jowisz kazał iey urznąc ięzyk, i do piekła wtrącić za to, iż przed Junoną wyiawiła iego ściśle z Juturną zachowanie. Merkurius widząc iey urodę niepospolitą, wziął za żonę, i miał z niey dwoie dzieci nazwane Lares, ktorym takież ofiary iako i Geniuszom Familiarnym czyniono.

MULCIBER. Nazwisko Vulkana.

MURCIA. Bogini Niecnotow i zdraycow.

MURTIA albo MYRTIA. Tak się nazywała Venus od myrtowego drzewa, ktore iey było poświęcone.

MUZY. Boginie umieiętności, nauki, rożnych kunsztow, Corki Jowisza i Mnemosyne. Było ich dziewięć, Clio, Melpomene, Thalia, Euterpe, Terpsikore, Erato, Calliope, Urania, i Polimnia. W zgromadzeniu ich Apollo prezydował. Palmowe i laurowe drzewo, rożne zrzodła, iako to: Hypokrene, Castalia, rzeka Permessus, im były poświęcone. Mieszkały na Gorach Parnassie, Helikonie, Pierius, i Pindzie. Koń Pegaz na tych gorach albo w okolicy ich nayczęściey się pasł. *patrz w osobności wszystkie te imiona.*

MYNES. Krol Lyrneſſy, mąż Briſeis. *patrz:* Briſeis.

MYRMIDONES. Były to przed tym mrowki, ale Bogowie przemienili ie w ludzi. *patrz:* Eacus. Ciż z Achilleſem przy oblężeniu Troi znaydowali ſię.

MYRRHA. Corka Cynira. Z tą Oyciec za miaſt żony przez niewiadomość obcował. Stało ſię to przez zdradę złośliwą Ochmiſtrzyni, ktora za miaſt żony Cynira, wprowadziła do pokoiu ſypialnego corkę, co poſtrzegłſzy Oyciec chciał puinał utopić w ſercu corki, ale ona w tym punkcie przemięniła ſię w drzewo, ktore do tych czas ſączy z ſiebie gumę, czyli Myrrhę. Myrrha była matką Adonis Bożka.

MYRTHILUS. Stangret Oenomauſa, zrodzony z Merkuriuſza i Myrtho. Tego Pelops przekupił, aby gdy przyidzie uganiać ſię w zawody z Oenomauſem Oycem Hyppodamii, o ktorą ſię Pelops ſtarał, i ktorey doſtać inaczey nie można było, tylko przez zwycięſtwo w zawodach, po troſze opoźniał ſię, albo innym iakim ſpoſobem ſprawił to, aby Pelops do mety iego Pana uprzedził. Myrthillus wyiął lon utrzymuiący na oſi koło, a tak gdy ſię z Oenomauſem roſpędził, koło w biegu ſpadło, Oenomaus z woza ſpadł i kark ſkręcił. Polops po zdradliwie otrzymanym do mety zakładzie, Myrthilla w morzu za zdradę ſwego Pana utopić rozkazał, za miaſt nadgrody, ktorą mu był za tę ſprawkę obiecał.

MYRTHO. Sławna Amazonka, kochanka Merkuriuſza, z ktorey ſię urodził Myrthillus.

MYR-

MYRTIA. Przezwisko Venery. *patrz:* Murtia.

MYSCILLUS. Obywatel miasta Argos. Ten nie mogąc wyrozumieć Wyroku Bożkow, ktory mu nakazywał: budować na takim mieyscu miasto, gdzieby razem i deszcz padał, i pogoda była, błąkaiąc się i upatruiąc po rożnych kraiach, a nie mogąc nigdzie spełnienia wyroku upatrzyć, zastanowił się we Włoszech, widział bowiem tam Niewiastę swywolnego życia płaczącą, do ktorey odpowiedz ową Bożkow stosował: wybudował na onymże mieyscu miasto i nazwał go Crotona.

MYSIA. Krolestwo w Azyi.

MYSLISTWO, MYSLIWY. *patrz:* Diana, Akteon, Adonis, Orion, Meleager; Adrastus, Arkas, Hyppolitus, Acastus, Calisto.

MYSZ. *patrz:* Crinis.

N. N. N.

N A.

NAIADES. Corki Nereusa i Dorydy, miały zwierzchność nad rzekami i zrzodłami: miano ie i czczono za Boginie. *patrz:* Nais.

NAIS. Nymfa mieszkaiąca na gorze Jda. Capis Krol Phrygii poiął ią był sobie za żonę. Taż potym przemieniła się w zrzodło tegoż imienia. Wszystkie Boginie i Nymfy nad rzekami i wodami mieszkaiące od iey imienia zowią się Naiades.

NAPEES. Corki Nereusza i Doris. Te miały zwierzchność i pieczą łąk i zaroślin czyli chrustow.

NA-

NAPHTE. Maść zaraźliwa ktorą Medea posmarowała, albo raczey zaraziła suknią i koronę ktorą Creuzie powtorney Jasona żonie w podarunku posłała. *Plutar.*

NARCISSUS. Cephisa i Liriopy Syn. Tak był cudney urody iż go wszystkie Nymfy kochały, on iednak społeczeństwa ich i niegodziwey unikał przyiaźni. Echo także Bogini, nie mogąc go żadnym sposobem ułowić z żalu i rospaczy uschła. Tiresias Wieszczek Rodzicom Narcissa przepowiedział, że poty ich Syn żyć będzie, poki się samego niezobaczy. Pewnego dnia powracaiąc z polowania, zmordowany przyszedł do zrzodła gdzie czerpaiąc wodę, uyrzał w wodzie iak w zwierciedle swoią osobę, a przypatruiąc się przedziwney swoiey urodzie, sam w sobie się niezmiernie zakochał; z czego nieznacznie co dzień bardziey a bardziey sech: aż na ostatek Bogowie zlitowawszy się, przemienili go w kwiat Narcys. *Ovid: Met: Hygin:*

NAUPLIUS. Krol Wyspu Eubei, Oyciec owego Palamedesa, ktorego Ulisses z niektoremi przednieyszemi Grekami zmowiwszy się niewinnie przy oblężeniu Troi kamienować rozkazał; co Oyca tak uraziło, iż co tylko mogł złego wyrządzać pod czas niebytności w swoich dobrach Panom Greckim, to wszystko iak nayzłośliwiey sprawić nie omieszkał. Co większa, postrzegłszy że Flotta Grekow, po otrzymanym zwycięstwie do domu powracaiąc się w wielkim niebezpieczeństwie przez nawałność morską zostawała; u-

myślnie

myślnie na brzegach na przeciwko nayniebezpiecznieyſzym mieyſcom i ukrytym w morzu ſkałom wielkie ognie napalić kazał, aby ſtyrnicy widząc światło, a mniemaiąc bezpieczny port, w gorſze nieſzczęścia ſwoią wpędzili flottę. Jakoż wiele było okrętow ktore tamtędy udawſzy ſię pod czas ciemniey nocy, o ſkały rozbiły ſię z ſtratą wielu zacnych Grekow. Uliſſes iednak i Diomedes ſzczęściem iakimści wyſzli z niebezpieczeńſtwa o czym Nauplius powziąwſzy wiadomość, ledwie ſię ze złości nie wściekł, na oſtatek rozſpaczaiąc z ſzczęścia tych ktorych zguby pragnął, wſkoczył w morze.

Tegoż imienia był ieſzcze Syn Neptuna i Amymony.

NAUTES. Rodem Trojańczyk kollega w podroży Eneaſza. Ten Eneaſzowi widocznie przełożył, iż wſzyſtkie nieſzczęścia ktore mu ſię trafiały, nie z kąd inąd tylko z nienawiści Junony pochodziły. *Æneid: Xięg:* 5.

NAWALNOSC. po łacinie TEMPESTAS. Rzymianie czcili ią iako Boginią.

NAXOS. Wyſpa na Morzu Egeyſkiem, gdzie Theſeus na pewney ſkale porzucił Ariadnę.

NECTAR. Napoy Boſki, ktory Hebe, a potym Ganimedes Bogom a oſobliwie Jowiſzowi nalewał.

NEEREA. Nymfa, ſłońca oſobliwſza Fawo-rytka miała dwie corki.

Tegoż imienia była pewna Paſterka.

NELEUS. Syn Neptuna i Tyro Nymfy. Ten będąc wypędzonym z Theſſalii od ſwego Brata Peliaſza przenioſł ſię do Lacedemonii, tam

poiął za żonę Chloris, i miał z niey dwanaściorо dzieci. Herkules ie wraz z Oycem pomordował, iednego wyiąwszy Nestora nieprzytomnego na ow czas w domu, a to za to, iż mu przebieraiącemu się do Hiszpanii, przez swoie dobra przeyścia zabraniał.

NEMEA. Powiat w kraju Elidzie, gdzie obszerna znaydowała się puszcza, sławna srogim i niezwyczayney wielkości lwem, ktorego Hercules z rozkazu Eurysteusza, a bardziey to czyniąc dla przyiaźni Molorcha, zabił.

Tegoż imienia był syn Jowisza i Luny czyli Xiężyca, od ktorego (iak powiadaią) pochodzi Licurgus.

NEMESIS, albo ADRASTEA. Bogini zemsty, corka Jowisza i Potrzeby. Do niey należało karać złych, i tych wszystkich ktorzy szczęścia swego nie umieiąc szanować, na złe zażywaią go. Wyrażenie iey bywa takie: osoba z skrzydłami, trzymaiąca w iedney ręce pochodnie pałaiące, w drugiey węże, na głowie korona z ktorey ieleni rog wychodzi.

NENIA. Bogini pogrzebow.

NEOPHRON. *patrz;* Egipius.

NEOPTOLEMUS. Nazwisko Pyrrhusa Syna Achillesowego.

NEPHELE. Zona Athamasa, Matka Phryxa i Helle. *Ovid: Nat: Com.*

NEPTUNUS. Zrodzony z Saturna i Rhei. Pod czas podziału rządu całego świata między Bracią Jowiszem, Plutonem, iemu się dostały wszystkie morza i wody, przeto go miano za Boga morskiego. Rhea Matka tymże

samym

famym ſpoſobem, iako i Jowiſza przed ziadliwym ukryła Saturnem. Dała go do wychowania Paſtuchom. Ten przyſzedłſzy do doſkonałych lat, poiął za żonę Amphitritę, oprocz tey: miał innych wiele tak z Boſkiego iako ludzkiego rodzaiu. Jowisz go z Apollinem wypędził z Nieba, za to, iż bunt przeciwko niemu podnieść zamyślali. Zaczym obydwa wygnańcy, udali ſię do Laomedona Krola Troiańſkiego, na ow czas ſtołeczne miaſto reparuiącego, podięli mu ſię tedy mury tego miaſta w około podnieść za pewną zgodzoną zapłatę. Ale gdy po ſkończoney robocie Laomedon nie chciał dotrzymać kontraktu, obydwa Bogowie ſwoiey krzywdy mścili ſię. Neptun albowiem ſtraſzną powodź na miaſto przepuścił, a co więkſza ſtraſzydło morſkie naſłał, ktore okolicę miaſta puſtoſzyło i niezmierną moc ludzi pożarło. Neptun i Minerwa kłucili ſię byli o nadaniu imienia miaſtu Athene; i on chciał od imienia ſwego, i ona także od ſwego nową a bardzo znaczną tę oſadę nazwać: ſprawa ta w Trybunale Bogow z faworem dla Minerwy zakończyła ſię. Amymonę przemienił w zrzodło, za poſtępek przeciwny poprzyſiężoney wierności. Snycerze i Malarze wyrażaią go iadącego za miaſt wozu na konſze, powożącego ſię końmi morſkiemi, trzymaiącego w ręku oſzczep o trzech zębach żelazny. *Cartari o obrazach Bogow. Cic: w Xięg: 2. o naturze Bogow. Ovid: Met: Virg: Æneid.*

NEREUS. Bożek morſki, Oceana i Thetis Syn. Poiął za żonę ſioſtrę ſwą Doris, miał z

niey pięćdziesiąt corek, ktore się nazywały Nereidy albo Nymfy Morskie.

NEREIDES. *patrz*: Nereus.

NERIENA albo NERIONA. Zona Marsa. *Plaut: A. Gellius: Enn: &c.*

NESSUS. Centaur, Syn Jxiona i Necy. Ten Herkulesowi swoią oświadczył ochotę i usługę w przeniesieniu Deianiry przez rzekę Evenus, ale gdy ią szczęśliwie na drugą stronę przeniosł, w las z nią uciekać i Herkulesowi wydrzeć żonę zamyślał. Co widząc Herkules wypuścił z natężonego łuku do zdraycy strzałę, i śmiertelnie ranił. Umieraiąc Nessus zbroczoną swoią koszulę oddał w upominku Deianirze upewniaiąc ią o sekrecie osobliwszym tey puścizny, to iest, iż gdyby postrzegła kiedy, że Herkules do niey traci serce, a przywiązuie się do inney osoby, byle tylko wdział tę koszulę znowu serca ku prawdziwey swoiey żonie nabędzie. Ale w tym ukrywała się zdrada Centaura. Ponieważ śmiertelnym napuszczona iadem, o utratę nayprzod rozumu, a potym i życia przyprowadziła Herkulesa. *Paus*: *Hyg*: *Virg: Ovid: Metam.*

NESTOR. Syn Neleusa i Chloris. Ten osobliwszym swoim szczęściem nieznaydował się w tedy gdy Oyciec i iego Bracia od Herkulesa poginęli. patrz: *Neleus.* Potykał się mężnie z Centaurami chcącemi gwałtem wydrzeć Hypodamią. Tenże na woynie Troiańskiey przez mądre swoie rady, na wielką sobie zasłużył sławę. Apollo wyrobił mu trzysta lat życia.

NIC. *patrz:* Ariadna, Parki.

NICOKREON. Oyciec Arſinoe.

NIKTIMENA. albo NYETIMENA. Panna rodem z Theſſalii. O niey piſzą Poetowie, że ku Oycu ſwemu nieporządną unoſząc ſię miłością, przemieniona była w ſowę. Inli powiadaią że Niktimena toż ſamo ieſt, co i Myrrha.

NIEBO. *patrz:* Coelus.

NIEDZWIEDZ. *patrz:* Paſtuch, Egeſtes, Circe, Arcas, Caliſto.

NIEDZWIADEK. Jeden ze dwunaſtu Znakow Niebieſkiego Zodiaku. *patrz:* Orion.

NIEMA BOGINI. *patrz:* Muta.

NIEWIASTA DO SKAŁY PRZYKUTA. *patrz:* Andromeda.

NIEWIASTA NA DELFINIE SIEDZĄCA. *patrz:* Melantho.

NIEWIASTA CAŁA W ZBROI. *patrz:* Minerwa. Bellona.

NIEWIASTA NA WOLE JADĄCA. *patrz:* Europa, Jupiter, Jowisz.

NIEWIASTA Z SKRZYDŁAMI. *patrz:* Victoria, Sława. Fama.

NIEWIASTA OKRYTA PRZESCIRADŁEM OD GŁOWY AZ DO STOP. *patrz:* Jo.

NIOBE. Corka Tantala. Zona Amphiona, liczne miała potomſtwo, to ieſt, czternaścioro dzieci, z czego chlubiła ſię wielce, i nad ſamą Bogini Latonę przenoſiła ſię. Ale ta dowiedziawſzy ſię o iey zuchwałości, proſiła Apollina i Diany, aby ſię pomścili iey krzywdy, Apollo więc z Dianą natężywſzy ſwo-

ie łuki wyſtrzelali dzieci chełpliwey Niobe, ktora z niewypowiedzianym żalem patrząc na śmierć ſiedmiu ſwoich Synow, i pięciu corek uſychała, aż na koniec obrociła ſię w opokę.

NISUS. Krol Megary, ktoremu Bożyſzcze Fatum dało oſobliwſzy ieden na głowie włos, od ktorego ſzczęś ie dependowało Megarenſow, i poty Niſus miał na tronie Megareńſkim panować, pokiby fatalny włos nie zleciał z głowy. Scylla Krolewna maiąc ſekretne porozumienie z Minoſem trzymaiącym ſtołeczne w oblężeniu miaſto, i chcąc mu ſię przyſłużyć, ucięła Oycu ſpiącemu uprzywileiowany włos, oddała Minoſowi: ktory wnet potym łatwo dobył, i ſtał ſię Panem Megary. Niſus nieſzczęśliwy Oyciec za odrodną pełen zemſty uganiaiąc ſię corką, przemieniony był w iaſtrzębia, a corka uciekaiąca w ſkowronka *Ovid: Metam.*

Tegoż imienia był wielki przyiaciel Euriala, rodem Trojańczyk, ktory na woynie z Rutulami potykaiąc ſię zginął, śmierci mężnego tego Kawalera wielce żałował Eneasz. *Æneid.*

NOC. Bogini ciemności, corka Nieba i ziemi, poſzła za Ereba potoka piekielnego, miała z niego liczne potomſtwo. Maluią Noc w czarnych ſukniach, a złote na nich gwiazdki.

NODOTUS, NODUTUS, NODOTIS. albo NODINUS. Bożek zboża podnoſzącego ſię, zwłaſzcza w tedy gdy w zdzieble kolanka ſię formuią. *Car: Arnob: Meurs: &c.*

NOGI KOZIE. *patrz*: Pan, Satyr.

NONI-

NONIUS. Nazwiſko iednego z koni Plutona.

NOTUS. Wiatr południowy ieden z nayznacznieyſzych.

NOZYCZKI. *patrz*: Parki, Scylla.

NUMICIUS. Rzeka we Włoſzech, przy ktorey Anna ſioſtra Didony ſtawſzy ſię Nymfą mieſzkała.

NUREK. *patrz*: Egipius.

NYCTELIUS. Nazwiſko Bachuſa wzięto od nocnych ofiar ktore tym terminem z Greckiego jezyka wyrażały ſię: zwyczay bowiem był obrządki i ofiary Bachuſa w nocy ſprawować. *Seneca. Ovid.*

NYCTIMENA. *patrz*: Nictimena.

NYMFY. Boginie. Corki Oceana i Ziemie, albo iak inni piſzą Nereuſa i Dorydy. Jedne z nich nazywały ſię Nereides i mieſzkały na brzegach morſkich, drugie Naiades i mieſzkały przy rzekach, zrzodłach, i ruczaiach; inne Driades błąkały ſię po laſach: Hamadriades w ſzczegulnośei niektoremi opiekiwały ſię drzewami. Napee w chruſtach i na łąkach przebywały. Oreades ſwoie mieſzkanie miały na gorach.

NYSA. Jmie mamki Bacchuſa. Takież nazwiſko iedna gora, wiele miaſt w Indyi, Egypcie, i Grecyi miały, w ktorych oſobliwſzą cześć Bacchuſowi oddawano.

O. O. O.

O A.

OAXES. Rzeka na wyſpie Crecie od Oaxa Syna Apollinowego tym imieniem nazwana.

Servi-

Servius Dziejopis mniema, że ta rzeka płynie w Mezopotamii.

OBFITOSC. Bogini Allegoryczna , ktorą pospolicie Malerze i Snycerze wyrażaią w osobie Damy stoiącey, albo siedzącey w pośrzodku rozmaitych rzeczy , służących do wygodnego i swobodnego życia. Na twarzy przy dobrey cerze żywość w niey się wydaie zdrowego i czerstwego człowieka, w iedney ręce trzyma rog pełny kwiatow i rożnych owocow, drugą na mnostwo zwierząt i ptastwa skazuie. O tym rogu obfitości, po łacinie *Cornucopia*, baią Poetowie, iż iest ze łba Acheloussza wyłamany, insi zaś piszą iż iest od kozy nazwiskiem Amalthei. Ta Bogini, gdy Jowisz Saturna zrzucił z tronu z nim w kompanii uciekła. *Ovid: w Xięg: Metam.*

OBICIA. *patrz:* Penelope, Philomela, Arachne.

OBŁOK. *patrz:* Jxion.

OCCASIO, OKKAZYA albo PRZYGODA. Bożyszcze, pod Allegorią; od ktorego dependuie moment naypomyślnieyszy do sprawienia iakiego interessu. Maluią i wyrażaią go w osobie albo Niewiasty nagiey, albo Młodziana maiącego z tyłu głowę łysą, iedną nogą na powietrzu drugą na kole obracaiącym się utrzymuiącego się: iedną ręką trzyma brzytew, drugą zasłonę: a czasem szybko biegaiącego po samym ostrzu brzytwy bez naymnieyszego szwanku. *Phedr. Cartari.*

OCEAN. Bog Morski, Syn Nieba i Vesty, a Oyciec wszystkich rzek i zrzodeł. Poiął za żonę Thetis z ktorey miał liczne potomstwo.

OCNUS. Syn Tybru i Manto Nymfy. *Virg:* O pewnym tegoż imienia piſzą Poetowie, iakoby w piekle powroz kręcił, a oſioł przy nim ſtoiący cokolwiek powrozu ukręconego widział; zuł, i połykał. *Proper.*

OCYPETA. Jmie iedney z Harpiow.

OCYROE. Chirona i Chariklei Corka w klacz przemieniona była, za to, iż przyſzłe rzeczy ciekawie wiedzieć chciała.

OEDIPUS. Krol Thebańſki z Oyca Laiuſa Matki Jocaſty zrodzony. Wyrok Bożka przeſtrzegł Laiuſa, że zginie od właſnego Syna, ktory, co większa, właſną Matkę poymie za żonę. Aby więc Laius okkazyą wſzyſtkich tych od ſiebie i od ſwego potomſtwa odwrocił kryminałow, iak tylko mu ſię Syn Oedipus urodził, tak go zaraz dworſkiemu iednemu oddał rozkazuiąc: aby go zabił. Ten nie maiąc tyle ſerca aby na niewiniątko tyrańſką podnioſł rękę, doſyć miał na tym, że go za nożkę uwiązawſzy na drzewie w gęſtym leſie powieſił. Paſtuch w krotce potym tamtędy przechodząc ſłyſzał płacz niemowlęcia, ktorego poſtrzegłſzy czymprędzy zdiął, i do Polyba Krola Koryntbu zanioſł. Krol widząc śliczne dziecię; iak właſnego Syna wychował i edukował. Oedipus przyſzedłſzy do lat, radził ſię Bogow o dalſzym procederze życia ſwego, ale dowiedziawſzy ſię, że Oyca miał zabić, z Matką ſię poſtanowić, zdrętwiał na takie Bogow wyroki, brzydząc ſię ſzkaradnemi przyſzłego życia ſwego awanturami. A że tego zawſze był mniemania, że

Polyb prawdziwym iego był Oycem, przeto unikaiąc przyszłego nieszczęścia dobrowolne z własney, (iak supponował Oyczyzny) obrał wygnanie. Błąkaiąc się po rożnych kraiach spodkał się z Laiusem w Phocidzie, a nie wiedziawszy ktoby był, zwadził się z nim, i kłocącego się, nie wiele myśląc zabił. Po tey sprawce w kilka czasow dostał się do Theb, gdzie zagadkę dziwotwora nazwanego Sphinx, ktorey nikt zgadnąc nie mogł, zgadł, i gładko wyłożył, za co w nadgrodę naznaczona Jocasta, iemu się nie wiedząc że była iego Matka, za żonę dostała, z ktorey miął dwoch Synow Eteocla i Polinicesa, i Corkę Antigonę. Bogowie obrażeni kryminałami Oedipa, przepuścili na Thebańczykow morowe powietrze, ktore poty nie uspokoiło się, poki ow pastuch ktory był malękiego Oedypa salwował, przyszedłszy do Theb i poznawszy tegoż Oedipa nie opowiedział całey rzeczy iak się stała. Oedipus roztrząsaiąc i konfrontuiąc relacyą Pastucha z wyrokiem Bogow i swemi sprawami, poznał że obrzydliwych, ktorych się naybardziey lękał spraw, nie chybił: przeto z żalu oczy sobie wyłupiwszy, poszedł z prawdziwey swoiey Oyczyzny na wygnanie. *Sophocles. Ovid: Hygin: Paus.*

OENEUS. Krol Calydonii, mąż Althei, z ktorey spłodził Meleagra, Tydeusza, i Deianirę. Jedni piszą że to on był, ktory powinney ofiary Dianie uchybił, inni że Syn iego Meleager przyszedłszy do doskonałego wieku

ku i przyzwoitych ſił zaniedbał zwyczayną cześć oddać Bogini: ktora (iak powiadaią) tym urażona, zesłała ſtraſznego dzika, ktory kray, i całą okolicę puſtoſzył. Jedni piſzą, że Oeneus tę beſtyą zabił, więcey iednak zgadzaią ſię, że Meleager Syn iego.

OENOMAUS. Krol Elidy, Oyciec Hippodamii. Ten dowiedziawſzy ſię od Bogow że od ſwego Wnuka zginie, poſtanowił nie wydawać za mąż ſwoiey corki. A że był bardzo biegły w gonitwach i w ubieganiu ſię w zawody, ktory kolwiek z kawalerow do Corki iego odezwał ſię, powinien był pierwey z nim ſię w gonitwach do mety ſprobować, a ieśli przegrał, z ręki iego na tych miaſt ginął. Wielu tym ſpoſobem konkurrentow do Corki ſwoiey, życia pozbawił. Pelops był czternaſty ktory ſię odważył o przyiaźń Hippodamii ſtarać, i w zawody z Oenomauſem poyść. Przekupił bowiem iego woźnicę Myrthilla, ktory u wozu Pana ſwego wyiął lon zatrzymuiący koło na oſi: więc w impecie biegu gdy koło z wozu ſpadło, Oenomaus zleciał i kark ſkręcił, a Pelops zakład otrzymał i Hippodamią poiął za żonę. Inni piſzą, że Oenomaus z rozpaczy przegraney z Pelopem, ſam ſobie śmierć zadał. *Hygin: Herodot.*

OENONA. Corka rzeki Phigis: iedna z liczby Nymf gory Jda. O niey Poetowie twierdzą, że niewypowiedzianie Apollinowi ſprzyiała; za co ten od niego odebrała fawor, że mogła przyſzłe rzeczy zgadnąc, i w Lekarſkiey ſztuce wielkie od niego miała światło.

Paris

Paris był ią sobie poiął za żonę, ale w krotce porzucił: przepowiedziała mu była, że miał być okazyą zguby Troi. A gdy tenże Paris był od Philokteta raniony, czym prędzey do niey na gorę Jda udał się, prosząc aby go uleczyła, lecz ona ozięble go przyięła i odprawiła. Także drugim razem dostawszy szwanku potykaiąc się z Pyrrhusem, do niey się uciekł o ratunek swego życia prosząc, lecz ona tak iak pierwey zbyła go, iednakże gdy od niey wyszedł, za nim z daleka szła z intencyą uleczenia, lecz nim do domu iego przybyła z bolu zkonał: co ią tak przeraziło, że z rospaczy pasem obwiesiła się.

OENOPEUS, albo OENOPION. Krol wyspu Chio, oczy Orionowi wyłupić kazał, iż corkę iego namowił i zdradził. *Hygin.* Inni mniemaią że Oenopeus tenże sam iest co Hireus.

OETA. Gora sławna śmiercią Herkulesa, leży na pograniczu Thessalii.

OFIARA. *patrz*: Jphigenia, Jdomeneus, Callirhoe, Dido, Hercules.

OGIEN. Bożek domowy, miał osobliwą cześć u Rzymian. *patrz*: Zima.

OGYGIA. Wyspa i Rezydencya Nymfy Callipso.

OILEUS. Krol Lokry, Oyciec Ajaxa.

OKO albo OCZY. *patrz*: Oedipus.

OKO W POSRZODKU CZOŁA. *patrz*: Polyphemus, Cyclopes, Gorgones.

OKRĘT. *patrz*: Argo.

OLBRZYMI. Ludzie niezwyczayney wielkości

kości, Tytana potomkowie; ważyli się szturmować i dobywać Nieba, chcąc swego Oyca Tytana osadzić na tronie, ktory Jowisz bezprawnie był opanował. Wszelkiemi więc sposobami na nim chcąc się utrzymać, nieprzyiacioł gromił piorunami, i strasznemi przywalał gorami, ktore oni byli poznosili składaiąc jedne na drugie, aby się do Nieba wdarli. *Ovid: Metam Virg: Georgic: Hyg.*

OLYMPUS. Gora między Thessalią i Macedonią leżąca, bardzo u Poetow sławna. Rozumiano bowiem że na wierzchołku iey, Jowisz z całym swoim wspaniałym dworem rezydował.

OLIMPIENSES. Tym terminem nazywali się przednieysi dwunastu Bogowie, iako to: Jowisz, Mars, Neptun, Pluto, Vulkan, Apollo, Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, i Venus.

OLYMPICI LUDI. *patrz*: Igrzyska.

OŁTARZ. *patrz*: Callirhoe, Priam, Iphigenia, Idomeneus. &c.

OMPHALE. Krolowa Lydii, do ktorey Herkules wielkie powziąwszy serce z niezwyczayną był akkomodacyą: częstokroć bowiem zastawszy przy kądzieli Krolowę, odbierał od niey wrzeciono i prządł, alboliteż dopomagał tey roboty przestroiwszy się po białogłowsku.

OPHELTES. Syn Lykurga, tenże sam co Archemor. *patrz*: Archemor.

OPHIEUS, albo OPHIUCUS. Konstellacya: o ktorey Poetowie baią: że to ma być Herkules do Nieba przeniesiony. Inni rozumieią:

że

że Eſkulapius. Łacinnicy tę część nieba gwiazdami oświeconą, nazywaią: *Anguitenens*, czyli Wężownik. *Cic: Ovid.*

OPHION. Starodawny Krol: ktorego Saturnus zwyciężył.

Tymże imieniem nazywał ſię ieden z Olbrzymow.

Także kollega Cadmuſa miał to imie.

OPINIA. Bożyſzcze pod Allegorią wzięte, o ktorym rozumiano, że zdaniom ludzkim prezyduie.

OPIS. Nymfa z Froncymeru Diany.

OPS. *patrz*: Rhea.

ORA *patrz*: HERSILIA. O niey powiadano, iakoby poł niewiaſty a poł ſmoka być miała. Jowisz z niey miał ſyna imieniem Calaſces.

ORACULA, albo WYROKI. Tym terminem nazywano tych wſzyſtkich ktorzy imieniem iakiego Bożka przyſzłe rzeczy przepowiedzieli. To co Bożek powiedział zwano Oraculum, albo wyrok. Ze wſzyſtkich wyrokow nayſławnieyſze były Apollina i Sibylli Cumeyſki. Tak męſzczyzny, iako i białogłowy bywały takie, ktore Bogow rozkazy ludziom do wiadomości podawały, nayczęściey przeglądaiąc wnętrzności bydląt na ofiarę zabitych, wolą Bogow tłumaczyli.

ORCHAME. *patrz*: Leucothea.

ORCUS. Tak czaſem Pluto, tak i rzeka piekielna nazywała ſię.

OREADES. Nymfy na gorach mieſzkaiące.

ORESTES. Agamemnona i Clitemneſtry

Syn.

Syn. Przyszedłszy do doskonałych lat i rozumu, wywiadywał się o zaboycach Oyca swego ktorych ścigał, zabiiał, i własney matce Clitemnestrze, po większey części do śmierci Agamemnona przyczyniaiącey się, nie przepuścił. Będąc w Epirze Pyrrusa Hermiony konkurrenta zabił, i tę Xiężniczkę z sobą porwać usiłował: ale że od owego czasu, iak matkę zabił, cierpiał wariacyą; przeto aby się z tego oczyścił grzechu, wyrok Bożkow nakazał mu, aby podroż do Tauryki odprawił. Wybrał się więc tam z wielkim swoim przyiacielem i konsidentem Piladesem, ktory go nigdzie nie odstąpił. Gdy do Tauryki przybyli, wnet Thoas Krol owego kraiu, schwytać ich oboch kazał, maiąc na ofiarę Bogom zabić. Pierwszy Orestes miał się stać okrutną ofiarą: lecz Pilades aby na iaki czas, choć krotki, kochanego od śmierci ochronił Przyiaciela, usilnie prosił aby pierwszy umierał: Orestes nie mniey Piladesa kochaiąc, nie chciał idąc na śmierć pierszeństwa ustąpić, chcąc mu także, lubo na kilka godzin przez utratę własnego, przedłużyć życia. Tak gdy z sobą certuią, czas na ostatek przyszedł ofiary. Tylko co Pop puinał w sercu Orestesa utopić miał, Jphigenia przytomna ofierze iako Xieni Diany: poznała Orestesa rodzonego swego brata, czym prędzey więc pod pozornym pretextem na inny czas odłożyła ofiarę: a tym czasem namowiwszy się z Bratem i Piliadesem, samego Thoasa Krola, iako obrzydliwego ludzkich ofiar Autora, sprawiedliwey zemście sakryfikowała. To zrobiwszy,

wſzy i ſtatuę Diany z Kościoła wziąwſzy, wſzyſcy troie ſzczęśliwie uſzli. Oreſtes potym z ukąſzenia zmii umarł. *Sophocl: Hygin: Horat: de Arte: Po: Æneid: Ovid.*

ORGIA. Swięta na honor Bacchuſa, tym terminem Greckim, ktory znaczy ſzaleńſtwo, nazwane, dla tego, iż pod czas tego feſtu, Bacchantes ſprawuiące obrządki Bacchuſa, z roſpuſty prawie ſzalały. Niektorzy rozumieią że Bacchanalia i Orgia iednež były święta.

ORION. Syn trzech Bogow, Jowiſza, Neptuna, i Merkuriuſza. Ci bowiem Bogowie będąc raz w podroży, wſtąpili na nocleg do pewnego Hirea człowieka uboziuchnego, ktory przecież iak mogł wielkich gości i ludzko przyiął, i wygodę dał. Zawdzięczaiąc iego grzeczność pytali ſię Bogowie czego by ſobie życzył, wſzyſtko na prośbę iego uczynią. Od dawnego czaſu (odpowiedział) życzę ſobie Syna, tylko żem poprzyſiągł z żoną moią w ſtrzemięźliwości żyć, przeto zamyſłom moim zadoſyć ſtać ſię nie może. Bogowie aby go ukontentowali, przyrzekli mu że będzie miał ſyna bez naruſzenia uczynionego ślubu. Kazali więc aby przynioſł ſkurę z wołu, ktorego był na przyięcie ich umyślnie zabił; i namoczyć w wodzie, upewniaiąc, że byle by tylko miał baczność aby na iednym mieyſcu mokła, w krotkim czaſie będzie miał z tamtąd Syna. Tak ſię ſtało, w kilka czaſow Orion urodził ſię, ktory gdy do lat doſkonalſzych przyſzedł, niewypowiedziane miał do myśliſtwa przywiązanie. Ten pewnego czaſu chlubiąc ſię z ſwego polowania przed Dianą,

ną, śmiał założyć się z nią iż więcey niż ona zwierza ubiie. Bogini zuchwałością Oriona urażona sprawiła to, że ziadliwy urodził się niedzwiadek, ktory Oriona ukąsił i śmiertelnym iadem tak zaraził, iż w krotce umierać musiał. Jowisz po śmierci przemienił go w Konstellacyą Niebieską, ktora to ma do siebie, że gdy wschodzi znaczy deszcz i słotę. *Virg: Horat: Hyg: &c.*

ORITHIA. Corka Erektheusa Krolowa Amazonek. Boreas porwał i poiął ią za żonę, z ktorey miał dwoie dzieci Zetes i Calais.

ORPHEUS. Apollina i Clio Syn; sławny Muzyk i wielki Lutnista, tak melodyinie i cudnie grał, że drzewa i skały z swoich się mieysć poruszywszy skakały, rzeki w biegu swoim zatrzymywały się: naydziksze bestye zbiegały się do niego i słuchały wdzięku lutni. A gdy iego żona Eurydica, uciekaiąc przed Aristeuszem pod czas swego wesela ukąszona była śmiertelnie od żmii i umarła, Orpheus do samego piekła wziąwszy lutnią przedarł się: tam Plutona, Proserpinę, i innych Bogow Piekielnych tak wdziękiem swoiey ukontentował lutni, iż na rzewliwe proźby iego, pozwolili mu Euridikę żonę z piekła na świat wyprowadzić, z tą iednak kondycyą; aby idąc z otchłani owey Piekielney, i prowadząc za sobą żonę, nie oglądał się. Nie mogł wytrzymać Orpheus, ciekawy widzieć, czy ukochana małżonka idzie za nim, czyli nie? tylko co spoyrzał, tak zaraz z oczow iego zniknęła. To nieszczęście tak go strapiło, i tak mu od owego czasu serce do

płci białogłowſkiey ſtraciło, iż od tąd żadney znać nie chciał niewiaſty, nigdy w kompanii z niemi, ale z męſzczyznami, cała iego była zabawa. To za affront poczytuiąc ſobie Bacchantes pod czas ſwoich obrządkow napadły go, i na kawałki iak wściekłe beſtye rozſzarpały. Wyrażaią go poſpolicie trzymaiącego albo lutnią, albo ſkrzypce. *Ovid: Hyg: Pauſ: Virg. &c.*

ORSILOQUUS. *patrz:* Crethon.

ORTHUS. Pies ſławny w baieczney Hiſtoryi, Cerbera rodzony brat, ſtroż pilny trzod i ſtadow Geriona. Herkules go zabił. *Heſiod: Silius.*

ORUS. albo HORUS. Nayukochanſzy Syn Oſiris i Jſis. *patrz:* Oſiris, Jo. *Hiſt: du Viel.*

OSIRIS. Syn Jowiſza i Niobe, mąż Jo, ktora w ten czas poiął za żonę, gdy uciekła do Egyptu przed prześladowaniam Junony. Egypcianie pod rożnemi imionami oddawali iey cześć Boſką, to ieſt pod imieniem: Apis, Serapis, i innych rożnych Bogow. Tu ſię więc pokazuie że Oſiris i Horus początkiem ſą baieczney Bogow Hiſtoryi. Poznać tego Bożka z tych znakow można, to ieſt z mitry na głowie albo raczey czapki kończaſtey, i batog w ręku: czaſem zamiaſt czapki kończaſtey glob, albo trąba ſłoniowa na głowie, alboli też gałęzie i liście. Czaſem za miaſt ludzkiey głowy przyprawioną miewał głowę iaſtrzębia, w ręce zawieſzony na kułku trzymał iakiś inſtrument na kſztałt litery ⊥ przewroconey. *Hiſt: Nieba.*

ORZEŁ.

ORZEŁ. *patrz:* Jowisz, Periphas.

OSZCZEP, *patrz:* Neptunus, Ajax.

OSSA. Tym imieniem, iedna z tych gor ktore Olbrzymi poznosili byli do szturmowania Nieba, nazywała się.

OTUS. *patrz:* Ephyaltes.

P. P. P.

P A.

PACTOLUS. Rzeka w Lydii sławna u Poetow złotemi piaskami, i bardzo skuteczną na wszystkie choroby wodą, przeto chorzy na rożne defekta zieżdzali się kompać w niey. Zaczyna się od zrzodła pod gorą Tmolus. *Plin: Strab.*

PADUS. Rzeka we Włoszech inaczey zowie się Eridanus.

PAEAN. Pewne Rytmy do spiewania na honor Apollina skomponowane tak nazywały się: i sam Apollo od tychże piosnek nazywa się czasem *Paean.* Spiewania tudzież rozmaite na honor Bacchusa i Marsa tymże terminem wyrażano.

PALAMEDES. Naupliusa Krola Wyspu Eubei Syn. Ten odkrył zmyślone Ulissa szaleństwo, chcącego tym sposobem uchylić się od wyprawy na woynę Troiańską; Palamedes bowiem probuiąc ieżeli prawdziwą cierpi waryacyą, orzącemu i za pługiem idącemu Ulissowi syna Telemaka podrzucił: Ulisses zwrocił pług, podniosł czym prędzey syna, a tym samym pokazał się być przy zdrowym rozumie. Musiał więc, rad nie rad, iść na woynę z drugiemi. Pod czas oblężenia Troi, zem-

ſtę w ſercu knuiący Uliſſes, znaczną ſummę pieniędzy kształtnie i ſekretnie ſkrył w namiocie Palamedeſa: i zaraz głoſno uſkarzać ſię począł na ſzkodę ktora mu ſię ſtała, iż mu ukradziono taką a taką ſummę. Wnet Zwierzchność examinować i trząść wſzyſtkie namioty kazała: aż oto u Palamedeſa mniemana kradzież znaloziona, była przyczyną zguby iego. Nieodwłocznie bowiem za ſprawą Uliſſa dekretowany był na ukamienowanie. Wielu piſzą o Palamedeſie, iako by on był wynalazcą gry ſzachow i kości, tudzież miar i rożnych wag. *Iliad: Hyg: Apollod.*

PALEMON. Bożek Morſki zrodzony z Atamaſa i Jno tenże ſam co Melicertes.

Tymże imieniem wielu Paſtuchow nazywało ſię.

PALEMONIUS. Jeden z Argonautow.

PALES. Bogini paſtwiſk, Paſtuchow, trzod, ſtadow. Niektorzy mniemaią że pod tym imieniem czczono Cybelę, iako tę ktora wyraża ziemię, i ktorą przedtym nazywano Pares: inſi zaś mniemaią: że to ieſt Ceres.

PALICES, albo PALIQUES. *patrz:* Paliqui.

PALILIA. Swięta na honor Bogini Pales poſtanowione pod czas ktorych ofiarowano iey wino grzane, proſo, i inne zboże. W koło Ołtarza oprowadzano bydło, modląc ſię do niey aby go ſztrzegła od wilkow. Naywiększa zaś tego święta ceremonia, zależała, na dwoch potężnych kupach ſłomy zapaloney, przez ktore Paſtuſi przeſkakiwali.

PALI-

PALINURUS. Sternik Eneaszowego okrętu. Ten zdrzymawszy się spadł z masztem w morze, i na nim trzy dni i trzy nocy pływał, aż naostatek do brzegow Włoskich falą zaniesiony był: gdy na ląd co miał ieszcze sił wydobyć się starał, obywatele postrzegłszy nie dopuścili, zabili, i w morze wrzucili go. Za te okrucieństwo Bogowie morowym ich ukarali powietrzem, ktore poty trwało, poki zabitemu Palinurowi z wyrokow Boskich obrządkow pogrzebowych nie uczynili. Eneasz będąc w piekle poznał go, i o fatalnym iego dowiedział się przypadku. *Virg: w Xięd: 1. Eneid.*

PALIQUI. Bracia bliźnięta z Jowisza i Thalii zrodzeni. Thalia Muza Matka ich będąc w cięży i bliska porodzenia, obawiała się gniewu i iakiego nieszczęścia od zazdrośney Junony, przeto prosiła ziemi aby rostąpiwszy się pochłonęła ią. Tak się stało. W ziemi więc będąc zległa i porodziła dwoch razem synow, ktorych nazywano potym Paliqui, to iest, dwa razy porodzeni. Raz albowiem Thalia ich na świat wydała, drugi raz ziemia. Powiadaią że na tym mieyscu gdzie się narodzili, dwa wielkie wyniknęły ieziora, ktore krzywoprzysiężcom i innym winowaycom przez nie przysięgaiącym straszne i fatalne były. Inni mniemaią że na tym mieyscu zaczęły wybuchać ognie gory Etny. Obywatele Sycylii czcili ich za Bogow. *Ovid: w Xięg: Metam: 5.*

PALLADIUM. Posąg mały Bogini Minerwy, ktory z Nieba za pomocą Abaris, gdy w Troi

Kościoł teyże Bogini budowano, ſpuſzczony był. Sam bez żadney ludzkiey pomocy ſtanął ten poſąg na Ołtarzu, trzymaiący w ręku włocznią ktorą co raz trząſał, i oczy wywracał: głos także (iak powiadaią) ſłyſzany był, iż poki ta ſtatua w Troi będzie, żaden w świecie nieprzyiaciel iey nie opanuie ani zwycięży. Grecy trzymaiąc w oblężeniu miaſto, a wiedząc o tym Bogow wyroku, ſtaraili ſię doſtać Palladium. Jakoż Diomedes z Uliſſem podziemnemi do miaſta wkradłſzy ſię lochami czyli kanałami, Palladium z Kościoła wykradli, i do obozu Greckiego przynieśli. W krodce potym zdradą wzieli miaſto. *Tit: Liv: w Xięg: 6. Virg: Eneid.*

PALLANTES. Krol Trezenu, ktorego Theſeus iako i iego dzieci wſzyſtkie, oprocz Aricyi Corki, pomordował, i tron po nim opanował.

PALLAS. *patrz:* Minerva.

Tegoż imienia był Syn Evandra Krola Włoſkiego, ſławny Bohatyr: z ktorym Eneasz przeciwko ſwoim nieprzyiaciołom ligę uczynił, i z nim poſpołu woiował. Zginął mężnie potykaiąc ſię z nieprzyiacioły, ktorego śmierci Eneasz odżałować nie mogł.

PAŁKA. *patrz:* Herkules, Centaury, Achmon, Chiron, Cnota Męſtwa.

PAMIĘC. *patrz:* Mnemoſyna.

PAN. Syn Merkuriuſza: Bożek łąk, a oſobliwie Paſterzow. Ten za Syrinx Nymfą uganiał ſię, ktora uciekaiąc przed wyuzdaną iego paſſyą, ſkryła ſię w potoku Lodon, i w

net przamieniła się w trzcinę. Bożek przypadszy wyrznął ową trzcinę, i pierwszą na świecie z niey piszczałkę zrobił. Tenże, Bacchusowi zwiedzaiącemu Indyie, assystował, i był Oycem licznego potomstwa Satyrow. O nim Poetowie baią, iakoby dzień i noc, swoie bydło i trzody pasąć, bez przestannie na piszczałcę wygrywał. Maluią go na twarzy opalonego, na głowie rogi maiącego, na brzuchu okrycie z płutna, resztę ciała począwszy od pasa na kształt kozła. Wielu mniemaią że Pan, iest toż samo, co Sylvan, i Faunus. Arcadyi obywatele osobliwszą mu cześć oddawali. *Ovid: Metam: Virg Buc: Paus: Hyg.*

PANATHENEES. *patrz:* Quinquatres.

PANDAREUS. Rodem z Ephesu. Temu Ceres tę łaskę wyświadczyła, że mogł ieść tyle ile tylko chciał, i nad miarę sobie w iedzeniu mogł pozwolić bez naruszenia zdrowia swego. *Ant.*

PANDION. Krol Ateński, Oyciec Procne i Philomeli.

PANDORA. Jmie statuy ktorą Vulkan ukował, a potym ożywił. Wszyscy Bogowie zebrawszy się, umyślili ozdobić ią naypiękniey szemi przymiotami. Venus dała iey piękność, Pallas mądrość, Merkurius wymowę &c. Gdy Jowisz rozgniewał się na Prometheusa za to, iż ogien z Nieba wykradł i ludzi, ktorych był Jowisz zatracił, uformowawszy z gliny, ożywił: posłał do niego z Nieba Pandorę ktora mu w prezencie od Jowisza miała ofiarować pudełko, w nim wszystkie złe i nie-

ſzczęścia zamknięte były. Powiadaią że Prometheus obawiaiąc ſię iakiey zdrady, nie chciał przyiąc przyſłanego prezentu: za czym Pandora, iego rodzonemu Bratu Epimetheuſowi ofiarowała: ten mniey oſtrożny przyiął, i iak tylko otworzył, tak zaraz wſzyſtkie złe wyſypało ſię na cały narod ludzki, tylko nadzieia na dnie ſamym zoſtała. *Ovid: Pauſ: Heſiod.*

PANDROSA. *patrz:* Aglaura.

PANICUS. Nazywa ſię to cokolwiek ſię do Bożka Pana ściąga. *patrz:* Strach Bożka Pan.

PANNA. *patrz:* Aſtrea.

PANOPE. Jadna z Nereidow. Na oſobliwſzą dla ſiebie zaſłużyła eſtymacyą przez mądrość i nie naganne ſwoie obyczaie. Jeſt z liczby Bożyſzczow brzegowych po łacinie nazwanych *Littorales.* *patrz:* Glaucus.

PANTHEON. Kościoł w Rzymie na honor wſzyſtkich Bogow wyſtawiony.

PAPHOS. Miaſto na wyſpie Cypru, Wenerze poświęcone, gdzie ta Bogini wſpaniały miała wyſtawiony Kościoł

PAPHUS. Syn Pygmaliona i Statui, ktorą ſobie ſam Pigmalion ſnycerſką ſztuką wyrobił, i poiął za żonę.

PARIS. albo ALEXANDER. Priama i Hecuby Syn. Gdy Matka nim w cięży chodziła, radziła ſię Wyrokow czego by ſię miała ſpodziewać z ſwego płodu, ktory na świat w krotce miała wydać: odebrała odpowiedź: iż ten ktory ſię z niey narodzi, będzie okazyą zguby ſwoiey Oyczyzny. Priam przekładaiąc

miłość

miłość Oyczyżny nad właſną krew, iak tylko ſię urodził ſyn, tak go zaraz Archelauſowi ſwemu dworzaninowi na zabicie oddał. Archelaus tak przez litość, iako też z rozkazu Hecuby, dziecie Paſtuchom gory Jda ſekretnie do wychowania oddał, a Priamowi inne dziecie nie żywe, na dowod, wypełnionych roſkazow na pokazanie przynioſł. Paris lubo między Paſtuchami wychowany, pokazywał iednak ſwoiemi obyczaiami wyſokość urodzenia. Jowisz widząc go młodziana wcale przyſtoynego i niepoſpolitych ſentymeetow, zdał mu ſprawę do rozſądzenia miedzy Boginiami Junoną, Palladą, i Venerą, ktore na weſelu Peleuſza z Thedidą pokłuciły ſię o iabłko złote. Bogini albowiem Niezgoda pod czas owego Feſtinu między Bogi i Boginie weſelące ſię rzuciła złote z napiſem iabłko: *Dla naypięknieyſzey*. Gdy więc ta do Pariſa wytoczyła ſię ſprawa, każda z Bogin przez rożne obietnice, uiąc go ſobie ſtarała ſię. Juno obiecywała bogactwa, Pallas mądrość, Venus cudney urody żonę. Tey oſtatniey Paris faworyzuiąc, ſprawę przyſądził, przez co ziednał iey ſobie protekcyą, ale też innym dwom, oſobliwie Junonie niezmiernie naraził ſię. Poiął był za żonę Oenonę Nymfę, ta mu przepowiadała, że ſwego czaſu będzie początkiem wielu złego. Ile razy w Troi odprawowano gonitwy i igrzyſka, nie omieſzkał Paris ſtawić ſię, i w zawody z ſamym Hektorem ktorego nie znał, zapuſzczać ſię. Szczęściło mu ſię w częſtych ktore odbierał zwycięſtwach.

Z tąd sława młodego Pastucha doniesła się do samego Krolewskiego dworu. Priam ciekawy, stawić mu się przed sobą każe, examinuie z kądby był rodem, iak wychowany, gdzie Rodzice: z odpowiedzi młodego Pastucha, i z niektorych znakow poznaie, że to iego Syn, ktorego przez wrodzoną miłość przyimuie, i w gronie Synow swoich mieści. W Charakterze Posła wysłano go do Sparty aby się upomniał i odebrał Hesionę Ciotkę swoią, ktorą Telamon za panowania Laomedona porwał był do swego kraiu. Tam przyiechawszy cudną Heleny żony Menelasa urodą omamiony, w taką się uwikłał ku niey passyą; iż wyieżdzaiąc z Sparty wykradł ią. Ten affront przyprowadził Grekow do długiey i okrutney z Troiańczykami woyny. Zkonfedrowawszy się bowiem z licznym woyskiem wyprawili się pod Troię, ktorą dziesięć lat w oblężeniu trzymali, a na ostatek zdradą dobyli, zrabowali, i zruynowali. Paris śmiertelnie raniony od Pyrrhusa w batalii, czym prędzey kazał się zanieść na gorę Jda do przeszłey swoiey żony Oenony, ktora się na lekarskiey sztuce bardzo dobrze znała, ta bez litości ku niewiernemu Mężowi ressentyment swoy pokazawszy, oziębłe przyięła, i odprawiła go. Nieborak Paris bez ratunku umierać musiał. *Homer: Iliad: Ovid: Met: Hygin· Nat: Com.*

PARNASSUS. Gora w Phocidzie Prowincyi Muzom poświęcona.

Tegoż imienia był Syn Neptuna i Cleodory, mieszkał przy gorzę Parnassie, ktora od niego to imie wzięła.

PAR-

PARNASSIDES. Nazwiſko Muz wzięte od ich pomieſzkania na gorze Parnaſſie.

PARKI. Corki Piekła i Nocy. Ktorych było trzy: Clotho, Lacheſis, i Atropos. W ich ręku oſnowa życia ludzkiego była złożona, około ktorey uſtawicznie pracowały: Clotho trzymała kądziel, Lacheſis przędła i nić wyprowadzała fatalnym ſwoim wrzecionem: Atropos przecinała nożyczkami. *Lucien: Mart: Nat: Com: Ovid: Virg.*

PARTENOPE. Jedna z Syren owych ktore nie mogły Uliſſa wdziękiem ſpiewania ſwego omamić i uſpieć. Nieżywą ią flukta morſkie zanieſły na ląd Włoſki, gdzie Obywatele znalaźſzy iey ciało, wſpaniały nadgrobek wyſtawili. W przeciągu kilkadzieſiąt lat, gdy miaſto, gdzie ten nadgrobek wyſtawiony był, zruynowało ſię, inne wybudowano na tymże ſamym mieyſcu ktore nazwano: *Neapol*, to ieſt, Nowe miaſto. *Rucus in Virg: Georg: l.* 4.

PARTHENOPEUS. Syn Meleagra i Atalanty, a według innych Marſa i Menalippy. Zginął przy oblężeniu Thebow. *Virg: Stat.*

PASIPHAE. Corka ſłońca i Perſy, żona Minoſa. Venus rozgniewana na Bożka ſłońce za to, iż ią w kompanii z Marſem ſekretnie konwerſuiącą zaſtał, natchnęła corkę iego nieporządną i nieprzyzwoitą naturze ludzkiey paſſyą. Przeto porodziła dziwotwora, czyli Monſtrum nazwanego Minotaurus, reprezentował on połowę człeka, a połowę wołu. Theſeus zabił go w ſławnym Labiryncie od Dedala wybudowanym. *Hygin: Apollod: Ovid: Met.*

PASITHEE, albo AGLAIA. Jedna z Gracyi, czyli Wdzięków.

PASTERSKA LASKA. *patrz:* Endimion, Pastuch.

PASTUCH. *patrz:* Amyntas, Battus, Endymion, Egon, Enipeus, Cytheron, Paris, Adonis.

PATAIQUES, albo PATECIQUI. Bogowie ktorych Phenices na przodku okrętow swoich stawiali i czcili.

PATROKLUS. Syn Menoetiusa i Stenele; ieden z naypierwszych Panow Greckich ktorzy się przy oblężeniu Troi znaydowali. Scisła iego z Achillesem przyiaźń sławna i głosna była między Grekami. Pod czas kłotni Achillesa z Agamemnonem, Patroclus wziąwszy pod swoią kommendę diwizyą Achillesową, iako też iego suknią i całą zbroię (Achilles w tedy w swoim namiocie na złość Agamemnonowi do niczego nie chcąc się interessować zostawał) wielce nieprzyiacielskie woysko zatrwożył, wydał batalią, pod czas ktorey sam na sam z Hektorem potykał się, i od niegoż zginął: co niezmiernie przeraziło Achillesa, i wzbudziło do zemsty nad Troiańczykami za utraconego przyiaciela. *patrz:* Hector. *Hom: Iliad: Virg: Æneid: Ovid: Hygin.*

PAW. *patrz:* Argus, Juno.

PEDĘUS. Syn Antenora. *Homer.*

PEDASUS. Syn Bucoliona i Nymfy Abarbarei. *Hom.*

PEGAZ. Koń skrzydlasty, narodzony ze krwi Meduzy Gorgony, w tedy, gdy iey Perseus

ſeus uciął łeb. Jak tylko wyſzedł na świat, tak zaraz mocno kopytem w ziemię uderzył, iż w net z owego mieyſca obfite zrzodło wytryſneło nazwane Hipokrene. Nayczęściey go widywano na gorach Parnaſſie, Helikonie, i Pierius: na łąkach nie daleko zrzodła Hipocrene paſał ſię. Apollo i Muzy w ſwoich podrożach zażywali go. Perſeus na nim drogę do Egiptu odprawił, gdy ſpieſzył na ratunek i uwolnienie Andromedy. Bellerefon na nim także potykał ſię z Chimerą. *Apollod: Hygin: Ovid: Nat: Com.*

Tegoż imienia drugi koń ſkrzydlaſty, za uderzeniem od Neptuna oſzczepem w ziemię, w tedy gdy między nim i Minerwą kłotnia o imie Athen zakończyła ſię, wyſkoczył. Inni iednak wielu rozumieią, iż to tenże ſam co ze krwi Meduzy urodził ſię.

PELEUS. Syn Acaſta i Athalanty, mąż Thetis, Krol Thracyi.

PELIAS. Syn Neptuna, i Nymfy Tyro. Będąc w powiciu zamiaſt Mamki kobyła go ſwoim mlekiem karmiła: przeto też nayokrutnieyſzym ſtał ſię ze wſzyſtkich na świecie tyranow. Ten albowiem nie kontentował ſię że Eſonowi właſne Państwo wydarł, ale ieſzcze go zamknął w więzieniu, i tam nic więcey mu do pożywienia nie dawał tylko iuchę z zabitego wołu. Swoią Macochę, Junonie na ofiarę zabił. Zonę i dzieci Eſona zamordował, ieden tylko Jaſon przed iego ukryty był okrucieństwem, i bardzo ſekretnie edukowany. Ktory gdy przyſzedł do doſkonalſzych

ſzych lat ſtawił ſię przed Tyranem i o Oyczyſte upominał ſię dobra. Pelias nie śmiał mu odmowić, ſzukał iednak wſzyſtkich okazyi ſtracenia go. Naſtręcza go więc i namawia na dzieło pełne niebeſpieczeńſtwa, to ieſt, aby w daleką do Colchidy zapuścił ſię podroż na odzyſkanie Runa złotego, mniemaiąc że nie uchybnie przy tey okazyi zginie. Lecz Jaſon ſprawiwſzy wſzyſtko ſzczęśliwie do Domu w kompanii żony ſwoiey Medei powrocił. Ta pomściła ſię krzywdy męża ſwego na Peliaſzu, gdy corkom iego uczyniwſzy nadzieię że odmłodnieie Oyciec ich, byle by go na ſztuki porąbawſzy ugotowały, co one nieuważnie zrobiwſzy, okrutnie oſzukały ſię, z niepowetowaną ſzkodą ſwego Oyca. *Pindar: Ovid: Plaut: &c.*

Tym imieniem nazywała ſię włocznia, ktorą Pallas pod czas weſela darowała Peleuſowi. Po nim, oprocz Achilleſa, nikt iey zażyć nie był ſpoſobnym. Dzieło to, było rąk Chirona, ktory z iedney ſztuki drzewa Jeſionowego wyciętego na gorze Pelion doſkonale zrobił.

PELION. Gora z naywyżſzych gor Theſſalii, ktorą Olbrzymi wynioſſſzy wſadzili na drugą gorę nazwaną Oſſę, gdy Niebo ſzturmować zamyślali.

PELOPEA. *patrz:* Egiſtus.

PELOPONESUS. Kroleſtwo w Grecyi, ktorego ſtołeczne miaſto nazywało ſię Argos. Pewny Pelops zawoiowawſzy ſobie ten kray, kazał go od imienia ſwego nazywać Peloponeſus.

PELOPS

PELOPS. Syn Tantala. Tego Oyciec, maiąc raz Bogow z wizytą u fiebie, kazał zabić, na fztuki porąbać, ugotować, i ftoł dla Niebiefkich gości zaftawić. Ceres zgłodniała rączkę dziecięcia, nie uważaiąc coby za mięfo było, ziadła: Jowisz zaś poznawfzy co było, pozbierał wfzyftkie członki, kawałki, i cząftki pofkładał, a z floniowey kości przyprawiwfzy rączkę, ożywił, i nieludzkiemu Oycu w całości żywego oddał Syna. Ten przyfzedłfzy do dofkonałfzych lat, ftarał fię o Hippodamią, ale ią inaczey nie mogł poiąc za żonę, tylko trzeba było Oyca iey Oenomaufa w przod w zawody z nim ubiegaiąc fię, zwyciężyć, dokazał tego Pelops lubo zdradliwie i z zgubą Oyca żony fwoiey. Zawoiował potym znaczny kray w Grecyi ktory od imienia fwego nazwał Peloponefus. *patrz:* Arcas, Atreus i Tereus. *Ovid: Nat: Com: Hefiod.*

PENATES albo LARES. Małe i niezgrabne pofągi, ktore miano za Bożkow domowych, ftawiano ie na kamieniach, i ofobliwfzą im cześć wyrządzano. Gdy fię dobrze i pomyślnie Familiom powodziło, domowym to Bogom przypifywano. *patrz:* Lara, Lares, Larunda.

PENEUS. Rzeka w Theffalii, na brzegach iey Daphne w laur przemieniona zoftała.

PENELOPE. Corfta Jkara, a Zona Uliffa. W niebytności męża, ktory dziefięć lat bawił przy oblężeniu Troi, a dziefięć po morzu błądził wracaiąc fię do domu. Niektorzy mniemali że zapewne zginął bez nadziei powrotu,

przeto

przeto z wielką akkomodacyą konkurowali o iey przyiaźń. Ona zaś pełna nadziei, że swego kiedyż kolwiek uyrzy Męża dotrzymuiąc iemu Małżeńskiey wierności, aby się zbyła importunii nalegaiących Kawalerow, obiecywała nayprzod za tego poyść, ktoryby sztuczny Ulissa łuk iemu tylko samemu wiadomy, natężył: czego żaden potrafić nie mogł. Drugi raz widząc ich uporczywie nacieraiących, aby się z swoią przyiaźnią ku ktoremu z liczby ich oświadczyła, tym ich zbywała, że ma przed sobą pilną robotę na krosienkach, po ktorey dopiero skończoney, nie omieszka swoią myśl odkryć z uszczęśliwieniem iednego z nich. A tym czasem cokolwiek we dnie zrobiła i utkała, w nocy rozplątała: Tym sposobem, i innemi podobnemi oszukiwała i wytrzymywała ich, aż do przyiazdu swego męża Ulissa: ktory tych wszystkich gachow pozabiiał. Za naypodściwszą iako wierności Małżeńskiey przykład Starożytność Penelopę poczytuie. *Hom: Odiss: Ovid: w liś.*

PENIA. Bogini Ubostwa i niedostatku.

PENTHEUS. Krol pewney części Grecyi, ten z taką ku Bogom był pogardą, iż gdy się dowiedział że Bacchus przez iego przechodził Państwo, kazał go za ręce i nogi związanego do siebie przyprowadzić. Bacchus wziął na się postać Aceta iednego z Krolewskich Sternikow, a gdy do więzienia był wtrącony, tak z niego kształtnie wyszedł że go nikt postrzedz nie mogł. Mszcząc się za ten dla siebie affront Bacchus, natchnął i tak zaiątrzył

Fami-

Familią Krolewską przeciwko Krolowi Pentheuszowi, że się na niego właśna kolligacya rzuciła, i na sztuki rozszarpała.

PENTHEA. Krolowa pewnego kraiu, corka Cadma i Hermiony.

PENTHESILEA. Krolowa Amazonek. Ta dawszy wiele dowodow swoiey waleczności przy oblężeniu Troi, mężnie na placu od nieprzyiaciela poległa.

PERGAMA. Tak miasto Troja nazywało się od swoiey iedney baszty takiegoż nazwiska. Było także iedne miasteczko w Troadzie, czyli raczey, w Mysii tym imieniem rzeczone.

PERIBEA. Zona Telamona. Ta będąc Panną miała ściśle i podeyrzane z narzeczonym swoim Kawalerem zachowanie, co postrzegłszy Oyciec Alcathous, kazał pewnemu z swoich Zołnierzy aby ią w morze utopił, czym prędzey Telamon, obawiaiąc się o swoie życie, ucieczką się salwował. Zołnierz zdięty politowaniem, wolał zaprzedać, niżeli topić Xiężniczkę. Stawszy się tak zaprzedaną niewolnicą, zawieziona była do Salaminy: gdzie szczęściem narzeczonego swego znalazła męża, i tam powiła Syna Ajaxa. Niektorzy piszą, że Theseus ią kupił, i że przyiechawszy z nim do Salaminy, z rzewnym u niego wymogła i wymodliła płaczem, że ią oddał Telamonowi. *Plutar: Bayle w Dykc.*

Tegoż imienia była corka Eurimedona Olbrzyma, ktorą Neptun poiął za żonę i miał z niey Nausithoa Oyca Alkinousa. *Homer.*

PERICLIMENES. Syn Neleuſa: Ten od ſwego Dziada Neptuna ten odebrał przywiley, że w iaką ſię tylko chciał mogł przemienić poſtać. Hercules zabił go będącego na ten czas w poſtaci Orła, albo (iak mniemaią *inni*) w poſtaci muchy. *patrz*: Achelous, Criniſus, Vertumnus.

PERILLUS. Sławny rzemieślnik Kotlarz. Ten dla przypodobania ſię Phalariſowi Tyrannowi nieſłychanym wſławionemu okrucieńſtwem, zrobił bardzo miſternie wołu miedzianego, do ktorego wſadziwſzy i zamknąwſzy winowaycę, a nanieciwſzy pod nim ogien, gdy ſię rozpalił, i nieſzczęśliwego więźnia dopiekać i ſmażyć zaczął, wrzaſk i ięczenie wychodzące pyſkiem owey machiny, wydawało ſię iak żywego ryczenie wołu. Phalaris na ſprobowanie, ſamego Perilla pierwſzego w tę machinę wſadzić kazał, i wolnym ogniem piec. Taką wynalazca odebrał za ſwoy wynalazek nadgrodę. *Plin: Ovid: Proſp:* &c.

PERIMELE. Corka Jppodamaſa, ktorą Oyciec utopić w morzu kazał, za to iż z Acheloem w ściſłą zaſzła przyiaźń. Utopiona przemieniła ſię w wyſpę tegoż imienia.

PERIPHAS. Krol Atheńſki, taką miał u ſwoich poddanych miłość, że go czcili iak Jowiſza, ktory o to urażony miał go piorunami zabić, ale Apollo uſilnie za nim inſtanciował, przeto Jowiſz przeſtał na tym, że go w Orła przemienił, i na nim kiedy tylko chciał po powietrzu unoſił ſię.

PERIPHETES. Olbrzym w Epidaurze mieſzkaiący, ktory ludzi przechodzących łapał,

zabiiał, i iadł; ale go Theseus zwyciężył i zamordował, a zamordowanego części i kości po polach Epidauru porozrzucał.

PERISTERA. Nymfa. O niey Historia baieczna to ma. Iż pewnego czasu Cupido założywszy się z Venerą, kto z nich więcey kwiatow w iedney przeciągu godziny nazbiera: Ona w mgnieniu oka nie wiedzieć z kąd wzięła się i stanęła przy Bogini do pomocy, przeto Cupido zakład przegrał, i tak się na tę Nymfę rozgniewał, iż ią w punkcie w gołębia przemienił. *Nat: Com.*

PERMESSUS. Rzeka zaczynaiąca się pod gorą Helikonem, poświęcona Muzom.

PERSE albo PERSA. Corka Oceana i Thetis, ktorą słońce poięło za żonę i miało z niey Syna Eetes, i dwie Corki Circe i Pasiphaë.

PERSEUS. Syn Jowisza i Danae. Akrisius Oyciec Danai dowiedziawszy się od wyroko w że miał od Wnuka zginąć, zamknął iedynaczkę corkę w wieży ze spiżu laney z przedsięwzięciem nigdy ią nie wydawać za mąż. Jowisz słysząc o urodzie iey, przemieniwszy się w złoty deszcz spuścił się do wieży. Akrisius w kilka czasow postrzegłszy Danaę ciężarną, kazał ią w morzu utopić. Ale ona przeczuwaiąc swoie nieszczęście uciekła do Polydekta, ktory o niey, i o synu iey Perseus nazwanym miał staranie. Przyszedłszy do lat doskonalszych Perseus w prezencie od Minerwy odebrał tarczę osobliwszą, ktorey zażywaiąc wiele chwalebnych dokazywał spraw, z ktorych te są nayprzyncypalnieysze: iedna, że Meduzie uciął łeb, ze krwi iey z karku spadaiącey urodził

ſię koń ſkrzydlaſty Pegaz, na ktorego wſiadſzy czymprędzey poſpieſzył na uwolnienie Andromedy wyſtawioney na pożarcie ſtraſzydłu morſkiemu, ktore on za pokazaniem głowy Meduzy w ſkałę przemienił, co było drugą iego akcyą bardzo ſławną. Gdy ſię powracał do ſwego kraiu, Acriſius nie wiedząc kto by był tamował mu weyścia do ſwego Kroleſtwa, Perſeus przez moc wdzieraiąc ſię zabił Acriſiuſa ſwego Dziada, wcale go nieznaiąc. Lecz potym dowiedziawſzy ſię, że to był iego Dziad z Matki, ktorego krwią ręce ſwoie zmazał, odżałować ſwoiey ſprawy nie mogł, przeto na dobrowolne udał ſię wygnanie. Jowiſz go między Konſtellacye Niebieſkie oſadził gdy z tego zſzedł świata. *Plut: Euſeb: Ovid: Met: l.* 4. & 5.

PHAENE. Jedna z Gracyi czyli Wdziękow tak ſię nazywała.

PHAETON. Syn ſłońca i Climeny. Ten pewnego czaſu bawiąc ſię i żartuiąc z Epaphem; pokłocił ſię z nim; Epaphus przymawiał mu; że ſię czynił ſynem ſłońca, lubo w ſamey rzeczy nigdy nim nie był. Phaeton do żywego urażony, żali ſię przed Matką, kora mu radzi aby ſzedł do ſłońca i proſił go w tey mierze o oświecenie i świadectwo. Wſzedł do Pałacu Słonecznego gdzie na tronie od złota i diamentow wielki blaſk wydaiącym, uyrzał ſiedzące ſłońce. Ten Monarcha światła, poznawſzy Phaetona zdiął z ſwey głowy promienia, i kazawſzy mu bliżey do ſiebie przyſtąpić, uściſkał ſwoie plemię i poprzyſiągł na

ftyx rzekę Piekielną, że czego 'by tylko od niego żądał wfzyftko otrzyma na dowod iego Oycowfkiey Miłości. Syn nieroftropny o nic więcey nie profił, iako ieby mogł ieden przynaymniey dzień Oycowfkim po Niebie obiechać wozkiem. Apollo ufłyfzawfzy tak nieprzyzwoitą dla niego proźbę, iak tylko mogł odradzał mu, przekładaiąc niebefpieczeńftwo podroży, fwywolne konie, fłabość iego fił do utrzymania, i tym podobne racye, ale napieraiącego fię nie mogł przeprzeć Synaczka. Daie mu więc fatalny wozek z końmi, przeftrzega go iak fobie ma począć z byftrolotnemi rumakami, ktorędy iechać, iak fkierować; ale to wfzyftko z żalem i z przeczuwaniem iakiegoś niefzczęścia. Rufzył tedy Phaeton z razu iako tako, ale gdy wygurował na Horizon, konie Poczuwfzy że nie fą w ręku fwego ordynaryinego Powoziciela, fkoczyły, rozniofły wozek, wpadły naoftatek w morze przy uyściu rzeki Eridanus albo Padus, gdzie zleciawfzy utonoł, Niefzczęśliwego bracifzka fioftry, i przyiaciel iego wielki Cignus, od lamentow, nad brzegami pomienioney rzeki, utulić fię nie mogły opłakuiąc niezwyczayną śmierć, przeto Bogowie przemienili ie w topole, łzy ich w burfztyn, Cignufa zaś w Łabędzia. Ten przypadek takie na Niebie fprawił zamiefzanie, iż cały dzień fłońca widzieć nie można było. *Ovid: w Meta X. 2. Apollod: Hygin.*

PHAETUSA. *patrz:* Heliades.

PHALARIS. Okrutny Tyran w Agrygencie panuiący. *patrz:* Perillus.

PHALOE. Nymfa, Corka rzeki Lyris; Oyciec widząc raz w nieszczęściu corkę swoią że iakieś straszydło skrzydlaste koniecznie ią pozrzeć chciało, z tym się oświadczył, że ktoby te monstrum zabił, w nadgrodę będzie miał przerzeczoną iego corkę. Pewny Elaathes ośmielił się na te dzieło, i straszydło sprzątnął: ale przed samym weselem nagle umarł. Phaloe tak wiele łez wylała, że Bogowie lituiąc się nad iey niezmiernym płaczem, przemienili ią w zrzodło, ktorego strumien łączy się z Rzeką Oyca iey. Wody tego zrzodła można było łatwo poznać płynące na rzece Lyris po smaku, bo były gorzkawe, ponieważ między Cyprysami płynąc nabierały goryczy.

PHANETA. Bożyszcze od Grekow wielce szanowane. Niektorzy mniemaią że to iest słońce.

PHAON. Młodzian rodem z Lesbu, ktoremu Venus dała naczynie z nayprzednieyszemi zapachami, ktore przy sobie nosząc osobliwszey zdawał się być urody. Sławny iest w Historyi baieczney przez przywiązanie ktore miała Sapho do niego. *Ovid.*

PHASE. Xiąże Colchidy, ktorego Thetis niezmiernie kochaiąc, a nie mogąc nakłonić do wzaiemnych z ukontentowaniem iey passyi dowodow przyiaźni; przemieniła go w rzekę tegoż imienia, ktora płynie w Colchidzie i wpada w morze Czarne, gdzie wodę rzeczną Phase, znać na kilka stay, i łatwo można okiem od morskiey wody dystyngwować.

PHA-

PHASIS. Rzeka w Colchidzie.

PHEDRA. Corka Minoſa i Paſiphae, ktorą Theſeus wykradł i poiął za żonę Ta ku ſwemu Paſierbowi Hippolitowi z Theſeuſa i Antiopy Krolowy Amazońſkiey zrodzonemu, taką miłości wzruſzona była paſſyą, iż go do nieprzyzwoitey akcyi śmiała namawiać; ale gdy widziała Hippolita wzbraniaiącego ſię do zadoſyćuczynienia iey żądzom, zemſtą zapalona, udaie go przed ſwoim mężem iakoby przeciwko iey honorowi bezwſtydnie poſtąpił. Rozgniewany Theſeus z udania Macochy przeklina Syna i zemſty Neptuna nad nim woła. Nieſzczęśny Hippolit widząc Oyca, Macochę, i cały nie mal przeciwko ſiebie dom wzruſzony, na dobrowolne z Oyczyzny wyieżdza wygnanie. Jadącemu bliſko morza ukazuie ſię z nienacka wychodzące z morza ſtraſzydło, czym przeſtraſzone konie rzuciły ſię, i noſiły poty Hippolita po kamieniach, cierniach, i mieyſcach bezdrożnych, poki woz na kawałki niepotłukły z zadaniem śmiertelnych razow młodemu Kawalerowi. Phedra żałuiąc niewinnego Paſierba, ſama ſobie zadała śmierć. *patrz:* Bellerophon, Phenix, Phryxus tymże ſpoſobem ołkarzony. *Euripid: Phœdr: Proper: Racin: Trag.*

PHEMONOE. Pierwſza, (iak powiadaią) ona była Xieni Apollina, ktora w Delphie w Kościele Apollina wyroki tegoż Bożka opowiadała, i pierwſza mynalazła Wiersz Rycerſki po łac: *Carmen Heroicum.* Ktory dzieła wielkich opiewa Bohatyrow. *Plin: Strab: Lucan.*

PHENIX. Syn Amyntora, tego iedna z Faworytek Oycowſkich oſkarzyła przed Oycem, iakoby przeciwko iey honorowi bezwſtydnie wykroczył: Oyciec rozgniewany oczy mu wyłupić kazał; lecz Chiron Centaurus ſwoiemi na podziw lekarſtwy wzrok mu przywrocił, i młodego Achilleſa iego powierzył edukacyi. Peleus w kilka czaſow przez potęgę ſwoią na tronie go Oyczyſtym oſadził.

PHILEMON. *patrz:* Baucis.

PHILETO. *patrz:* Hiades.

PHILOCTETES. Syn Paeaſa, kollega Herkuleſow. Temu Herkules bliſki śmierci, rozkazał; aby ſahaydak z ſtrzałami i z całym narzędziem włożył do grobu iego, i nikomu w świecie, nie powiadał na ktorym by mieyſcu był pochowany. Zoſtawił mu zaś w puściźnie zbroią, miecz, i innę broń, hydry krwią napuſzczone. Gdy Gręcy pod Troię ciągnęli, dowiedzieli ſię z wyroku Bogow, iż bez ſtrzał Herkuleſowych nic nie potrafią z Trojańczykami. Obliguią więc Philokteta aby przez miłość Oyczyzny, wyiawił tak potrzebı y całemu narodowi depozyt. Philoktetes aby krzywoprzyſiężtwa nie popełnił, i potrzebie publiczney dogodził, nic nie mowiąc wſkazał nogą mieyſce gdzie były zakopane. Wybieg ten Philokteta, przeciwny przyſiędze, nie był bez kary. Gdy bowiem dobywſzy nioſł Herkuleſowe do Obozu Greckiego ſtrzały, iedna wyſunąwſzy ſię trefunkiem ſpadła na ową nogę ktora mieyſce ſkazywała, i tak ią zaraźliwie raniła; iż wſzyſtkich ſpoſobow uliczenia

nia zażywaiąc a nie widząc żadnego polepszenia odstąpili go wszyscy i na wyspie Lemnos porzucili. Dopiero po śmierci Achillesa widząc nie odbitą potrzebę osoby Philokteta w Obozie, udali się do niego z proźbami aby raczył swoią prezencyą dodać serca Grekom dobywaiącym Troi: lecz on pamiętny uczynioney sobie krzywdy trudnił z początku, ale na ostatek dał się namowić. O nim powiedaią; że naywięcey dopomogł do śmierci Parisa, i że był z liczby tych, bez ktorych według wyrokow Bogow nigdy by Troja nie była zburzona, i gdy do niey iść wzbraniał się, sam Ulisses poszedł do niego, swoią perswazyą namawiać go: i tak dopiero w kompanii z Ulissem udał się do obozu. *Sophocl: Ovid: Metam: Virg: Æneid.*

PHILLIRA. Corka Oceana z ktorą Saturnus przyiaźń i ściśle miał zachowanie. Rhea pewnego czasu zastała oboie razem, Saturnus zawstydziwszy się, czym prędzey postać na siebie wziął konia i uciekł: ona zaś w gory poszedłszy błąkała się nie śmieiąc oczow pokazać przed ludźmi i Bogami. Jakoż tam i zległa gdy czas porodzenia przyszedł, wydaiąc na świat Chirona Centaura, to iest Dziwotwora poł człeka, a poł konia: co ią tak przerażało i martwiło, że się na ostatek odmieniła w lipę. *Virg: Georg. X. 2. i 3. Ovid.*

PHILOMELA. Corka Pandiona Krola Ateńskiego. Tereus zdradliwie sprowadziwszy do siebie uciął iey język i w więzieniu zamknął. Lecz ona całą rzecz co się z nią stało na płotnie odmalowawszy, do siostry swoiey a żony

Tereuſa Procne poſłała. Ta nic nie mowiwſzy, czekała okazyi pomſzczenia ſię, to ieſt, świąt nazwanych Orgia. W ten czas w liczney kompanii niewiaſt odbiła więzienie, ſynka Tereuſowego Itis zabić, ugotować, i ſtoł Tereuſowi zaſtawić kazała. Tereus niewiedząc co ſię dzieie iadł, ale gdy mu głowkę naoſtatek iedynaka przynieſiono, porwał ſię do broni, puścił ſię w pogoń za okrutną żoną, chcąc w niey mściwy utopić puinał; ale Bogowie zapobiegli dalſzym okrutnieyſzym konſequencyom przemieniwſzy Tereuſza w Jaſtrzębia, Procne w Jaſkołkę, a Philomelę w Słowika. *patrz:* Atreus, Pelops, Arcas. *Virg: Eccl:* 6. *Ovid: Met: Hyg.*

PHILONIDES, *patrz:* Autholicus.

PHILONOE. Corka Jobates, żona Bellerophona.

PHINEUS. Krol Paphlagonii, Syn Agenora, mąż Cleopatry zrodzoney z Bereaſza, z ktorey miał dwoie dzieci. Rozwiodłſzy ſię z tą pierwſzą żoną, wziął drugą, ktorą w kilka czaſow na śmierć exekwować kazał, pod pretextem iakoby z dziećmi z pierwſzey żony zmowiwſzy ſię, była przyczyną kłotni i zamieſzania domowego. Boreas obſtaiąc za niewinnością dzieci wnukow ſwoich, Phineuſowi oczy wyłupił: aby iednak tę mu karę iakokolwiek oſłodził, pozwolił mu wiadomości przyſzłych rzeczy. Temuż Juno z Neptunem na ukaranie iegoż, naſłali byli Harpie, ktore ſtoł zaſtawiony częścią ziadały, częścią ſmrodem i plugaſtwem zarażały; co poty trwało poki Zetes i Calais na odpędzenie tych ſtraſzydłow nie przybyli. *Apollod: Val: Tl.*

Te-

Tegoż imienia był pewny Krol Thracyi, ktorego Perseus z całym iego dworem za pokazaniem głowy Meduzy w skałę przemienił, za to, iż napierał się za żonę Andromedy, ktora już była temu Bohatyrowi deklarowana. *Ovid: Met.*

PHLEGETON. Rzeka Piekielna ustawicznie wrząca.

PHLEGIAS. Syn Marsa, Lapithow Krol, Oyciec Jxiona. Ten dowiedziawszy się że Apollo, corce iego nazwaney Coronis wstyd, za odebraniem cnoty Panieńskiey, uczynił; chciał tego Boga Kościoł spalić, i iuż ogień podniecał; ale Apollo strzały swe ku niemu wypuściwszy, zabił i do Piekła strącił, gdzie na taką iest skazany karę, aby wiecznemi czasy pod skałą wiszącą stał, i od strachu sech, zdaie mu się bowiem ustawicznie, że się urywa, i tylko co go nie przytłucze.

PHLEGON. Nazwisko iednego ze czterech słonecznych koni.

PHOBETER. Syn Bożka snu, także Bożek: do niego należały sny strasżne.

PHOEBE albo DIANA. *patrz:* Diana.

PHOEBES. Xieni Apollina.

PHOEBUS albo APOLLO. *patrz:* Apollo.

PHOENIX. Ptak maiący bardzo śliczne piorka, tak dalece, że niektorzy za Krola go wszystkich ptakow poczytali. O nim piszą, iż tylko ieden szczegulnie bywa, i że przyszedłszy do starości, tak sobie misternie układa z suchych gałązek stus; iż od słońca zapaliwszy się, siedzącego na nim ptaka pomienionego w

proch

proch ogien obraca; z ktorych prochow czyli popiołow inszy podobny pierwszemu rodzi się ptaszek. *Tacit: Hygin.*

PHOLUS. Jeden z znacznieyszych Centaurow, ktory przechodzącego Herkulesa uczciwie przyiął; przeto go też Herkules zbiwszy wszystkich Centaurow na weselu Hippodamii dystyngwował, i ludzko zawdzięczaiąc iego gościnę, traktował.

PHORBAS. Sławny zboyca i hultay, ktorego Apollo pięściami zabił.

Tymże imieniem nazywał się nayſtarszy Priama Syn, ktory od Menelasa zginął. *Homer: Virg.*

Tegoż imienia wielu Pastuchow było.

PHORCYS, albo PHORCUS. Syn ziemi, albo (iak niektorzy piszą) Nymfy Thoosy i Neptuna. Ten był Oycem wielu Dziwotworow czyli Monstrow, iako to Gorgonow, i owego smoka, ktory pilnował ogrodu Hesperidow. &c. *Hesiod: Homer: Varro &c.*

PHRYXUS. Syn Atamasa, Brat Helle. Ten będąc na opiece u swego Wuia Creteusa Krola Jolchos, żona iego Krolowa, Demodice imieniem, namawiała Phryxa na niegodziwą, przeciwną Małżeńskiey wierności sprawę: lecz widząc Phryxa wzdrygaiącego się proponowaney zbrodni, gniewem i zemstą zapalona, udaie przed mężem iakoby przeciwko iey honorowi bezwstydnie ważył się wykroczyć. To gdy się z wielką kłotnią na dworze Krolskim dzieie, morowe tegoż samego czasu powietrze zaięło się. Radzono się czym prędzey

dzey Bogow, coby miano czynić na uśmierzenie tey klęſki: odebrano odpowiedź, że inaczey ta plaga Bogow nieuſtanie, chyba że im na ofiarę oſtatnie dwie oſoby ze krwi Krolewſkiey będą zabite. Wyrok ten ściągał ſię do Phryxa i Helle: zaczym gdy ie na okrutną już prowadzono ofiarę, znagła iakiś otoczył ich obłok, w ktorym pokazał ſię baran, ten ich oboie na ſwoy grzbiet porwawſzy, puścił ſię z niemi po powietrzu, zmierzaiąc ku kraiu kolchidy. Przeprawiaiąc ſię przez morze, Helle przelękła ſię ſtraſzney fali Morſkiey, ſpadła z Barana, i utonęła; morze po dziś dzień od tego przypadku nazywa ſię *Helleſpontus*. Phryxus ſtanąwſzy ſzczęśliwie w Colchidzie na podziękowanie Jowiſzowi, cudownego na ofiarę zabił barana; ſkurę zaś z niego z runem złotym w leſie poświęconym Marſowi na drzewie zawieſił, i ſmoka na ſtraży oſadził, ktory przyſtępuiących na wykradzienie owego ſkarbu pożerał. Mars bardzo był kontent z tey ofiary, i z tym ſię przez wyrok oświadczył; że kto by kolwiek z Narodow te miał u ſiebie Runo, i pokiby go pilnie zachowywał, poty we wſzyſtko obſitować miał nieuſtannie: ogłoſił i to że każdemu wolno Narodowi ſtarać ſię o te Runo, drogą męſtwa i Rycerſkiey cnoty. Hiſtoria baieczna powiada, że znalazł ſię ſwego czaſu taki, to ieſt Jaſon, ktory w kompanii Argonautow za pomocą Medei doſtał owego Runa złotego. *patrz:* Jaſon. Powiadaią że tego zabitego Barana Jowiſz do Nieba przenioſł, i między znakami Zodiaku pierwſzego w porządku oſadził, Łacinnicy

zowią

zowią go Aries. *Hygin: Pauſ: Nat: Com: Ovid: Virg.*

PHYLAMON. *patrz:* Chione.

PHYLANDER. Dziejopiſowie niektorzy piſzą: że to był mąż Acalis corki Mino'a, a matki Oaxa ktorego Apollo ſpłodził. Inni zaś rozumieią: że Phylander był Synem Apollina i Acacolis Nymfy, wielom ſię zdaie że to iedno ieſt Acacalis i Acalis.

PHYLLIS. Corka Licurga Krola Thracyi. Ta przyrzekłſzy pewnemu Demophon'owi przyiaźń, i wzaiemną wziąwſzy od niego deklaracyą, że ią poymie za żonę, ale aż za powrotem ſwoim z Wyſpu Crety: gdy na czas obiecany powracaiącego nie widziała, zwątpiwſzy o iego wierności w dotrzymaniu danego ſłowa: z rozpaczy obwieſiła ſię; lecz ią Bogowie przemienili w drzewko migdałowe. Demophoon powrociwſzy, i dowiedziawſzy ſię co ſię z narzeczoną iego Małżonką ſtało: czymprędzey pobiegł do owego drzewka, i tak go rzewliwemi polewał łzami, iż w punkcie zielenieć i rozwiiać ſię w roſkoſzne liścia poczęło.

PHYTALMIUS. Pod tym imieniem Jowiſza czczono, iako Autora buyney w wydawaniu wſzech rzeczy Natury, gdyż ten te mia PHYTALMIUS, toż ſamo z greckiego znaczy, co rozmnożyciel. Obywatele Trezenu Neptuna tymże tytułem czcili.

PICUS. Jeden z Synow Saturna, ktory po Oycu rządy Włoſkiego kraiu obiął. Circe życzyła go ſobie za męża, ale widząc go przeciwnego, i bardziey woleiącego poiąc za żo-

nę

nę Canentę Nymfę, niźli ią; rozgniewa a przemieniła go w dzięcioła. *S. Aur: Vict.*

Tegoż imienia był pewny bardzo doſkonały w uczeniu i uieźdzaniu koni Bereyter. *Eneid: Xięd: 7.*

PIEKŁO. Podziemne mieyſca, gdzie Umbry, czyli duſze zmarłych ludzi przebywały, zſzedłſzy z tego świata, i tam od trzech Sędziow Minoſa, Eaka, i Radamantha były ſądzone. Krolem i Bogiem Piekła był Pluto. Kraina ta podziemna zamykała w ſobie ſamo naprzod piekło nazwane Tartarus, powtore Pola Elyſeyſkie bardzo roſkoſzne, i pięć rzek, to ieſt: Styx, Cocyt, Acheron, Lethe, i Phlegeton. Tartarus było mieyſce dla nieſzczęśliwych potępiencow: Pola Elyſeyſkie dla ſprawiedliwie na tym świecie żyiących Cerberus pies o trzech łbach i pyſkach, zawſze przy bramie piekielney leżał, nie dopuſzczał ludziom żyiącym wchodzić, a umbrom z piekła wychodzić. Nim ſię umbra doſtała do pałacu Plutona, muſiała pierwey przez rzeką Acheron przewozić ſię. Caron przewoźnik te tylko umbry do ſwoiey na przewoz brał łodki, ktore pewną kwotę wprzod zapłaciły. *Virg. Lucan: Hygin: Ovid.*

PIERIDES. Corki zuchwałe Piera, wiele o ſwoiey w ſpiewaniu umieietności rozumieiąc, ważyły ſię z ſamemi certować Muzami, i nad ich ſię w głoſach i w ſztuce ſpiewania przenoſić: za co od tychże Bogiń przemienione były w ſroki.

Tymże nazwiſkiem częſtokroć u Poetow zowią ſię Muzy, ktore im dane ieſt od gory

Pie-

Pierius na ktorey naymilſze ich było pomieſzkanie.

PIERIUS. Gora w Theſſalii Muzom poświęcona.

PIERSI. *patrz:* Ceres, Jo.

PIERUS. Oyciec Lina ſławnego Poety od ktorego gora w Theſſalii nazwana ieſt Pierius, na niey bowiem ten Wierſzopis miał ſwoie pomieſzkanie.

PIES. *patrz:* Diana, Acteon, Cephalus, Adonis, Erigona.

PIES O KILKU GŁOWACH. *patrz:* Cerberus, Geryon.

PSIA GŁOWA U CZŁOWIEKA. *patrz:* Teutates.

PIES albo PSY JUNONY. *patrz:* Harpie.

PIGMALION. Krol Tyru, zaboyca Sicheuſa męża Didony, ktora po zabiciu męża zabrawſzy wſzyſtkie ſkarby, udała ſię do Afryki, i tam miaſto Carthaginę ſundowała. Aſtebe Pigmaliona żona nie mniey iako i Mąż okrutna: Męża otruła, a widząc że trucizna nie rychło ſwoy ſkutek ſprawuie, porwawſzy poſtronka udusiła go. Ta wściekła w złości białogłowa, chciała ieſzcze własnego Syna Balkazara utopić, lecz on przeczuwſzy ſwoie nieſzczęście wſiadł czym prędzey na ſtatek, wyniosł ſię do Syrii, gdzie paſąc bydło miał iaki taki ſpoſob do życia. Narbal ieden z naypierwſzych Urzędnikow Dworu Matki iego Krolowy, ktory go był przeſtrzegł o zamyſłach okrutney Matki, iak tylko ta Tyranka umarła, tak zaraz

raz wyprawił do niego posłańca z pierścieniem złotym, co było według umowy znakiem iego bespiecznego do domu powrotu. Jakoż szczęśliwie do swego powrociwszy kraiu Tron Macierzyński osiadł.

Tegoż imienia był sławny Snycerz, ktory wyrobiwszy statuę Venery tak ią sobie podobał, iż ią za żonę poiął. Usilnie potym teyże Bogini prosił, ażeby ten posąg ożywiła, co i uczyniła. Y tak z owey Statui ożywioney miał Pigmalion Syna nazwiskiem Paphus. *Ovid: Met.*

PILUMNUS. Syn Jowisza, Krol owey części Apulii ktora potym nazwana była Daunią. On był mężem owey nieszczęśliwey Danae, ktora będąc w morze wrzucona od własnego Oyca, szczęściem iakimsi osobliwszym przypłynęła do kraiu Polydekta, ktory ią litościwie przyiął, i w kilka czasow za tego Pilumna, o ktorym tu piszę, wydał. Poetowie w tey niezgadzaią się okoliczności.

PINDUS. Gora poświęcona Muzom, między Thessalią i Epirem leżąca.

PIRITHOUS. Syn Jxiona. Ten słysząc wiele osobliwszych rzeczy z pochwałą Theseusza, stado mu bydła umiślnie zaiął, spodziewaiąc się że nie omylnie za nim poydzie w pogoń, spodka się z nim, a w tym pozna co za zac iest zachwalony Rycerz: tak się stało: Tezeus Piritousa dognał, i żwawie się z nim starł: w bitwie, iedną razą, takie ieden ku drugiemu powziął serce, iż rzuciwszy broń, uściskali się, i wieczną sobie poprzysięgli przyiaźń. Pirithous osobliwszą pomocą stał się Theseu-

sowi potykaiącemu się z Centaurami, ktorzy mu chcieli wydrzeć Hippodamią. Tenże dopomogł mu do wykradzienia Heleny. Tenże przedarłszy się do samego Piekła chciał wykraść Proserpinę, ale go Cerberus w bramie Piekielney porwał, i pożarł; a Theseusza ktory z nim był w kompanii, umiślnie do pomocy przyiacielowi w przedsięwziętym zamyśle, zatrzymano, i za rozkazem Plutona w kaydany okowano. Tak nieszczęśliwy Theseus siedział, aż poki Euristeus nie przyszedł i nie odbił z kaydan. *Plutar: Ovid: Claudian.*

PIROIS. Nazwisko iednego ze czterech koni słonecznych.

PIRRENUS. *patrz:* Bellerophon.

PIRRHA. *patrz:* Deucalion.

PIRRHUS. *patrz:* Pyrrhus.

PISZCZAŁKA. *patrz:* Pan, Euterpe, Mercurius, Argus.

PISENOR. *patrz:* Caumas.

PITHO. albo, SUADA. Bogini Rady i Namowy. *Ennius.*

PITTHEUS. Naymędrszy z ludzi. On był Nauczycielem Hippolita Syna Theseuszowego w wymowie i innych umieiętnościach.

PITYS. Nymfa, ktorą i Satyr Pan, i Boreas razem kochali, i o iey się przyiaźń starali. Boreas iednak postrzegłszy, że więcey ma Satyr, niżli on łaski u pomienioney Nymfy; rozgniewany wszczął straszny wicher, w ktorym porwawszy Pitysę, rzucił o skały i rozbił. Ziemia lituiąc się nad nieszczęśliwą, przemieniła ią w sosnę. *Geoponicon X. 11.*

PLE-

PLEIADES. Corki Pleiony i Atlaſa: przemienione były w gwiazdy i oſadzone na niebie w pierſiach Byka, znaku Zodiacznego: a to za to, iż Oyciec ich ciekawy chciał z nieba wyczytać ſekreta Bogow. Rachuią ich ſiedm: Alcynoe, Cileno, Elektra, Maja, Aſterope, Merope, i Taygetes.

PLEIONE. Zona Atlaſa.

PLISTHENES. Syn Pelopa. Ten umieraiąc, dwoch ſynow ſwoich Agamemnona i Menelaſa rekommendował Atreuſowi, ktory im iako właſnym dzieciom należytą dał edukacyą. Y z tąd to ieſt, że ich nazywaią Atrides.

PLUTO. Bog Piekielny, zrodzony z Saturna i Rhei. Gdy Jowisz zepchnął z tronu i wypędził z Nieba Saturna, diſpartyment rządow całego świata uczynił między Bracią: Plutonowi oddał podziemne i Piekielne Krainy. Neptunowi Morza, wody &c. Bog ten tak był czarny i ſzpetny, iż nie mogł ſobie żadney ani z narodu ludzkiego, ani Boſkiego znaleść żony; zaczym ſiłą porwać umyślił. Gdy więc pewnego czaſu Proſerpina ze zrzodła Arethuſa w Sycylii czerpała wodę, Pluto na nią ſekretnie czatuiący porwał i zaprowadził z ſobą do Piekła. Snycerze i Malarze wyrażaią go trzymaiącego klucze w ręku, ſiedzącego na wozie i powożącego ſię karemi końmi. Jego ordynaryina rezydencya była w Piekle, o nim powiadaią Poete, że wſzyſtkim na świecie ludziom życzył śmierci, aby tak, iego Kroleſtwo iak naywięcey było zaludnione. *Pauſ: Claud: Ovid: &c.*

PLUTUS. Bożek ſkarbow i bogactw: pierwſzy Miniſter Plutona, zrodzony z Cerery i Jaſiona. Theatrites i Ariſtophanes znaczni Dziejopiſowie świadczą: iż był ślepy. Powiadano i to o nim, iż gdy do ludzi ſzedł, kulał; iakoby ſzwankuiący na nogę, ale gdy od ludzi odchodził ſkrzydła ſobie dla poſpiechu przyprawował, i ſzybko odlatywał. Jego naywiękſza była zabawa i uciecha rozrzucać bogactwa nie pomiędzy tych ktorzy ich przez cnotę, rozum, i zaſługi warci byli: ale według ſwego ślepego upodobania pomiędzy nayniegodnieyſzych.

PLUVIUS, PLUVIALIS, albo URIUS: DESZCZOWY. Te nazwiſka dawano Jowiſzowi, gdy mu ofiary czyniono na uproſzenie deſzczu.

PŁASZCZ. *patrz;* Boreas.

PŁOTNO. *patrz:* Philomela, Arachne, Penelope.

POCHODNIA. *patrz:* Eumenides, Hymen, Zazdrość, Ceres, Hero.

PODALIRUS. Syn Eſkulapiuſa bardzo dobry Lekarz iako i iego Brat Machaon. Obydwa znaydowali ſię w obozie Greckim przy oblężeniu Troi. *Virg.*

PODARGA. Sławna Harpia, Zephira oſobliwſza kochanka.

POGRZEB. Oſtatnia umarłemu uſługa, ſtarodawni na ſtuſach kſztałtnie ułożonych trupow kładli i palili, a popioły i kości pozoſtałe w dzbanach na to zrobionych konſerwowali. Obrządek ten mniey, albo więcey bywał wſpaniały; iak kogo ſtało.

POLA

POLA ELIZEYSKIE. *patrz:* Elisei Campi.

POLIB. Krol Corinthu. Ten radził się wyrokow Boskich względem przyszłego postanowienia swoich corek: odebrał odpowiedz: że iedną porwie lew, a drugą dzik. W kilka czasow przyiechał do niego Polinices skurą lwią przybrany prosząc o sukurs przeciwko swemu Bratu Etheoklowi. W tym nadieżdża Tydeus przybrany skurą dzika, żebrząc protekcyi i bespiecznego schronienia się w Państwie iego, po popełnionym zaboystwie w osobie Brata swego Menelippa. Ta okoliczność osobliwszego obodwoch gości ubioru, przypomniała Polibowi, i taiemnicę wyroku Bożkow odkryła. Wydaie więc swoie corki za nich, starszą za Polynicesa, a młodszą za Tydeusa, ciesząc się że odpowiedź Bogow wcale się spełniła, gdy ieden iak lew, drugi iak dzik okryci poięli do razu za żony iego Corki. Pytał się obydwoch Polib, dla czego by ten partykularny sobie przywłaszczali stroy? Odpowiedzieli: że to były znaki heroicznych dzieł ich Przodkow: Polynices bowiem pochodził od Herkulesa potykaiącego się z lwami i ie zabiiaiącego: a Tydeus od Oeneusa owego, ktory srogą bestyą i niezwyczayney wielkości dzika w kraiu Calydon zabił. *Euripid: Herod.*

POLINICES. *patrz:* Etheokles.

POLITES. Syn Priama, ktorego Pyrrhus w oczach Oycowskich zabił. *Virg.*

POLLUX. *patrz:* Castor.

POLYDAMAS. Sławny Athleta czyli Mocarz, ktory lwa na gorze Olympie udusił, iedną

dną ręką porwawſzy naydzikſzego wołu, iak pilkę do gory podrzucił, w pędzie wozz nayſilnieyſzemi końmi zatrzymywał: ale naoſtatek zaufały w ſwoich ſiłach gdy ſkałę obrywaiącą ſię ſwoiemi barkami utrzymać uſiłował, od niey przywalony na mieyſcu zoſtał.

Tegoż imienia był ieden Troiańczyk, o ktorym iako i o Antenorze było podeyrzenie iakoby oni zdradzili ſwoią Oyczyznę i Troię Grekom wydali: *Hom: Perſ: Vir.*

POLYDES. Sławny Wieſzczek według niektorych, a według innych doſkonały Lekarz. Ten ſwoiemi lekarſtwy Glauka Syna Minoſowego wſkrzeſił. Nie trzeba ſię dziwować, że niektorzy Autorowie rozumieią iż Polydes i Eſkulapius iedno znaczą: bo iak tylko owych dawnych czaſow ktory z Medykow w ſwoiey profeſſyi wſławił ſię, zaraz go przyrownywano do Eſkulapiuſza, a cząſem tymże imieniem nazywano go.

POLYDEKTES. Wnuk Neptuna, Krol wyſp Cycladow. Ten Danaę nieſzczęśliwą w mizerney łodzce wyrzuconą na morze umyślnie aby utonęła, litościwie do ſwego przyiął kraju, wſzelką dał wygodę, i iey Syna Perſeuſa ſpłodzonego z Jowiſza wychował, i przyſtoyną mu dał edukacyą: a gdy do doſkonałych przyſzedł lat umyślnie wyprawił na potyczkę z Gorgonami, aby ſię go pozbywſzy, wolniey żył z Danaą.

POLYDORUS. Priama i Hekuby Syn: Pod czas zburzenia Troi, Polimneſtorowi dano go na porękę, ale ten zdrayca maiąc oko na ſkarby Polydora, zamordował go.

POLY-

POLYMNESTOR, albo POLYMESTOR. Krol Thracii, sławny łakomstwem i okrucieństwem, temu Hekuba za zabicie Syna iey Polydora, wydarła oczy.

POLYMNIA. Jedna z dziewięciu Muz, do niey sztuka Krasomowska należała. Wyrażenie iey bywa w osobie Damy maiącey na głowie z pereł koronę, cała w bieli, prawą ręką skazuie, gesta niby czyniąc, a lewą trzyma berło.

POLYPEMON. Toż samo znaczy co Sinnis.

POLYPHEMUS. Syn Neptuna, ieden z Cyclopow niezmierney wielkości Olbrzym. Ten iedne tylko oko miał i to w pośrzodku czoła, ludzkie ciało pospolitym iego było pokarmem. Gdy okręt Ulissa rozbił się blisko wysp nazwanych Cyclopes, i z niektoremi swemi Towarzyszami przecie salwował się i dopłynął do lądu; Polyphemus schwytał go, i iego kollegow, a do swoiey iaskini między liczną trzodę baranow zaprowadziwszy zamknął, obsitą swemu brzuchowi obiecuiąc pastwę. Ulisses wdawszy się z tym Dziwotworem w dyskurs, bawił go relacyą woyny Troiańskiey, a tym czasem po trosze i nieznacznie mocnym go częstował trunkiem i upoił. Piany Polyphemus gdy zasnął, Ulisses za pomocą Kollegow wyłupił mu oko. Na przeraźliwy krzyk z bolu Olbrzyma zbiegli się sąsiedzi, pytaiąc się: kto by go oślepił: Poliphem odpowiadał że *Nikt* (tak się bowiem Ulisses, gdy go się pytano iak się zowie, nazwał) odeszli więc inni Olbrzymi do siebie rozumieiąc: że Polyphem

phem oſzalał. Tym czaſem Uliſſes poradził ſwoim kollegom, aby ſię pod brzuchy baranow pochowali, gdy ie Poliſem w pole wypędzać będzie. Stało ſię tak iak Uliſſes doradził. Polyphem odwalił ſtraſzny kamien od ſwoiey iaſkini (ktoremu ledwo by ſto ludzi wydołać mogło) ſtanął na przeſmyku przeciw drzwiom i po iednemu barany wypuſzczał, W tym uſłyſzy Uliſſa z ſwemi towarzyſzami na podworzu gadaiących, co go mocno i zdziwiło i rozgniewało, że niewiedział iakim ſpoſobem rąk iego uſzli, porwał więc uganiaiąc ſię za zbiegami potężną ſkałę i na ich oślep rzucił, ale nie ſzkodliwie bo trafić nie mogł. Tak Uliſſes z ſwemi kollegami, ktorych tylko czterech Olbrzym pożarł, uſzedł niebeſpieczeńſtwa śmierci. Tenże Olbrzym polubił był Nymfę Galateę, i nieiakiego Acis nogą zadeptał, poſtrzegłſzy iż więcey miał u niey, niż on, ſerca. *Hom: Odiſſ: Ovid: Metam.*

POLYXENA. Corka Priama i Hekuby Podczas ceremonii iey ślubu z Achilleſem, w Kościele przy znacznym ludu kongreſſie, Paris zdradziecko Achilleſa zabił. Po zburzeniu Troi, Pyrrhus na grobię zabitego Rycerza a ſwego Oyca, Polyxenę na ofiarę zabił.

POLYXO. Xieni Apollina. Ta na wyſpie Lemnos namowiła wſzyſtkie niewiaſty, aby ſwoich mężow pozabiiały, za to, iż ſobie z Thracyi naſprowadzali rożnych białygłow.

Tegoż imienia była iedna z Hiadow.

POMONA. Bogini owocow i Jeſieni. Vertumnus kochał ſię w niey. *patrz*: Vertumnus.

POPU-

POPULONIA. Bogini, ktorą osobliwie Rzymianie czczili, mniemaiąc że ona ma moc odwrocić spustoszenie ktore nieprzyiaciel zwykł w kraiu czynić. *Seneca.*

Pod tym imieniem Boską cześć Junonie wyrządzano, iako Bogini płodności i zaludnienia Państw.

PORPHIRION. Sławny Olbrzym, brat Alciona.

PORTUNUS. 'Syn Ino, Bożek Morza i wszystkich Portow nad morzem. *Virg:Ovid.*

POTRZEBA. Bożyszcze Allegoryczne, czyli Bogini corka Fortuny: wszędzie po całey ziemi Boskie iey czyniono honory. Wielowładna iey była moc tak dalece że sam Jowisz musiał iey słuchać. Kościoł sobie miała zbudowany w Koryncie, do ktorego, nikomu oprocz Xień czyli Niewiast iey poświęconych, wniść niegodziło się. Ile razy ią wyrażano, zawsze w kompanii z swoią Matką: ręce iey były spieżowe w ktorych trzymała długie szpągi, i potężne kliny.

POSEIDON albo POSEIDAON. Tym imieniem Grecy Neptuna nazywali.

PRACE HERKULESA. *patrz:* Herkules.

PRAWDA. Bogini wzięta pod Allegorią: była corką Saturna a Matką cnoty. Wyrażenie iey bywa w osobie Niewiasty poważney ubraney po prostu bez żadnych wykwintow.

PRAWO. Bogini imaginowana pod Allegorią, corka Jowisza i Themis. Wyrażenie iey bywa w osobie niewiasty młodey trzymaiącey berło.

PRETIDES albo PROETIDES. Corki Proeta przenosiły się w urodzie nad Junonę; Bogini na ukaranie zuchwałości, taką na nich przepuściła manią, że mniemaiąc się być krowami, błąkały się po polach i łąkach. *patrz:* Cassiopea.

PRETUS: *patrz:* Proetus.

PRIAM. Krol Troiański Syn Laomedona: małym będąc, wraz z siostrą swoią Hesioną do Grecyi zaprowadzony był, a to, na ów czas, kiedy Herkules za panowania Laomedona, mszcząc się swoiey krzywdy, uderzył na niego, wyzuł go z Krolestwa, i całe państwo Troiańskie spustoszył. Priam przyszedłszy do lat doskonałych okupił się z niewoli, i przyiechawszy do swego kraiu restaurował mury miasta. Poiął za Zonę Hecubę, z ktorey miał wielu Synow i corek. Za iego panowania, Krolestwo Troiańskie z pomiędzy nayiepszych i naysławnieyszych w świecie liczyć się mogło. Paris ieden z Synow iego wykradłszy Helenę nayurodziwszą i naybogatszą z Dam Greckich, stał się przyczyną zguby swoiey Oyczyzny. Grecy albowiem z znacznym woyskiem przyciągneli pod Troję, i dziesięć lat w oblężeniu ią trzymaiąc, i rożnemi sposobami dobywaiąc, na ostatek zdradą wzięli, i zburzyli. Pyrrhus znalazłszy Priama trzymaiącego się Ołtarza Bożyszcza, bez względu na Bogi, zabił. Y tak nieszczęśliwy Oyciec z całą swoią ginący Familią nierychło poznał, że sobie sam zaszkodził przez zbytnią miłość i pobłażanie dzieciom.

ciom. *Homer: w Iliad: Sophoc: Virg: Eneid. II. Ovid.*

PRIAPUS. Bożek Ogrodow i Sadow, z Bacchuſa i Venery zrodzony. Urodził ſię bardzo ſzpetnym, bardziey do monſtrum iako do człeka podobnym: co ſię ſtało przez czary Junony, piekielną maiącey do Venery nienawiść. Ten Bożek obmierzłym ſię ſtał wſzyſtkim męſzczyznom żonatym, za ſwoie nie uczciwe z ich Zonami poſtępki, przeto zmowiwſzy ſię wypędzili go od ſiebie: rozgniewany Bożek ſprawił to, że owi w ſwoich roſkoſzach i uciechach zbytkowali, i prawie od rozumu odchodzili. Wſzyſtkie niegodziwe uciechy przy ſwywoli i zbytkach do tego Bożyſzcza należały. Wyrażano go z brodą, kudły na głowie maiącego, trzymaiącego w ręku ſierp. *Hyg: Nat: Com: Ovid.*

PROCLUS. Krol Argow. *patrz:* Bellerophon. Niektorzy rozumieią: że to ieſt tenże ſam co i Proetus.

PROCRIS. *patrz:* Cephalus.

PROCKUSTES. Sławny zboyca, z ktorym ſię Theſeus mierzył, ktoryby z nich wyżſzey i ogromnieyſzey był ſtatury, na oſtatek zabił go.

PROETIDES. *patrz:* Pretides.

PROETUS, albo PRETUS. Syn Abaſa; Krol Argow. Niektorzy trzymaią że tenże to ſam, co Proclus. *patrz:* Bellerophon. Ten uſtawicznie prawie przeciwko ſwemu Bratu Acriſiuſzowi woiował: Obydway ci Bracia nielubili ſię i cierpieć ſię nie mogli od urodzenia ſwego. Miał wiele corek, ktore po-

ſpoli-

ſpolicie nazywano Pretides. Tenże kamieniem ſię ſtał ſpoyrzawſzy na głowę Meduzy, ktorą mu był Perſeus pokazał. *Hom: Ovid.*

PROGNE, *patrz:* Philomela.

PROMETHEUS. Syn Japeta i Clymene. Ten był pierwſzy ktory ludzi z ziemi i wody uformował, wkradł ſię potym za pomocą Palſady do Nieba, i tam ukradł ognia na ożywienie ulepionych ludzi. Jowiſz rozgniewany o kradzież; kazał Vulkanowi aby go na gorze Caucaſus do ſkały przykował: tam ſęp co dzień wątrobę z niego ſzarpał i pożerał, ktora w nocy odraſtała. Poty taką mękę ponoſił Prometheus, aż poki Herkules tamtędy przechodząc nie uwolnił go. *Heſiod: Ovid: Horac:*

PROPETIDES. Pewne Damy, ktore utrzymywały: że Venus nie była Boginią. Venus mſzcząc ſię, takie na nich przepuściła ſzaleńſtwo, że ſtraciwſzy wſtyd i czoło w oſtatniey zoſtały pogardzie; naoſtatek przemieniły ſię w ſkały.

PROSA. Bożyſzcze wcale niewiadome. Mniemaią niektorzy, że to była Bogini opiekuiąca ſię połogami. *Proſa* ſłowo dawne łacińſkie, znaczy rowny: i z tąd mowi ſię Proſa, mowa, toż ſamo znacząc co *Recta oratio.* Diſkurs iednakowy rownopłynny. Cokolwiek nie ieſt wierſzem, ani ieſt ſpoſobem Rymu ułożone, (Rym bowiem Poetowie zowią *Verſa Oratio*) mowi ſię Proſa.

PROSERPINA. Cerery i Jowiſza Corka. Tę zbieraiącą kwiaty na gorze Etnie Pluto

por-

porwał, lubo Ciane Nymfa iey aſſyſtuiąca ile mogła ſprzeciwiała ſię i niedopuſzczała, ale nie mogła z rąk Bożka Piekielnego wydrzeć. Matka Ceres ſzukała Corki po całym świecie, naoſtatek do ſamego poſzła piekła, i tam ią znalazła; ale że iuż obeznała ſię z Plutonem i mocno ſię do niego przywiązała; nie mogła ią z tamtąd wyciągnąć, i namowić z ſobą na świat. *patrz:* Ceres. Wyrażaią Proſerpinę na wozie obok przy Plutonie mężu ſwoim ſiedzącą i powożącą ſię karemi końmi. *Ovid: Claud: Hyg.*

PROTESILAS. Syn Iphicla, był Krolem pewney części Epiru, miał żonę Laodamią, ktorą niewypowiedzianie kochał, a gdy umarła, poſąg iey z woſku kazał zrobić, ktory zawſze w łożku ſwoim chował. Z wyroku Bogow dowiedział ſię, że nie gdzie indziey tylko pod Troią zginie; ale na to bynaymniey nieuważaiąc honor Grecyi nad właſne życie preferuiąc, udał ſię z woyſkiem Greckim pod Troję, i tam w potyczce zabity zoſtał. *W Iliad: w Metam: X. 12. Hygin &c.*

PROTHEUS, albo PROTEUS. Syn Oceana i Thetis. Ten ieſzcze przy porodzeniu odebrał dar od Bogow, że miał przedziwną przyſzłych rzeczy wiadomość, iednakże ciężko było od niego czego ſię dowiedzieć, chyba go kto gwałtem przymuſił. Miał ieſzcze i to do ſiebie, że ſię przemieniał i rożne na ſię kiedy tylko chciał brał poſtaci. Raz przemieniwſzy ſię w ſtraſzydło, tak przeląkł Tmola i Teegona olbrzymow Synow ſwoich okrutnie z ludzmi poſtępuiących, że od owego czaſu porzucili

rzucili swoię dzikość i Tyrannią. *Virg: Georg: Xię: 4. Ovid: Met: X. 8.*

PROTOGENIA. Corka Deukaliona i Pyrrhy, insi powiadaią, siostra Pandory. Z niey Jowisz miał syna Etliusa, ktorego na niebie osadził; ale że przeciwko respektowi Junony wykroczył, w krotce był z tamtąd do piekła zepchnięty.

PSAPHON. Rodem z Lybii. Ten chcąc się udać za Boga, nazbierał rożnego ptastwa sposobnego do mowienia, i wyuczył tych słow: *Psaphon, wielkim iest Bogiem.* Gdy widział, że dobrze wymawiały, rozpuścił po gorach i lasach, ludzie słysząc ptaszki tu i owdzie przemawiaiące i opowiadaiące Bostwo Psaphona, uznali za Boga, i iemu cześć Boską oddawać nakazali.

PSZCZOŁY. *patrz*: Aristeus.

PSYCHE. Słowo greckie, ktore znaczy, *Dusza*. Poganie z tego słowa uczynili Bożyszcze, o ktorym wiele iest baiek. Powiadaią tedy, że Cupido wielce sobie upodobawszy Psychę namowił Zephira aby ią porwał i zaniosł na mieysce roskoszne, gdzie ona swobodnie z Cupidinem przebywała, niewiedząc iednak kto by on był. W kilka czasow na ustawiczne prożby swoiey kochanki Psyche, wyiawił Cupido kto by był i zniknął. O tym dowiedziawszy się Venus, zazdroszcząc że syn iey urodą Psychy dał się uwieść, poty ią prześladowała, aż ta na koniec z iey przyczyny umierać musiała. Jow sz zlitował się, przywrocił do życia Psychę i na instancyą

Cupi-

Cupidyna dał iey nieśmiertelność. Maluią Psychę z skrzydłami motyla. *Apule: Fulgonc: Spon.*

PYGMALION. *patrz:* Pigmalion.

PYGMEI. Narod ludzi w Lybii. Tak byli wzrostu małego, że na łokiec ledwo mieli wysokości. Wiek ich naydłuższy był ośmioletni. Niewiasty w piąciu leciech rodziły dzieci, i chowały ie w dziurach, obawiaiąc się aby Zurawie z ktoremi w ustawiczney iako z nieprzyiacielskiem narodem byli woynie, nie porywali i niezjadali im. Tak zuchwali byli iż na samego Herkulesa uderzyli, a to za to iż ich Krola imieniem Anteusa zabił. Pewnego czasu Herkules podrożą zmordowany przy drodzę położywszy się zasnął, Pygmei postrzegłszy wyleźli z piaskow Libiyskich, i iak mrowie zewsząd obleźli i osypali go: przebudziwszy się Herkules zabrał ich wszystkich w skurę lwią, i przyniosł do Euristeusza na pokazanie.

PYLADES. Przyiaciel nierozerwany Orestesa, we wszystkich iego nieszczęściach nie odstępował go,

PYLEMENES. Generał Paphlagończykow, ktory na sukurs Trojanom z woyskiem pod miasto przyciągnąwszy, w potyczce od Menelasa zginął. *Homer.*

PYRACMON. Jeden z czeladzi kowalskiey Vulkana, nigdy kowadła nie odstępował.

PYRAMUS. Młody Kawaler, rodem Assyryiczyk, sławny swoią przyiaźnią ku pewney Thisbe. Tych oboygu Rodzice byli surowi, widząc wzaiemną między niemi inklinacyą

wszel-

wſzelkiemi zabraniali ſpoſobami, aby z ſobą ani widywali ſię ani gadali. Oni iednak znaleźli ſpoſob widzenia ſię pokryiomo, i dali ſobie ſłowo ucieć od Rodzicow, i na umowione wyznaczonego czaſu ſtawić ſię mieyſce. Pierwſza Thisbe tam gdzie ſię umowili ſtanęła, a poſtrzegłſzy lwicę z zaiuſzoną paſzczeką ku owemu mieyſcu zmierzaiącą, czym prędzey uciekaiąc upuściła z głowy płucienny welans; lwica go w paſzczę wziąwſzy, potargała, ſkrwawiła, porzuciwſzy odeſzła. Nadchodzi Pyramus, tu i owdzie rzuca oczyma, upatruiąc kochaney Thisbe; a nieznayduiąc iey na umowionym mieyſcu, poſtrzegł welans poſzarpany i zbroczony krwią, nie omylnie tedy wnoſił ſobie że ią lew pożarł, a tak z nieznośnego żalu dobywſzy puinała śmierć ſobie zadał. W kilka minut powraca Thisbe, zaſtaie konaiącego z utkwionym puinałem Pyrama, domyśliła ſię wnet, że z iey okazyi ſtał ſię blądliwy a nieodzałowany przypadek, dobywſzy więc tegoż puinała przebiła ſię. Stało ſię to pod morwowym drzewem białe maiącym iagody, ktore na tychmiaſt przy tak okrutney ſprawie ſzczerwieniały i w czarne ſię odmieniły. *Ovid.*

PYRENEUS. Krol Thracyi. Ten przechodzące tamtędy Muzy do Parnaſſu; zamknął u ſiebie i nie chciał puścić, ale one przyprawiwſzy ſobie ſkrzydła wyleciały. Pyreneus na wyſoką wſzedł wieżę, i także' ſobie przyprawiwſzy ſkrzydła chciał w pogoń za niemi lecieć; ale ſpadł i kark złamał.

PYRE-

PYRENEI MONTES. Gory Pyreneyſkie, ktore dzielą Francyą od Hiſzpanii. Imie te wzięte ieſt od Pyreny corki Pyreneuſa, ktora dawſzy ſię uwieść Herkuleſowi, obawiała ſię Oyca ſwego gniewu, uciekaiąc więc w te gory od dzikich beſtyi rozſzarpana zoſtała. *Silius.*

PYRRHA. *patrz:* Deucalion.

PYRRHUS. Achilleſa i Deidamii Syn. Ten bardzo ſię przy obleżeniu Troi wſławił tak ſwoim męſtwem iako i okrucieńſtwem. Polixenę na grobie Oyca ſwego na ofiarę zamordował. Priama przy Ołtarzu zabił: Andromakę z Aſtianaxem do Epiru zaprowadził, a inſi piſzą, ze Aſtianaxa z wyſokiey wieży zepchnąć kazał, a z Andromaką przyiechawſzy do Epiru ożenił ſię. Hermiona prawdziwa żona nie mogąc tego affrontu dla ſiebie znieść, wiedząc przy tym, że Oreſtes z wielkim ku iey był ſercem, obiawiła mu ſwoią myśl pełną zemſty ku Pyrrhuſowi, obiecuiąc mu ſwoię przyiaźń byle tylko iey zamyſły wykonał. Oreſtes w Kościele pod czas obrządkow zabił Pyrrhuſa. *Eurip: Ovid: Æneid.*

PYTHIENNA. *patrz:* Pythoniſſa.

PYTHIENSES. *patrz:* Igrzyſka Pythieńſkie.

PYTHIUS. Tym imieniem nazywał ſię Apollo, przeto iż zabił węża Pythona.

PYTHIS. *patrz:* Pitis.

PYTHON. Wąż niezwyczayney wielkości, urodził ſię z mułu ziemi po potopie Deukaliona. Tego Juno umyślnie przepuściła na Latonę, iedną z Jowiſzowych kochanek, aby

ią pożarł; ale ona uciekaiąc wſzędzie przed nim, rzuciła ſię na oſtatek w morze; gdzie Neptunus zlitowawſzy ſię nad nią, nową wyſpę nazwaną Delos dla niey pokazał. Apollo Syn Latony doroſłſzy, ścigał tego węża i ſwemi zamordował ſtrzałami, a na pamiątkę tego dzieła, igrzyſka poſtanowił Pythieńſkie. Skorą tego węża trzynog czyli ſtołek o trzech nogach był obity, na ktorym ſam Apollo, iego Popi, i Xienie zaſiadaiąc, wydawali wyroki.

PYTHONISSA. czyli PYTHIENNA. Xieni Apollina ktora tego Bożka wyroki opowiadała. Zaſiadała zawſze na trzynogu obitym ſkurą Pythona; i kiedy iuż miała co opowiadać, napuſzona bywała duchem Bożka: to ieſt ſtawała ſię podobną opętaney od diabła, trzęſła ſię, oczy wywracała, głoſem piſkliwym, albo mrukliwym i niezrozumianym prawiła androny. Toż ſamo czyniła gdy umbry z tamtego świata wywoływała. *Hyg: Pauſ: Nat: Com: Virg.*

Q. Q. Q.

Q U.

QUADRIFRONS, O CZTERECH TWARZACH. Te nazwiſko dawano Januſowi, bo go z czterma twarzami nayczęściey wyrażano, a to na znak iego państwa na cztery części świata rozciągaiącego ſię.

QUERQUETULARES. Nymfy ktore znaydowały ſię zawſze przy ścinaniu dębow. Jmię to wzięte ieſt od Łacińſkiego *quercus*, po Polſku

ſku dąb. Nazywały ſię ieſzcze Driades, Hamadriades.

QUIETAL. Nazwiſko Plutona wzięte od Łacińſkiego ſłowa *quies*, co znaczy *odpoczynek*. Ponieważ panowanie Plutona rozciągało ſię nad ſpoczywaiącemi, to ieſt, umarłemi.

QUINQUATRIA, albo QUINQUATRUS. Swięta na honor Minerwy poſtanowione, ktore Grecy nazywali Panatheneon. *Varro: A: Gell: Ovid.*

QUIRINALIS. Jedna z ſiedmiu gor, na ktorych Rzym rozciąga ſię. Słowo to *Quirinalis* wzięte ieſt od Quirinus przezwiſka Romuluſowego, ktory na tey gorze miał ſobie Kościoł zbudowany.

QUIRINUS. Nazwiſko Romuluſa. *patrz:* Herſilia.

QUIRIS. Pod tym imieniem Matrony Rzymſkie czczili Junonę, ktore ſię iey oddawały protekcyi.

R. R. R.

R A.

RAK. Juno wyſłała była Raka przeciwko Herkuleſowi przy ieziorze Lernieńſkim z Hydrą o ſiedmiu łbach potykaiącemu ſię, aby mu (ſzczypiąc za nogi) iako taką ſtał ſię przeſzkodą: ale go ten Bohatyr iednym ſtąpieniem zagniotł. Juno raka żałuiąc, przenieſła go do Nieba, i między znakami Zodiaku oſadziła. *Ovid.*

REMUS. Brat Romuluſa. *patrz:* Romulus. Niektorzy dzieiopiſowie piſzą: iż nie mogąc ſię z Bratem ſwoim zgodzić, dobrowolne ſam

obrał wygnanie, i udał się do Gallii, gdzie miasto Remi zbudował; insi zaś pospolicie piszą, iż od Brata Romulusa niechcącego cierpieć nikogo drugiego w rządach, zginął.

RHADAMANTUS. Krol Lycii zrodzony z Jowisza i Europy. Fatum Bożyszczc wyznaczyło go, aby był Sędzią piekielnym w kompanii z Eakem i Minosem. O nim piszą że poddani tak z iego panowania byli kontenci, iż go po śmierci za Boga poczytali.

RHAMNUSIA. Tym imieniem nazywano Bogini Nemesis, przeto, iż w miasteczku Rhamnus w Attice osobliwszą iey cześć wyrządzano.

RHEA SYLVIA. *patrz:* Sylvia.

RHEA. *patrz:* Cybele.

RHESUS. Krol Thracyi. Bogowie chcieli aby także od iego życia szczęście Troi poniekąd zależało. On z woyskiem przyszedł był na sukurs Priamowi, ale pierwszey zaraz nocy iak stanął pod Troią Achilles z Diomedesem zabili go, a to przez zdradę pewnego Troiańczyka imieniem Dolona. *Hom: Virgil.*

RHODOPE. Krolowa Thracyi, przemieniona była w gorę, przeto i ta gora od iey imienia nazywała się Rhodope *Ovid: patrz:* Hemus.

RHOETUS. *patrz:* Caumas.

ROBIGO, albo RUBIGO. Bogini do ktorey uciekano się prosząc aby od zboża wszelką odwrociła zarazę. *Ovid.*

ROBIGALIA. Swięta na honor Bogini Robigo ustanowione.

ROMU-

ROMULUS. Zrodzony z Marſa iRhei Sylvii wraz z Remuſem Bratem, ktorych obydwoch wilczyca ſwoiemi pierſiami karmiła. Gdy dorośli, Romulus brata Rema zabił, i opanował całą okolicę przy gorze Aventińſkiey gdzie założył miaſto Rzym. Zebrał kupę hultaiow i z niemi czyniąc wycieczki ſtraſznym ſię ſwoim uczynił ſąſiadom. Nie doſtawało im żon do uſtanowienia między niemi ſpołeczności ludziom przyzwoitey, ſąſiedzkie bowiem narody wzdrygali ſię ſpokrewniać ſię z naypodleyſzemi ludźmi. Romulus więc temu niedoſtatkowi ſztuką zapobieżeć umyślił. Składa Jgrzyſka, zapraſza na nie Sabinow i Sabinki. Gdy znaczne mnoſtwo zgromadzonych widział, ſekretną uczynił dyſpozycyą, aby za daniem znaku cokolwiek mogli z białey Płci porywali. W poſrzodku zabawnych igrzyſk na ſkinienie Romuluſa rzucili ſię hurmem Rzymianie na Sabinki, i inne damy; zabieraią ie, i do miaſta czym prędzey zaprowadzaią. Romulus Herſilią corkę Tatiuſa złapał, za co gdy mu woynę wypowiedziano, i iuż z obydwoch ſtron do ſtraſzney bitwy zabierano ſię: taż Herſilia weſzła w negocyacyą, i obydwoch Krolikow pogodziła, i do takiey przyprowadziła harmonii, iż od owego czaſu Rzymianie i Sabinowie iednym narodem być zdawali ſię. Powiadaią niektorzy ſtarodawni Piſarze, że Mars Romuluſa do nieba porwał. *Plut: Tit: Liv: Ovid.*

ROSTROPNOSC. Bożyſzcze imaginowane pod Allegorią: wyrażaią go trzymaiącego zwierciadło na ktorym wąż okręcony wiſi.

ROZGA. *patrz:* Merkurius, Bellona, Caduceus.

RUBIGO, i RUBIGALIA. *patrz:* Robigo, i Robigalia.

RUMA, RUMIA, albo RUMINA. Bogini ktora miała pieczą pokarmu dzieci u pierſi matek zoſtaiących. *Carion.*

RUNCINA. Bogini, ktorey oſobliwſzą cześć Boſką wyrządzano, gdy zboże zbierano z pola.

RUNO ZŁOTE. *patrz:* Rhryxus, Jaſon.

RUTULI. Narod niegdyś we Włoſzech ſławny.

RYBY. Jeden z dwonaſtu Znakow Zodiaku. Te to ſą Ryby, ktore Venerę i Cupidyna uciekaiących przed prześladowaniem Typhona, czyli Typhoe Olbrzyma, zanioſły aż za Eufrąt Rzekę. Inſi piſzą, że to ſą Delfiny, ktore Amphitritę narzeczoną żonę Neptuna na ſwoich grzbietach do tego Boga Morſkiego ſprowadziły: zawdzięczaiąc ich uſługę, wyrobił Neptun u Jowiſza mieyſce dla nich między znakami Niebieſkiego Zodiaku.

RZEKI PIEKIELNE. Było ich pięć oſobliwſzych, to ieſt: Acheron, Styx, Lethe, Cocytus, i Flegeton. Niektorzy ieſzcze rachuią Erebus.

S. S. S.

S A.

SABINI. Narod ludzi we Włoſzech bardzo dawny. Ci będąc z ſwoiemi Zonami i Corkami zaproſzeni na Jgrzyſka do Rzymu, Romulus ſekretnie ſwoim rozkazał obywatelom, aby cokolwiek białey płci było połapali i zaprowadzili

dzili do miasta maiąc ie sobie poiąc za Małżonki, co się i stało.

SALII SALIENSES. Popi i poświęceni Marsowi. Nie bywało ich więcey iak dwonastu. Obchodzili Swięta ustanowione na honor Marsa pląsaiąc i skacząc po ulicach, przeto ich zwano *Salii* albo skaczący. U nich w depozycie Tarcze czyli *Ancilia* były złożone, ktore oni z wielką pilnością iako nayświętsze rzeczy chowali. *patrz:* Ancile.

SALMACIS. *patrz:* Hermaphrodit.

SALMONEUS. Krol Elidy. Tego Jowisz piorunem zabił wtedy, gdy czyniąc się Bogiem, udawał iezdząc z okropnym hukiem po wysokim moście grzmoty i pioruny, rzucaiąc zą miast piorunow rozpalone na ludzi pochodnie, rozkazywał aby mu Boskie czyniono honory i obrządki. *Virg.*

SAMOS. Wyspa na Morzu Wsrzodziemnym naprzeciw Jonii leżąca, gdzie Juno partykularniey była czczona.

SANGARIS, albo SANGARIDA. Nymfa. *patrz:* Atys.

SAPHO. Dama rodem z Lesbu. Sławna z rozumu, z osobliwszey w pisaniu wiersza łatwości, tudzież z przyiaźni ku Phaonowi. *patrz:* Phaon.

SARPEDON. Krol Lycii, zrodzony z Jowisza i Laodamii Corki Bellerophona. Wsławił się walecznością przy oblężeniu Troi, gdzie na sukurs temu miastu był przyszedł. Patroklus w potyczce zabił go. Trojańczykowie oddawszy mu pogrzebowe obrządki, spaliwszy na stosie ciało, prochy iego z rozkazu

Jowiſza za oſobliwſzą chowali rzecz. *Homi: w Iliad.*

SATURNALES. Swięta na honor Saturna uſtanowione, ktore w Rzymie z wielką pompą pierwſzego dnia Stycznia obchodzono. Niegodziło ſię wtedy żadnego traktować intereſſu, żadney rozpoczynać ſprawy, żadnego robić rzemieſła oprocz Kucharſkiéy w gotowaniu ieść potrzebney pracy. Wſzyſtko na ów czas za rowno było bez żadnego względu na urodzenie, godność, i doſtatki, tak dalece że niewolnicy i ſługi mogli beſpiecznie mowić co chcieli ſwoim Panom, żartować w oczy z ich błędow, i pouſale brat za brat z niemi poczynać. *Lucien: Horat.*

SATURNUS. Inaczey nazywa ſię CZAS. Rodzice iego byli Niebo i Ziemia. Zapobiegaiąc aby nad niego i Brata Tytana Oyciec więcey nie miał potomſtwa, a za tym aby ani do Państwa całego świata nie było więcey Sukceſſorow; obciął koſą ſwego Oyca i nieſpoſobnym do ſpłodzenia potomſtwa uczynił. Krew z okaliczonego Oyca ſpadaiąca w morze, zmieſzana z pianą morſką zrodziła Venerę. Saturn chciwy panowania wymogł na ſtarſzym ſwoim Bracie Tytanie, że mu uſtąpił Tronu z tą kondycyą: aby żadnego płci męſkiey nie żywił potomka, a ieśli by ſię ktory urodził, aby go zaraz ziadł. Rhea iednak Zona Saturna znalazła ſpoſob, że przed okrucieńſtwem męża urodziwſzy tak Jowiſza, iako Neptuna i Plutona, ukryła i wychowała. *patrz:* Jowiſz. Tytan dowiedziawſzy ſię o potomkach płci męſkiey Saturna przeciwko danemu i przyrzeczonemu

nemu

nemu słowu zachowaney; woynę mu wypowiedział, zbił, i samego w niewolą schwytał. Jowisz przyszedłszy do doskonałych lat, wyrwał z niewoli Oyca, i na tron przywrocił. Niewdzięczny Oyciec maiąc w podeyrzeniu Syna iakoby o iego detronizacyi zamyślał, zaczął mu zasadzki knować. Co postrzegłszy Jowisz uprzedził Oyca, i z Nieba go wypędził. Saturn uciekł do Włoch, gdzie Janus Krol owey krainy przyiął go bardzo ludzko. Tam bawiąc nauczył ludzi sprawować i zasiewać rolę; i za iego bytności tak wszystko pomyślnie przy niezmierney obfitości szło, iż owe czasy nazywały się *Wiekiem złotym.* Uwięził się był Saturnus swoią przyiaźnią ku Phyllirze Nymfie, Rhea pewnego czasu iuż tylko co go miała zeyść w kompanii pomienioney Nimfy, lecz on czym prędzey, aby nie był poznany, przemienił się w konia i uciekł. Phyllira potym urodziła Chirona Dziwotwora poł człeka poł konia. Wyrażaią Saturna w osobie zgrzybiałego starca trzymaiącego kosę, na znak: iż czas wszystko ruinuie, alboli też w postaci węża pyskiem ogon swoy połykaiącego, na ksztalt cyrkułu ktory z kąd początek bierze, tam z końcem się schodzi, na znak że wszystkie na świecie rzeczy iakoby się w kołko obracały, iedne przemiiaią drugie następuią, i tam znowu się wracaią. Czasem go maluią z Klepsydrą na głowie, albo z wiosłem w ręku, także na wyrażenie przemiiaiących na świecie rzeczy. *Lucian: w swoich Saturnales. Ovid: Hygin: Nat: Com: Cartari: &c.*

SATYROWIE. Monſtra czyli Dziwotwory, poł człowieka poł kozy, maiący rogi na łbie: po gorach i laſach mieſzkali: nazywano ich także: *Fauni, Sylvani.*

SCAMANDER. Syn Jowiſza i Doris. Ten aby ſię ſtał nieśmirtelnym, przemieniony był w rzekę tegoż imienia, ktora w około oblewała Troię. Jowiſz na dowod ſwoiey ku niemu łaſki, nadał mu przywiley, aby wſzyſtkie Panny młode w Wilią ſwego ślubu znaydowały ſię u niego na balu: przeto zwyczay był, poprzedzaiącego dnia weſele, że ſię zabieraiące do ſtanu Małżeńſkiego Panny w rzece kompały. W tym wychodził z ſitowia, czyli z pomiędzy trzciny Skamander, brał za rękę kompaiącą ſię, i do ſwego na ucztę zaprowadzał pałacu. *Ovid: Metam: Hom: Iliad.*

SCHENEA. *patrz:* Athalanta.

SCORPIUS. *patrz:* Niedzwiadek.

SCYAPODES. albo MONOSCELES. Według Hiſtoryi baieczney, byli tacy ludzie daleko za Lybią mieſzkaiący, ktorzy iedną tylko nogą dziwnie prędko biegali: i gdy iedna noga w biegu nayſzybſzym sfatygowała ſię, druga ſobie ſpokoyne odpoczywała.

SCYLLA. Corka Niſa Krola Megary. Ta w nieprzyiacielu ſwoiey Oyczyzny tak ſię zakochała, to ieſt, w Minoſie trzymaiącym w oblężeniu Megarę: iż Oycu ſwemu ucięła fatalny włos, od ktorego ſzczęście Oyczyzny zależało. *patrz:* Nizus. Cornetho. *Ovid: w Metam: Xi:* 8. 13. *i* 14.

Tegoż imienia była corka Phorcys, ktora wielce ſobie była podobała Glauka Bożka Morſkiego:

ſkiego : prośiła więc Circe ſławney Czarownice, aby ſwoiemi ſztukami dokazała tego, by Glaucus o iey wiedział dobrym i niewypowiedzianie przychylnym ſercu : lecz Circe, ktora także ku temu Bożkowi rownymże (albo większym unośiła ſię affektem: dyſſymuluiąc w ſercu ſwoim, nic w zaleconym ſobie intereſſie nie ſprawiła; i owſzem te zrzodło w ktorym ſię Scylla zwykła kompać tak zaraziła trucizną, czyli oczarowała; iż iak tylko do owey wody weſzła, tak zaraz połowa ciała iey począwſzy od paſa, przemieniła ſię w połowę pſa. Co ią tak przeraziło i obmierziło ſobie ſamey, iż nie mogąc ścierpieć tey ſzpetności, wſkoczyła w morze przy Sycylii, to ieſt tam gdzie naywiękſzy wody znayduie ſię zakręt. Szum niezwyczayny na tym mieyſcu wody, był okazyą Poetom zmyślenia, iakoby w owym wyrze po dziś dzień ſłychać było ſzczekanie i wycie pſow. Przeſmyk morza ktory ieſt między tym zakrętem nazwanym Scyllą, i drugim nazwanym Charybdis, tak ieſt dla okrętow niebeſpieczny, iż gdy iednego Sternik unika, wielkiey trzeba oſtrożności aby na drugie nie wpadł, gdy ſię ſtrzeże Charybdis, aby przy Scylly nie rozbił ſię i nie zatonął.

SCYRON. Zawołany Zboyca w kraiu i w laſach Attickich napaſtował i zabiiał podrożnych, ale go Theſeus ſprzątnął i iego kości na ofiarę Jowiſzowi ſpalił.

SCYTHÆ. Dziki i gruby narod ludzi, na brzegach Morza czarnego mieſzkaiący. Nie-

kto-

ktorzy piſzą: że imie ich *Scythæ* wzięte ieſt od *Scytas* Syna Herkuleſowego.

SCYTHIA. Kroleſtwo w Aſii leżące na połnoc Morza Czarnego.

SELENUS. *patrz:* Argir.

SEMELE. Cadmuſa i Thebe corka, w wielkich u Jowiſza była reſpektach, z ktorey on miał Syna Bacchuſa. Juno zazdrośna wziąwſzy poſtać baby odbieraiącey dzieci, nawiedziła Semelę gdy iuż bliſka była porodzenia, radząc iey, aby ſwego kochanka Jowiſza obligowała, by ią nawiedził z taką, iaką bywa zwyczaynie na Niebie pompą. Semele nie przenikaiąc co by ſię w tey daney radzie zdradliwego ukrywać mogło, mniemaiąc, że to ku iey ſzczegulnie ściąga ſię honorowi, uſilnie proſiła Jowiſza aby iey tę łaſkę wyświadczył. Jowiſz z początku wzbraniał ſię ale na oſtatek nie mogąc ſię uporczywych ſwoiey Faworytki zbyć proźb, pokazał ſię w całym ſwoim Majeſtacie, w tedy piorun nieoſtrożnie z ręku iego wypadłſzy zabił Semelę i dom ſpalił. *patrz:* Bacchus. *Hygin: Ovid: w Metam: X. 2. Nat: Com.*

SEMERIENSES. Narod ludzi w Grecyi. *patrz:* Eutymes.

SEMONES. Tym terminem nazywano pewnych Bogow, ktorzy niżſzey byli rangi od wielkich Bogow, a wyżſzey od ludzi: czyli między Bogami i ludzmi ſrzodek trzymaiących.

SĘP. *patrz:* Prometheus, Egipius.

SEN. Ereba i Nocy Syn. O nim Poetowie baią, iakoby miał ſwoy pałac w iaſkini na uſtroniu

ſtroniu nikomu niewiadomey, gdzie nigdy ſłońce nie dochodziło. Dziedziniec przed Pałacem zaſiany był makiem, i innemi ziołami ſen ſprawuiącemi. Obliwa go rzeka nazwana Zapomnienia, ktora nic ſpoczynkowi nie przeſzkadza, bo bez żadnego huku i przeraźliwego ſzumu płynie, ale owſzem łagodny iakiś ſzmyr ſprawuie, ktory wielce do ſmacznego i prędkiego pomaga ſnu. Bożek ſen w pokoiu ſwoim na wygodnym, pierzynami wyſłanym łożku, w koło czarnemi firankami oſłonionym wyſypia ſię. Z iedney i z drugiey ſtrony łożka, leżą rozmaite ſny. Morpheus naypierwſzy iego Miniſter czuwa, i uſilnie przeſtrzega, aby cichutenko wſzędzie, i naymnieyſzey lub od gadaiących, lub od chodzących nie było przeſzkody. Snycerze i Malarze wyrażaią go w oſobie ſpiącego człeka trzymaiącego w iedney ręce Rog, w drugiey Ząb ſłoniowy. *patrz:* Sny.

SENNON. *patrz:* Achemon.

SERAPION. Szermierz czyli Mocarz: wiadomym ſię w Hiſtoryi uczynił tchurzowatym ſwoim ſercem: gdy bowiem był od drugiego na poiedynek wyzwanym, wolał pewną kwotę zapłacić, niżeli ſię z nim potykać.

SERAPIS. Bożyſzcze w Egypcie, bałwan ten trzymał na głowie korzec, albo węgielnicę w ręku. *Hiſt: Nieba. patrz:* Apis.

SIBYLLA. Jmie to dawano Pogańſkim Prorokiniom. Nayſławnieyſza z nich była Cumea, czyli Prorokini w miaſteczku Cumæ. Tey ulubione pomieſzkanie było w iaſkini bliſkiey

pomie-

pomienionego miasta, Oyciec iey nazywał się Glaucus. Apollo upodobawszy ią sobie, inaczey iey nie mogł do swoich nakłonić chuci, iak pod tą kondycyą, aby iey pozwolił tyle żyć lat, ile w swoiey garści piasku obiąc mogła. Przeto o niey powiadaią: że do tak z przybiałey przyszła starości, że ledwie iakiś głos, gdy prorokowała, słyszeć można było. Nazywano ią rożnemi imionami, iako to: Deiphobe, Demophyla, Hierophyla, albo Amalthea. Naystarsza z pomiędzy Sibil była *Sibylla Delphica*, imieniem Artemis, ktorą inni nazywaią Daphne. Po tey idzie *Sibylla Erythrea*: po niey *Cumea*. Euriphila prorokowała w Samos; *Hellespontica* w Marpesie miasteczku na brzegach morza Hellespontus leżącym: *Libyiska*, w Libyi: naostatek *Tiburtyńska* imieniem Albunea prorokowała w Tiburze miasteczku Włoskim ktore się dziś nazywa *Tivoli*. *Nat: Com: Pans: Hygin: Apollod: Virg.*

SICHEUS. Pop Herkulesa Bożka, a Mąż Didony. Pygmalion czuwaiąc na iego znaczne skarby zabił go. *patrz:* Dido.

SIERP. *patrz:* Ceres, Priappus, Jo.

SIGALION. Tenże to sam co Harpocrates. *patrz:* Harpocrates: Milczenie.

SIGEUM PROMONTORIUM. Gora nad Morzem Egeyskim sławną Achyllesa grobem.

SILEMNA. Rzeka, ktorey wody tę miały cnotę, że kto ie pił, nieporządne w nim ustawały pragnienia i chuci.

SILENUS. Stary Satyr, ktory małego Bacchusa pielęgnował, i iego potym podroży był kompanem. Tomuż Bożkowi Indyą woiniącemu

cemu na ośle assystował. Powrociwszy osiadł na łąkach Arkadyiskich, tam gdy się dał swoiemi obyczaiami poznać, u wszystkich na powszechną sobie zasłużył miłość, a osobliwie u młodych Pastuszkow i Pastyrek. Nie było tego dnia, żeby się nie upił, miał bowiem wina bardzo przyiemne. *patrz:* Egle. *Virg. w Bucol: Ovid.*

SILENI. Tym imieniem częstokroć nazywano Satyrow.

SIMOIS. Rzeka w Phrygii w około Troi. Ta złączywszy się z Scamandrem drugą w pobliskości rzeką, nie dopuściły swoią straszną powodzią Grekom przychodzącym z Woyskiem zbliżyć się ku Troi.

SINNIS. Sławny zboyca, ktorego Theseus zabił.

SINON. Syn Sisypha: zawołany wykrętarz i kłamca. Gdy Grecy udawali, iakoby nic nie mogąc wskurać odstępowali od oblężenia Troi, w tedy Synon umyślnie tak robił, że się dostał w ręce Troiańczykom, przed ktoremi z płaczem żalił się, iak by iego Ziomkowie przez iakąś ku niemu nienawiść chcieli go koniecznie zabić, że przeto od nich szczęściem uciekł, i do nieprzyiacioł naostatek udać się musiał szukaiąc bezpieczeństwa życia swego. Bardzo pięknie rożnemi wybiegami umiał Synon swoią zdradę ukryć, tak, że mu Troiańczykowie uwierzyli, i dali wolność. Jak tylko owa machina konia drewnianego wprowadzona była do miasta, tak zaraz następuiącey nocy Synon pootwierał w niey wszystkie skryte drzwiczki ktoremi utaieni w machinie Gre-

cy wyſypawſzy ſię, opanowali miaſto, zrabowali, i ſpalili. *Æneid: Xię: 2.*

SIRENY. Dziwotwory Morſkie, wyrażaiące połową niewiaſtę, a połową rybę, tak wdzięcznie i melodyinie ſpiewały, iż żegluiący umyślnie zbliżali ſię do nich dla ſłuchania, a gdy ſłuchaiąc zaſypiali, Syreny z nienacka napadały i pożerały. Uliſſes gdy ie postrzegł, wſzyſtkim ſwoim ludziom uſzy pozatykać woſkiem, ſamego zaś ſiebie do maſztu okrętowego przywiązać kazał, aby ſię niedał ułudzić ſpiewaniem zdradliwych Monſtrow.

SISTRUM, CYMBAŁY, albo BRZĄKADŁO W RĘKU NIEWIASTY *patrz:* Jo.

SISYSPHUS. Syn Eola, ſławny Zboyca, ktory w Prowincyi Attyce rozbiiał i puſtoſzył; ale go Theſeus ſprzątnął. Poetowie chcąc wyrazić, iako on na tym świecie złośliwym i niegodziwym ſwoim życiem zawinił, powiadaią że w Piekle za pokutę uſtawicznie z dołu na gorę duży kamien toczy, a gdy na wierzchołek gory wywinduie, znowu kamien z impetem na doł ſpada, Siſyphus wraca ſię i dzwiga do gory, i tak bez przeſtanku bidzi ſię.

SKAŁY. *patrz:* Arianna, Cyanea, Aiax, Polyphemus, Phlegias, Galathea.

SKOK. Leucady. Było to mieyſce wyſokie nad morzem, z ktorego (iak powiadaią) ci ktorzy nieporządną w ſobie czuli do iakiey oſoby miłość, ſkakali bez naymnieyſzego ſzwanku, z ſkutkiem iednak uśmierzoney paſſyi.

SKORA

SKORA LWIA, *patrz:* Herkules, Adraſtes.

SKORA WOŁOWA. *patrz:* Orion.

SKORA WĘZOWA. *patrz:* Python.

SKORA TYGRISA. *patrz:* Bacchantes.

SKORA DZIKA. *patrz:* Adraſtes.

SKORZANE WORY NADĘTE. *patrz:* Eolus.

SKOWRONEK. Niegdyś nazywała ſię Scylla Corka Niſa Krola Megary: ta powziąwſzy wielkie przywiązanie ku Minoſowi Krolowi Kreteńſkiemu, a iawnemu nieprzyiacielowi Megarenſow: fatalny Oycu ſwemu ucięła włos, na ktorym całe ſzczęście miaſta, i całey Oyczyzny zawiſło było. Tą albowiem iey zdradą ſtało ſię, że Nieprzyiaciel w prętce opanował miaſto, i Oyca iey wyzuł z Kroleſtwa. Niſus zgubę kraiu i ſwoią poſtrzegłſzy, w pogoń poſzedł za odrodną Corką, chcąc mściwą ręką ukarać nieſłychaną zdradę; ale mocą Bogow przemieniony zoſtał w iaſtrzębia, a Scylla uciękaiąca w ſkowronka.

SKRZYDŁA. *patrz:* Caduceus.

SKRZYDŁA PRZY GŁOWIE i NOGACH. *patrz:* Merkurius, Perſeus, Calais.

SKRZYDŁA NA KARKU KONSKIM. *patrz:* Pegazus.

SKRZYDŁA PRZY BARKACH CZŁOWIEKA. *patrz:* Boreas, Dedalus, Fama, Victoria, Nemeſis.

SLIMAK. *patrz:* Leniſtwo.

SŁONCE. Toż ſamo co Apollo. *patrz:* Apollo, Phaeton.

SŁONECZNIK. *patrz:* Clytia.

SMIERĆ. Bogini, zrodzona z Snu Bożka i z Bogini Nocy. Miano ią za nieprzebłaganą i ze wszystkich Bogin naysurowszą. Zabiiano iey na ofiarę koguta. Poętowie opisuią Smierć, iaboby tylko same kości bez ciała w swoiey osobie miała, na barkach skrzydła: za miast szaty krepę od kraku wiszącą, na ktorey gwiazdki białe wydaią się. W ręku trzyma kosę.

SMILAX. Nymfa. *patrz*: Crocus.

SMOK. *patrz*: Cadmus, Andromeda, Medea, Deiphon, Hesperides.

SNY. Byly to Bożki pod władzą Boga Snu zostaiące, miały skrzydła, aby były gotowe za daniem naymnieyszego znaku śpiącego porzucać.

SOSNA. *patrz*: Atys, Bacchantes, Cybele.

SOWA. *patrz*: Ascalaphus.

SPARTA. Miasto Peloponesu, stołeczne Prowincyi Laconii. Juno osobliwszą w nim dla siebie miała cześć.

SPHINX. Dziwotwor, maiący głowę niewiasty, resztę ciała podobną do psa i lwa, na barkach skrzydła. Juno zazdrosna, rozgniewana na Alkmenę o przyiaźń z Jowiszem, zesłała te monstrum umyślnie na Thebańczykow ktorych Alkmena, żona Amphitriona, była Krolową. Ten Dziwotwor przemieszkiwał na gorze Cytheronie, wszystkim czy z miasta czy do miasta tamtędy przechodzącym, zadawał zagadki, a nie mogących odpowiedzieć, pożyrał. Zagadka naytrudnieysza ta była: Co to iest za zwierzę, ktore rano na czterech chodzi nogach, o południu na

dwoch

dwoch, a w wieczor na trzech? Jeden tylko Oedipus znalazł się ktory zgadł, co by to znaczyło. Sphinx ze złości i wstydu że był zwyciężony skoczył na łeb z gory, i kark złamał. Po uprzątnioney tey klęsce Oedipus w nadgrodę mądrey odpowiedzi poiął za żonę Jokastę, nie wiedząc że to iego własna była Matka. Tę bowiem nadgrodę obwołano i naznaczono, kto by kolwiek dostatecznie zadaną solwował trudność. *patrz:* Oedipus.

SPRAWIEDLIWOSC. Inaczey Themis. Bogini wzięta pod Allegorią, Corka Jowisza i Astrei. Ta razem z Matką do nieba przeniosła się, gdy wiek żelazny nastąpił po skończeniu wiekow Złotego i Srebrnego. Wyrażaią sprawiedliwość w Osobie Niewiasty trzymaiącey szalę czyli wagę w rowni stoiącą w iedney; a miecz dobyty w drugiey ręce. Insi ieszcze wystawuią sprawiedliwość na kamieniu quadratowym siedzącą i iakoby na pogotowiu będącą do karania złych. a nadgrody dobrych.

STADO, WOŁOW, albo TRZODY O-WIEC. *patrz:* Admetes, Apollo, Polyphemus, Ajax, Cacaus, Mercurius. Argus.

STATUA. albo POSĄG. *patrz:* Pigmalion, Palladium, Penates' Anchises, Thoas, Coloss. Laodamia.

STELLA, albo STELLIO. Niektorzy mniemaią, iż Stellio toż samo znaczy co Abas, ktory w iaszczorkę był przemieniony, za to, iż się z Cerery, zbyt chciwie iedzącey i piiącey naśmiewał w tedy, gdy szukaiąc swoiey

 corki

corki Proſerpiny wſtąpiła do pewney Baby, ktora ią mile przyiąwſzy, tym co w domu mieć mogła częſtowała. *Ovid: w Metam.*

STERGULIA i STERCULIUS. Bożyſzcza, ktore miały w ſwoiey opiecę to wſzyſtko cokolwiek do ugnoienia, zaprawienia i buyności gruntu należało. Niektorzy mniemaią, że podtemi imionami Ziemia rozumieć ſię ma.

STEROPES. Naylepſzy z czeladzi kowalow Vulkana.

Tegoż imienia była pewna Nymfa iedna z żon Marſa.

STHENELE. Zona Menetiuſa, a Matka Patrokla.

STHENELUS. Krol Argow i Micenow Syn Perſeuſa i Andromedy.

Tegoż imienia było wielu innych, między ktoremi nayznacznieyſzy był Syn Aktora, ktory był w kompanii z Herkuleſem w tedy, gdy z Amazonkami woiował. Drugi doſyć ſławny Syn Ewadny i Capaneuſa, owego, z naypierwſzych Generałow Greckich, ktory ſię przy obleżeniu Troi znaydował.

STHENIUS. Pod tym nazwiſkiem Argienſes Jowiſza czcili.

STHENOBEA. Corka Jobateſa, a żona Proetuſa. *patrz:* Bellerophon.

STHENYO. Jedna z Gorgonow. *patrz:* Gorgones.

STIMPHALE. Jezioro ſmrodliwe, gdzie Hercules ſtraſzną moc brzydkich ptakow całą okolicę zarażaiących, ſwemi ſtrzałami wybił i wygubił.

STRENA. albo STRENÆ. Rzymianie pod tym

tym imieniem czczili pewnych Bożkow, mniemaiąc, iż oni hoynością i dobroczynnością ludzi kierowali, gdy nad ſpodziewanie od kogo odbierali podarunki.

STRENUA albo STRENIA. Bogini żwawości i dzielności w pracy.

STROPHADES. Wyſpy na Morzu Jońſkim: gdzie Harpie mieſzkały.

STROPHIUS. Krol Phocydy, ktory Oreſta przed okrucięſtwem Clitemneſtry ukrył, i razem go z ſwoim ſynem Piladeſem edukował: z tąd owa między niemi przyiaźń, iż ieden za drugiego umrzeć gotow był. *patrz*: Oreſtes.

STRYMON, Rzeka między Thracyą i Macedonią.

STRZELEC. Jeden ze dwunaſtu znakow Zodiaku.

STYMPHALE. *patrz*: Stimphale.

STYX. Rzeka Piekielna, trzeba było ſiedm razy przez nią ſię przebierać idąc do Piekła. Ile razy Bogowie przez nią przyſięgali, nie mogli żadnym ſpoſobem ſwego ſłowa odmienić, boby muſieli przez ſto lat utracić boſtwo, i wſzyſtkie iego przywileie. *Ovid: w Met: X. 2. Virg: Horae.*

SUBSOLANUS. Nazwiſko iednego z naprzednieyſzych wiatrow: a ten ieſt naygorątſzy.

SUCULES. albo HYADES. *patrz*: Ethra.

SUKNIA TRUCIZNĄ zarażona. *patrz*: Creuſa, Glaucus.

SUKNIA CZARNA Z GWIAZDKAMI. *patrz*: Smierć. Noc.

SUMMANUS. Nazwiſko Plutona. *Ovid.*

SYBILES: *patrz:* Sibillæ.

SYLVANUS. Bożek leśny, ktorego maluią albo wyrażaią trzymaiącego drzewko Cyprysowe w ręku. Częſtokroć Poetowie przez niego rozumieią Bożka Pana, albo Fauna.

SYLVIA, RHEA-SYLVIA albo JLIA. Krolowa Alby, corka Numitora. Amulius Stryi obawiaiąc ſię aby ſwego czáſu nie miał wſpołkompetytorow odzywaiących ſię do tronu, zamknął tę ſwoią Synowicę w Klaſztorze Panien Veſtalnych. Ta pewnego czaſu poſzedłſzy po wodę do tybru, ktorego odnoga przez ogrod Veſtalny płynęła, zdrzymała ſię na brzegu i zaſnela, w tym śniło ſię iey iakoby z Marſem Bogiem konwerſowała, i z nim w Małżeńſkie weſzła śluby i ſpolzczeńſtwo. Jakoż ſwego czaſu powiła bliźnięta Rema i Romuluſa.

SYRENY. *patrz:* Sireny.

SYRINX. Nymfa Arcadiyſka, w ktorey ſię Bożek Pan wielce kochał, a gdy ſię pewnego czaſu żartuiąc za nią uganiał, ona uciekaiąc poczęła na ratunek wołać ſwoich ſioſtr Naiades mieſzkaiących nad potokiem Lodon: lecz ſam potok Lodon wziął ią pod ſwoią protekcyą, i przemienił ią w trzcinę, ktorą Pan wyrznąwſzy pierwſzą iak powiadaią na świecie piſzczałkę zrobił. *Ovid: w Metam: Virg: w Buc:*

SZALONY GNIEW. albo SZALENSTWO. Bożek według imaginacyi Allegoryczney. Wyrażaią go w oſobie człowieka ſkrępowanego

nego łańcuchami, śiędzącego na kupie rozmaitey zbroi, chcącego swoie potargać kaydany, i iakoby szalonego, ktory na wszystkie strony rzucaiąc się, za łeb się bierze, rwie z głowy włosy.

SZCZĘSCIE. Bogini allegorycznie imaginowana, ktorey w Rzymie Kościoł był wystawiony. Malarze i Snycerze wyrażaią ią iako Krolowę na tronie siedzącą, w iedney ręcę trzymaiącą laskę nazwaną *Caduceus*, a w drugiey *Cornucopią* czyli Rog obfitości. A czasém widzieć ią można stoiącą, i zamiast Cornucopii trzymaiącą Włocznię. *Dion.* X, 44. *S. Aug:* X. 4. *de Civit: R.* 18.

T. T. T.

T A.

T. *litera: ktorą na kutku zawieszoną Osoba trzyma.* patrz: Osiris. *Niewiasta tymże sposobem trzymaiąca* T. patrz: *Jo.*

TACITA, albo MUTA: Bogini Milczenia.

TAGES. Wnuk Jowisza, ten ieszcze będąc dziecięciem nauczał Hetrusków sztuki Wieszczbiarskey. Był Synem (iak powiadaią) iednego z Geniuszow zrodzonych z Jowisza. Tenże potym był przemieniony w rzekę.

TALAIRA *patrz:* Jlaira.

TALTHYBIUS. Jeden z Rycerzow Greckich, ktorzy się przy oblężeniu Troi znaydowali. *Homer.*

TALUS. Wnuk Dedala: tenże sam co A-kalus. *patrz:* Akalus.

TANTALUS. Syn Jowisza i Nymfy Ploty. On był porwał Ganimedesa mszcząc się na

Krolu Trofie, ktory fprawuiąc wielką w ftołecznym fwoim mieście ucztę, nie miał tey ludzkości, aby go na nią zaprofił. Pewnego dnia gości Bogow maiąc u fiebie, chciał doświadczyć ieżeliby oni wfzyftko, co fię dzieie, wiedzieli. Na ten koniec kazał fwego Syna Pelopa zabić, na fztuki porąbać, ugotować, i potrawami z niego ftoł zaftawić. Jowifz fiadłfzy do ftołu zaraz co fię ftało poznał; fprawiedliwie rozgniewany za okrucieńftwo, Tantala do Piekła ftrącił, karząc go tam głodem i pragnieniem nieznośnym. Wnet go Mercurius w kaydany okował, i w pewnym piekielnym ieziorze po fzyię zanurzył, a przy iego uftach gałąź pełną owocow od drzewa blifkiego brzegu tak kfztałtnie przyciągnął i przywiązał, że ile razy zgłodniały Tantalus ufta fwoie do owocu ściągał, gałąź umykała fię, i ile razy fpragniony nachylał ufta do wody, woda upływała. *Hor: Ovid: Hyg.*

TANTALIDES. Tym imieniem nazywano Sukceffsorow Tantala.

TARTARUS. Część piekła, gdzie złych ludzi dufze na męki za popełnione zbrodnie fkazane fzły. Mieyfce to (opifuią Poetowie) ftrafzne, okropne, i napełnione wymyślnemi karami.

TATIUS. Krol Sabinow. Ten z Romulufem, ktory był porwał Herfilią Krolowę Sabińfką, długą woynę prowadząc, na oftatek z nim przymierze zawarł. *patrz:* Romulus.

TAURIDA. Niektorzy tym terminem wyrażaią Kray nazwany przedtym Cherfonefus Taurica,

Taurica, ktory ſię teraz nazywa Crimeą. *patrz:* Taurica.

TAURICA CHERSONESUS. Nazywał ſię tak niegdyś Połwyſep, ktory teraz pod imieniem Krymu wiadomy ieſt światu. Przed tym w owym kraju ſławni niezwyczaynym okrucieńſtwem mieſzkali Tatarzy, ktorzy na ofiarę Bogini Dianie, ludzie zabiiali. Nazywano ich owych czaſow Tauri, albo Tauroſcythæ, i przeto kraina ich nazywała ſię także od ich przezwiſka Taurica, albo (według niektorych Dziejopiſow) Taurida.

TAYGETES. Jmie iedney z Pleiadow.

Tegoż imienia była gora w Laconii, ſławna obrządkami Bachuſa, na niey bowiem pod czas świąt tegoż Bożka Bacchantes ſwoie ſprawowali Ceremonie.

TELAMON. Syn Eaka. Poiął za żonę Perybeę, z ktorey ſpłodził owego ſławnego Ajaxa. Ten za panowania Laomedona pod Kommendą będąc Herkuleſá attakuiącego miaſto Troię, pierwſzy przy ſzturmie przypuſzczonym wſkoczył na mury miaſta, za co mu w nadgrodę doſtała ſię Heſione. Tenże w kompanii Argonautow znaydował ſię, i bardzo ſię w ſwoim młodym wieku wſławił.

TELEGON. Syn Uliſſa, ktorego on z ſławney owey Czarownicy Circe ſpłodził, wtedy gdy od iey wyſpy po rozbiciu ſwego okrętu treſunkiem doſtał ſię. Trzeba wiedzieć że Uliſſes z wyrokow Bożkow dowiedziawſzy ſię, że miał od właſnego Syna zginąć, złożył koronę, i oddał Telemakowi ſwemu Synowi, unikaiąc

wszelkiey [okkazyi przepowiedzianego nie- szczęścia; a nikomu nic nie mowiwszy poszedł w głębokie lasy, tak, że nie wiedząc ludzie gdzie by się Pan podział, mniemali pospolicie że umarł. Telegon przyszedłszy do lat doskonałych, prosił się Matki Circes aby mu pozwoliła doiechać do Oyca swego, i odwiedzieć. Gdy przybył do Jtaki, Ulisses z swoiey knici postrzegłszy cudzoziemski okręt, przy lądzie swoiey wyspy, a mniemaiąc że nieprzyiacielski, zebrawszy kilkudziesiąt wieśniakow, napadł na Telegona broniąc mu weyścia do kraiu, a nie mogąc mu podołać, zabity od niego w potyczce został. Telegon dopiero o swoiey dowiedział się zbrodni, gdy poiąwszy za żonę Penelopę, niewiedziawszy że to iego była Macocha, z dyskursu i z rożnych kombinowanych okoliczności, informowany o wszystkim został. *patrz: Oedipus. Hom: Odiss. Hygin.*

Tegoż imienia był ieden z Olbrzymow wielki przyiaciel Tmola.

TELEMAK. Syn iedynak Ulissa i Penelopy. Oyciec w pieluszkach będącego odiechał, spiesząc na obleżenie Troi. Przyszedłszy do pietnastu lat, puścił się okrętem w kompanii Minerwy, ktora w osobie Staruszka Mentora, była iego Guwernerem, rożne obieżdżał morza, szukaiąc Oyca swego Ulissa. W tey żegludze dziwne mu się przypadki trafiały, w wielu był życia niebezpieczeństwach, na ostatek powrociwszy do Jtaki zastał Oyca. W kilka czasow gdy mu Oyciec ustąpił Tronu, ciekawością zdięty, widzieć sławną Czaro-

wnicę

wnicę Circę, puścił ſię do niey okrętem, i właśnie tegoż ſamego czaſu poiął ią za żonę, gdy Telegon zabiwſzy Uliſſa Oyca z Penelopą poſtanowił ſię. *Homer: Hygin.*

TELEMES. Syn Eurymа. Ten Polyphemowi przepowiedział, że Uliſſes wyłupi mu oko, ktore miał ſzczegulnie iędne po ſrzodku czoła. *Ovid.*

TELEPHUS. Syn Herkuleſa i Auge. Tego Matka urodziwſzy porzuciła i odſtąpiła iakby to nie iey było dziecie: w kilka czaſow znaleziono iż go Łani mlekiem ſwoim, nadſtawiwſzy do uſt dziecięcia pierſi, karmiła. Krol Miſienſow przybrał go ſobie za Syna: przyſzedłſzy do doſkonałych lat puścił ſię z kompanią ludzi przeciwko Grekom idących pod Troię, napadł ich, ſtoczył bitwę, i w tey potyczce od Achilleſa ſtraſznie był raniony. Wyrok Bożkow przeſtrzegł ranionego Telepha, aby ſię z tym Bohatyrem poiednał a tak uliczonym zoſtanie, według przepiſu lekarſtw ſławnego Medyka Chirona. *Ovid. Pauſan.*

TELETUSA. Zona Lygdnſa, a Matka Jphis: ta z niewiaſty przemieniona była w meſzczyznę. *Ovid.*

TELLUS. *patrz:* Ziemia.

TEMPE. Dolina między Gorą Oſſą i Olympem, bardzo miła i niewypowiedzianie weſoła, Bogowie i Boginie na niey diwertymentu zażywali i cieſzyli ſię.

TENARE. Sławna nad morzem gora w Peloponeſie. Na niey był Kościoł Neptunowi poświęcony, gdzie złoczyńcy uciekaiąc, znaydowali uprzywileiowane dla ſiebie bezpieczeń-

czeństwo. Gora ta naybardziey wsławiła się marmurami, z niey albowiem naywięcey dobywano i sprowadzano marmurow do rożnych fabryk. *Proper: X. 2. Tibul: X. 3.*

TEREUS. Krol Thracyi, Syn Marsa, przemieniony był w iastrzębia. *patrz:* Skowronek.

TERMINUS. Bożyszcze, do ktorego granice pol i gruntow należały, czyli Bożek graniczny. Gdy Bogowie ustąpili z Kapitolium przez respekt Jowisza: Bożek Terminus ani ruszył z mieysca swego; lubo inni wszyscy za granice Capitolium przenieśli się. Wyrażaią go, albo przez skorupę, albo przez kamien, albo przez pień, czyli słup wkopany w ziemię.

TERPSICORE. Jedna z dziewięciu Muz, Bogini Muzyki i tańcow. Maluią ią w osobie damy wieńcem ukoronowaney, trzymaiącą Arfę, a w około niey rożne instrumenta Muzyczne leżące.

TEUCER. Krol Troady, Dziad Trosa; od iego imienia Troiańczykowie nazywali się Teucri.

Tegoż imienia był Syn Telamona i Hesione, ktory z swoich dobr był wypędzony, za to; iż nad Ulissem nie pomścił się za śmierć Ajaxa.

TEUCRI. Tym imieniem nazywano Troiańczykow od Teucra iednego z Krolow Troiańskich.

TETHYS. *patrz:* Thetis.

TEUTATES, THEUT, THOYS, THOYT, THEUTUS albo THOT. Te są rożne nazwiska

ſka Merkuriuſza; Gaulowie pod imieniem Teutates czcili go, i na ofiarę mu ludzi zabiiali. Pierwſi Egypcyanie (u ktorych on pod imieniem Athotes albo Thot panował) zaczęli mu Boſkie czynić honory, a to nayczęściey w poſtaci pſa. Wyrażali go także w oſobie ludzkiey z głową pſią, co po Egypſku nazywało ſię *Anubis.* Y też ſame nazwiſko dawano ſamemuż Bogowi Thot, za iedno biorąc i znak, i ſamą rzecz. *Plat: Cic: Suid. Lact: Hiſt: du Ciel.*

TEUTHRAS. albo TETHRAS. Syn Pandiona Krola Cilicii. O nim powiadaią że miał pięćdzieſiąt corek, ktore wſzyſtkie Herkules poiął za żony. *patrz: Auge.*

THALASSIUS. albo THALASSUS. Bog weſela. Niektorzy mniemaią: że te ſłowa nic więcey nie znaczną tylko okrzyk cieſzących ſię, ktory powtarzali zaproſzeni na weſele goście. *patrz: toż ſamo w Livi: w Xię: I.*

THALIA. Jedna z dziewięciu Muz, Bogini Teatralna: do niey komedye i hymny należały. Wyrażenie iey bywa w oſobie Damy bluſzczem uwięczoney, trzymaiącey w ręku Maſkę, maiącey obowie *Soccus* ktorego niegdyś zażywano reprezentuiąc komedye.

Tegoż imienia była iedna z Gracyi czyli Wdziękow.

THAMYRIS. Wnuk Apollina, tak był zuchwały, iż ſię założył z Muzami, że nierownie lepiey od nich ſpiewa. Muzy w zakład, ſtawiły ieżeli by przegrały, uznać go za zwyciężcę: on zaś ieżeli by przegrał, obiecywał

cywał oddać ſię na ich diſkrecyą, aby z nim co chciały czyniły. Gdy więc przegrał, Muzy mu oczy wyłupiły, i to ſprawiły, iż wſzyſtkiego zapomniał.

THEAGENE. *patrz:* Chariklea.

THEBY. Miaſto ſławne w Beocyi, Prowincyi Greckiey. Jmie ma od Thebe Zony Marſa, ktora owey krainy była Panią. O tym powiadaią mieście: że Amphion reſtaurował go, melodyą ſwoiey lutni. *patrz:* Amphion. Fundament prawdziwy tey bayki ten ieſt: iż Amphion ſwoią wymową ludziom mieſzkaiącym po laſach, polach, iaſkiniach, i kontach, wyperſwadował, aby ſpołeczność nad oſobność przekładaiąc, obrali raczey pomieſzkanie w mieście. Pierwſzy Fundator tego miaſta był Cadmus.

Tegoż imienia Miaſto było iedne w Egypcie, a drugie w Cilicyi.

THELETUSA. *patrz:* Teletuſa.

THEMIS. Corka Nieba i Ziemi, Bogini ſprawiedliwości. Wyrażenie iey bywa w oſobie Niewiaſty, maiącey zawiązane oczy i trzymaiącey w ręku ſzalę rownie z oboch ſtron ważącą. Wzgardziła Jowiſzem ktory ſię o nią ſtarał, lecz on gwałtem ią poiął za żonę, i miał z niey dwoie dzieci, iedno nazywało ſię *Prawo*, a drugie *Pokoy*. Ważki czyli ſzalę Temidy, przenioſł Jowiſz do Nieba, i zawieſił ie między dwanaście znakami Zodiaku. Niektorzy wyrażaiąc ią przydaią miecz w garści.

THEMISTO. Zona Athamaſa. Ta rozgniewawſzy ſię, iż ią Mąż porzucił, a poiął

Jno;

Jno; chcąc ſię na niey pomścić, umyśliła dzieci iey Learka i Melicerta zamordować. Piaſtunka o tym dowiedziawſzy ſię, ubrała właſne dzieci Themiſty w ſukienki Learka i Melicerta. Tak Themiſto mniemaiąc że Jno były Synaczkowie, rzuciła ſię na nich, i pozabiiała: lecz ſwoy błąd poſtrzegłſzy, na tych miaſt ſama ſię przebiła.

THEODAMAS. Oyciec Hyli. Tego Herkules zabił bo nie tylko nie przyiął go, iakby ſię należało podrożnego przyiąc, ale nad to ieſzcze przeyścia mu przez ſwoie zabraniał dobra. Herkules ſprzątnąwſzy Oyca, wziął z ſobą Syna iego Hylas, z ktorym ściſłą zabrał przyiaźń.

THEONOE. *patrz:* Leucippe.

THEREUS. *patrz:* Tereus.

THERSILOCUS. Syn Antenora, przy oblężeniu Troi zginął; tak był z niego wielki Woiownik, iz nigdy z rąk iego broń niewychodziła. *Hom.*

THESEUS. Syn Egeuſa i Ethry corki Pitthea. Ten idąc przykładem Herkuleſa, wielkie dał ſwoiey waleczności dowody. Rycerſkich iego dzieł celem było ukaranie zbrodni, zniesienie tyrannii, i wygubienie Monſtrow: iako Minotawra, ktoremu miał poyść na pożarcie. *patrz:* Minotaurus. Kilka Dam zwyczaiem owych czaſow gwałtem był porwał; iako to Helenę, Arianę, Phedrę, i inne nie ktore: ale gdy ie ſwoim zamyſłom przeciwne być widział, oddawał Rodzicom ktorym był wydarł, a nie ktore porzucił i odſtąpił,

pił, iako to Arianę. W kompanii z Pirithousem przedarł się do Piekła chcąc wykraść Proserpinę, ale mu się nie udało. Postrzeżono zdradę, wzięto go w kaydany, do kamienia (na ktorym ustawicznie siedzieć musiał) za rozkazem Plutona przykuto, i poty w tey niewoli zostawał; poki go Hercules albo (iak inni piszą) Eurystheus mocą z tamtąd nie odbił, i na wolność tego świata nie wyprowadził. Przydaią i to, iż na twardym długo kamieniu siedząc, gdy był raptem z niego przez swego uwolniciela podniesiony, skora z ciała, ktora do kamienia przywarła była, oddarta na nim została. Zawoiował Amazonki, i Krolowę ich Antiopę wziął w niewolę, ktorą potym poiął za żonę, i miał z niey Syna imieniem Hippolita, tego na cel zapalczywości Neptuna wystawił, za to iż przeciwko iego honorowi bez wstydnie postąpić z macochą zamyślał. iako go niewinnie samaż Macocha udała była. Epirotowie zschwytali go byli, i trzymaiąc w więzieniu wiele mu przykrości czynili, Menestreus tym czasem Syn Erectheusa opanował był iego dobra. Lecz dobywszy się z więzienia, wypędził Usurpatora z swego własnego kraju, pozbierał rozprószone od nieprzyiacioł potomstwo. i spokoynie z ukontentowaniem obywatelow panował. Piszą niektorzy: iż w Athenach umarł, i że Ateńczykowie, Ołtarze mu po śmerici stawiali: iakoż go cała starożytność Pogańska uznała za Poł-Boga, i za drugiego po Herkulesie Bohatyra. *Plut: Ovid: Hygin.*

THE-

THESEIDES. Tak nazywano Atenczykow od Thefeufza ich niegdyś Krola.

THESMOPHORIA. Swięta na honor Cerery.

THESPIS. Syn Erectheufa. O nim powiadaią iakoby miał 50. corek, ktore wfzyftkie Herkules poiął za żony. *patrz:* Theutras.

THESPIUS. Toż famo co Thefpis.

THESTOR. *patrz:* Leucippa. Mniemaią Dziejopifowie: iż on był Oycem Calchafa, i że był bardzo dofkonałym w fztuce Wiefzczbiarfkiey.

THETIS. Corka Nereufa i Doris, Zona Oceana, a Matka niezliczonych Nimf, z ktorych iedna tegoż imienia co i Matka Thetis, tak cudney była urody, że fam Jowifz poiął by ią był za żonę, tylko że fię obawiał potomka, ktory fię miał z tego Małżeńftwa narodzić, a to dla tego, iż miał być daleko więkfzy i fławnieyfzy niż Oyciec. Przeto wydano ią za Peleufa, ktory z niey fpłodził Achillefa. Zadne wefele nie było z więkfzą paradą, ani bardziey fławnieyfze nad te: Wfzyfcy Bogowie byli zaprofzeni, i fwoiemi ofobami znaydowali fię, nayprzod cały Olymp, Bogowie Piekielni, Wodni, Ziemfcy, oprocz iedney Bogini Niezgody, ktorey umyślnie na ten akt, dla utrzymania piękney i fpokoyney Symetryi, nie profzono. Ona iednak mfzcząc fię affrontu, rzuciła między Boginie u ftołu fiedzące, to ieft, między Junonę. Palladę, i Venerę; złote iabłko, z napifem *dla naypięknieyfzey.* Kłucić fię tedy o te iabłko zaczęły, a potym na rozfądak Parifa zdały fię. Sąd ten Parifow

był początkiem wielu nieſzczęścia. *patrz:* Paris. Gdy Achilles nie mogł żadnym ſpoſobem uniknąc woyny Troiańſkiey, Thetis Matka proſiła Vulkana aby broń, Zbroią, i tarczę ſwoiemi wykował rękami, co odebrawſzy, darowała Synowi Achilleſowi. Taż Bogini Matka, często go z niebeſpieczeńſtwa śmierci przy oblężeniu Troi uchowała. Wielu Autorow mniemaią, iż ta Bogini i Amphitrite iednaż ieſt. Wyrażenie iey bywa w oſobie Niewiaſty ſiedzącey na konſze za miaſt wozu powożącey ſię Delfinami. *Hom: Hygin: Nat: Com.*

THEUT. *patrz:* Teutates.

THIENE. *patrz:* Hyades.

THIPHON. *patrz:* Tiphoe.

THIRSUS. Laſeczka Winogradem i bluſzczem okręcona, a na końcu maiąca ſzyſzkę borową. Bacchantes Niewiaſty, tudzież ſam Bacchus, i wſzyſcy Popi tegoż Bożka zawſze w ręku takowe laſeczki, imieniem, *Thirſi*, noſili. *patrz:* Bacchantes, Bacchus.

THISBE. *patrz:* Pyrama.

THISIPHONE. *patrz:* Tiſiphone.

THOAS. Krol Cherſoneſu Tauriki, ktorego Oreſtes zabił. *patrz:* Jphigenia, Oreſtes. Tegoż imienia był ieſzcze ieden. *patrz:* Achelous.

THOUS. Xiąże Troiańſkie z Familii Priama, zginął przy oblężeniu Troi.

THOT. *patrz:* Teutates.

THOYS. albo THOYT. *patrz:* Teutates.

THRACIA. Potężny Kray w Europie nazwany od Thracyi corki Marſa.

THRA-

THRASEAS, albo THRASIUS. Sławny Wieſzczek. Ten udawſzy ſię do Dworu Krola Egypſkiego Buſiris, właśnie na ow czas trafił, kiedy przy nieznośnych upałach ſuchość panowała. Spytany od Krola czego by Bogowie na uśmierzenie tey klęſki chcieli? odpowiedział, że ta wola Jowiſza ieſt, aby mu cudzoziemcow na ofiarę dawał, a tak uſtanie ta plaga, i rzęſiſty ſpadnie z nieba deſzcz. Za tym Krol wiedzieć chciał z iakiego by ſam Prorok był kraiu? a gdy z iego relacyi poznał że był cudzoziemcem, rzekł do niego: *Pierwſzy tedy ty, będzieſz ofiarą Jowiſza, i pierwſzy nam z nieba rzęſiſty deſzcz ſpuściſz.* Y zaraz wielkiemu go ſakryfikować kazał Bogowi.

THYESTES. Syn Pelopa i Hippodamii, a brat Atreuſa. Ten z żoną Brata ſwego Aeropą miał ſkrytą i przeciwną małżeńſkiey wierności przyiaźń. O czym dowiedziawſzy ſię Atreus, długo dyſſymulował poki żona iego nie zległa. W kilka czaſow po połogu, Atreus zaproſił Thyeſta do ſiebie na bal, i iemu do ſtołu dziecię żony ſwoiey na ſztuki porąbane i ugotowane zaſtawił, a zamiaſt oſobliwſzego napoiu krew dzieciny w puharze brata częſtuiąc podał. Słońce w tedy brzydząc ſię nieſłychanym okrucięſtwem cały dzień na Horyzoncie niepokazało ſię, aby tak ſzkaradney nieprzyświecało akcyi. *Ovid.*

THYMBREUS. Nazwiſko Apollina wzięte od miaſta Thymbru w Troadzie gdzie mu w ſpaniałym Kościele oſobliwſzą cześć wyrządzano.

THYMOETES. Niektorzy mniemaią że to był Syn Priama razem z Parisem narodzony; a inni rozumieią że ubogiego iakiegoś obywatela Troi, ktory gdy zaraz po porodzeniu umarł, przeto przyniesiono go do Priama, na pokazanie iakoby to był nie żywy Paris, tego bowiem Oyciec zaraz iak tylko się urodził zabić kazał.

TIMANDER. *patrz:* Egipius.

TIMANTES. Sławny Malarz. Ten maluiąc obraz ktory wyrażał okrutną Jphigenii ofiarę; gdy rożnych na tym obrazie osob przyzwoite żalu, z żywą i przedziwną sztuki Malarskiey tak imaginacyą iako doskonałością wydał wyrazy, a nie mogąc dostatecznego dla samego Oyca Agamemnona osoby, ktory nie zmiernie nad stratą iedynaczki ubolewał, znaleść w wyrażeniu żalu rysunku, namałował chustą oczy i twarz, iakoby niemogącego się od płaczu utulić, zasłaniaiącego.

TIPHIS. Sławny Zeglarz, ktory kierował i prowadził okręt nazwany *Argo*, gdy *Argonautæ* na zdobycie Runa Złotego zapuścili się byli.

TIPHOE, albo THIPHON. Strasżny Olbrzym ieden z owych ktorzy szturmowali Niebo. Tak był wysoki iż swoią głową obłokow się dotykał.

TIRESIAS. Sławny Wieszczek. Ten pewnego czasu widząc dwa węże na gorze Citheronie razem leżące, zabił samicę, i w tym punkcie odmienił się w niewiastę. W siedm lat potym, tymże sposobem znalazł parę wężow i zabił samca, aż oto w tym punkcie odmienia

mienia ſię znowu w meſzczyżnę. Jowiſz dyſputuiąc pewnego czaſu z Junoną czyia by lepſza kondicya była czy Meſzczyzny czy białogłowy: na rozſądek ſwego zdania wezwali Tireſiaſa. Ten Jowiſza zdanie za meſzczyznami poparł; przydał to iednak że biała płec, ieſt dotkliwſza i delikatnieyſza od męſkiey. Jowisz zawdzieczaiąc faworyzuiące ſobie iego zdanie, pozwolił mu czytać ſekretną rzeczy przyſzłych Xięgę. Tenże pewnego czaſu przypatruiąc ſię Palladzie w tedy gdy ſię ubierała, oślepł. *Hom: Ovid: Hygin.*

TISBE. *patrz:* Pyrama.

TISIPHONE. Jedna z trzech Furyi Piekielnych. *patrz:* Furie.

TITAN. Syn Nieba i Ziemie. *patrz:* Saturnus. Synowie iego byli ſtraſzni Olbrzymi ktorych od imienia Oycowſkiego zwano Titanami.

TITYUS, albo TYTHYUS. Straſzny Olbrzym, Syn Jowiſza: Narodził ſię w pewney iaſkini, tam bowiem Matka iego przed gniewem Junony ſkryła ſię była. Apollo z Dianą ubili go ſtrzałami, ponieważ przeciwko ich Matce Latonie w powinnym wykroczył reſpekcie. Ciało iego ſwoią długością dziewięc zagonow zabierało; był ſkazany na tęż co i Prometheus karę.

TITHON. *patrz:* Jutrzęka.

TLEPOLEMUS. Syn Herkuleſa. Ten zabiwſzy ſwego Wuja Lycimiuſa Syna Marſowego, uciekł; i doſtał ſię na wyſpę Rhodus, gdzie długi czas zmieſzkał. Tenże znaydował

wał się przy oblężeniu Troi, i tam od Sarpedona zginął. *Hom: Ovid.*

TMOLUS. Gora w Phrygii sławna obfitością Szafranu.

Tegoż imienia był Olbrzym, ktory w kompanii z drugim Olbrzymem Telegonem zbiiali podrożnych. Lecz Protheus przemieniwszy się w strászydło tak ich przeląkł, iż od owego czasu postanowili nikogo więcey nie napastować.

TOPOLA. *patrz:* Heliades.

TRESTONIA. Bogini ktorey w podroży fatygach wzywano.

TRIDENS albo OSZCZEP O TRZECH ZĘBACH. *patrz:* Neptun, Ajax.

TRIENNALES albo TRIETERICI, Tym terminem nazywano Swięta Bacchusa, ktore co trzeci rok uroczyście obchodzono.

TRIOPAS. Krol Thessalii Oyciec Meropy.

Tegoż imienia był Oyciec Erisichtoniusa.

TRIPTOLEMUS. Syn Celeusa Krola Eleusiyskiego. Ceres go nauczyła rolnictwa. *patrz:* Ceres.

TRITON. Bożek Morski zrodzony z Neptuna i Amphitrity. Był Trębaczem u Neptuna, za miast trąby miał konchę morską bardzo krętą, ktorą trąbił. Postura iego ciała dopołowy była ludzka, a w reszcie rybia. Wielu Bogow morskich nazywaią się Tritonami, przeto ich też maluią z konchami ktore przy ustach za miast trąb, trzymaią.

TROILUS. Syn Priama i Hecuby. Bożyszcze Fatum w swoich wyrokach naznaczyło było, że puki by Troilus żył, Troia będzie

w cało-

całości. Lecz on nieroftropnie na wfzelkie narażał fię niebefpieczeńftwa, i śmiał na famego uderzyć Achillefa, ktory iego zabił, i w krotce potym miafto Grekom doftało fię.

TRĄBA. *patrz.* Fama, Clio, Trąba z konchy. *patrz.* Triton.

TRĄBA SŁONIA. *patrz:* Ofiris.

TROPHONIUS. Syn Apollina. Ten w iedney okropney iafkini fwoie wydawał wyroki. Ci ktorzy radzić fię go przychodzili, powinni byli pierwey fię oczyścić i należycie wymyć. A na oftatek po rożnych obrządkach wchodzili do owey iafkini, tam zdrzymawfzy fię, albo przez fen widzieli, albo flyfzeli, to o co go pytali.

TROS. Syn Erichtoniufa a Oyciec Jlufa. Był Krolem Trojańfkim, i od iego imienia miafto ftołeczne nazwane było Troja.

TROYA. Miafto ftołeczne Phrygii bardzo flawne. Paris Syn Priama porwawfzy Helenę żonę Menelafa był okazyą zguby tego miafta. Grecy bowiem dziefięć lat w oblężeniu go trzymaiąc, naoftatek zdradą. to ieft przez machinę Konia drewnianiego, pełnego utaionych Grekow, (co im była doradziła Pallas) wzięli i zrabowali. Ukryli zaś tę zdradę przez odftąpienie od miafta i retyrowanie fię woyfka: iakoby iuż, nic nie mogąc wfkorać, zmierzali ku Grecyi, zoftawuiąc na mieyfcu gdzie ftały obozy ową machinę. Troiańczykowie nie widząc więcey Grekow, rzucili fię do zoftawioney Machyny, porobiwfzy i podłożywfzy koła pod nogi iey, iako też wywa-

liwſzy kawał muru, wprowadzali ią. Naſtępuiącey nocy wyſunąwſzy ſię zamknięci z Machiny Grecy, dali znać czym prędzey innym nie daleko na zaſadzkach czuwaiącym; podpalili ze wſzyſtkich ſtron miaſto: na tych miaſt woyſko Greckie cofnąwſzy ſię, wpada do Troi, pali, zabiia, ruynuie, tak iż od godziny do godziny do ſzczętu zburzone zoſtało miaſto. *patrz:* Helena, Paris, Hektor, Achilles, Uliſſes, Piram. &c. *Virg: Hom: Ovid.*

TRZCINA. Barbierz goląc pewnego czaſu Midaſa Krola poſtrzegł że miał ośle uſzy, co mu Krol pod utratą gardła powiadać zakazał. Ale on chciwością wyiawienia ſekretu zdięty, z drugiey ſtrony boiaźnią śmierci uſtraſzony, bidził ſię, czy miał, i komu by miał, rzecz ktora mu na ięzyku była wyiawić. Naoſtatek aby ſwoiey dogodził niepowściągliwości ięzyka, wykopał w ziemi dziurę, i w niey nakłoniwſy uſta i wypowiedziawſzy ſekret, zagrzebał ziemią. W kilka czaſow na owym mieyſcu wyrosła trzcina, ta za powinieniem wiatru ſzeleſt ſprawuiąc zdawała ſię te słowa wymawiać: *Midas ma uſzy ośle.* Co ſię wnet po całym kraiu rozgłoſiło.

TRZYNOG. Stołeczek o trzech nogach na ktorym Popi Apollina, albo Xieni Apollinowe zaſiadſzy napuſzone duchem tegoż Bożka wyroki wydawały, czyli odpowiedzi o rzeczach przyſzłych lub zawiłych. Stołeczek ten był obity ſkurą Pithona węża. *patrz:* Pythoniſſa.

TUTULINA, albo TUTELINA. Bogini Magazynow

gazynow czyli zboża z pola zebranego; zmłoconego, i w ſzpichlerzach ſchowanego.

TURNUS. Krol Rutulow, ktoremu Lavinia była deklarowana za żonę: ale ſię Eneaſzowi doſtała. O co między nim i Turnem krwawa woyna przez kilka czaſow trwała; aż poki Krol Rutulow na potyczce od Eneaſza nie zginął. *Eneid:* X. 11. *i* 12.

TUDEUS. Zrodzony z Oeneuſa i Althei. Tego Polinices wyprawił, do Etheocla Krola Thebańſkiego, aby od niego upomniał ſię o tron ktory mu ſię, według niektorych pretenſyi należał. Ale będąc źle od niego przyięty, wyzwał go na poiedynek, i kilka razy ſtarſzy ſię z nim zawſze go pokonał tak iż Etheocles roziadły iż nie mogł Tideuſzowi wydołać, rożne na zgubę iego zaſadzki czynił, z ktorych on wſzyſtkich ſzczęśliwie wyſzedł. W kilka czaſow potym przy oblężeniu Miaſta Theby, od nieprzyiaciela na placu poległ.

TYGRISY. *patrz:* Bacchus, Admetes.

TYNDARUS. Krol Oebalii a Mąż Ledy. Jego potomkowie nazywali ſię Tyndarides. *patrz:* Caſtor.

TYNDARIDES. Nazywali ſię tym imieniem wſzyſcy potomkowie Ledy od nazwiſka męża iey Tyndara, lubo nie wſzyſtkie te dzieci były z niey ſpłodzone.

TYPHON albo TIPHOE. Jeden z owych Olbrzymow ktorzy ſzturmowali Niebo. Ten wielkie ku Bogini Venerze powziąwſzy ſerce chciał ią poiąc za żonę przeciwko woli iey, przeto ią wſzędzie ścigał, ona zaś przed nim uciekaiąc zabiegła aż do Eufratu Rzeki, gdzie

dwie potężne ryby przewiezły ią wraz z Synaczkiem Cupidynem na drugą ſtronę rzeki. Powiadaią Poetowie że te Ryby przenieſione były do Nieba, i między dwonaſtu znakami Zodiaku oſadzone.

TYR. Miaſto w Phoenicyi, gdzie Herkules był ſzczegulnieyſzym ſpoſobem czczony.

TYRO. Jedna z Nereidow Matka Neleuſa, Peliaſa, Aeſona, Amithaona, i Phereſa.

TYRRHUS. Stroż ſtad Krola Latina. Ten wychował był ielenia, ktory bardzo był łaſkawy; Ale gdy go Aſkanius, rozumieiąc że dziki, na polowaniu śmiertelnie poſtrzelił, dał okazyą krwawey Latynow z Troyanczykami woyny. *Virgil.*

U. U. U.

U B.

UBOSTWO. Bogini, według imaginacyi Allegoryczney, zrodzona z Oyca *Zbytku*, a Matki *Prożnowania*. Niektorzy powiadaią: że ona była Matką przemyſłu czyli induſtryi, i rożnych kunſztow. Wyrażenie iey bywa w oſobie niewiaſty bladą cerę maiącey, mizernie ubraney, a czaſem podobney do Furyi piekielney, zgłodniałey, dzikiey, i właśnie rozpaczaiącey. *Nat: Comes.*

ULISSES. Krol Wyſpu Jtaki, zrodzony z Laertiuſa i Antiklei. Zmyślił był ſzaleńſtwo, aby nie ſzedł na woynę pod Troyę, ale Palamedes ſztuką zażył go, i poznał ſzaleńſtwo zmyślone. Wziął bowiem iego Syna Telemaka, i na mieyſcu, ktorędy miał płog prowa-

dzić, porzucił; Uliffes za pługiem idąc i woły poganiaiąc postrzegłszy iedynaka swego leżącego tam, gdzie miał bruzdę prowadzić; zwrocił płog i woły. Tym postępkiem pokazał się być przy zdrowym rozumie, i tak z innemi Panami Greckiemi musiał ciągnąć pod Troię. Wielką stał się pomocą Woysku tak swoią rostropnością, iako rożnemi przemysłami. On ukrytego Achillesa u Dworu Krola Lykomeda wyszpiegował. Ten (wiedzieć potrzeba) przebrany za damę, u pomienionego Dworu między Froncymerem zostawał. Uliffes pod pozorem Kupca, tam przyiechawszy, rożne prezenta i towary Froncymerowi ofiarował; Achilles nie pomniąc na swoy ubior, postrzegłszy międzyrozmaitemi galanteriami broń, z chciwością do niey się porwał, a tym samym wydał się, czym by był, i tym fortelem poznany do obozu od Ulissa sprowadzony był. On z Diomedesem wykradł Palladium z Troy. On z innemi znaydował się w Machinie drewnianey konia, i wiele do zburzenia Troi pomogł. Powracaiąc do swoiey Jtaki, w wielu zostawał na morzu niebespieczeństwach, i przez dziesięc lat błądził. Blisko wyspu należącey do sławnęy Czarownicy Circes, okręt się iego rozbił, tam wyszedłszy z niebespieczeństwa zmieszkał przez nieiaki czas u pomienioney Circe, i z niey miał Syna imieniem Telegona, a gdy chciał, sporządziwszy swoy okręt, ztamtąd wyiechać, ona aby go zatrzymała, wszystkich iego ludzi poczęstowała tak zaraźliwym i czarodzieyskim trunkiem, iż w rozmaite

prze-

przemienili się bestye, ale przecież, lubo z wielką trudnością, wyiechał. Zapuściwszy się na morze, znowu skołatany wiatrami nie daleko wyspy Callipso rozbił się. Przecie szczęściem dostawszy się na ląd Wyspu, ludzko od Callipso Nymfy przyięty był, tam przez nieiaki czas, poki niezreparował swego okrętu zmieszkał. Puścił się potym do wysp Cyclopow, wpadł w ręce Polyphema Olbrzyma, ten czterech iego Kollegow ziadł, a samego Ulissa z resztą niewolnikow i baranow na pożarcie w iaskini zamknął: lecz ten przemyślny więzień, znalazł sposob wyrwać się kształtnie z rąk ziadliwego Tyrana. *Patrz:* Polyphemus. Uniknął z wielkim obrotem i ostrożnością zdrady Syren spiewaiących. A wyiezdzaiąc z kraju Eolii Bożek Eolus przez dobre ku Ulissowi serce, dał mu wiatry w worach skurzanych zamknięte, aby ie w swoiey mocy maiąc pomyślną cieszył się żeglugą: Kolledzy ciekawi widzieć co by w tych znaydowało się worach, gdy odwiązali, w tym punkcie wypuszczone wiatry taką wznieciły na morzu burzę, że Ulissa okręt iuż iuż blisko Jtaki zostaiący, zaniesiony był, aż ku Afryce. Z tamtąd zmierzaiąc do Oyczyzny skołatany był ostatnią razą taką nawałnością, ze wszystkie swoie okręty i ludzi utraciwszy, chwyciwszy się deski w oczywistym niebespieczeństwie zatonienia zostawał, na szczęście dopłynął do swoiey Jtaki, w tak nędznym stanie, że go nikt poznać, kto by był, nie mogł. Wszedł w liczbę Konkurentow Penelopy i w kolei z niemi oświadczył się, że gotow iest natężyć

łuk

łuk Uliſſow, byle tylko w nadgrodę doſtałamu ſię Penelopa za dożywotniego przyiaciela: tąką bowiem Penelope ſwoim Konkurrentom (ktorych ſię zbyć nie mogła) założyła kondycyą. Otrzymał zakład Uliſſes, i dopiero ogłoſiwſzy ſię kto by był, wſzedł do ſwego domu i Familii, napaſtnikow żony ſwoiey pozabiiał, i tak ſpokoynie panował. W kilka czaſow potym złożył państwo, i oddał ſwemu Synowi Telemakowi. Miał bowiem od Bogow przeſtrogę, że od właſnego Syna zginie, przeto wſzelkiey do tego unikał okazyi. Spełniły ſię iednak wyroki Bogow, ponieważ od Telegona Syna z Circe zrodzonego przez niewiadomość zabity zoſtał. *patrz:* Telegon. Między Pół Bogow po śmierci był poczytany. *Homer: w Odiſſ: Iliad: Hygin: Virg.*

URANIA. Jedna z dziewięciu Muz Bogini Aſtronomii. Reprezentuiąc ią Snycerze, i Malarze, daią iey poſtać Damy w błękitnych ſukniach gwiazdami ukoronowaney, trzymaiącey Glob oborącz: przy niey leżą rożne Inſtrumenta Matematyczne. Też ſame nazwiſko i Venerze daią Poetowie. *patrz:* Cythera.

URANUS. Toż ſamo znaczy co Cœlus Oyciec Saturna.

URIUS. *patrz:* Pluvius.

URNA, albo DZBAN. Naczynie w ktorym kości i prochy po ſpaleniu trupa ſkładano, i w grobach chowano. *patrz:* Fatum, Minos.

USZY OSLE. *patrz:* Trzcina.

W. W. W.

W A.

WAGA. *patrz:* Themis.

WAR-

WARKOCZ. *patrz:* Berenica.

WĘGIELNICA W RĘKU. *patrz:* Serapis.

WĘZEŁ GORDIYSKI. *patrz:* Gordius.

WESELE. *patrz:* Thetis, Hippodamia, Bal.

WIATRY. Bożkowie zrodzeni z Rodzicow Nieba i Ziemie, albo (według niektorych Autorow) z Aſtreuſa i Heribei. Eolus był ich Krolem abſolutnym, trzymał bowiem ich zawſze okowanych w kaydany, i w iaſkiniach między ſkałami zamykał ie. Kardynalnych czyli pryncypalnych było cztery: to ieſt: Boreas, Eurus, Notus, i Zephirus, według Virgiliuſa. Innych pomnieyſzych rachowano ſiedm: iako to: Corus, Circius, Favonius, Africus, Aquilo, Vulturnus, i Subſolanus.

WIENCE Z KWIATOW czyli GIRLANDY. *patrz:* Calliope, Flora.

WIEK ZŁOTY. Był za panowania Saturna: ponieważ w tedy ludzie żyli w niewinności; a ziemia wydawała im wſzyſtko do pożywienia i wygody bez naymnieyſzey ich pracy i zabiegow. *patrz:* Aſtrea.

WIEK SREBRNY. Za powtorney bytności Saturna gdy z Nieba wypędzony w Latium przemieſzkiwał, dobre w ten czas były czaſy, lubo troſzeczki od pierwſzych podleyſze. W tedy nauczył Saturnus ludzi uprawiać rolę, ponieważ ziemia nieurodzayną pokazywać ſię zaczęła, a to z tąd, że i w ludziach nieſprawiedliwość po troſzę znaydować ſię poczęła.

WIEK MIEDZIANY. Po ſkończonym panowaniu

waniu Saturna nastąpił, gdy rospusta i niesprawiedliwość gorę brać poczęły.

WIEK ZELAZNY. Nazywa się ow czas, ktorego ludzie naywiększych zbrodni dopuszczali się. Poetowie przydaią że w tedy nic się nie rodziło, na ukaranie ludzi w złościach zatopionych, ktorych tak zepsute były obyczaie, iż o niczym więcey nie myślano, iako iakby ieden drugiego mogł oszukać, lub zdradzić.

WIEZA MIEDZIANA. *patrz:* Danae, Wieże na głowie Niewiasty. *patrz:* Cybele.

WILK. *patrz:* Arkas, Circe, Lycaon.

WIOSNA. Bożyszcze według imaginacyi Poetow, pospolicie wyraża się w osobie Bogini Flory albo Vertumna.

WIOSŁO. Caron Przewoznik Piekielny wiosłem naywięcey robił przeprawuiąc na łodzce Umbry, czyli dusze ludzi z tego świata schodzących przez rzeki Piekielne wysadzaiąc ie na tamten świat. *patrz:* Caron. Maluią także Saturna z wiosłem. *patrz:* Saturnus.

WODNIK, albo AQUARIUS. Jeden ze dwunastu znakow Zodiaku. Ow to Ganimedes pierwey, ktorego Jowisz porwał, i na Niebie osadził.

WOŁ, albo WOŁY. *patrz:* Cadmus, Clitumnus, Hercules, Cacus, Apis, Europa.

WĄZ. *patrz:* Python, Aristeus, Archelous, Medusa, Eumonides, Nienawiść, Cadmus, Euridica, Esacus, Caduceus, Laocoon, Latona, Niezgoda, Tiresias, Rostropność.

WOZ.

WOZ. *patrz:* Bootes, Achilles, Hippodamia, Deiphon.

WOZ Z ZAPRZĘZONEMI SKRZYDLASTEMI SMOKAMI NA POWIĘTRZU. *patrz:* Medea.

WOZ WYWROCONY. *patrz:* Myrtillus, Phaeton.

WOZ KONMI KAREMI. *patrz:* Pluto.

WOZ Z ZAPRZĘZONEMI ŁABĘDZIAMI. *patrz:* Venus.

WOZ Z LWAMI ZAPRZĘZONEMI. *patrz:* Cybele.

WOZ CIĄGNIONY OD DZIKA I LWA *patrz:* Admetes.

WOZ Z ZAPRZEZONEMI GOŁĄBKAMI. *patrz:* Venus.

WOZ NA KSZTAŁT KONCHY. *patrz:* Neptunus, Amphitrite, Thetis.

WOZ POŁOMANY. *patrz:* Hyppolitus, Pelops.

WROBEL. *patrz:* Venus.

WRZECIONO. *patrz:* Parki, Arachne.

WSTRZEMIEZLIWOSC. Bożyſzcze pod Allegorią: Wyobrażenie iego bywa w oſobie Niewiaſty trzymaiącey wędzidło, alboli też kubek.

WSTYD. U Grekow było Bożyſzcze.

WSTYDLIWOSC, czyli PUDICITIA. Bogini u Rzymian dwoiaka: iedna Szlachetnych Rzymian i Rzymianek, a druga poſpolitych ludzi. *Feſtus.*

WYROKI, albo ORACULA. Tym terminem nazywano owych ludzi, ktorzy imieniem

niem

niem iakiego Bożka przyſzłe rzeczy przepowiadali: iako też i ſame ich słowa czyli odpowiedzi nazywały ſię *Oracula* wyroki. Nayſławnieyſze były Apollinowe, i Sibylli Cumeyſkiey. Tak meſzczyzni iako i białogłowy tym ſię bałamoctwem bawili: a to bywało nayczęściey przy oſiarach, gdy w flakach i w wnętrznościach zabitego bydlęcia zabobonnie niektore okoliczności uważano.

V. V. V.

V A.

VACUNA. Bożyſzcze prożnowania i ſpoczynku, ktore Rzymianie oſobliwie Wieśniacy czczili w tedy naybardziey, gdy zebrawſzy z pola, i inne goſpodarſkie ſkończywſzy prace, nie mieli iuż nic do czynienia. *Ovid.*

VENUS, albo CYPRIS. Corka Nieba i Ziemie, albo iak niektorzy piſzą, Morza, iakoby Saturnus był Autorem narodzenia ſię iey na świat, ponieważ z iego krwi i piany morſkiey uformowana zoſtała. *patrz:* Saturnus. Mniemaią ieſzcze niektorzy, iż ią Jowiſz z Dione ſpłodził. Według prawdy Hiſtoryczney, było wiele niewiaſt imieniem Venery nazwanych, ktore wolnym i roſpuſtnym życiem wſławiły ſię: Poetowie zaś według ſwego zwyczaiu, rożnych takowych niegodziwe i wſzeteczne ſprawy niewiaſt, iedney przypiſuią Venerze. Cożkolwiek bądź, hiſtorya baieczna to o niey powiada. Iż iak tylko ſię urodziła, tak ią zaraz Boginie Godziny porwały, zaniosły do Nieba,

ba, gdzie ią wſzyſcy Bogowie oglądaiąc, przyznali że nie było, i nie będzie nic doſkonalſzego w urodzie, nad iey urodę; przeto każdy ſię z nich o iey przyiaźń ſtarał, i to powſzechnie uchwalili, aby była Bogini Miłości. Vulkan Bożek Kowalow, wiele uſługi czyniący Jowiſzowi, oſobliwie pod czas woyny z Olbrzymami, gdy mu uſtawicznie muſiał kuć i doſtarczać piorunow, maiąc za ſobą protekcyą Krola Bogow, ſtarał ſię o przyiaźń Venery, iakoż przy promocyi Jowiſza poiął ią za żonę, lecz ona dla niewypowiedzianey ſzpetności nie mogąc tego męża cierpieć, miała pokątną przyiaźń z wielu innemi Bogami oſobliwie Marſem. Tego raz w kompanii z Venerą poſtrzegłſzy Vulkan, tak kſztałtnie i cicho w około nich żelażną, a wcale nieznaczną w mgnieniu oka wykował kratę, iż żadnym ſpoſobem nie poſtrzegli, ani ſię z mieyſca wywikłać mogli, wtedy Vulkan wſzyſtkich Bogow ſprowadził ktorzy ſię do woli z Marſa i Venery naśmiali. Venus miała także Męża Anchizeſa Xiążęcia Troiańſkiego, z ktorego miała Syna Eneaſza, i dla niego, uproſiła Vulkana, aby broń i zbroią wykował, gdy we Włoſzech nowe Państwo fundować myślał. Nie mniey i Adonis był iey Fawory-tem. Potomſtwo iey nayznacznieyſze, był Bożek Cupidyn, ktorego (iak powiadaią) Mars ſpłodził. Bogini ta miała oſobliwſzy pas, ktorym ile razy opaſana komu prezentowała ſię, zaraz go ſwoim uczyniła miłośnikiem. Juno chcąc ſię przypodobać ſwemu Mężowi

Jowi-

Jowiſzowi, umyślnie od Venery 'tego była pożyczyła paſa. Venerze zawſze aſſyſtowały Gracye, Smiechy, Zarty, Roſkoſzy, i Powaby. W kompanii tych Geniuſzow, przy nie porownaney urodzie gdy ſię ta Bogini prezentowała Pariſowi, tak go uięła, iż iey złote iabłko, pominąwſzy Palladę i Junonę o nie kłocące ſię, przyſądził. Bogini albowiem niezgoda pod czas weſela Peleuſa z Thetidą pomienione złote iabłko z napiſem *dla naypięknieyſzey*, między przerzeczone wrzociła była Boginie. Ona zawiadywała wſzelkiemi uciechami: a iey Swięta obchodzono z niewypowiedzianą roſpuſtą i rozmaitym wſzeteczeńſtwem. Miała prawie wſzędzie wyſtawione ſobie Kościoły, z ktorych naywſpaniałſze były w Amathoncie, w Lesbos, w Paphos, w Gnidu, w Citherze, i w Cyprze. Z Ptakow gołąb iey był poświęcony, ponieważ Nymfa Periſtera, ktora iey dopomagała w zbieraniu kwiatow gdy ſię była z Cupidinem, kto więcey nazbiera założyła, przemieniona zoſtała w gołębia. *patrz: Periſtera.* Wyobrażenie iey poſpolicie bywa takie: z Synem ſwoim Cupidinem ſiedzi na wozie, ktory ciągną gołąbki, albo łabędzie, albo wroble. Nie maſz nic wſzetecznieyſzego nad ſprawy ktore iey Poetowie przypiſuią. *Ovid: Hygin: Hom: Virg: Nat: Com.*

VERTUMNUS. Bożek Jeſienny: albo według niektorych Dziejopiſow, Bożek władaiący myślami ludzkiemi. Miał to do ſiebie iż nigdy ſtatecznie iedney ſię nie trzymał poſta-

ci, ale co raz w inszą przemieniał się formę. Pomonę Bogini wielce polubił, przeto wziąwszy na się postać starey baby, w tey posturze do niey przyszedł, i swatał iey Vertumna, rekommenduiąc go z iego talentow i obyczaiow że wcale godny iest kochania: a wyczerpnąwszy z niey, że nie odmowiła by swoiey ku niemu przyiaźni, odkrył się dopiero że to on sam iest, i tak w małżeńskie z sobą weszli śluby. A gdy do zgrzybiałey oboie przyszli starości, Vertumnus i siebie i Pomonę młodą uczynił, i nigdy iey małżeńskiey raz daney nie złamał wiary. *patrz:* Protheus, Periclymena, Achelous.

VESTA. Wielu Autorow imie to daią Cybeli ktora także była Bogini ognia. Inni mniemaią, że było dwie Vesty, iedna żona Nieba Coelusa, a druga Saturnowa. Kiedy Cybelę, brano za Bogini ognia, w tedy ią nazywano Vestą. Obrządki iey niegodziło się nikomu tylko samym Pannom sprawować, ktore naybardziey tego przestrzegały, aby ogien święty w lampach w Kościele iey palący się nigdy nie zgasł: bo ieżeliby z ich niedozoru wygasł, albo ktora przeciwko panieńskiey wykroczyła cnocie, żywcem zakopywano. Nazywały się te Weście poświęcone Panny, *Vestales.* *Nat: Comes, Hygin.*

VESTALES. Mniszki czyli Panny Weście Bogini poświęcone. *patrz:* Vesta.

VIALES. Bożkowie rostaynych drog, wielkich traktow i szlakow. Pierwsze między

niemi

niemi mieyſce miał Merkurius, ktorym poſpolicie na ofiarę zabiiano wieprze.

VICTORIA, albo ZWYCIĘSTWO. Bogini według imaginacyi allegoryczney wzięta, Rodzicow miała Styx, i Ziemię. Wyobrażenie iey bywa w osobie Damy weſołą zawſze minę maiącey, z ſkrzydłami przy barkach, w iedney ręce trzymaiącey wieniec oliwny i laurowy, w drugiey palmę.

VIRBIUS. Tym imieniem nazywał ſię Hyppolit, gdy go Diana za pomocą Eſkulapiuſa do życia przyprowadziła. *Ovid.*

VOLSCI. Narod dawny we Włoſzech.

VULCAN. Bożek ognia zrodzony z Jowiſza i Junony. Ten gdy ſię urodził, a był bardzo ſzpetnym i niepoczeſnym, Jowiſz przez wzgardę kopnął go nogą, i z Nieba ſtrącił. Zleciał nieborak na ziemię, i nogę ſobie złamał, przeto od owego czaſu był kulawym. Poiął za żonę Bogini Venerę. Był naydoſkonalſzym Kowalem, on Jowiſzowi pioruny kował, miał ſwoię kuźnie na wyſpach Lypara, Lemnos, i na gorze Etnie. Jego czeladź byli Cyclopes, nie maiący tylko iedne oko po ſrzodku czoła, pracowali i kuli bez przeſtanku. *patrz:* Venus, Juno. *Pauſan: Ovid: Virg. &c.*

VULTURNUS. Nazwiſko wiatru, niektorzy mniemaią iż ten ſam co Eurus.

X. X. X.

X A.

XANTHA, czyli XANTHO. Imię Nymfy corki z Oceana i Thetis zrodzoney.

XANTHUS, albo XANTH. Rzeka w Troadzie. Ta w kompanii z Skamandrem i Simois rzekami przez ſtraſzną powodź nie dopuſzczali wtargnienia Grekow do ſwego, ktory oblewali, kraiu.

Tegoż nazwiſka był ieden rumak Achilleſa.

XENIUS. Pod tym imieniem czczono Jowiſza, iako Bożka wygodney i ludzkiey gościny.

XIĘGA. *patrz:* Clio, Calliope.

XIĘZYC. po łacinie LUNA. *patrz:* Diana.

Z. Z. Z.

Z A.

ZAPOMNIENIE. Rzeka zapomnienia ſławna u Poetow. *patrz:* Sen, Lethe.

ZATONIENIE i ROZBICIE OKRĘTU. *patrz:* Uliſſes, Eneas, Ajax, Jdomeneus.

ZAZDROSC. Bogini Allegorycznie imaginowana. Bardzo brzydka, oczy maiąca zapadłe i iaſkrawe, poſiniałą twarz, zmarſzczki na czole i na gębie, za miaſt włoſow, wężami okryta: trzyma w iedney ręce trzy żmiie, w drugiey Hydrę o ſiedmiu łbach: przy tym robak podobny do węża na pierſiach, przegryza ią do ſerca. *w Metam: X. 2.*

ZDRADA. Bożyſzcze pod Allegorią wzięte, ktorego wyobrażenie bywa w oſobie maiącey ludzką głowę, twarz miłą, i niby uśmiechaiącą ſię, reſztę ciała na kſztałt ſmoka, z ogonem ziemnego Niedzwiadka.

ZDRO-

ZDROWIE. Starodawni poczytali zdrowie ludzkie za Boginią, ktora w ſamym Rzymie wiele Kościołow ſobie wyſtawionych miała. Pod imieniem także Higiei albo Hygii, Boſkie iey honory czyniono. Wyobrażenie iey bywa w oſobie niewiaſty ukoronowaney ziołami lekarſkiemi, trzymaiącey w prawey ręcę węża.

ZĘBY. *patrz:* Sen, Cadmus.

ZEPHYRUS. Wiatr Zachodni ieden z czterech Kardynalnych. Zrodzony z Oyca Eola i Matki Jutrzęki, iak niektorzy mniemaią Autorowie. Lubo łagodnie wieie, tak iednak mocny ieſt, iż zioła, drzewa, i owoce ożywia. Miał dwie żony Florę i Chloris z ktorych ſpłodził liczne potomſtwo. Wyobrażenie iego bywa w oſobie Młodziana ſkrzydlaſtego, weſołą minę maiącego, i wieniec z rożnych kwiatow na głowie.

ZETES. Syn Boreaſa i Orythii, a brat Calais, *patrz:* Calais.

ZETUS. Syn Jowiſza i Antiopy. Lycus Krol Thebańſki poiąwſzy za żonę Antiopę, w kilka czaſow powziął o niey podeyrzanie o przyiaźń z Epaphem, przeto rozwiodł ſię z nią, a na to miaſt ożenił ſię z Dirce. To widząc Jowiſz bierze na ſię, wytrzymawſzy cokolwiek czaſu, poſtać Lika, przepraſza Antiopę o niewinnę porozumienie i pogodziwſzy ſię z nią w ſpołeczeńſtwie przebywa małżeńſkim. Dirce rozumieiąc że iey mąż Licus nawiedza przeſzłą żonę rozwodkę, obawiaiąc ſię aby iey u męża nie zepſuła ſerca, iako też

zazdrością będąc zdięta, fchwytała Antiopę do więzienia wrzuciła, i po tyrańfku traktowała. Przecież niefzczęśliwa Antiope znalazła fpofob, że fię z więzienia dobyła i uciekła. Blifka będąc porodzenia fkryła fię na gorze Cytheron, i tam zległa, wydawfzy na świat razem dwoch Synow Zeta i Amphiona, ktorych na to miaft oddała do pielęgnowania i wychowania Paftuchom owey krainy. Zetus i Amphion przyfzedłfzy do lat, a dowiedziawfzy fię o wfzyftkim co fię z ich Matką działo, fchwytali Dirce, i uwiązawfzy ią do ogona dzikiego wołu, na części rozfzarpali. Ciż zawfze fię w kupie i iedności braterfkiey trzymali. O nich pifzą iż w Muzyce bardzo byli biegli.

ZEUXO. Nymfa, corka Oceana i Thetis. *Hefiod.*

ZIEMIA, albo TELLUS, albu TERRA. Zona Nieba. Ta tyle miała pierfi po całym ciele, i tak pełne pokarmu, iż cały narod ludzki w liczbie nieprzerachowany, doftatecznie karmiła. Taż to fama ieft co i Cybele.

ZIMA. Bożyfzcze pod allegoryą od Poetow wymyślone, do ktorego lody, śniegi, floty, mrozy należały. Wyobrażenie iego bywa w ofobie człowieka podefzłego zewfząd kawałami lodu okrytego, włofy i brodę bielutęką maiącego, i fpiącego w iafkini. A czafem w ofobie ftarey baby w kozuchu przy ogniu fiedzącey, i grzeiącey fię; alboli też w pofturze ftarufzka fkurczonego od zimna i ręce ogrzywaiącego.

ZO-

* ZODIAK. Jeſt to mieyſce w około na Niebie iakoby gościniec, ktorędy słońce chodzi, i cały rok koleią, owym torem, krąży. Dzieli się na dwanaście części, gdzie tyleż rachuie się znacznieyſzych Konſtellacyi, a te są: Baran, Byk, Bliźnięta, Rak, Lew, Panna, Waga, Niedzwiadek, Strzelec, Kozioroziec, Wodnik, i Ryby.

ZOŁW. *patrz:* Leniſtwo.

ZWIERCIADŁO. *patrz:* Roſtropność.

ZYGIA. Pod tym imieniem czczono Junonę, iako Bogini Związkow Małżeńſkich. *Pindar.*

KATALOG

Niektorych Kſiążek, ktore koſztem ſwoim, częścią do druku podał, częścią też pod praſſą ſą: jako też y tych ktore ſię ieſzcze do druku podawać będą; Oprocz tych ktore przykupił, y ktore ſię zawſze znayduią,
u Michała Grela *Kommiſſarza*
Nadw: y Bibliopoli J. K. Mći.

ABhandlungen (*vermiſchte*) der Phyſiſch-Chymiſchen Warſchauer Geſellſchaft zur Befoerderung der praktiſchen Kenntniſſe in der Naturkunde, Oeconomie, Manufakturen und Fabryken, beſonders in Abſicht auf Polen. 1. B. 1. St. Warſch. 1768. *geheft.* 1. fl.

Abhandlung von den Nutzen, Gebrauch und Wirkung des Ungariſchen Weins 8. Dresd. 1760. *geheft.* 1½ fl.

Abrégé chronologique de l'hiſtoire de Pologne par *Fred. Aug. Schmid* 8. Dresd. 1763. *broché.* 6. fl.

✠ - - raiſonné de l'hiſtoire Univerſelle ſacrée & profane par le Pere Charles Wyrwicz de la Comp. de Jeſus Tome I. gr. 12. à Varſovie 1766. *broché.* 4½. fl.

- - de toutes les ſciences à l'uſage des enfans de deux ſexes, pour ſervir de ſuite au Livre des enfans, en françois & en polonois 8. à Varſovie 1768. *av privilege, relié.* 4. fl.

*- - de l'hiſtoire Univerſelle par M. *la Croze.* Nouvelle edition avec la traduction Polonoiſe 8. à Varſovie, *av. privilege.*

* Awan-

* Awantury Idziego Blassa z Santylany pisane przez Pana le Sage po Francusku, a teraz po Polsku wytłumaczona IV. Tomiki 8. w Dreznie 1769.

Comedien, Heraus gegeben von Carl Frantz Romanus 8. Dresden 1767. *geheft.* 3. fl.

* Comeni *Jab. Amos.* orbis sensualium pictus emendatus h. e. omnium fundamentalium in mundo rerum & vitæ actionum, Pictura & Nomenclatura latina, polonica, gallica & germanica. Cum titulorum indicibus atque vocabulorum dictionariolis 8. w Warsz. 1769. *cum privil. Po Wielka Noci.*

† - - ejusd. lat. germ. gall. & ital. 8. Norimbergæ 1760. w opr. Zł: 8.

† - - ejusd. lat. germ. II. Tomi 8. ibid. 1756. w opr. Zł: 10.

† Cycerona M. T. o powinnościach wszech Stanow ludzi, Księgi 3. y tegoż Cycerona Księgi o starości. 4. w Wilnie 1766. w opr. Zł. 8. y w opr. *a la rust.* Zł. 6.

Dialogue entre Pierre le grand Empereur de Russie & Charles XII. Roi de Suede, sur la gloire de conquerans par M. de Vattel & le rêve de l'homme par Aristobule Philosophe Grec. en françois & en polonois. 8. à Varsovie 1768. *broché.* 1 fl.

† Dictionaire françois allemand & polonois, & polonois allem. françois par *Mich. Abr. Trotz. Varsovien* III. Tomes gr. 8. à Leips. *relié en veau marbré.* Czerw. Zł. 6.

Di-

† Dictionaire (*nouveau grand*) de *Danet* françois latin & polonois, II. Tomes fol. w Warszawie 1743. *relié en veau marbré*. Zł: 60.

Discours politiques de Mr. *David Hume* trad. de l'Anglois par l'Abbé le Blanc. II. Tomes gr. 8. Dresde 1755. *broché* 11. fl.

† - - sur l'histoire ancienne pour faciliter aux jeunes personnes l'intelligence des Auteurs anciens & modernes &c. 8. Vienne 1765. *relié*. 6. fl.

Dzieie Krolestwa Polskiego krotko lat porządkiem opisane, na język Polski przełożone, poprawione y przydatkiem Panowanie Augusta III. pomnożone 8. w Warsz. 1766. *za przywil. w opr.* Zl: 6.

Dzieie Rzeczypospolitey Rzymskiey od założenia Rzymu aż do Cesarzow, lat porządkiem krotko opisane z Francuskiego języka na Polski przełożone od *X. Jana Albertrandego* S. J. Theologa, ktore do nich przydał obszerne przypiski nie tylko hystoryą samą, ale oraz geografią dawną, Rzymian obyczaie, rządy, obrządki, igrzyska, ofiary, urzędy &c. obiaśniaiące, II. T. 8. w Warsz. 1768. *za przywil. à la rust.* Zł. 15.

Epicteti enchiridion græce & latine, cum scholiis græcis, nunc primum è Biblioth. regia Dresdens. vulgatis, cum novis animadv. Heyini 8. Dresde 1755. Zł. 3½.

* Esope en belle humeur, ou elite de ses fa-

bles enrichies de diſcours moraux & de quatrains, aux quelles on à joint les plus belles fables de Phedre, de Pilpai &c. en françois & en polonois 8. à Varſovie. *av privil.* 1769.

Eſprit de Sully, ou extrait de tout ce qui ſe trouve dans les memoires de Bethune Duc de Sully, concernant ſon adminiſtration des finances & ſes maximes de police. 8. à Dresde & à Varſovie 1768. *broché.* 7. fl.

Etrennes curieuſes & utiles pour l'année 1769. 12. a Varſovie.

* Ezop w weſołym humorze albo wybrane iego Bayki z naukami moralnemi tudzież naypięknieyſze baieczki Fedra, Pilpego y P. de la Motte z przydatkiem powinności poczciwego człowieka, albo maxym politycznych y moralnych wybranych z naycelnieyſzych naſzego wieku Piſarzow. Po Francuſku y po Polſku, przełożone przez *X. L. Sokołowſkiego* Schol. Piar. 8. w Warſz. *za przywil.*

† Filozofia Chrześciańſka o początkach praw naturalnych przez X. Sam. Chrościkowſkiego. Schol.Piar. 8. 1766. *w opr. à la ruſt* Zł $3\frac{1}{2}$.

† Fizyka doświadczeniami potwierdzona przez X. Sam. Chrościkowſkiego Schol. Piar. 8. 1764. *w opr. a la ruſt.* Zł: 2.

Geografia Kroleſtwa Polſkiego y W. X. L. tudzież innych prowincyi do nich należących

cych. Przetłumaczona z Niemieckiego P. D. Antoniego Fryderyka Byszynga 8. w Lipsku y w Dreznie, 1768. za przyw. *w opr. a la rust.* Zł: 3 ½.

* Geografia Atlas dziecinny, czyli nowy sposob, krotki, łatwy y do nauczenia dzieci Geografii naydoświadczeńszy wraz z przyłączonemi XXIV. mapkami y dostateczniceyszą Polski y Litwy geografią tudzież nauką o Sferze, gdzie Obroty Gwiazd y Planet: Systema czyli rozporządzenia świata czyli używanie globu &c. Przetł: z Francuskiego: powiększony, w niektorych mieyscach odmieniony, y poprawiony przez X. Dom. Szybińskiego Schol. Piar. 8. w Warsz.

† - - czasow teraźnieyszych, albo opisanie naturalne y polityczne Krolestw, Państw, Stanow wszystkich, ich rządu praw, rzemiosł, handlu, przemysłu &c. przez X. Kar. Wyrwicza S J. Tom. I. 8. w Warszawie 1768. *à la rust.* Zł: 6½.

† - - Lexykon geograficzny dla gruntownego poięcia gazet y historyi przez X. Hilariona Karpińskiego, Ord. S. Bas 4. 1766.

O Gospodarstwie Ziemiańskim przez P. de Rieule 8 Warsz. 1767. *opr.* Zł. 4.

† Grammatyka Francuska 8. 1766. *w opr.* Zł: 3.

† - - germanica ex Gottschedianis libris collecta in usum Polonæ juventutis 8. Varsaviæ 1766. *w opr.* Zł. 2.

† - - nova methodus discendi linguam Gallicam 8. 1765. *w opr.* Zł: 4.

Gra-

† Grammatyka nowy ſpoſob uczenia ſię łatwo języka Łacińſkiego po Polſku y po Francuſku. 8. Warſz. 1768. *w opr.* Zł: 4.

* Hyſtoria Bogow baieczna przez alfabet zebrana: czyli Dykcyonarzyk Mytologiczny, dla zrozumienia Wierſzopiſow, Rytmow, Konceptow, Sztuk Malarſkich y Snycerſkich, iako to Poſągow, Adornacyi Pałacowych y Ogrodowych, Spalerow, Nadgrobkow, Numiſmatow, Diſkurſow allegorycznych, &c. Przełożony z Francuſkiego napiſanego od P. Chompré na Oyczyſty język przez Gabr. Szybińſkiego 8. w Warſz. *à la ruſt.* Zł. 5½.

- - o kawalerze Degrye y o Manonie Leſko, napiſana w Francuſkim ięzyku od Autora Hiſtoryi o Człowieku Szlachetnym &c. Przełożona na Polſki ięzyk. 8. w Dreznie. Zł: 3½.

Informacya krotka o Wiadomościach extraordynaryinych y o Aukcyach, to ieſt: o dwoch publicznych uſtanowionych Prawach, ktore podaią ſpoſoby prowadzenia handlu w ludnych bardzo, miaſtach 4. 7½ gr.

Kśiążka dla młodzi, albo wyobrażenia ogolne y definicye rzeczy, w ktorych dzieci powinny być ćwiczone, po Polſku y po Francuſku, 8. w Warſz. 1768. *za przywil. w opr.* Zł: 5,

† Lachowſki S. J. (*J. X.*) Kazania krotkie na po-

pogrzebie J. W Imci Pana Eustachiego Potockiego Generała Artylleryi W. X. Lit. Dnia 7. Marca R. 1768 w Warsz: w Kościele XX. Jesuitow Kor. 4 *w opr. à la rust.* Zł: $\frac{1}{4}$

† Lengnich (*Gottfr.*) historia polona à Lecho in annum 1748. 8. mai. Zł: 9.

† - - jus publicum regni Poloniæ II. Tomi 8. Zł: 9.

Livre (*le*) des enfans, ou idées générales & definition des choses dont les enfans doivent étre instruits, avec la traduction polonoise 8. à Varsovie 1768. *av. privil. rel.* fl. 5.

Magazyn dziecinny czyli rozmowy między mądrą Ochmistrzynią z Damami zacnego urodzenia wychowaniu iey powierzonemi przez Pani le Prince de Beaumont po Francusku napisane, teraz na Oyczysty ięzyk przeł. przez X. *Eustachiego Dębickiego* Schol. Piar. IV. Tomi, 8 w Warsz. 1768. *za przywil. w opr.* Zł. 11.

* - - panieński (*iest kontinuacyia magaz. dziec.*) IV. Tomi 8. w Warsz. *za przywil.* 1769.

Manuel du droit & des usages de Pologne pendant l'interregne. trad. du latin de Mgr. le Comte Załuski Ev. de Kiovie, par Duclos. 8. *broché* 2 fl.

† Médicine universelle, ou traité de l'origine des maladies & de l'usage de la poudre purgative par Ailhaud 8. *ce livre ne coute rién.*

Obser-

Obſervationes clinicæ ad ductum medicationum in noſocomio generali Varſav. Faſc I. & II. 8. Varſaviæ 1768. 1½ fl.
Oeuvres de Mr. François de la Motte le Vayer. 14. Vol. gr. 8. Dresde 1756. *broché.* 100. fl.

Philoſophe (*le*) indien, ou l'art de vivre heureux dans la ſocieté 8. 1½ fl.
† Prawo poſpolite Kroleſtwa Polſkiego przez Gottfr. Lengnicha II. Tomi. 8. *w opr* Zł: 14.
Precis du Syſtéme de Mrs. Ailhaud ſur l'origine de la gueriſon de maladies 8. 1766. *brochure qui ne coute rien.*
Prezent dla Dam 1769. 8. w Warſzawie. *à la ruſt.* Zł. 2½.
Principes de tout gouvernement, ou examen des cauſes de la ſplendeur ou de la foibleſſe de tout état conſideré en lui même, & independement des moeurs II. Tomes 8. à Varſovie 1768. *en veau marbré relié en un Volume* 9. fl.
broché en 2. *Vol.* 7½ fl.
† Przyiaciel białychgłow 8. 2. fl.
Przypadki Telemaka z Figur. (*tłum. przez M. A. Troca*) na podł. pap. w opr. Zł: 8. y naprzed. pap. w opr. Zł: 10.
† . - Swedzkiey Hrabiny G*** przez Gellerta 8. *w opraw.* Zł: 3.
Pufendorf (*Sam*) de officio hominis & civis ad uſum nobilis Academiæ militaris à Ser. Rege & Republica recenter fundatæ, cura Fr. Joſ. Lomkau 4. 1767. *cum privil. w opr.* 6½ fl.

Réflexions ſur l'eſprit 8. à Varſ. 767. *br.* 2. fl.
Richeſſes de l'état 4. $7\frac{1}{2}$ gr.
Rozmowa między Piotrem wielkim Carem Moſkiewſkim, y Karolem XII. Krolem Szwedzkim, o chwale woiennikow przez P. de Vattel: y Sen o człowieku przez Aryſtobula Greczyna Filozofa po Polſku y po Francuſku 8. *opraw.* Zł: 1.

⁂ Saluſtyuſza (*K. Kr.*) o woynach z Katyliną y Jugurtą 8. 1767. *w opr.* Zł: 5.
Sammlung der Schrifften und Nachrichten von dem Interregno und Staatsverfaſſung der Durchl. Republ. Polen nach dem Ableben Auguſt III. 8. Styk. 8. Dresd. und Warſch. 764. 8. fl.
Senecæ (*L. Ann.*) flores, ſingulari judicio ex operibus illius ſelecti 8. 1761. 3. fl.
Spoſoby (*latwe*) uprawienia roli, czyli przepis ſzczęśliwego goſpodarowania 8. w Warſzawie 1768. *à la ruſt.* Zł. 1.

Tyſiąc nocy y iedna. Awantuty Arabſkie V. Tomy 8. w Warſz. 1768. *za przywil. à la ruſt.* Zł. $12\frac{1}{2}$.

'* Zebranie (*krotkie*) hiſtoryi uniwerſalney z Francuſkiego P. la Croze na Polſki język przełożona, po Polſku y po Francuſku 8. w Warſz. *za przywil:* 1769.
- - - wſzyſtkich nauk ku pożytkowi młodzi oboiey płci. Albo część druga. Kſiążka dla

młodzi,

młodzi, po Polſku y po Francuſku 8. w Warſz 1768. *za przyn il. w opr.* Zł: 4.

Zbior (*krotki*) herbow Polſkich, oraz wſławionych cnotą y naukami Polakow, przez X. B. Chmielowſkiego 8. w Warſz. 1763. *w opr.* Zł: 5.

Zycie prywatne Rzymian wydane przez P. d' Arnay, a dla przyſłużenia ſię publico na Oyczyſty język przełożone przez X. L. Sokołowſkiego Schol. Piar. 8. w Warſz. 1768. *à la ruſtica.* Zł: 5.

† Uwagi do zupełnego zabieraiących ſię w ſtan Małżeńſki ſzczęścia ſłużące II. Tom. 8. w Wrocławiu 1768. *w opr. à la ruſt.* Zł: 4.

- - rożne Fizyczno - Chymicznego Warſzawſkiego Towarzyſtwa na rozſzerzenie Praktyczney umieiętności w Fizyce, Ekonomii, Manufakturach y Fabrykach, oſobliwie względem Polſki. I. Tom. I. Część z 1. Koperſz: z Niemieckiego na Polſkie przetłumaczył X. P. Twardy. w Warſz. 1769. *à la ruſt.* Zł: 1¾.

Gwiazdkami naznaczone Kſiążki ſą pod praſſą.

